

STORTINGET

Dokument 15:16

(2022–2023)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

**Spørsmål nr. 2251–2400
15.05–31.05.2023**

Innhold

2251. Fra stortingsrepresentant Grete Wold, vedr. legeattest, besvart av helse- og omsorgsminister	11
2252. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. utvisningssaker, besvart av justis- og beredskapsminister	12
2253. Fra stortingsrepresentant Hadle Rasmus Bjuland, vedr. behandlingen av kjønnsinkongruens i Norge, besvart av helse- og omsorgsminister	12
2254. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. Hordfast, besvart av samferdselsminister	13
2255. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. drivstoffpriser, besvart av samferdselsminister	14
2256. Fra stortingsrepresentant Helge Orten, vedr. Ålesund sjukehus, besvart av helse- og omsorgsminister	15
2257. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. høyhastighetstog mellom Oslo-Stockholm, besvart av samferdselsminister	15
2258. Fra stortingsrepresentant Hadle Rasmus Bjuland, vedr. kjernekraft, besvart av olje- og energiminister	16
2259. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. vurdering av alle prioriterte prosjekt i sitt prioriteringsoppdrag, besvart av samferdselsminister	17
2260. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. dieselpriiser og bensinpriser på 50 kr/l for å nå klimamålene, besvart av samferdselsminister	17
2261. Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. investeringsprosjekter, besvart av finansminister	18
2262. Fra stortingsrepresentant Morten Wold, vedr. fargekoder i rødt, hvitt og blått er gjeldende for bruk i det norske flagget, besvart av utenriksminister	19
2263. Fra stortingsrepresentant Ingjerd Schou, vedr. to unge mennene fra Bahrain som har fått utstedt dødsdom i Saudi-Arabia, besvart av utenriksminister	20
2264. Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. en jernbane som er tilpasset mennesker med nedsatt funksjonsevne, besvart av samferdselsminister	20
2265. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. ruspasienter og psykisk syke, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	21
2266. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. fremforhandle returavtaler, besvart av justis- og beredskapsminister	23
2267. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. å arbeide for å henvise asylsøkere til trygge land utenfor Europa, besvart av justis- og beredskapsminister	23
2268. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. innstallering av ANPR-utstyr i politiets biler, besvart av justis- og beredskapsminister	24
2269. Fra stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen, vedr. arbeidsfradrag i skattesystemet, besvart av finansminister	25
2270. Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. elektrisk varebil, besvart av klima- og miljøminister	25
2271. Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. Jernbanedirektoratets rapport om "Plan for historisk togmateriell – delprosjekt II", besvart av samferdselsminister	26
2272. Fra stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim, vedr. kilometer riksvei som ble bygd i Nordland hhv. i periodene 2005-2013 og 2014-2022, besvart av samferdselsminister	27
2273. Fra stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim, vedr. prosjektet Lappland kraftverk, besvart av olje- og energiminister	28
2274. Fra stortingsrepresentant Morten Stordalen, vedr. fjerntogstrekningene, besvart av samferdselsminister	29
2275. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. folkehøgskulane, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	30
2276. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. utenlandske utdanninger, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister	30
2277. Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. valfusk, besvart av utenriksminister	31
2278. Fra stortingsrepresentant Fredrik Holm, vedr. de kjernefysiske forskningsreaktorene på Kjeller og i Halden, besvart av næringsminister	32
2279. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. sikre rettighetene til fanger som holdes av norske styrker i væpnede konflikter, besvart av forsvarsminister	33
2280. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. kampfly til Ukraina, besvart av forsvarsminister	34
2281. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. kosthaldsråda, besvart av helse- og omsorgsminister	34
2282. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. klimautslipp fra kommunene- og fylkeskommunene som har erklærte klimakrise, besvart av klima- og miljøminister	35

2283. Fra stortingsrepresentant Linda Hofstad Helleland, vedr. arbeidstakere utenfor EØS, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	36
2284. Fra stortingsrepresentant Linda Hofstad Helleland, vedr. norske teknologibedrifter, besvart av næringsminister.....	38
2285. Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. systematiske brudd på retten til opplæring med spes.ped. samt retten til ett skoletilbud, besvart av kunnskapsminister.....	39
2286. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. barnepalliasjon, besvart av helse- og omsorgsminister.....	40
2287. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. familiepolitikk, besvart av barne- og familieminister.....	41
2288. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. nye fjerntog, besvart av samferdselsminister.....	43
2289. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. jordbruksavtalen, besvart av landbruks- og matminister.....	44
2290. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. rutiner for å avdekke markedsmanipulasjon på det norske kraftmarkedet, besvart av olje- og energiminister.....	44
2291. Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. arbeidsmiljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten, besvart av olje- og energiminister.....	45
2292. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. oversikt over status for støtte til ideelle og frivillige organisasjoner og stiftelser, besvart av helse- og omsorgsminister.....	46
2293. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. oppryddingen etter olje- og gassproduksjonen, besvart av olje- og energiminister.....	53
2294. Fra stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim, vedr. endre mandatet til Kirkenesfondet i lys av Russlands angrepskrig mot Ukraina, besvart av næringsminister.....	54
2295. Fra stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim, vedr. kampen mot pukellaks i sesongen 2023, besvart av klima- og miljøminister.....	55
2296. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. miljøvennlig energi, besvart av olje- og energiminister.....	57
2297. Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. personer med spilleproblemer i Norge, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	58
2298. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik, vedr. offentleglova, besvart av justis- og beredskapsminister.....	59
2299. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. bruk av droner for å hindre at rådyrkalver havner i slåmaskinen, besvart av landbruks- og matminister.....	60
2300. Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. sykehusutbygging i Helse Sør-Øst, besvart av helse- og omsorgsminister.....	61
2301. Fra stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes, vedr. at E6 forbi Lillehammer kan føres frem i trasé i tråd med vedtatt reguleringsplan for strekningen Roterud-Storhove, besvart av klima- og miljøminister.....	63
2302. Fra stortingsrepresentant Irene Ojala, vedr. Kirkenes sykehus, besvart av helse- og omsorgsminister.....	63
2303. Fra stortingsrepresentant Marian Hussein, vedr. feildiagnostisering, besvart av helse- og omsorgsminister.....	64
2304. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. utestengelse av studenter, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	65
2305. Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. Den kulturelle skolesekken, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	66
2306. Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. samarbeidet mellom politiet og helsesektoren, besvart av justis- og beredskapsminister.....	68
2307. Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. matprisene, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	69
2308. Fra stortingsrepresentant Anna Molberg, vedr. innleietilfellene, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	70
2309. Fra stortingsrepresentant Marian Hussein, vedr. ordensforstyrrelser i boligstrøk, besvart av justis- og beredskapsminister.....	70
2310. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. hoggstans, besvart av landbruks- og matminister.....	72
2311. Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. Norfund sitt søksmål i ICSID mot Honduras, besvart av næringsminister.....	73
2312. Fra stortingsrepresentant Sylvi Listhaug, vedr. den forventede lånegarantien til Ålesund sjukehus, besvart av helse- og omsorgsminister.....	74

2313. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. oversikt over rasteplasser med toalett på rv. 15 frå Stryn til Otta, besvart av samferdselsminister.....	75
2314. Fra stortingsrepresentant Hans Andreas Limi, vedr. flyselskaper som per i dag betaler flypassasjeravgift, besvart av finansminister.....	75
2315. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. utbetring av farlege vegsterkningar, besvart av samferdselsminister.....	76
2316. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. kvinnefengsel i gamle Kongsvinger fengsel, avdeling G, besvart av justis- og beredskapsminister	77
2317. Fra stortingsrepresentant Grete Wold, vedr. utprøving av alternativer til dagens eksamensordning, besvart av kunnskapsminister.....	78
2318. Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. eksamenskaos, besvart av kunnskapsminister.....	79
2319. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. at det er hensiktsmessige å la politiet bruke makt for å fjerne mennesker som befinner seg i kirkeasyl, besvart av justis- og beredskapsminister	80
2320. Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. saker for Stortinget fremmet av FrPs fiskeriministre fra 2015-2020 , besvart av fiskeri- og havminister	81
2321. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. ubåten på Fedje, besvart av fiskeri- og havminister.....	82
2322. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. tilgangen til CGM for personer med diabetes, besvart av helse- og omsorgsminister.....	82
2323. Fra stortingsrepresentant Ingjerd Schou, vedr. norske bistandsarbeidere på businessklasse til utviklingsland, besvart av finansminister.....	83
2324. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. inntektsgrensene, besvart av kommunal- og distriktsminister	84
2325. Fra stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein, vedr. kirkeasyl, besvart av justis- og beredskapsminister.....	84
2326. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. reklameforbudet mot barn, besvart av barne- og familieminister.....	85
2327. Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. fast ansettelse for kommunale beredskapshjem, besvart av barne- og familieminister	86
2328. Fra stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen, vedr. prisveksten i 2023 , besvart av finansminister	87
2329. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. nærtjenestesenter, besvart av kommunal- og distriktsminister	88
2330. Fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes, vedr. klimaforventninger til Equinor, besvart av næringsminister.....	89
2331. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. klimatiske kriser, besvart av landbruks- og matminister	90
2332. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. eierskap til kritiske mineraler, besvart av næringsminister	91
2333. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. rusbehandlingsinstitusjoner, besvart av helse- og omsorgsminister.....	92
2334. Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. utslippstallene for Norge i henhold til klimaavtalen med EU, besvart av klima- og miljøminister.....	93
2335. Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. endre Enovas mandat, besvart av klima- og miljøminister	94
2336. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. eksamen, besvart av kunnskapsminister	95
2337. Fra stortingsrepresentant Olve Grotle, vedr. Hafstadfjelltunnelen, besvart av samferdselsminister	96
2338. Fra stortingsrepresentant Morten Stordalen, vedr. veteranbilpunktet i regjeringsplattformen, besvart av samferdselsminister.....	97
2339. Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. at Hurdalsplattformen bare skal gjelder for et flertall av norske skoleelever, besvart av kunnskapsminister.....	98
2340. Fra stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes, vedr. kommersielle aktører i barnevernet, besvart av barne- og familieminister.....	99
2341. Fra stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad, vedr. at mange arbeidsinnvandrere frå EU ikkje mottek velferdstenester, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	100
2342. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wettrhus Thorsvik, vedr. EU-dommen C-817/19, besvart av justis- og beredskapsminister.....	101
2343. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. tragiske fjøsbranner, besvart av landbruks- og matminister	102

2344. Fra stortingsrepresentant Helge Orten, vedr. oppdatert provenyanslag for hhv. avtalen om havbrukskatt og regjeringens forslag, besvart av finansminister	103
2345. Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. at det er et problem at svartebørsloven ikke omfatter videresalg av billetter til utenlandske arrangementer, besvart av kultur- og likestillingsminister	104
2346. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. tidsplan nettutbygging, besvart av olje- og energiminister.....	105
2347. Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. bemannet vakttelefon og bedre åpningstid og tilgjengelighet på Nav-kontor, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	105
2348. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. Matsentralen i Bergen, besvart av barne- og familieminister	106
2349. Fra stortingsrepresentant Ingunn Foss, vedr. støtte til rettshjelp, besvart av justis- og beredskapsminister	107
2350. Fra stortingsrepresentant Morten Wold, vedr. kjøpsavtaler med private tilbydere, besvart av helse- og omsorgsminister.....	108
2351. Fra stortingsrepresentant Mathilde Tybring-Gjedde, vedr. gjennomgå relevant regelverk og utarbeide en tverrsektoriell strategi for massehåndtering i samarbeid med bygge- og anleggsnæringen, besvart av kommunal- og distriktsminister	109
2352. Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. flytande havvind, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	109
2353. Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold blant politiansatte, besvart av justis- og beredskapsminister	110
2354. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. utsettelsen av Helseplattformen, besvart av helse- og omsorgsminister.....	111
2355. Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. karbonfangst- og lagring på Melkøya, besvart av olje- og energiminister	113
2356. Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. atomvåpen om bord på hangarskipet Gerald R. Ford, besvart av forsvarsminister	113
2357. Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. trusselutsatte personer, besvart av justis- og beredskapsminister.....	114
2358. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. prostatakreft, besvart av helse- og omsorgsminister	115
2359. Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. ulovlig deling av nakenbilder, besvart av justis- og beredskapsminister.....	116
2360. Fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski, vedr. skatteendringer vedtatt ifb. med Innst. 351 L (2019-2020), besvart av finansminister	117
2361. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. Blixtunnelen, besvart av samferdselsminister	119
2362. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. Smaken av Grimstad AS, besvart av næringsminister	120
2363. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. fusjonsenergi, besvart av olje- og energiminister	121
2364. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. nærenergiproduksjon, besvart av olje- og energiminister	122
2365. Fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide, vedr. øvelsen Gemini, besvart av forsvarsminister.....	123
2366. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. momsens på klimavennlige produkter og tjenester, besvart av finansminister.....	123
2367. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. støtteordninger på rusfeltet, besvart av helse- og omsorgsminister.....	124
2368. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. erstatning og kompensasjon for migrantarbeiderne i Qatar og deres familier, besvart av utenriksminister.....	125
2369. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. sykefraværsoppfølging, besvart av helse- og omsorgsminister.....	125
2370. Fra stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad, vedr. havvind, besvart av olje- og energiminister.....	126
2371. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. teknikere til F-35-kampflyene, besvart av forsvarsminister	127
2372. Fra stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein, vedr. menneskehandel, besvart av justis- og beredskapsminister	128
2373. Fra stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein, vedr. konsulærtjenesten, besvart av utenriksminister.....	129
2374. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. vindkraftprosjekt, besvart av olje- og energiminister	130
2375. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. egenbetaling fra studenter fra utenfor EØS og Sveits, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	131
2376. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. Enova si støtteordning for landstraumsanlegg, besvart av klima- og miljøminister.....	132

2377. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. endringer i E18 Vestkorridoren prosjektet, besvart av samferdselsminister.....	133
2378. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. Aldersgrensa på 24 år for inntak på ordinære skoleplasser på videregående skoler i Nordland, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	134
2379. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. Nordic Minings utslippstillatelse på 250 millioner tonn, besvart av klima- og miljøminister.....	136
2380. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. Nordic Mining (NM) og Engebøforekomsten, besvart av klima- og miljøminister.....	137
2381. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. risikoreduserende tiltak som følge av sikkerhetsrisikoen som oppstod ved at statsråden installerte TikTok på en telefon med tilgang til Justis- og beredskapsdepartementets interne digitale infrastruktur og tjenester, besvart av justis- og beredskapsminister.....	137
2382. Fra stortingsrepresentant Trond Helleland, vedr. prosjektet E18 Vestkorridoren, besvart av samferdselsminister.....	138
2383. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. brudda på trafikkreglane frå syklistane, besvart av samferdselsminister.....	139
2384. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. berekningsgrunnlaga som er gjennomført for Stad skipstunellen, besvart av fiskeri- og havminister.....	140
2385. Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. regler i barneloven om fastsettelse av foreldreskap, besvart av barne- og familieminister.....	141
2386. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. kontroll av utenlandske investeringar, besvart av næringsminister.....	142
2387. Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. rapporten om DKS og Kulturtanken, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	143
2388. Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. kjøretøy utstyrt for utrykning til legevakt, besvart av helse- og omsorgsminister.....	144
2389. Fra stortingsrepresentant Kathy Lie, vedr. forskjellen mellom lokale lag innen friluftslivet og lokale idrettslag, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	145
2390. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. eierne av Akvariet i Bergen, besvart av næringsminister.....	146
2391. Fra stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide, vedr. ytringsfrihetsorganisasjonen Freemuse, besvart av utenriksminister.....	147
2392. Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. sykkelkryssing, besvart av samferdselsminister.....	148
2393. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. gjenbruke Forsvarets tidligere anlegg som Haslemoen, besvart av forsvarsminister.....	148
2394. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. sanksjoner mot Ugandas ledelse, besvart av utenriksminister.....	149
2395. Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. samordning av utbetalingstidspunktet for ulike sosiale stønader, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	150
2396. Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. endringer i regelverket om voksenadopsjon, besvart av barne- og familieminister.....	151
2397. Fra stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø, vedr. digital bookingløsning for frilanstolker, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	152
2398. Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. hvorfor justisministeren ikke vil omtale angrepet ved London Pub 25. juni 2022 som terror, besvart av justis- og beredskapsminister.....	153
2399. Fra stortingsrepresentant Aram Karim, vedr. forslag til nytt opptakssystem til høyere utdanning, besvart av forsknings- og høyere utdanningsminister.....	154
2400. Fra stortingsrepresentant Åse Kristin Ask Bakke, vedr. overskuddet til Norsk Tippings brukt til tiltak mot spilleproblemer, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	155

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (2251 - 2400) for sesjonen 2022-2023**

Partibetegnelse:

A Arbeiderpartiet

H Høyre

MDG Miljøpartiet De Grønne

Sp Senterpartiet

V Venstre

FrP Fremskrittspartiet

KrF Kristelig Folkeparti

R Rødt

SV Sosialistisk Venstreparti

PF Pasientfokus

Almeland, Grunde (V)	2327, 2345, 2385, 2398
Amundsen, Per-Willy (FrP)	2268, 2381
Bakke, Åse Kristin Ask (A)	2400
Bastholm, Une (MDG)	2279, 2310, 2343, 2390
Berg, Lan Marie Nguyen (MDG)	2265, 2366, 2367
Bjuland, Hadle Rasmus (KrF)	2253, 2258
Bjørlo, Alfred Jens (V)	2281, 2292, 2358, 2374, 2376, 2386
Bjørnstad, Sivert (FrP)	2320
Bollestad, Olaug Vervik (KrF)	2257, 2288, 2289, 2354
Elvestuen, Ola (V)	2270, 2271, 2334, 2335, 2355
Eskeland, Liv Kari (H)	2259, 2260
Fagerås, Mona (SV)	2378
Fiskaa, Ingrid (SV)	2277, 2311, 2352, 2356
Foss, Ingunn (H)	2349
Fylkesnes, Torgeir Knag (SV)	2330
Grotle, Olve (H)	2337
Gulati, Himanshu (FrP)	2297, 2318
Haltbrekken, Lars (SV)	2293, 2379, 2380
Hansson, Rasmus (MDG)	2254, 2364, 2368
Helleland, Linda Hofstad (H)	2283, 2284
Helleland, Trond (H)	2382
Hjemdal, Silje (FrP)	2286, 2287, 2348
Hoksrud, Bård (FrP)	2322, 2333
Holm, Fredrik (H)	2278
Hussein, Marian (SV)	2303, 2309
Johnsen, Tor André (FrP)	2316, 2393
Jønnes, Kari-Anne (H)	2301, 2340
Jørgensen, Geir (R)	2331, 2332
Karim, Aram (SV)	2399
Kaski, Kari Elisabeth (SV)	2360
Kjerstad, Birgit Oline (SV)	2341, 2370
Kristjánsson, Mímir (R)	2291, 2347
Lie, Kathy (SV)	2300, 2305, 2387, 2389
Limi, Hans Andreas (FrP)	2314
Listhaug, Sylvi (FrP)	2312
Lund, Tobias Drevland (R)	2252, 2319, 2324
Lønseth, Mari Holm (H)	2329
Marhaug, Sofie (R)	2290, 2304, 2346
Martinussen, Marie Sneve (R)	2269, 2328
Melby, Guri (V)	2280, 2375, 2394
Molberg, Anna (H)	2308
Nilsen, Marius Arion (FrP)	2282, 2296, 2362, 2371
Njåstad, Helge André (FrP)	2255, 2321, 2369

Nyholt, Hege Bae (R)	2285
Ojala, Irene (PF)	2302
Orten, Helge (H)	2256, 2344
Pettersen, Tage (H)	2396
Raja, Abid (V)	2275, 2276, 2336, 2377
Ropstad, Kjell Ingolf (KrF)	2326, 2363
Rotevatn, Sveinung (V)	2392, 2395
Schou, Ingjerd (H)	2263, 2323
Skjelstad, André N. (V)	2264, 2339
Steffensen, Roy (FrP)	2261
Stensland, Sveinung (H)	2306, 2359
Stokkebø, Aleksander (H)	2397
Stordalen, Morten (FrP)	2274, 2338
Sve, Frank Edvard (FrP)	2313, 2315, 2383, 2384
Søreide, Ine Eriksen (H)	2365, 2391
Thorheim, Bård Ludvig (H)	2272, 2273, 2294, 2295
Thorsvik, Ingvild Wettrhus (V)	2298, 2342
Tybring-Gjedde, Mathilde (H)	2351
Ulstein, Dag-Inge (KrF)	2325, 2372, 2373
Unneland, Andreas Sjalg (SV)	2353, 2357
Wiborg, Erlend (FrP)	2266, 2267, 2299, 2361
Wold, Grete (SV)	2251, 2317
Wold, Morten (FrP)	2262, 2350
Øvstegård, Freddy André (SV)	2307, 2388

STORTINGET

Dokument 15:16

(2022–2023)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 2251

Innlevert 15. mai 2023 av stortingsrepresentant Grete Wold

Besvart 25. mai 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Det er et gjentakende problem at familier ikke får legeattest som kreves for å få oppfylt sin rett til pleiepenger. Ofte er dette basert på feilaktig kunnskap om hvem som har rett til pleiepenger, at ordningen også kan omfatte foreldre til barn med psykisk sykdom og at det ikke er en ordning med tidsbegrensning før barnet blir 18 år.

Er statsråden enig i at dette er problematisk, og hvordan vil man sikre at foreldre som har rett på pleiepenger får dokumentasjon på barnets sykdom fra legespesialist?

BEGRUNNELSE:

For å få rett til pleiepenger for sykt barn må søker legge fram legeerklæring fra spesialisthelsetjenesten. For familier med barn, med alvorlige psykiske lidelser eller kognitiv svikt, er det normalt ingen annen instans enn lege i BUP/Habiliteringstjenesten som kan skrive slik legeerklæring. Likevel ser vi at det er et gjentakende problem at familier ikke får slik legeattest og dermed heller ikke får oppfylt sin rett til pleiepenger. Ofte er dette basert på feilaktig kunnskap om hvem som har rett til pleiepenger, at ordningen også kan omfatte foreldre til barn med psykisk sykdom og at det ikke er en ordning med tidsbegrensning før barnet blir 18 år. Legespesialisten skal skrive legeerklæring om sykdomstilstand, men overlate til NAV å saksbehandle søknaden.

Dette er et rettssikkerhetsproblem med store konsekvenser for de familiene som rammes.

Aktuelle bestemmelser i Folketrygdloven er § 9-10 og § 9-16 som omhandler pleiepenger og krav til dokumentasjon.

Svar:

Jeg er enig i at det er viktig at foreldre som søker om pleiepenger får de nødvendige attestene. For å få rett til pleiepenger etter folketrygdloven § 9-10 må det etter folketrygdloven § 9-16 legges fram en legeerklæring fra lege i spesialisthelsetjenesten.

Jeg viser i den forbindelse til at helsepersonell i henhold til folketrygdloven § 21-4 andre ledd plikter, etter krav fra Arbeids- og velferdsetaten (NAV), å undersøke eller intervjuer en pasient og gi de erklæringer og uttalelser som er nødvendige for å kunne vurdere rettigheter og plikter etter folketrygdloven, herunder retten til pleiepenger.

Leger i spesialisthelsetjenesten har altså en lovpålagt plikt til å utstede nødvendig legeerklæring der dette er påkrevd fra NAV. Lege som blir pålagt å gi erklæringer, plikter å gi nødvendige opplysninger uten hinder av taushetsplikt.

Det er NAV som har ansvaret for å forvalte ordningen med pleiepenger og som har utarbeidet informasjon om retten til pleiepenger som er tilgjengelig på nav.no. NAV vurderer søknader om rett til pleiepenger og avgjør om vilkårene for å motta en slik ytelse er oppfylt.

Brukere som opplever at de ikke får nødvendige legeerklæringer har rett til å klage. Klagen sendes til relevant tjeneste. Hvis legen er uenig i klagen, sendes klagen automatisk videre til Statsforvalteren som vil behandle klagen.

SPØRSMÅL NR. 2252**Innlevert 15. mai 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund****Besvart 23. mai 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Vil statsråden redegjøre for hvordan hun kommer til å arbeide for å etterleve både Senterpartiet og Arbeiderpartiets egne vedtatte politiske program på området som gjelder barns beste i utvisningssaker?

BEGRUNNELSE:

Nylig skrev avisa Klassekampen at siden februar i fjor har 40 foreldre blitt utvist fra Norge og dermed skilt fra sine egne barn. I tillegg til disse 40 som utvises for brudd på utlendingsloven, er ti foreldre utvist på bakgrunn av brudd på straffeloven, og UNE har også utvist 15 foreldre av andre grunner. Klassekampen vedgår at antallet foreldre som venter på å bli kastet ut av Norge kan være høyere enn de tallene de kan vise til.

Barn har en helt grunnleggende rett til familieliv med begge sine foreldre og barns beste er nedfelt i både utlendingsloven og Grunnloven, samt i en rekke menneskerettighetserklæringer.

Det er ikke første gangen jeg spør statsråden om barns beste i utvisningssaker, men denne gangen vil jeg rette oppmerksomheten mot regjeringspartienes egen politikk på området:

Arbeiderpartiets landsmøte nå i mai vedtok at det bør åpnes for økt bruk av alternative sanksjonsformer til utvisning for å hindre at barn må skilles fra mor eller far ved brudd på utlendingsloven. I Senterpartiets vedtatte politiske program står det at «barns beste må tillegges spesiell vekt i saker om opphold».

Svar:

Jeg viser til mine tidligere svar på flere spørsmål fra representanten Drevland Lund om arbeidet på området som gjelder barns beste i utvisningssaker, sist svaret på skriftlig spørsmål nr. 2023 (2022-2023). Som redegjort for i bl.a. dette svaret er enkelte tiltak allerede iverksatt, mens andre fremdeles er til vurdering og vil bli kunngjort etter hvert som de er klare.

SPØRSMÅL NR. 2253**Innlevert 15. mai 2023 av stortingsrepresentant Hadle Rasmus Bjuland****Besvart 25. mai 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Nylig kom statens undersøkelseskommissjon for helsetjenester (UKOM) gjennom retningslinjene for behandlingen av kjønnsinkongruens. Den slo fast at helsepersonell i Norge vet for lite om hva de driver med for pasienter med kjønnsinkongruens.

Hvilke tiltak vil statsråden gjennomføre for å sikre at behandlingen av kjønnsinkongruens i Norge er trygg og evidensbasert, og lik i hele landet?

BEGRUNNELSE:

Både myndighetsaktører, pasient- og brukerorganisasjoner og helsepersonell har stilt spørsmål ved forsvarligheten

og organiseringen av behandling av kjønnsinkongruens i Norge. Derfor gikk Statens undersøkelseskommissjon for helsetjenester (Ukom) gjennom retningslinjene for behandlingen i Norge denne våren.

Rapporten fra UKOM peker på en rekke utfordringer med dagens behandling. Den har blant annet avdekket at den forskningsbaserte kunnskapen rundt behandlingen er mangelfull. Rapporten peker også på at langtidseffekten med behandlingen er lite kjent. I tillegg stilles det ikke krav til utredning eller gyldig grunn til å starte behandling.

Pasienter som benytter seg av norsk helsevesen skal være trygge på behandlingen. UKOM – rapporten anbefaler flere tiltak. Et av dem er blant annet å definere pu-

bertetsutsettende behandling (pubertetsblokkere) og hormonell og kirurgisk kjønnsbekreftende behandling for barn og unge som utprøvende behandling, i tillegg til de har pekt på at det bør vurderes å opprette et nasjonalt medisinsk kvalitetsregister. Sverige er et land som tidligere hatt et mer liberalt lovverk enn Norge. Etter gjennomgang av behandlingstilbudet valgte de å innføre en nedre aldersgrense på 18 for irreversibel behandling. KrF mener Norge bør se til lovgivningen i Sverige og innføre en lik aldersgrense. En av de mest kjente i Norge som har tilbudt behandling for kjønnsinkongruens er Benestad. Hen er nå fratatt retten til å praktisere som lege, og Helsetilsynet har blant annet begrunnet dette med «vesentlig mangel på faglig innsikt».

Svar:

Rapporten fra Statens undersøkelseskomisjon for helsetjenesten (Ukom) påpeker flere svakheter i helsetilbudet til barn og unge med kjønnsinkongruens og kjønnsdysfori. Funnene synliggjør vanskelige dilemma knyttet til medisinske, juridiske og etiske spørsmål. Undersøkelsen konkluderer med at pasientsikkerheten ikke er god nok for denne pasientgruppen. Særlig gjelder dette den voksende gruppen barn og unge med ikke-binær kjønnsidentitet og psykiske helseproblemer i tillegg til kjønns-

sinkongruens, hvor det i liten grad finnes vitenskapelig forskning og kunnskap om utredning og behandling.

Departementet vurderer oppfølging av anbefalingene fra Ukom, i dialog med de regionale helseforetakene. Når det gjelder tilrådingen om å revidere den nasjonale faglige retningslinjen for kjønnsinkongruens har direktoratet gitt uttrykk for at etaten planlegger dialog med fag- og brukermiljøene i løpet av året for å vurdere om det er aktuelt å justere retningslinjen.

Ukoms rapport ble publisert samtidig med at regionale behandlingstilbud for personer med kjønnsinkongruens i Helse Vest, Helse Midt-Norge og Helse Nord nærmer seg oppstart. Helse Sør-Øst har tidligere etablert et regionalt behandlingstilbud. Gjennom å regionalisere tilbudet i nært samarbeid med den nasjonale behandlingstjenesten for kjønnsinkongruens ved Oslo universitetssykehus HF, Rikshospitalet, vil spesialisthelsetjenestens kompetanse innen fagområdet etter hvert komme lokale helseforetak og kommuner til gode i hele landet. En slik struktur vil legge forholdene til rette for at det kan igangsettes nødvendig kunnskaps-utvikling, forskning og kompetanseoverføring knyttet til utredning og behandling av kjønnsinkongruens. Dette mener jeg er viktige steg for å sikre et mest mulig likeverdig behandlingstilbud og god pasientsikkerhet for barn og unge med kjønnsinkongruens.

SPØRSMÅL NR. 2254

Innlevert 15. mai 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson

Besvart 25. mai 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Nye utregninger for samfunnsnytt til Hordfast viser at prosjektet er ulønnsomt når klimaeffekter medregnes. Det kan umulig være i tråd med våre klimaforpliktelser at Vegvesenet regner ut samfunnsnytte uten å ta med klima i utgangspunktet.

Hvorfor regner ikke transportetatene på effekter som klima, natur, forurensning og andre relevante påvirkninger i alle økonomiske beregninger, og vil statsråden instruere transportetatene om at de må bruke utregningsmodeller som beregner alle relevante økonomiske effekter fra deres prosjekter?

Svar:

Alle transportvirksomhetene inkluderer virkninger på klimagassutslipp når det gjennomføres samfunnsøkonomiske analyser av utbyggingsprosjekter, i overensstemmelse med Rundskriv 109, prinsipper og krav ved utarbeidelse av samfunnsøkonomiske analyser, fra Finansdepartementet. Dette gjelder også for Statens vegvesen og analysene av Hordfast. Endringer i klimagassutslipp som følge av tiltak i transportsystemet er en av de prissatte konsekvensene som beregnes for prosjektene. Utslipp fra anlegg, drift og vedlikehold, endret transportomfang og arealbeslag er inkludert. Utslippene prises i tråd med Finansdepartementets karbonprisbane.

Statens vegvesen og øvrige transportvirksomheter vurderer og rapporterer i tillegg på flere andre miljøvirkninger i planleggingen av prosjektene. I de samfunnsøkonomiske analysene er både ikke-prissatte og prissatte virkninger inkludert. Ikke prissatte virkninger inkluderer konsekvenser for naturmangfold, friluftsliv, by- og bygdeliv, kulturarv, landskapsbilde og naturressuser. Støy og lokal luftforurensning inngår der som en prissatt konsekvens i tillegg til endringer i klimagassutslipp.

Forskjellen i samfunnsnytte mellom tidligere og nye analyser av Hordfast skyldes altså ikke at klimagassutslippene er inkludert i de nye beregningene, men ikke var det tidligere – klimagassutslippene har vært inkludert hele tiden. Forskjellen skyldes forutsetninger som er gjort som påvirker trafikkgrunnlaget for bil, som bl.a. reisekostnader og tilbudet av annen transport, som gir lavere biltrafikk og redusert nytte av prosjektet.

SPØRSMÅL NR. 2255

Innlevert 15. mai 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 25. mai 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Er det aktuelt for regjeringen at en liter drivstoff skal koste 50,-?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen bestilte 28. februar tilleggsutredning fra transportetatene i forbindelse med NTP arbeidet. I NRK Vestland står dette om dette arbeidet i dag 15. mai:

Vegvesenet føreset til dømes at bensin og diesel då må kosta 50 kroner per liter. Og at bompengar eller andre verkemiddel må sørga for nullvekst i biltrafikken i storbyane.

I rapporten fra etatene kalt: Klimabaner – forutsetninger og resultater fremgår disse forutsetningene som nå regjeringen ber etatene bruke som grunnlag for vurdering av samfunnsnyttten. Siden regjeringen ber transportetatene legge til grunn slike forutsetninger spiller det selvsagt inn på samfunnsnyttten når man forviser bilistene fra en vei. Om det er aktuell politikk å øke drivstoffavgiftene slik at prisen blir 50,- pr liter er dette riktig, men om dette er uaktuell politikk bygger jo disse nye samfunnsnyttteberegningene på hypotetiske forutsetninger som uansett aldri blir gjennomført.

Svar:

Nei, det er ikke aktuelt for regjeringen med diesel og bensinpriser på 50 kroner per liter.

Samtidig mener jeg at det er helt nødvendig at vi får frem flere bilder av hvordan fremtiden kan se ut. Det er nemlig svært usikkert hvordan samfunnet vårt vil se ut dersom utslippene skal kuttes i et så stort omfang at vi når Norges klimamål. Norges klimamål for 2030 er å redusere

utslippene med minst 55 prosent innen 2030, sammenlignet med 1990. I tillegg har vi et lovfestet mål om at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050.

I arbeidet med ny NTP er vi derfor nødt til å ta høyde for store endringer i det norske samfunnet. I et tilleggsopdrag til Nasjonal transportplan 2025-2036 ble transportvirksomhetene bedt om å levere en alternativ bane som er forenlig med klimamålene i 2030 og 2050 og som legger til grunn at nullvekstmålet i byområdene er oppfylt for hvert år i beregningsperioden. Hensikten var å få et inntrykk av ulike typer verkemidler som kan være nødvendige for å oppnå utslippsreduksjonene som følger av disse målsettingene, samt hvordan den samfunnsøkonomiske lønnsomheten knyttet til de store prosjektene påvirkes når en slik bane legges til grunn i beregningene. Disse beregningene må anses som tekniske illustrasjoner som gir relevant kunnskap gitt de mulighetene transportmodellverktøyene gir. Begrensninger i verktøyene mht. hvilke tiltak og verkemidler som kan beregnes, øker betydningen av pris på drivstoff i modellen.

Jeg mener at dette kan bidra til å gi en mer realistisk transportplan, men det er ikke dermed sagt at vi mener at det er aktuelt med en drivstoffpris på 50 kroner per liter.

SPØRSMÅL NR. 2256**Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Helge Orten****Besvart 25. mai 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Kan Helse- og omsorgsministeren garantere at Ålesund sjukehus vil få nødvendige lånemidler i statsbudsjettet for 2024 slik at planlagt byggeprosjekt kan starte opp?

BEGRUNNELSE:

I Sunnmørsposten 6. mai i år uttaler stortingsrepresentant Åse Kristin Ask Bakke følgende:

"Selve lånegarantien må spesifiseres i statsbudsjettet, men det er jeg 100 prosent sikker på at kommer."

Uttalelsen er knyttet til det planlagte byggeprosjektet ved Ålesund sjukehus og lekkasjene om midler til helseforetakene som kom i forkant av fremleggelsen av revidert budsjett for 2023. En gjennomgang av tekst og tall i revidert budsjett for 2023 gir derimot ingen føringer eller avklaringer av fremdriften for byggeprosjektet ved Ålesund sjukehus. Det er derfor behov for at statsråden oppklarer hva som er den reelle situasjonen. Vil det

komme nødvendige lånemidler i 2024, eller er dette bare antagelser fra stortingsrepresentant Ask Bakke.

Svar:

Helse Midt-Norge RHF søkte om lån til byggeprosjektet ved Ålesund sjukehus, Helse Møre og Romsdal HF, til statsbudsjettet for 2023. I Prop. 1 S for 2023 ble det omtalt at lån til prosjektet måtte forskyves noe i tid, på bakgrunn av den samlede budsjettsituasjonen. Helse Midt-Norge RHF har opprettholdt sin lånesøknad for prosjektet til statsbudsjettet for 2024.

Oppgradering og modernisering av Ålesund sjukehus er et prioritert prosjekt i Helse Midt-Norge. Helse Midt-Norge RHF ble i foretaksmøtet 17. januar 2023 bedt om å videreføre arbeidet med å planlegge prosjektet. Lånesøknaden til prosjektet i Ålesund vil bli behandlet som en del av regjeringens forslag til statsbudsjett for 2024.

SPØRSMÅL NR. 2257**Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 25. mai 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hva tenker statsråden om høyhastighetstog mellom Oslo-Stockholm, og vil statsråden vurdere samarbeid med Sverige om en slik utbygging?

Svar:

Forbindelse mellom hovedstedene Oslo og Stockholm er viktig for både gods- og persontransport. Det er et betydelig reisemarked, og potensiale for at flere kan bruke tog. Den sikkerhetspolitiske situasjonen har også aktualisert jernbanetransport over landegrensene, spesielt for godstransport.

Mulighetsstudien Oslo-Stockholm ble utarbeidet i samarbeid mellom norske Jernbanedirektoratet og svenske

Trafikverket og overlevert i høst til Samferdselsdepartementet. Studien viser at en ny jernbanetrasé mellom Arvika og Lillestrøm eller Ski, samt mindre infrastrukturtiltak mellom Arvika og Karlstad, vil kunne gjøre det mulig å øke antallet avganger og redusere reisetiden betydelig i forhold til dagens togtilbud. Dette kan gi både stor trafikantnytte og et stort potensial for reduserte utslipp av klimagasser ved at flere velger tog framfor fly på strekningen. Godstransport er også viktig. Tiltakene vil imidlertid kreve store investeringer og foreløpige vurderinger viser at de ikke er samfunnsøkonomisk lønnsomme, til tross for høy nytte for trafikantene.

Den faglige anbefalingen i mulighetsstudien er at markedspotensialet for togtilbudet mellom Oslo og Stockholm bør utredes videre som en konseptvalgutred-

ning. Samtidig vurderer Jernbanedirektoratet at oppstart av en slik utredning bør avvete, for å kunne se behovet i sammenheng med oppfølgingen av andre KVVU-er i arbeidet med Nasjonal transportplan. Det er blant annet gitt oppdrag om oppfølging av KVVU Hovedbanen Nord, KVVU Kongsvingerbanen og arbeid med ny rikstunnel gjennom Oslo. Ved videre utredning er det viktig at prosessen koordineres mellom landene, slik at Trafikverket

og Jernbanedirektoratet kan samarbeide om utredningsarbeidet.

Det pågår allerede flere store utbyggingsprosjekter på jernbanen, og en videre utredning av utbygging på strekningen Oslo-Stockholm må ta hensyn til det økonomiske handlingsrommet for satsing på utvikling av jernbanetilbudet fremover. Vår strategi har vært å bygge innenfra og ut der vi har størst behov, det vil si fra Oslo og ut på Inter-City-strekningene.

SPØRSMÅL NR. 2258

Innlevert 15. mai 2023 av stortingsrepresentant Hadle Rasmus Bjuland

Besvart 30. mai 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Mange partier har snudd i sin holdning til kjernekraft. Dette ser vi bl.a. hos regjeringspartiene som begge nå har en mer positiv holdning til kjernekraft enn før. Likevel uttalte Olje- og energiministeren i debatten i Stortinget om Dokument 8:107 S (2022-2023) at "Det er en kortslutning av den energidebatten vi står i.". I sitt svarbrev til komiteen uttalte statsråden også at det ikke er «aktuelt å gå videre med planer for kjernekraft i den norske kraftforsyningen».

Skiller statsrådens politikk seg fra regjeringens partienes?

BEGRUNNELSE:

Senterpartiet vedtok på sitt landsmøte følgende:

"Senterpartiet mener tiden er inne for å hente inn mer kunnskap og satse planmessig på ytterligere forskning og kompetansebygging innenfor området."

Arbeiderpartiet vedtok på sitt landsmøte å åpne for å se på ny kunnskap, også om alternative energiformer som kjernekraft.

Samtidig har energiministeren ganske kategorisk avvist kjernekraft.

Svar:

Det er stor enighet om at vi trenger mer kraft, og at vi trenger det raskere. Norge har et stort potensial og betydelig kompetanse på fornybar kraftproduksjon, og det er også her regjeringen mener vi skal konsentrere innsatsen vår. For å lykkes med dette, må vi konsentrere inn-

satsen om det vi kan og som kan bidra i nær fremtid. Jeg mener det er riktig å satse der vi har naturgitte fortrinn og allerede etablert stor kompetanse.

Norge har ingen erfaring med drift av kommersiell kjernekraft som en del av kraftforsyningen, og det vil ta lang tid å bygge opp tilstrekkelig kompetanse innenfor forvaltning og drift av en slik avansert industri. Samtidig kan vi ikke utelukke at det en gang i fremtiden kan komme mindre modulære anlegg som på kommersielt grunnlag kan være interessante også for Norge, selv om dette foreløpig er en dyr og umoden teknologi. Jeg mener derfor det er viktig at vi løpende følger med på utviklingen innenfor kjernekraftteknologi, også gjennom internasjonale forskningsprogrammer som norske aktører deltar i.

Regjeringen anser ikke kjernekraft som aktuelt for det norske kraftsystemet nå, og det er derfor heller ikke noe som bør prioriteres innenfor den norske forskningssatsingen på energiområdet. Norge har imidlertid god kompetanse innen andre former for nukleær forskning, som dekommisjonering og håndtering av avfall. Regjeringen tildelte nylig 200 millioner kroner til et nasjonalt senter for nukleær forskning, for å bygge videre på disse fagmiljøene.

SPØRSMÅL NR. 2259**Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland****Besvart 25. mai 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Viser til oppdragsbrev av 23/2-23 fra SD til verksemdene der dei ber om ei vurdering av alle prioriterte prosjekt i sitt prioriteringsoppdrag 31/3-23. I det felles grunnlaget av føresetnadane verksemdene har antatt, er fleire variabler som bensinpris, bompenger mm er satt så høgt at transportnyttan fell kraftig.

Meinar statsråden at det er hensiktsmessig å legge inn urealistiske variabler i analysemodellene for å tilfredstille eit teoretisk mål - og med det skape uvisse om vi i det heile tatt skal byggjast vegar i landet vårt?

GRUNNGJEVING:

Regjeringen bestilte 23. februar tilleggsutredning fra transportetatene i høve NTP arbeidet.

I rapporten «Klimabaner – forutsetninger og resultater» vert det lagt til grunn føresetnader som totalt vil endre trafikk på alle vegane i landet, og bygging av nye vegar vil i følgje samfunnsnyttberekningar aldri bli bygd.

Svar:

Noregs klimamål for 2030 er å redusere utsleppa med minst 55 prosent innan 2030, samanlikna med 1990. I

tillegg har vi eit lovfesta mål om at Noreg skal være eit lågutsleppssamfunn i 2050.

Korleis samfunnet vårt vil sjå ut dersom utsleppa skal kuttast i eit såpass stort omfang er usikkert, og i arbeidet med ny NTP må ein ta høgde for store endringar. I eit tilleggsoppdrag til Nasjonal transportplan 2025-2036 blei transportverksemdene difor bedt om å levere ein alternativ bane som er foreinleg med klimamåla i 2030 og 2050 og som legg til grunn at nullvekstmålet i byområda vert oppfylt for kvart år i perioden. Føremålet med eit slik oppdrag var å få eit inntrykk av ulike typar verkemiddel som kan vere naudsynte for å oppnå reduksjonar i utslepp som følger av desse måla, samt korleis den samfunnsøkonomiske lønsemda knytt til dei store prosjekta påverkast når ein slik bane ligg til grunn i utrekningane. Det er verksemdene sjølv som har vald ut dei konkrete forutsetnadane. Det er naudsynt og ynskjeleg at dei har handlingsrom til å gjere følsemdanalysar og utrekning av korleis vi kan nå fastsatte mål. Utrekningane må sjåast som tekniske illustrasjonar som gjev relevant kunnskap gitt dei moglegheitane transportmodellane gjev.

Eg meiner det er naudsynt at vi får fram fleire bilete av korleis framtida kan sjå ut og at dette kan gje ein meir realistisk transportplan.

SPØRSMÅL NR. 2260**Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland****Besvart 25. mai 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Er det aktuelt for finansministeren med dieselpriiser og bensinpriiser på 50 kr/l for å nå klimamålene?

GRUNNGJEVING:

Regjeringen bestilte 23. februar tilleggsutredning fra transportetatene i høve NTP arbeidet.

I rapporten «Klimabaner – forutsetninger og resultater» vert det lagt til grunn føresetnader som totalt vil endre trafikk på alle vegane i landet.

Blant annett så høge drivstoffpriiser og bompenger at trafikken vil reduseres kraftig.

Verksemdene har på bakgrunn av desse føresetnadane levert ei vurdering av alle prosjekt dei prioriterte i sitt prioriteringsoppdrag 31/3-23.

Svar:

Nei, det er ikke aktuelt for regjeringen med diesel og bensinpriser på 50 kroner per liter.

Samtidig mener jeg at det er helt nødvendig at vi får frem flere bilder av hvordan fremtiden kan se ut. Det er nemlig svært usikkert hvordan samfunnet vårt vil se ut dersom utslippene skal kuttes i et så stort omfang at vi når Norges klimamål. Norges klimamål for 2030 er å redusere utslippene med minst 55 prosent innen 2030, sammenlignet med 1990. I tillegg har vi et lovfestet mål om at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050.

I arbeidet med ny NTP er vi derfor nødt til å ta høyde for store endringer i det norske samfunnet. I et tilleggsoppdrag til Nasjonal transportplan 2025-2036 ble transportvirksomhetene bedt om å levere en alternativ bane som er forenlig med klimamålene i 2030 og 2050 og som legger

til grunn at nullvekstmålet i byområdene er oppfylt for hvert år i beregningsperioden. Hensikten var å få et inntrykk av ulike typer virkemidler som kan være nødvendige for å oppnå utslippsreduksjonene som følger av disse målsettingene, samt hvordan den samfunnsøkonomiske lønnsomheten knyttet til de store prosjektene påvirkes når en slik bane legges til grunn i beregningene. Disse beregningene må anses som tekniske illustrasjoner som gir relevant kunnskap gitt de mulighetene transportmodellverktøyene gir. Begrensninger i verktøyene mht. hvilke tiltak og virkemidler som kan beregnes, øker betydningen av pris på drivstoff i modellen.

Jeg mener at dette kan bidra til å gi en mer realistisk transportplan, men det er ikke dermed sagt at vi mener at det er aktuelt med en drivstoffpris på 50 kroner per liter.

SPØRSMÅL NR. 2261

Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Roy Steffensen

Besvart 24. mai 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

I Haugesunds Avis kan vi lese at HighComps sin avdeling på Bokn avvikles, og at de nå velger å flytte all produksjon til Arendal. Dette får direkte konsekvens for 15 ansatte, noe som er svært høyt i en liten distriktskommune som Bokn. Eierne er ærlige på at det er lakseskatten og utsatte/kansellerte investeringsprosjekter som er årsak til at de må skalere ned, og dermed legge ned avdelingen på Bokn.

Hvilket ansvar mener statsråden at han selv har for denne avviklingen?

Svar:

Det er ikke naturlig å kommentere enkeltdisposisjoner i et selskap. Generelt er svaret at med en riktig utformet grunnrenteskatt kan næringen ilegges den uten at det svekker selskapenes investeringsinsentiver. Gjennom grunnrenteskatten fungerer staten som en passiv investor, der staten dekker den samme andelen av kostnadene som den mottar av inntektene (tilsvarende skattesatsen). Dette skjer uavhengig av om en investering blir lønnsom eller ulønnsom. Dersom en grunnrenteskattepliktig havbruksvirksomhet aldri skulle gå med overskudd, vil staten dekke sin del av tapet. Disse egenskapene sikrer at investeringer som er lønnsomme for samfunnet før grun-

nrenteskatt, også vil være lønnsomme for selskapene etter grunnrenteskatt. Tilsvarende vil investeringer som er ulønnsomme for samfunnet før grunnrenteskatt, være ulønnsomme etter skatt.

At havbruksselskapene har vært noe tilbakeholdne med investeringer under høringsperioden, og mens skatten har vært til behandling i regjeringen og Stortinget, er ikke overraskende. En godt utformet grunnrenteskatt vil legge bedre til rette for stabile rammevilkår fremover og vil ikke hindre videre vekst, verken i havbruksnæringen eller hos leverandørindustrien til havbruk.

SPØRSMÅL NR. 2262**Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Morten Wold****Besvart 25. mai 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt****Spørsmål:**

Hvilke fargekoder i rødt, hvitt og blått er gjeldende for bruk i det norske flagget, når og av hvem ble disse besluttet, er de offentliggjort og eventuelt hvor og hvordan – og er det bestemt når de gjøres gjeldende, om så ikke allerede er skjedd?

BEGRUNNELSE:

Det norske flagget gjør oss alle stolt, enten det vaier i toppen av flaggstangen på nasjonaldagen eller heises til topps for å feire norske bragder på idrettsarenaer verden rundt. Imidlertid ser man av og til at det brukes versjoner av flagget som synes å fravike fra det vi oppfatter som de korrekte fargene som skal benyttes.

Siden flagget er noe man skal ha respekt for, er det viktig at det brukes korrekte fargekoder når det produseres, trykkes, gjengis eller på annen måte publiseres. Det må være i Utenriksministerens interesse at departementets ansvar for det norske flagget ivaretas på en best mulig måte.

Det er motstridende informasjon å finne på nettet om fargekodene i det norske flagget, selv om regjeringen på denne linken: <https://nettsteder.regjeringen.no/standard-design/det-norske-flagg/> oppgir følgende fargekoder: Rød: PMS: 186C, CMYK: 2, 100, 85, 6 og blå: PMS: 281C, CMYK: 100, 85, 5, 36.

På Wikipedia kan man lese:

«Nordisk Flaggelskap oppgir rødfargen som PMS 186 og blåfargen som PMS 287. Nordisk råd henviste tidligere til Nordisk flaggselskaps retningslinjer, men oppgav rødfargen som Pantone 186 C (bemerkt suffikset C), mens blåfargen var den samme (Pantone 287). I 2010, derimot, oppga Nordisk råd den lysere blåfargen Pantone 301.»

Jeg er gjort kjent med at en privatperson med stor interesse for saken, over flere år gjennom brev og henvendelser til både saksbehandlere, avdelingsdirektør og ekspedisjonssjef i departementet, fortsatt ikke har fått et fyllestgjørende svar på sine henvendelser omkring det som må kunne forventes å være relativt enkelt å svare ut.

Svar:

Norges flagg er et av våre viktigste nasjonale symboler, og engasjement rundt flagget er alltid positivt. Utenriksdepartementet har ansvaret for Lov om Norges Flag (flaggloven) og Forskrift angående bruk av statsflagget og handelsflagget (flaggforskriften). Disse bestemmelsene

regulerer både flaggets utforming og statens bruk av statsflagget.

Flaggets farger er bestemt ved lov. I Flaggloven § 1, jfr. flaggforskriftens § 1, slås det fast at rødfargen skal være «høyrød», med «et mørkeblaat, og af en hvid Kant indfattet Kors». Ytterligere beskrivelse av fargene er ikke gitt.

Å fastsette fargekoder i hht. de mange ulike fargemodellene som finnes, som f.eks. PMS-systemet, RGB og CMYK, er meget krevende tekniske prosesser, hvor det må tas høyde for en rekke ulike variabler som materialer og ulike materialkvaliteter til belysning, og hvor variasjoner i disse forutsetningene vil gi forskjellig resultat.

Jeg er opptatt av at vi ikke skaper unødvendig byråkrati eller kompliserte regler for flagget vårt. Flaggprodusentene selv har funnet frem til gode løsninger for de flaggene de produserer. På denne bakgrunn synes det ikke å være noe utbredt behov for en lov- eller regelfesting av fargekoder.

For Utenriksdepartementets eget bruk baserer vi oss på de fargekoder som også benyttes av Forsvaret. Det er disse fargekodene som er gjengitt på nettsiden regjeringen.no. Det må understrekes at disse fargekodene bare er en veiledning og et utgangspunkt når flaggets farger skal gjengis, siden fargekodene vil måtte justeres ut fra ulike faktorer som bl.a. materialkvalitet og belysning. Uansett vil det også være nødvendig å gjøre en visuell vurdering av resultatet. Av samme grunn behøver heller ikke nødvendigvis de øvrige fargekodene det vises til i spørsmålet å være uriktige, men et uttrykk for ulike forutsetninger som ble lagt til grunn da fargene ble definert.

SPØRSMÅL NR. 2263**Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Ingjerd Schou****Besvart 25. mai 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt****Spørsmål:**

De to unge mennene fra Bahrain, Sadeq Thamer og Jaafar Sultan, har fått utstedt dødsdom i Saudi-Arabia og holdes i fengsel.

Hvilken vurdering gjør utenriksministeren av denne dommen og er det noen dialog mellom norske og saudiarabiske myndigheter om saken?

Svar:

Norge tar tydelig avstand fra bruk av dødsstraff i enhver sammenheng. Vi oppfordrer alle land som ikke har avskaffet dødsstraff, herunder Saud-Arabia, til å innføre et moratorium for bruk av dødsstraff og umiddelbar stans i henrettelser.

Vi er bekymret for menneskerettighetssituasjonen i Saudi-Arabia. Dette er noe vi tar opp jevnlig i poliske

samtaler og i FN-sammenheng, senest under FNs Menneskerettighetsråds sesjon i mars.

Vi er kjent med saudisk høyesteretts opprettholdelse av terror dommene mot Sadeq Thamer og Jaafar Sultan, og anførsler fra menneskerettighetsorganisasjoner om manglende rettssikkerhet og bruk av tortur. Saudiske myndigheter har ansvar for å etterleve landets internasjonale menneskerettighetsforpliktelser. Disse forpliktelsene stiller blant annet krav om rettfærdig rettergang.

Vi følger menneskerettighetssituasjonen i Saudi-Arabia tett og vår ambassade i Riyadh har jevnlig kontakt med likesinnede land og den nasjonale, saudiske menneskerettighetskommisjonen. Der tar vi opp norske bekymringer om mulige menneskerettighetsbrudd på prinsipielt grunnlag. I særlig graverende tilfeller tar vi også opp individuelle saker, som for eksempel dødsstraff mot mindreårige.

SPØRSMÅL NR. 2264**Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad****Besvart 25. mai 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hvilke grep vil statsråden ta for å sikre at vi får en jernbane som er tilpasset mennesker med nedsatt funksjonsevne, slik at de får et jernbanetilbud på lik linje med alle andre, også på fjerntogstrekningene i Norge?

BEGRUNNELSE:

Universell utforming er helt essensielt for at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal være likestilte borgere. Norske Tog har hatt ute en anbudsrunde på nye fjerntog og skrev kontrakt tidlig i mars. Til disse togene vil det ikke være mulig med trinnfri adkomst for rullestolbrukere.

Både Norske Tog og Jernbanedirektoratet har bekreftet at universell utforming ikke var et absolutt krav på de nye fjerntogene. Det betyr at vi for de neste 40-50 årene vil ha fjerntog som ikke er tilgjengelige for rullestolbrukere når heisen ikke virker og rampe ikke kan brukes. En situ-

asjon som ikke er sjelden i dag. Dette harmonerer dårlig med Stortingets krav om at universell utforming skal være førende i transportplanleggingen og NTP framover.

Svar:

Regjeringen arbeider for at jernbanesystemet skal være universelt utformet i størst mulig grad. Dette er et viktig hensyn når stasjoner opprustes, digitale billettsystemer utformes og nye tog kjøpes inn. De nye regiontogene og lokaltogene som Norske tog har bestilt og de nye Flirtogene som allerede er levert har trinnfri adkomst fra standardiserte plattformer på 760 mm. For personer med funksjonsnedsettelse er dette en viktig oppgradering av reisetilbudet på de korte og mellomlange togstrekningene, selv om det er høydeforskjeller inne i toget. På korte strekninger er det viktig at passasjerene kan komme raskt inn og ut av toget uten assistanse, når plattformenes

utforming tillater det. Tog med trinnfri adkomst gir i seg selv ikke en universelt utformet transporttjeneste. Det er i dag varierende høyde og utforming på de 335 stasjonene i Norge, og kostnadene ved å oppgradere alle plattformene som fjerntogene stanser ved til standard plattformhøyde er svært høye. Stadig flere stasjoner blir oppgradert for å kunne tilby en universelt utformet transporttjeneste. Det gjenstår fortsatt et betydelig arbeid med stasjonsoppgraderinger for å tilby dette i hele landet.

Norske tog har nå kjøpt nye fjerntog. Disse togene skal kjøre på langdistansestrekningene Bergensbanen, Dovrebanen, Sørlandsbanen og Nordlandsbanen. Togene som opererer disse strekningene har nå passert sin levetid, og det er tidskrittisk å få byttet ut dagens tog. Nye tog vil settes i trafikk fra 2026 og utover. Jeg legger til grunn at Jernbanedirektoratet og Norske tog har forholdt seg til gjeldende lover og regler i denne anskaffelsen.

Forut for en slik stor anskaffelse har Jernbanedirektoratet utført en konseptvalgutredning med bred involvering av ulike brukergrupper. Norske tog har i tråd med anskaffelsesregelverket gjennomført markedsanalyser for å få oversikt over hvilke typer tog markedet kan levere for den tiltenkte bruken. Tog som trafikkerer lange strekninger har andre krav til komfort og utrustning enn lokaltog. Derfor er hensynet til innvendig utforming og tilgjengelighet tillagt stor vekt. Dette er i tråd med innspill fra brukerorganisasjonene som deltar i Toggruppa for universell utforming. Togene skal ha sovekupeer, serveringsvogn, arbeidsplasser osv. og samtidig tåle tøffe norske forhold ved kjøring i høyfjellet på vinterstid osv. Dette legger en del tekniske premisser for utformingen av toget, særlig plassering av hjul, understell og nødvendig teknisk utstyr, slik at gulvhøyden ved dørene må være høyere.

Togprodusentenes respons, samt påfølgende anbudsrunde, viser ifølge Norske tog at markedet for denne type

fjerntog er begrenset. I kravspesifikasjonen til Norske tog, basert på Jernbanedirektoratets oppdragsbeskrivelse, har det ligget inne krav om best mulig tilgjengelighet for alle reisende. Ingen togprodusenter leverte tilbud om tog med trinnfri adkomst. Dette betyr at Norske tog måtte velge en togtype som medfører at en del personer med funksjonsnedsettelse må benytte rampe/heis for på- og avstigning.

Videre skal fjerntogene betjene mange forskjellige kundesegmenter, og behovene varierer på strekningene fjerntogene skal trafikkere. Personer med funksjonsnedsettelse representerer en stor gruppe med ulike behov. Foruten personer som benytter seg av rullestol, snakker vi om blant annet synshemmede, hørselshemmede og personer med kognitiv svikt. Disse vil ha andre behov enn personer som benytter seg av rullestol, for eksempel knyttet til informasjon og service. Ikke alle personer med kognitiv svikt vil ha et ønske eller behov om tilgang til hele toget. Enkelte eldre med vanskeligheter for å bevege seg er avhengige av at det er kort vei til for eksempel toalett og bistrovogn.

Jeg er opptatt av at alle skal ha god tilgang til jernbanetjenestene, og løsningene for assistanse for på- og avstigning må fungere tilfredsstillende for de aktuelle brukergruppene. Dette vil jeg følge opp videre, både i styringen av virksomhetene i jernbanesektoren og i dialog med brukerorganisasjonene. Norske tog skal nå sammen med leverandøren gjennom en designfase der de siste tilpasninger og justeringer foregår før toget settes i produksjon. I denne fasen vil brukerorganisasjonene i Toggruppa for universell utforming naturligvis bli invitert til å delta. Jeg har i møte 23. mai med Norske tog og Jernbanedirektoratet fått bekreftet at de vil ta størst mulig hensyn til brukerorganisasjonenes ønsker og behov slik at løsningene er så nært opp til målet om universelt utformede transporttjenester som mulig.

SPØRSMÅL NR. 2265

Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg

Besvart 24. mai 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Forskjellsbehandling gjør i dag at pasienter med psykisk sykdom og ruslidelser får trekk i offentlige ytelser når de er innlagt til lengre behandling, samtidig som pasienter for somatiske sykdommer ikke trekkes ved innleggelse.

Dette gjør at flere pasienter må trekke seg fra det som kan være livsviktig behandling.

Vil statsråden ta initiativ til en lovendring slik at ruspasienter og psykisk syke ikke kan diskrimineres på denne måten, og snarest instruere Nav om at de ikke skal avkorte slike pasienter som er inne til behandling?

Svar:

Hovedregelen i folketrygdloven er at sykepengar, arbeidssavklaringspengar, uføretrygd, ytelsar til tidlige familiepleier, ytelsar til gjenlevende ektefelle, barnpensjon og alderspensjon reduseres ved langtidsopphold i institusjon under statlig ansvar med fri kost og losji. Ytelsen gis uten reduksjon i innleggelsesmåneden og de tre påfølgende månedene, og blir deretter redusert. Ytelsene skal likevel ikke reduseres når vedkommende forsørger ektefelle eller barn. Dersom vedkommende har faste og nødvendige utgifter til bolig, kan Arbeids- og velferdsetaten bestemme at ytelsen ikke skal reduseres eller reduseres med mindre enn det følger av de ulike bestemmelsene.

Ved langtidsopphold i kommunale institusjoner kan kommunen ta betaling for oppholdet (egenandel) etter nærmere regler fastsatt i forskrift.

Ved opphold i somatiske sykehusavdelinger gjør folketrygdloven, som representanten påpeker, enkelte unntak. Dette gjelder mottakere av uføretrygd, ytelsar til familiepleier, ytelsar til gjenlevende ektefelle, barnpensjon og alderspensjon. Under slike opphold blir disse ytelsene ikke redusert. Et slikt unntak gjelder ikke for mottakere av sykepengar og arbeidssavklaringspengar – disse to ytelsene blir dermed redusert ved langvarig opphold også i somatiske sykehusavdelinger.

Mottakere av trygdeytelsar som oppholder seg i institusjon, blir dermed behandlet ulikt, avhengig av hva slags institusjon de er innlagt i og hva slags ytelse de mottar. Jeg vil understreke at Arbeids- og velferdsetaten må behandle saker i tråd med gjeldende regler, og kan ikke instrueres til å fravike reglene.

Ulike reduksjonsregler for ulike typer institusjonssopphold kom inn i folketrygdloven i 1997 gjennom behandlingen av Ot.prp. nr. 8 (1996-1997), jf. Innst. O. nr. 46 (1996-1997) og beslutning O. nr. 70-71 (1996-1997). Bakgrunnen for lovforslaget var at Stortinget hadde bedt regjeringen om å vurdere de praktiske og økonomiske konsekvensene av å oppheve de dagjeldende reduksjonsbestemmelsene for alders- og uførepensjon ved opphold i somatiske sykehus.

I Ot.prp. nr. 8 (1996-1997) ble det blant annet pekt på at de fleste innleggelser i somatiske sykehus er kortvarige – det vil si under fem måneder, slik at det i praksis var svært sjelden at ytelsene ble redusert. Reumatikere og leddgiktspasienter ble nevnt som en gruppe som oppholdt seg forholdsvis mye i helseinstitusjoner og som ble berørt av reduksjonsbestemmelsene, mens det i psykiatriske sykehus og fylkeskommunale spesialsykehjem var forholdsvis mange langtidspasienter.

Om forskjellen mellom ulike institusjonssopphold ble det blant annet uttalt:

«Når det gjelder opphold i psykiatriske avdelinger ved sykehusene, psykiatriske sykehus og spesialsykehjem, vil departementet se an utviklingen. For mange i de to sistnevnte institusjonstypene, vil oppholdet ofte ha karakter av boopphold av

lengre varighet. Det kan da ikke anses rimelig at disse skal beholde hele pensjonen uavkortet når det eller ikke kreves noen form for egenbetaling. De som har opphold under fem måneders varighet kommer som nevnt under en unntaksordning.

Den foreløpige løsningen vil nok kunne oppleves som lite rimelig for en del pasienter i psykiatriske avdelinger og sykehus. Departementet finner det imidlertid nødvendig å se saken i en helhetlig sammenheng med betalingsordningen for opphold i kommunale sykehjem og aldershjem, hvor det er egenbetaling etter vederlagsforskriften. For beboere med langtidsopphold i psykiatriske sykehus og spesialsykehjem må det først finnes fram til en alternativ form for egenbetaling før ordningen med redusert pensjon kan avvikles. Her anses det hensiktsmessig å avvente utviklingen når det gjelder brukerbetaling i kommunale alders- og sykehjem som er under utredning. Siktemålet bør være å komme fram til forholdsvis ensartede betalingsregler.»

Den 10. juni 2021 traff Stortinget følgende vedtak i forbindelse med behandlingen av Innst. 528 S (2020-2021):

«Stortinget ber regjeringen utrede endringer i folketrygdlovens regler om reduksjon av ytelsar under opphold i institusjon, herunder forskjellen mellom innlagte i somatiske og psykiatriske institusjoner, og komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer som sikrer likebehandling av pasientgrupper.»

Saken reiser flere spørsmål og er fortsatt til behandling i departementet. Jeg tar sikte på å komme tilbake til Stortinget med saken på egnet måte i løpet av året.

SPØRSMÅL NR. 2266**Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 25. mai 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvilke land jobber regjeringen med å fremforhandle returavtaler med og hva er status på arbeidet?

BEGRUNNELSE:

En effektiv returpolitikk er essensielt for asylsystemet. Personer som har fått endelig avslag på sin søknad har en selvstendig plikt til å forlate landet, men vi vet at enkelte dessverre velger å bryte sitt vedtak og blir værende. Vi er da avhengig av å ha en effektiv returavtale slik at de kan uttransporteres med tvang. Det er flere land Norge ikke har returavtale med, noe som utnyttes av enkelte asylant-er med endelig avslag.

Svar:

Hensikten med returavtaler, eller tilbaketakelsesavtaler, er å sikre returer i trygge og verdige former. Det er ikke

nødvendig å ha skriftlige avtaler for å uttransportere utlendinger til hjemlandet, men det er nødvendig å få aksept for innreise fra hjemlandets myndigheter for at norsk politi skal kunne uttransportere utlendinger som ikke selv samarbeider om retur. Norge får aksept for tvangsreturer til flere land enn de vi har tilbaketakelsesavtaler med.

Per dags dato har Norge inngått tilbaketakelsesavtaler med 31 land. Det ligger informasjon om gjeldende returavtaler på [www.regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/no/no/tema/innvandring-og-integrering/innsikt/tilbaketakelsesavtaler/id2001692/), som sist ble oppdatert 2. november 2022 på <https://www.regjeringen.no/no/no/tema/innvandring-og-integrering/innsikt/tilbaketakelsesavtaler/id2001692/>

Norge har for tiden dialog med tre land om mulige returavtaler; Cuba, Kapp Verde og Usbekistan. Disse avtalene er i ulike stadier; det pågår skriftlige forhandlinger med Cuba, mens avtalene med Kapp Verde og Usbekistan er ferdig forhandlet og avventer signering.

SPØRSMÅL NR. 2267**Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 23. mai 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Vil regjeringen arbeide for å henvise asylsøkere til trygge land utenfor Europa og eventuelt hvordan skjer dette arbeidet?

BEGRUNNELSE:

Norge og Europa har en enorm flyktningstilstrømning grunnet Russland sitt brutale angrep på Ukraina. Alle partier er i Norge enige om at vi skal hjelpe ukrainere på flukt på en best mulig måte. Det at så mange kommer til Norge på kort tid skaper selvfølgelig en god del utfordringer knyttet til bosetting, boliger, velferdstilbud etc. Når vi samtidig ser at vi også får en økt tilstrømning av asyllandet fra land utenfor Europa skaper det ekstra store utfordringer. FrP har lenge tatt til orde for asylmottak i

trygge tredjeland, noe som regjeringspartiene og flertallet i Stortinget dessverre har stemt ned. Jeg lurer derfor på om og hvordan regjeringen arbeider for å henvise asylsøkere som ikke kommer fra Europa til trygge land utenfor Europa.

Svar:

Adgangen til å henvise asylsøkere til trygge tredjeland er regulert i utlendingsloven § 32 første ledd bokstav d. Bestemmelsen innebærer at en asylsøknad kan nektes realitetsbehandlet med henvisning til at søkeren forut for ankomst til Norge har hatt opphold i et trygt tredjeland.

Justis- og beredskapsdepartementet ga 2. februar 2022 en instruks til Utlendingsdirektoratet (UDI) om praktisering av denne bestemmelsen, instruks GI-02/2022 Instruks

om tolkningen av utlendingsloven § 32 første ledd bokstav d – nekte realitetsbehandling under henvisning til trygt tredjeland og returadgang til trygt tredjeland. Instruksen innebærer at UDI skal foreta konkrete og individuelle vurderinger i den enkelte sak, hvor det avgjørende vil være hvorvidt asylsøkeren kan få effektiv beskyttelse i det aktuelle tredjelandet. Det er ikke et krav om tilgang til asylprosedyre i tredjelandet, eller at asylsøkeren vil bli akseptert mottatt av det aktuelle tredjelandet. UDI er i tildelingsbrevene for 2022 og 2023 bedt om å

«benytte handlingsrommet i dagens lovverk til å henvise asylsøkere til trygge land utenfor Europa dersom de har kommet til Norge via dette landet».

I forbindelse med årsrapporteringen for 2022 har UDI opplyst at de ikke fattet noen avslagsvedtak etter utlendingsloven § 32 første ledd bokstav d i 2022, men at det ble vurdert i noen saker.

Selv om regelverket åpner for å henvise asylsøkere tilbake til trygge tredjeland, så kan det være en utfordring å få opplysninger om hvilke tredjeland en asylsøker har hatt opphold i. Dette er en medvirkende årsak til at bestemmelsen kan være krevende å anvende i praksis.

SPØRSMÅL NR. 2268

Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen

Besvart 25. mai 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hva er status for fremdrift i innstallering av ANPR-utstyr i politiets biler, og er intensjonen at alle nye politibiler i politidistriktene skal leveres med slikt utstyr?

Jeg viser for øvrig til mine svar på representantens spørsmål nr. 2777 og 2875.

BEGRUNNELSE:

Det vises til tidligere spørsmål om innstallering av ANPR-utstyr i politiets biler, jf. dokument nr. 15:2777 (2021-2022) og dokument nr. 15:2875 (2021-2022). Spørsmålls-tiller vil be om en oppdatering på hva som nå er status for innstallering av ANPR-utstyr i politiets biler.

Svar:

Politidirektoratet (POD) opplyser at politiet i dag har totalt 74 Automatic Number Plate Recognition (ANPR)- sett i bruk. 16 sett er i drift i politidistriktene, mens 44 brukes av UP-patruljer. Det betyr at ANPR er i bruk i hele landet og i alle politidistrikt.

POD opplyser videre at det arbeides med å se på nye løsninger for trafikkteknisk utstyr. Politiet er i dialog med svensk politi som har startet et arbeid med å utvikle et eget trafikkovervåkingskjøretøy. POD opplyser at de vil ha et bedre beslutningsgrunnlag for det videre arbeidet med ANPR så snart de har undersøkt og vurdert hvordan den svenske politipatruljen skal utstyres med trafikkteknisk utstyr (inkludert ANPR).

SPØRSMÅL NR. 2269**Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen****Besvart 26. mai 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Vil regjeringen legge frem forslag om "arbeidsfradrag" i skattesystemet i statsbudsjettet 2024?

BEGRUNNELSE:

I et intervju med VG 21. april, uttaler finansministeren:

"– Vi vil tilby skattefradrag som stimulerer folk på trygd eller lavinntektsgrupper til å jobbe."

Videre sier statsråden at det vil bli lagt frem et forslag om dette i statsbudsjettet. Slike jobbskattefradrag ble drøftet i skatteutvalgets rapport, og utvalgets forslag om et konkret arbeidsfradrag som kun vil gjelde sysselsatte og ikke uføre og pensjonister, var et av de mest sentrale momentene i NOUen. Finansministeren har i media uttalt at det ikke vil bli lagt en stortingsmelding på grunnlaget av utredningen, og i revidert nasjonalbudsjett 2024 står det at Stortinget skal få et fremlegg om skatteutvalgets rapport i revidert nasjonalbudsjett 2024.

Svar:

Regjeringen mener at arbeid til alle i et trygt arbeidsliv er nøkkelen til mer rettferdig fordeling og frihet for den en-

kelte. I en tid der arbeidsledigheten er lav, og behovet for arbeidskraft er stort, er det viktig å stimulere til og legge til rette for at flere kan delta i arbeidsmarkedet. Samtidig som arbeidsledigheten er kommet ned på et svært lavt nivå, mottar en høy andel av befolkningen helserelevante trygdeytelser. Regjeringen legger vekt på å få flere mottakere av helserelevante trygdeytelser over i ordinært arbeid, i den grad de har helsemessig mulighet og det er tilrettelagt for det. Langvarig sykefravær eller mottak av arbeidssklaringspenger øker risikoen for at personer mister fotfestet i arbeidsmarkedet.

Regjeringen vil i de kommende statsbudsjettene fortsette arbeidet med å legge til rette for at flere kommer i jobb. Hvordan skattesystemet kan innrettes med sikte på gode insentiver til å jobbe for særlig lavinntektsgrupper og folk som er på trygd, er blant spørsmålene regjeringen ser på. Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2024 legges frem i oktober 2023.

Jeg viser for øvrig til at regjeringen allerede har redusert den gjennomsnittlige skattesatsen for mange med lave og middels inntekter. I Revidert nasjonalbudsjett 2023 foreslår vi ytterligere skattereduksjon for pendlere og langtransportsjåfører ved å øke de skattefrie kostsatsene.

SPØRSMÅL NR. 2270**Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen****Besvart 26. mai 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

I Klima- og miljøministerens svar 10.05.2023 skriver statsråden at «i april var annenhver solgte varebil elektrisk». Han bruker dette som begrunnelse for å avvikle Enovas støtteordning for elektriske varebiler. Ifølge Opplysningsrådet for veitrafikken var 35 prosent av alle nye varebiler i april elektriske. Ifølge Statens vegvesen var 25 prosent av de lette varebilene i april elektriske.

Kan statsråden opplyse kilde for sine tall når han mener tiden nå er inne for å svekke virkemiddelbruken?

BEGRUNNELSE:

Elektrisk andel for varebiler i april er langt lavere enn det statsråden informerer Stortinget om. Og også dersom man ser på utvikling over tid er el-andelen i varebilsalget for lav. Fra januar til april 2023 elvarebilandelen er på i underkant 37 prosent. Blant de lette varebilene er bare 26,3 prosent elektriske så langt i år. Andelen i sistnevnte kategori har gått ned så langt i 2023, sammenlignet med 2022. For de de tunge varebilene er elbilandelen på 41,7 prosent så langt i år.

Stortingets enstemmige 2025-mål om utslippsfritt nybilsalg omfatter også lette varebiler.

Det er derfor svært villedende at klima- og miljøministeren i svar på skriftlig spørsmål til Stortinget, Dokument nr. 15:2121 (2022-2023), 10.05.2023, sier at i april er annenhver solgte varebil elektrisk, og bruker dette til å begrunne avvikling av Enovas støtteordning. Samme påstand har Enova kommet med. Den stemmer ikke.

OFVs tall viser videre at det er 508 028 varebiler i den totale bilbestanden, av disse er 24 098 elektriske. Det betyr at en andel i bestanden på bare 4,7 prosent er elektrisk. Når det skal kuttes 55 prosent CO₂ fra transportsektoren frem mot 2030, er det ikke noen suksesshistorie at dieselandelen i nybilsalget for varebiler utgjør 60 prosent så langt i 2023.

Videre er det først de neste årene at bilindustrien klarer å produsere elvarebiler med så lang rekkevidde at elvarebiler kan konkurrere kjørelengden for fossildrevne varebiler. Tilbudet av elvarebiler er ikke modent når salgssandelene er så beskjedne. Det er misvisende å tro at elvarebiler per i dag er konkurransedyktige i forhold til fossildrevne varebiler uten aktiv virkemiddelbruk. Det er også urovekkende at regjeringen ikke har lagt fram en helhetlig plan for virkemiddelbruk som gjør at målet om at alle nye

lette varebiler skal være nullutslippskjøretøy i 2025 og alle nye tyngre varebiler skal være nullutslippskjøretøy innen 2030 realiseres.

Svar:

Opplysningsrådet for veitrafikken (OFV) og Statens vegvesen sine tall viser antall nyregistrerte kjøretøy. Det kan gå lang tid fra en bil blir solgt til den blir registrert. Antall nyregistrerte og antall solgte biler i en enkelt måned vil derfor ikke være det samme.

Enova offentliggjorde i starten av mai at de har besluttet å avslutte sin støtteordning for elvarebiler. I sin pressemelding hvor Enova orienterer om saken oppgir de at «salgstallene for april viser at annenhver varebil som selges, drives av elektrisitet». Dette er et estimat Enova har gjort basert på gjeldende statistikk fra OFV for januar til og med april, antall søknader til Enova i samme periode og dialog med forhandlere om salgssituasjonen. Enova har fra januar til og med april 2023 mottatt søknader på 3 400 elvarebiler som er bestilt via forhandlere. Dette er høyere enn antall registrerte elvarebiler i samme periode (700 flere biler), noe som indikerer at salgstallene vil være høyere enn tallene for registrerte kjøretøy.

SPØRSMÅL NR. 2271

Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen

Besvart 24. mai 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hvordan vil samferdselsministeren konkret følge opp Jernbanedirektoratets rapport om «Plan for historisk togmateriell – delprosjekt II» slik at museumsjernbaner og historisk togmateriell i større grad blir ivaretatt?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har i Hurdalserklæringen skrevet at den skal legge til rette for at museumsbaner og historisk togmateriell i større grad skal ivaretas. Jernbanedirektoratets rapport om museumsjernbanesektorens utfordringer forelå i november 2023, og er tydelig i sin anbefaling: Prosjektets hovedkonklusjon er at det er behov for at staten tar et større ansvar for ivaretagelsen av historisk togmateriell. Dagens system er underfinansiert og drives med en stor andel frivillig arbeid. Dette systemet er ikke bærekraftig

dersom historisk togmateriell skal ivaretas i tilstrekkelig grad [...].

Museumsbanesektoren selv, inkludert Norsk Jernbaneklubb som representerer frivilligheten, har vært godt involvert i prosessen med direktoratet om rapporten, og mener rapporten og hovedkonklusjonen gir en god beskrivelse av forholdene ved dagens museumsbaner. Det er et klart inntrykk i museumsbanesektoren at det nå skal komme friske midler fra statlig hold.

Vi går nå inn i den mest hektiske delen av sesongen for de syv norske museumsjernbanene, der mange titalls tusen besøkende skal kjøre museumstog. Dette gjøres med materiell som nå lever på overtid, og der det er behov for omfattende utskiftninger og restaureringer i årene fremover for å sikre videre drift. Sektoren selv har anslått behovet til mellom 150 og 200 millioner kroner, og situasjonen er at det årlige forfallet i dag er større enn restaureringstakten.

I et større perspektiv handler god ivaretagelse av museumsjernbanene også om å ivareta en svært viktig del av norsk samferdselshistorie, der jernbanen var en helt avgjørende forutsetning for fremveksten av det moderne Norge. Dette er en kulturarv og en historie Norge må ta seg råd til å ta skikkelig vare på.

Svar:

Som stortingsrepresentanten viser til, inneholdt Hurdal-splattformen et punkt om at regjeringen vil legge til rette for at museumsbaner og historisk togmateriell i større grad ivaretas. Jeg bestilte derfor en rapport fra Jernbanedirektoratet (Jdir) høsten 2021, som skulle vurdere behov for, om og hvordan dette kan gjøres.

Rapporten ble levert i to delleveranser, da departementet basert på innspill fra aktørene ble gjort oppmerksom på at det var en presserende problemstilling som måtte adresseres før de mer langsiktige vurderingene kunne gjøres. Delrapport I beskrev strakstiltak for å løse de frivillige organisasjonenes mottatte krav fra Bane NOR (BN) om betaling av leieutgifter for sitt togmateriell på BNs hensettingsplasser. Departementet tok raskt initiativ for å løse denne problemstillingen, og i revidert nasjonalbudsjett 2022 ble det besluttet å øke bevilgningen fra 23,6 mill. kr. til 25 mill. kr. (totalt 1,4 mill. kr.) for å ta høyde for økte leieutgifter til Bane NOR for parkering av historisk togmateriell. I statsbudsjettet for 2023 ble denne bevilgningen videreført da Stortinget vedtok i desember 2022 å bevilge 25 mill. kr. til tilskuddsordningen for kulturminner i jernbanesektoren.

Jeg mottok delrapport II mot slutten av august i 2022, og denne beskriver forslag til hvordan problemstillingene kan løses på lang sikt. Jdir peker på den store frivillige

innsatsen og hvordan denne i kombinasjon med å tilføre sektoren flere midler over Jernbanemuseets tilskuddsordning vil kunne bidra til å bedre ivareta den historiske kulturarven. Jdir beskriver ulike tiltak listet i prioritert rekkefølge som totalt med summerer seg til en årlig totalsum på opp til 12,75 mill. kr og består av; å øke støtten til prosjektmidler, oppgradering av verksteder, magasinerings av historisk togmateriell, samt opprettelsen av en driftsstøtteordning for landsdekkende frivillige organisasjoner.

Alle saker som har budsjettmessige konsekvenser, må vurderes opp mot hverandre inn i de budsjettprosessene som er aktuelle. Dette er nødvendig for å sikre at regjering og Storting får veiet ulike behov opp mot hverandre og prioritert mellom dem. Rapportene fra Jdir danner et godt grunnlag for det videre arbeidet med å ivareta historisk togmateriell, og i revidert nasjonalbudsjett for 2023 foreslår regjeringen å øke bevilgningen til tilskuddsordningen til kulturminner i jernbanesektoren med 2,5 mill. kr. Av disse midlene er 2 mill. kr. satt av til driftsstøtte til frivillige landsdekkende organisasjoner og tiltak for bedre ivaretagelse av historisk togmateriell. Midlene blir tildelt ut ifra en prioritert rekkefølge i tiltakslisten i delrapport II. I tillegg er 0,5 mill.kr. kroner foreslått for å kompensere for prisvekst.

Jeg kan ikke forskuttere statsbudsjettet for 2024 og kan på nåværende tidspunkt derfor ikke si annet enn at jeg har forstått anbefalingene i rapporten og ser at de tiltakene som er foreslått i rapporten er basert på det vi definerte som det overordnede målet - å bidra til forutsigbare rammevilkår for aktørene i sektoren bl.a. gjennom stabile økonomiske rammebetingelser. Neste steg i prosessen blir således å veie behovet for denne typen tiltak opp mot andre verdige og trengende behov.

SPØRSMÅL NR. 2272

Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim

Besvart 25. mai 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Hvor mange kilometer riksvei ble bygd i Nordland hhv. i periodene 2005-2013 og 2014-2022?

Svar:

I perioden 2005-2013 ble det åpnet 107 km ny riksvei for trafikk i Nordland. Dette er inkludert 7 km av E10 som går gjennom Troms. Tilsvarende ble 154 km ny riksvei åpnet i perioden 2014-2022.

Av riksveiene som ble åpnet for trafikk i perioden 2005-2013, ble 23 km overført til Nordland fylkeskommune i 2010.

SPØRSMÅL NR. 2273

Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim

Besvart 30. mai 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hva er status for prosjektet Lappland kraftverk, og hva er eventuelt hindrene for realisering av planene?

BEGRUNNELSE:

Det er vannressurser på svensk side av Nordland fylke og norsk fallhøyde som er beregnet å kunne gi store mengder ny fornybar vannkraft. Vannressursene skal være regulert i en norsk-svensk vannrettskonvensjon av 11. mai 1929. Samene har i svensk Høyesterett fått råderett over ressursene til nærings- og samfunnsutvikling. Ved å dele sine ressurser med Norge kan det innebære en vinn/vinn-situasjon for alle involverte.

Lappland kraftverk sies å kunne gi 2,1 TWh med vannkraft. I den pressede kraftsituasjonen for Nord-Norge og hele landet må det legges til grunn at alle muligheter for ny kraftproduksjon vurderes nøye.

Svar:

MuskenSenter planlegger et vannkraftverk, Lappland kraftverk, der selve kraftverket skal ligge i Norge, men vanninntakene og reguleringene ligger delvis i Sverige og de aktuelle vassdragene drenerer til Sverige. Melding med forslag til konsekvensutredningsprogram for Lappland kraftverk er oversendt NVE. Meldingen behandles etter bestemmelsene i konsekvensutredningsforskriften med hjemmel i plan- og bygningsloven. Selv om de fysiske inngrepene på svensk side behandles av svenske myndigheter etter svenske regler og anleggene i Norge etter norske regler, må tiltakene ses i sammenheng og § 34 i konsekvensutredningsforskriften om planer og tiltak som kan få vesentlige virkninger i andre land, kommer derfor til anvendelse.

Det har fra svensk side blitt fremsatt ønske om at meldingen oversettes til svensk og samisk, slik konsekvensutredningsforskriften § 34 siste ledd åpner for. NVE har derfor bedt MuskenSenter om å oversette meldingen.

I stedet for å oversette meldingen slik de svenske interessene har bedt om, har MuskenSenter i lang tid og gjennom omfattende korrespondanse tatt til orde for at krav om oversetting er lovstridig. Konsekvensutredningsforskriften § 34 omhandler planer og tiltak som kan få vesentlige virkninger i andre land. Lappland kraftverk vil benytte vannføring som ellers renner inn og gjennom Sverige, og det er ingen tvil om at prosjektet også berører svenske interesser. Dette gjelder selv om tiltakene på svensk side må behandles etter svensk regelverk. Paragraf 34 bygger før øvrig på ESPOO-konvensjonen om konsekvensutredninger for tiltak som kan ha grenseoverskridende miljøvirkninger, som Norge har sluttet seg til. Selv om det er riktig som MuskenSenter peker på, at grensevassdragskonvensjonen av 1929 kommer til anvendelse i denne saken, så må forståelsen av regelverket suppleres med etterfølgende nasjonalt og internasjonalt regelverk om konsekvensutredninger og grenseoverskridende miljøvirkninger.

Dersom MuskenSenter velger å gå videre med meldingen på en måte som er i henhold til konsekvensutredningsforskriften, vil den behandles av NVE som har myndighet til å behandle meldingen.

SPØRSMÅL NR. 2274**Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Morten Stordalen****Besvart 24. mai 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hva er statsrådets gode begrunnelse for at de nyeste tognkjøpene til fjerntogstrekningene ikke er universelt utformet i tråd med hva blant annet Jonas Gahr Støre etterspurte i sitt spørsmål til daværende samferdselsminister Hareide i 2020?

BEGRUNNELSE:

14. mai i år kunne vi lese i mediene at Norske Tog nå har gått til innkjøp av nye togsett der ingen av de 17 nye fjerntogene som skal frakte passasjerer over store deler av landet vil få trinnløs innstigning fra plattformer. Brukerorganisasjonene som har sittet i en Nasjonal toggruppe for universell utforming for Norske tog føler seg ført bak lyset da de ikke er blitt lyttet til. I tillegg har Stortinget også satt krav om at universell utforming skal være førende i transportplanleggingen. Derfor er det med stor undring at man har gått til innkjøp av nye togsett som ikke ivaretar disse interessene. Særlig sett opp mot hvor mange års levetid man beregner på togsettene.

Svar:

Regjeringen arbeider for at jernbanesystemet skal være universelt utformet i størst mulig grad. Dette er et viktig hensyn når stasjoner opprustes, digitale billettsystemer utformes og nye tog kjøpes inn. De nye regiontogene og lokaltogene som Norske tog har bestilt og de nye Flirtogene som allerede er levert har trinnfri adkomst fra standardiserte plattformer på 760 mm. For personer med funksjonsnedsettelse er dette en viktig oppgradering av reisetilbudet på de korte og mellomlange togstrekningene, selv om det er høydeforskjeller inne i toget. På korte strekninger er det viktig at passasjerene kan komme raskt inn og ut av toget uten assistanse, når plattformenes utforming tillater det. Tog med trinnfri adkomst gir i seg selv ikke en universelt utformet transporttjeneste. Det er i dag varierende høyde og utforming på de 335 stasjonene i Norge, og kostnadene ved å oppgradere alle plattformene som fjerntogene stanser ved til standard plattformhøyde er svært høye. Stadig flere stasjoner blir oppgradert for å kunne tilby en universelt utformet transporttjeneste. Det gjenstår fortsatt et betydelig arbeid med stasjonsoppgraderinger for å tilby dette i hele landet.

Norske tog har nå kjøpt nye fjerntog. Disse togene skal kjøre på langdistansestrekningene Bergensbanen, Dovrebanen, Sørlandsbanen og Nordlandsbanen. Togene

som opererer disse strekningene har nå passert sin levetid, og det er tidskritisk å få byttet ut dagens tog. Nye tog vil settes i trafikk fra 2026 og utover. Jeg legger til grunn at Jernbanedirektoratet og Norske tog har forholdt seg til gjeldende lover og regler i denne anskaffelsen.

Forut for en slik stor anskaffelse har Jernbanedirektoratet utført en konseptvalgutredning med bred involvering av ulike brukergrupper. Norske tog har i tråd med anskaffelsesregelverket gjennomført markedsanalyser for å få oversikt over hvilke typer tog markedet kan levere for den tiltenkte bruken. Tog som trafikkerer lange strekninger har andre krav til komfort og utrustning enn lokaltog. Derfor er hensynet til innvendig utforming og tilgjengelighet tillagt stor vekt. Dette er i tråd med innspill fra brukerorganisasjonene som deltar i Toggruppa for universell utforming. Togene skal ha sovekupeer, serveringsvogn, arbeidsplasser osv. og samtidig tåle tøffe norske forhold ved kjøring i høyfjellet på vinterstid osv. Dette legger en del tekniske premisser for utformingen av toget, særlig plassering av hjul, understell og nødvendig teknisk utstyr, slik at gulvhøyden ved dørene må være høyere.

Togprodusentenes respons, samt påfølgende anbudsrunde, viser ifølge Norske tog at markedet for denne type fjerntog er begrenset. I kravspesifikasjonen til Norske tog, basert på Jernbanedirektoratets oppdragsbeskrivelse, har det ligget inne krav om best mulig tilgjengelighet for alle reisende. Ingen togprodusenter leverte tilbud om tog med trinnfri adkomst. Dette betyr at Norske tog måtte velge en togtype som medfører at en del personer med funksjonsnedsettelse må benytte rampe/heis for på- og avstigning.

De nye fjerntogene som Norske tog nå har kjøpt fra Stadler, har en høygulvløsning som gir en innredning uten nivåforskjeller og god innvendig tilgjengelighet. Dette vil være en forbedring for alle reisende, og gi en mer komfortabel reise også for personer med funksjonsnedsettelse på disse lange strekningene. De nye togene vil sikre at personer som benytter seg av rullestol har trinnfri tilgang til grunnleggende kundefunksjoner fra dedikerte rullestolplasser inne i toget, som for eksempel handikaptilpasset toalett, cafe og soveplass.

Jeg er opptatt av at alle skal ha god tilgang til jernbanetjenestene, og løsningene for assistanse for på- og avstigning må fungere tilfredsstillende for de aktuelle brukergruppene. Dette vil jeg følge opp videre, både i styringen av virksomhetene i jernbanesektoren.

SPØRSMÅL NR. 2275**Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja****Besvart 26. mai 2023 av forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe****Spørsmål:**

Vil statsråden sikra at folkehøgskulane kan ta i mot ukrainarar ved å godkjenne studielån og stipend til folkehøgskuleåret?

GRUNNGJEVING:

Ukrainske flyktningar kan søka stipend og studielån til "høgare utdanning", det finnes også eigne ordningar for grunnskule og VGS.

For mange vil språk og integrering gjere spesielt høgare utdanning vanskeleg. For mange kan eit år på folkehøgskule med norske elevar og norsk språkopplæring vere eit svært godt introduksjonstilbod og naturleg språkopplæring. I tillegg til skulane sitt fokus på allmenndanning og demokratisering.

Nokre skular har attpåtil særskilde internasjonale linjer mynta på framandspråklege elevar som skal læra seg norsk. Ein slik skule er Stord Folkehøgskule, kor fleire Ukrainske ungdomar/unge vaksne er tildelt skuleplass men må avventa svar frå Lånekassen på om dette er gyldig for stipend og studielån.

Under flyktningekrisa i 2015/16 tok folkehøgskulane i mot mange, og avlasta ein del kapasitet.

Svar:

Alle med gyldig opphaldsløyve har rett til utdanningsstøtte til høgare utdanning, høgare yrkesfagleg utdanning, vidaregåande skule og folkehøgskule. Slik sikrar regelverket at også personar utan norsk statsborgarskap får moglegheit til fagleg, språkleg og sosial utvikling gjennom utdanning. Forskrift om utdanningsstøtte § 7 regulerer kva grupper utanlandske statsborgarar som har rett på lån og stipend frå Lånekassen. Ukrainske flyktningar har etter denne føresegna rett til utdanningsstøtte etter same vilkår som norske statsborgarar.

Det er positivt at ukrainske flyktningar går på folkehøgskule. Eit opphald på folkehøgskule kan bidra til at flyktningar får utfolde seg på ein trygg arena og kan bli integrerte i det norske samfunnet på ein god måte.

Utover dei alminnelege ordningane for utdanningsstøtte som vaksne ukrainske flyktningar har rett til, kan folkehøgskulane også ta inn mindreårige flyktningar. Mindreårige har andre rettar til utdanningsstøtte enn vaksne. Dei kan få støtte frå Lånekassen til opphald på folkehøgskule, men berre dersom dei har skriftleg samtykke frå foreldre, oppnevnt verge eller representant. Det er positivt at folkehøgskulane samarbeider med kommunane slik at flyktningane som kan ha nytte av eit folkehøgskuleopphald, får tilbod om dette.

SPØRSMÅL NR. 2276**Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja****Besvart 26. mai 2023 av forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe****Spørsmål:**

Uavhengig av utfallet av rettsprosessen, hvordan vil regjeringen påse at universitetene og høyskolene i Norge har gode systemer for å godkjenne utenlandsk utdanning, og vil regjeringen ta initiativ til en undersøkelse av om institusjonenes retningslinjer for godkjenning av utenlandske utdanninger følger UH-loven og Lisboa-konvensjonens krav til kvalitetssikring?

BEGRUNNELSE:

Aftenposten fortalte nylig om at to studenter saksøker Universitetet i Oslo i en gruppesøksmål, og hevder at universitetet diskriminerer studenter som har studert i utlandet i henhold til Lisboa-konvensjonen. Konvensjonen sier at utdanning fra en av Lisboa-landene generelt skal godkjennes, og unntak skal bare gjøres i tilfeller av "betydelige forskjeller". En av studentene oppdaget at universitetet nektet å godkjenne deler av utdanningen hans

fra et annet Lisboa-land. Etter å ha klaget fikk studenten godkjent flere emner, men oppdaget at en annen student som hadde tatt samme kurs ikke ble godkjent. Dette vil i så fall bryte med likebehandlingsprinsippet.

Jeg har forståelse for om statsråden ikke vil kommentere på den konkrete saken ved UiO, men på generelt grunnlag er det statsrådets ansvar å sørge for at universitets- og høyskoleloven blir overholdt, og at de konvensjonene Norge har inngått blir fulgt. Saken reiser en generell bekymring for om det kan være et større problem med etterlevelse av regelverket knyttet til godkjenning av utenlandsk høyere utdanning.

Svar:

Jeg finner det ikke riktig å kommentere den konkrete saken der staten ved Universitetet i Oslo er stevnet for retten.

Generelt vil jeg understreke at det selvsagt er veldig viktig at søknader om godkjenning av utdanning fra utlandet behandles korrekt.

Lovbestemmelsene om godkjenning av utenlandsk utdanning etter universitets- og høyskoleloven ble grundig gjennomgått i Prop. 111 L (2020–2021), som oppfølging av NOU 2020: 3 Ny lov om universiteter og høyskoler. Selve systemet ble i hovedsak videreført, men det ble tatt inn en henvisning til Lisboa-konvensjonen i lovens bestemmelser om generell godkjenning (§ 3-4) og faglig godkjenning (§ 3-5) for å gjøre det tydeligere at konvensjonen skal følges.

Jeg arbeider nå med et forslag til ny universitets- og høyskolelov som skal legges fram for Stortinget før sommeren. Der har jeg lagt vekt på at bestemmelsene som gjelder godkjenning av høyere utdanning fra utlandet, skal være både så klare og tydelige som mulig og i tråd med Lisboa-konvensjonen. Jeg vil også ta med en presisering av at godkjenningsarbeidet nå også må oppfylle kravene i UNESCOs globale konvensjon om godkjenning av høyere utdanning, som trådte i kraft i mars i år.

Når Stortinget har behandlet forslaget til ny lov, vil jeg følge opp med forskriftsarbeid, blant annet om faglig godkjenning av utenlandsk utdanning ved universitetene og høyskolene. Jeg vil vurdere om det vil være behov for egne undersøkelser i den forbindelse. Samtidig vil jeg gjøre representanten Raja oppmerksom på at universitetene og høyskolene og Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) har et felles system for godkjenning av utenlandsk utdanning etter universitets- og høyskoleloven. Det innebærer at de skal registrere vedtakene sine i registeret over vedtak om godkjenning av utenlandske studier (GAUS). Med GAUS kan saksbehandlere som jobber med godkjenning av utenlandsk høyere utdanning få tilgang til å lese både andre institusjoners behandling og vedtak og vedtakene om generell godkjenning fra HK-dir (og NOKUT til 31.12.2022). Formålet med GAUS er å bidra til kvalitet og likebehandling i vurderingen av søknader om godkjenning av utenlandsk høyere utdanning.

SPØRSMÅL NR. 2277

Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa

Besvart 30. mai 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt

Spørsmål:

28. mai er andre runde i det tyrkiske presidentvalet. Det er stor bekymring for valfusk.

Kva vil utanriksministeren gjere for å forhindre arrestasjon av kritiske journalistar og opposisjonelle fram mot andre valrunde, og vil utanriksministeren bidra til internasjonale observatørkorps og støtte tyrkiske organisasjonar som arbeider for at andre valrunde vert fritt og demokratisk?

GRUNNGJEVING:

Det vert ein andre runde i det tyrkiske presidentvalet, etter at ingen av kandidatane fekk over 50 % av røystene i første omgang. Valkampen før første runde den 14. mai føregjekk ikkje fritt og demokratisk, då ei rekkje opposisjonspolitikarar vart arrestert og det nest største opposisjonspartiet, Folkets Demokratiske Parti (HDP), vart hindra i å delta. OSCE, ei rekkje menneskerettsorganisasjonar, parlamentarikarar og frivillige som var til stades for å observere valet, har allereie konkludert med at verken det juridiske rammeverket eller sjølve gjennomføringa av valet var tilstrekkeleg demokratisk. Internasjonalt

nærvær og støtte til lokale organisasjoner som advokatforeninger er heilt avgjerande for at andre valrunde skal gå føre seg på demokratisk vis.

Svar:

OSSEs kontor for demokratiske institusjoner og menneskerettigheter (ODIHR) og OSSEs parlamentarikerdelegasjon observerte valgene i Tyrkia 14. mai. Deres konklusjon var at valget var godt gjennomførte på selve valgdagen og at velgerne hadde et reelt valg mellom faktiske politiske alternativer. Samtidig hadde ODIHR en rekke kritiske bemerkninger. Det ble blant annet konkludert med at den sittende presidenten og de regjerende partiene hadde hatt en urettferdig fordel i valgkampen. Restriksjoner

over lang tid på forsamlings- og ytringsfriheten var til hinder for enkelte partiers og politikeres muligheter til å delta. Opposisjonens tilgang på sendetid i mediene og medienes frihet til å dekke valgkampen ble kritisert.

Regjeringen støtter ODIHRs valgobservasjon i Tyrkia. Det er både viktig og positivt at ODIHR vil observere andre runde av presidentvalget.

Det er også bra at Stortinget vil sende egne valgobservatører. Stortingsrepresentant Sverre Myrli (Ap) vil være blant observatørene i neste runde av valget.

Det er positivt at Tyrkia inviterte til observasjon av valget. Vi oppfordrer tyrkiske myndigheter til å ta ODIHRs kritikk av gjennomføringen av valget på alvor, og å følge opp anbefalingene så raskt som mulig.

SPØRSMÅL NR. 2278

Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Fredrik Holm

Besvart 30. mai 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Vil statsråden sørge for fortgang i overføringen av ansvaret for reaktorene i Norge fra IFE til NND og når kan NND forvente at dette vil være på plass?

BEGRUNNELSE:

Norsk Nukleær Dekommisjonering (NND) har fått et stort og viktig mandat med å rydde opp et av de kjernefysiske forskningsreaktorene på Kjeller og i Halden. Reaktorene har vært i Institutt for energiteknikk (IFE) eie siden de ble opprettet på 50-tallet.

NND har blitt en viktig del av det kompetansemiljøet for energi som finnes i Halden. Gjennom klyngene og NND har Halden fått et stort potensial for lokal utvikling og verdiskapning samtidig som man løser et viktig nasjonalt oppdrag.

I det videre arbeidet er det viktig at konsesjonen for reaktorene overføres fra IFE til NND. Dette er det også redegjort for i «Meld. St. 8 (2020-2021): Trygg nedbygging av norske atomanlegg og håndtering av atomavfall». I Stortingsmeldingen står det at konsesjonen for reaktorene skal overføres fra IFE til NND, men at dette er en omfattende prosess og at overføring av ansvaret tidligst kan skje 1.1.2024. Det er ikke lenge til.

Siden stortingsmeldingen kom, har debatten om kjernekraft tatt en ny vending og det er i dag mye større

aksept for å vurdere kjernekraft som en del av den norske kraftmiksen. Jeg understreker at dette ikke er element som ikke har umiddelbar betydning for NNDs arbeid, men det er et nytt og interessant element som naturlig hører til problemstillingen.

Høyre har foreslått for Stortinget at vi skal utforske hvilke forutsetninger og behov Norge har for kjernekraft frem mot 2050. Jeg registrerer at Aps landsmøte er enige i dette, selv om de peker på feil fagmiljø i sitt landsmøtevedtak. Det er NND som jobber med dette, ikke IFE slik AP har skrevet i sitt vedtak.

Denne inkurien er ypperlig anledning for Statsråden til å rydde opp i uklare ansvarsforhold og få arbeidet med både opprydding og kunnskapsbygging på et litt raskere spor. Det er vanskelig å komme mye lenger med både kunnskapsbygging og opprydding før dette er på plass.

Svar:

Jeg deler stortingsrepresentant Holms utålmodighet når det gjelder overføring av de nukleære anleggene fra IFE til NND. En rekke forhold må imidlertid være avklart før overføringen kan skje. Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) er øverste faglige organ når det gjelder sikkerhetsspørsmål og er i henhold til internasjonale forpliktelser et selvstendig og uavhengig organ som ivaretar atomsikkerheten. Det følger av atomenergilovens § 4 at

overføring av atomanlegg eller dets drift til ny eier eller innehaver trenger særskilt konsesjon, og det er Kongen i statsråd som fatter vedtak om konsesjon ved kongelig resolusjon. DSA skal forberede og avgj innstilling om alle søknader om konsesjon og sikre at overføringen kan skje på en trygg og sikker måte i tråd med nasjonalt lovverk og internasjonale konvensjoner.

DSA har stilt krav til IFE om pålegg og forhold som må være oppfylt og ryddet opp i før en virksomhetsoverføring kan skje. Dette dreier seg bl.a. om at IFE må utarbeide tilstrekkelig og nødvendig inventaroversikt, kritikalitetsberegninger og sikkerhetsrapporter for anleggene. IFEs vurdering er at disse kravene først kan være oppfylt i andre kvartal 2028 for anleggene samlet.

NND har søkt om konsesjon for å eie og drive de tre norske atomanleggene, og DSA har til behandling tre

konsesjonssøknader for overtakelse av de nukleære anleggene på Kjeller, i Halden og Aurskog-Høland. Når disse vil være ferdigbehandlet er enda ikke klart.

Delingen av dagens nukleære område på Kjeller mellom NND og IFE er komplisert og må utredes nærmere, noe som bidrar til at det tar tid med overføringen av Kjeller-anleggene. Det er nærliggende å vurdere om anleggene, i stedet for å overføres samlet, skal overføres enkeltvis og trinnvis.

Jeg er opptatt av å finne gode løsninger i dette arbeidet, og har over tid hatt dialog med de involverte partene for å undersøke om det er måter som kan bidra til en tidligere overføring av hele eller deler av de norske atomanleggene. Jeg vil komme tilbake med informasjon til Stortinget om status for arbeidet ved en passende anledning.

SPØRSMÅL NR. 2279

Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Une Bastholm

Besvart 26. mai 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Viser til svar fra statsråden 11.5.2023 på spørsmål om Stortingets vedtak om å utrede en egen lov for å sikre rettighetene til fanger som holdes av norske styrker i væpnede konflikter.

Er det korrekt at Stabsskolen ved Forsvaret høyskole gjorde en utredning av vedtaket i Stortinget i 2017 for Forsvarsdepartementet hvor de anbefalte at det ble vedtatt en egen lov i Norge om sikkerhetsinternering i væpnet konflikt?

BEGRUNNELSE:

Viser til spørsmål sendt til forsvarsministeren om oppfølging av Stortingets vedtak om å utrede en egen lov hjemmel for å sikre at fanger som holdes av norske styrker i forbindelse med en væpnet konflikt får ivaretatt sine rettigheter. Viser videre til svar fra statsråden 11.5.2023 hvor statsråden er svært uklar på når regjeringen tenker å følge opp Stortingets vedtak.

Svar:

Som følge av Stortingets anmodningsvedtak nr. 576 av 18. april 2017, ble Forsvarets høyskole gitt i oppdrag å:

«Utrede grunnlaget som avklarer et eventuelt behov for egen lov hjemmel som sikrer at fanger som holdes av norske styrker får ivaretatt sine rettigheter, samt hvordan rettighetene til personer som holdes fanget av norske soldater kan ivaretas i våre internasjonale operasjoner.»

Høgskolen leverte en utredning på 90 sider 13.01.2019 som inneholder mange ulike vurderinger. Denne utredningen skal inngå som del av grunnlagsvurderingen vist til i mitt svar til skriftlig besvarelse på spørsmål nr. 2129 fra stortingsrepresentant Une Bastholm.

SPØRSMÅL NR. 2280**Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Guri Melby****Besvart 26. mai 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

Er det aktuelt for regjeringen å jobbe for en koordinert donasjon av kampfly til Ukraina?

BEGRUNNELSE:

Da Ukrainas president Zelenskyj besøkte Storbritannia tidligere denne uken bekreftet den britiske statsministeren, blant i annet i en pressemelding, at Storbritannia forsøker å jobbe med andre land om å donere F16 til Ukraina. Tidligere i år har også representanter fra nederlandske myndigheter uttrykt seg positivt rundt det å donere F16 til Ukraina. Samtidig virker det klart fra medienes omtale av Zelenskyjs besøk i flere europeiske hovedsteder den siste uken at et av hans mål har vært å øke oppslutningen om en donasjon av kampfly til Ukraina.

Svar:

Donasjon av militært materiell til Ukraina er avgjørende for Ukrainas evne til å forsvare seg mot den russiske invasjonen. Regjeringen har prioritert donasjoner av militært materiell og støtte til Ukraina med høy effekt på kort sikt gjennom f.eks. donasjon av NASAMS-luftvern, artilleri og artilleriammunisjon samt stridsvogner og bidrag til trening og opplæring.

Flere europeiske land med tilslutning fra USA indikert at de stiller seg positive til opplæring og trening av ukrainsk personell på F-16. Regjeringen stiller seg positiv til et slikt initiativ og vil i tett dialog med allierte og partnere vurdere hvordan Norge kan bidra.

SPØRSMÅL NR. 2281**Innlevert 19. mai 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo****Besvart 1. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Er statsministeren samd med helseministeren i at kostholdsråda skal vere kunnskapsbaserte og byggje på eit vitenskapleg grunnlag, i at «...for at befolkningen som heilhet skal ete meir i samråd med kostråda frå Helsedirektoratet – må dei aller fleste ete meir fisk, grove kornprodukt, frukt og grønnsaker, og avgrense inntaket av raudt og omarbeidd kjøtt» og i at dei aller fleste menn med fordel kan ete mindre kjøtt?

GRUNNGJEVING:

Helseministeren sine utsegner referert i spørsmålet, er henta frå svar til Stortinget på skriftlig spørsmål nr. 265 (2022–2023) og svar på spørjetimespørsmål frå Emma Georgina Lind (V) i Stortinget 3. mai 2023.

Svara framstår for underteikna som nøkterne, kunnskapsbaserte og fagleg ukontroversielle, men påfallande nok har det trass i gjentekne forsøk frå underteikna

synt seg umulig å få landbruks- og matministeren, som har det overordna ansvaret for å syte for produksjon av mat til det norske folk, til å stadfeste at ho er samd med helseministeren i dette. Tvert imot har landbruksministeren ved stått fram i medieoppslag om at «En middag uten kjøtt er ingen middag», og seier at ho «vil ikke løfte en finger for å kutte i norsk kjøttproduksjon – uansett hva kostholdsrådene sier.» (Aftenposten, 25. april).

Det hadde difor vore av interesse å høyre om det er helseministeren eller landbruksministeren som har støtte frå statsministeren i denne saka – eller om statsministeren meiner norsk landbrukspolitik skal vere fråkobla norsk folkehelsepolitikk.

Svar:

Usunt kosthald er ein av dei viktigaste risikofaktorane for utvikling av ikkje-smittsame sjukdommar som kreft, diabetes og hjarte- og karsjukdom. I Noreg er det Helse-

direktoratet som gjev ut kosthaldsråd. Dei tilrår eit balansert kosthald med avgrensa mengder raudt og omarbeida kjøtt. Nasjonale undersøkingar viser at nordmenn et for lite frukt, bær, grønnsaker, grove kornprodukt og fisk og sjømat, og at enkelte grupper, spesielt menn, et meir raudt og omarbeida kjøtt enn det som er tilrådt som maksimumsgrense. Mellom ein fjerdedel og ein femtedel av vaksne menn et dobbelt så mykje raudt kjøtt som tilrådt. Disse gruppene kan derfor ha ein helsemessig fordel av å redusere sitt inntak av raudt og omarbeida kjøtt.

Samstundes veit vi at kjøtt inneheld mange nyttig næringsstoff som vi har behov for, og at dette er næringsstoff som det kan være vanskeleg å få i seg på annan måte dersom ein ikkje er spesielt oppteken av, eller har god kunnskap om, ernæring. Det vert ikkje anbefalt å unngå å ete raudt kjøtt, men dei aller fleste menn og nokre kvinner kan med fordel ete mindre.

Det er inga usemje i regjeringa om at vi skal styrke og vidareutvikle arbeidet med eit sunt og ikkje minst berekraftig og klimavennleg kosthald, som òg landbruks- og matministeren gjorde greie for i munnleg spørjetime på Stortinget 3. mai i år. Når ein skal vurdere kva som ligg i omgrepet berekraft er det likevel ulike meiningar om dette. Det er òg ulike meiningar om kva tiltak som vil vere dei beste for å nå dei overordna måla våre innan dette om-

rådet. Det må vi respektere. Eg meier det er riktig, og viktig, at vi diskuterer desse spørsmåla og har respekt for dei ulike synspunkta som kjem frem. Debatten om klima og berekraft er vanskeleg innan fleire områder, mellom anna fordi kunnskapsgrunnlaget innanfor berekraft er svakare enn det til dømes er innan kosthaldsområdet. Vidare er det er mange omsyn som må takast for at heilheita skal bli vareteke.

Vi skriv i Hurdalsplattforma at vi mellom anna skal sikre god ernæring i befolkninga, leggje til rette for auka matproduksjon og verdiskaping, auke sjølvforsyningsgraden, redusere klimagassutsleppa og auke opptaket av karbon, i tillegg til å sikre landbruk over heile landet. Vi treng debatt for å finne dei gode løysingane innan desse områda og eit godt kunnskapsgrunnlag for å kunne ta dei riktige avgjerda. Eg ser fram til framlegginga av dei nye nordiske ernæringstilrådingane i juni. Helsedirektoratet vil vurdere desse og koma med råd om korleis dei bør bli følgt opp, men hovudformålet med kosthaldsråda vil framleis vere å fremje sunn og god ernæring – og dermed helsegevinst. Kosthaldsråda er sentrale for folkehelsearbeidet i Noreg. Dei skal bygge på eit oppdatert vitskapleg kunnskapsgrunnlag om samanhengen mellom kosthald og helse, og skal være førande for myndigheitenes kosthaldsarbeid. Dette er vi samde om i regjeringa.

SPØRSMÅL NR. 2282

Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 24. mai 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Etter kommune- og fylkesvalget i 2019 så erklærte titalls kommuner og fylkeskommuner at det var klimakrise, og at kommuner og fylker skulle gjøre sin del for å holde den globale oppvarmingen under 1,5 grader. De fleste av disse styrt av Ap- og Sp-ordførere.

Kan statsråden gi en oversikt over hvor store klimautslipp kommunene- og fylkeskommunene som erklærte klimakrise har kuttet sammenlignet med andre kommuner, samt hvor store poster disse forskjellige kommuner- og fylkeskommuner har allokert på budsjettene til klimatililtak?

BEGRUNNELSE:

Gjennomgang gjort av NRK 6 måneder etter vedtakene ble fattet, viste at det ikke var innført noen konkrete tiltak

som følge av erklæringene. Med tanke på at Norges årlige utslipp tilsvare 1 dag av Kinas utslipp, så må jo selvtiliten til disse kommunene og troen på egen rolle hva gjelder klimautslippsreducerende tiltak, muligens ha blitt overveldende, og slik sett passiviserende. Eller muligens har kommunene og fylkeskommunene innført storstilte og høyeffektive, økonomiske tiltak som reelt virker mot klimakrisen kommunene og fylkeskommunene har vedtatt, og sikret at 1,5 grader målet nås.

Det er derfor ønskelig å få informasjon fra statsråden med oversikt over hvor stor effekt erklæring av klimakrise har hatt i kommunene og fylkeskommunene som har vedtatt det. Både på klimautslippene og på budsjettene, sammenlignet med andre kommuner som ikke erklærte krise og som ikke proklamerte at kommunen eller fylkeskommunens innsats var et være eller ikke være for

verden, men forsto at utslippskutt først monner i global sammenheng.

Ikke minst kan dette brukes i framtidig debatt om hvor stor effekt de lokale- og regionale erklæringene og tiltakene har hatt-, og har på de nasjonale og globale klimautslippene og på kommunenes- og innbyggernes økonomi.

Svar:

Det er bra at kommuner og fylkeskommuner ønsker å gjøre sin del for å holde den globale oppvarmingen under 1,5 grader. Det er viktig at alle aktører bidrar om Norge samlet skal nå målene i klimaloven som Stortinget har vedtatt.

Kommunene forvalter gjennom arealplanleggingen sin 83 prosent av Norges arealer. De har dermed en nøkkelrolle ved at de kan vedta samfunns- og arealplaner som legger til rette for omstilling til et lavutslippssamfunn, og som reduserer utslipp fra arealbruksendringer. Som samfunnsutvikler har kommunen en viktig rolle i å bidra til at

andre aktører kan kutte sine utslipp ved å bygge ned barrierer for klimatilpasning og legge til rette for langsiktig omstilling i samarbeid og dialog med næringsliv og befolkning. Kommuner og fylkeskommuner kan også gjøre tiltak for å kutte utslipp fra egen virksomhet, og være en pådriver for nye løsninger.

Staten gir føringer for kommunenes klimaarbeid og deres særegne rolle som Norges viktigste arealforvalter gjennom blant annet statlige planretningslinjer. Det finnes flere slike, blant annet for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (SPR Klima). Denne planretningslinjen er nylig evaluert av Miljødirektoratet, og forslag til nye statlige planretningslinjer er nå til vurdering i departementene.

Miljødirektoratet publiserer årlig statistikk for utslipp av klimagasser i kommuner og fylkeskommuner. Denne statistikken ligger åpent tilgjengelig, men det finnes ingen sammenstilling av kommuner basert på styrende politisk flertall.

SPØRSMÅL NR. 2283

Innlevert 19. mai 2023 av stortingsrepresentant Linda Hofstad Helleland

Besvart 26. mai 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Hva vil statsråden konkret gjøre på kort og mellomlang sikt for at arbeidstakere utenfor EØS kan komme til Norge og i arbeid raskere og mer effektivt?

BEGRUNNELSE:

Adresseavisen kunne 11. mai i år melde om at hver tredje bedrift i Trøndelag ønsker å ansette flere personer i 2023. Samtidig som 26 prosent av arbeidsgivere melder om problemer med å finne kvalifisert arbeidskraft. NAVs bedriftsundersøking for 2023 viser at utfordringene gjelder i hele landet.

Mangelen er spesielt stor etter personer med IT-kompetanse og håndverkere. En effektivisering av behandlingen av søknader om oppholdstillatelser for arbeid for tredjelandborgere kan være en mulig løsning for å dempe presset, og muliggjøre satsingene til bedriftene.

Mange av de ledige jobbene krever høy kompetanse, særlig innen teknologisektoren. I tillegg er det stor mangel etter faglærte, blant annet i bygg- og anleggsbransjen.

Saksbehandlingstiden for arbeidstillatelser er ofte en hindring for at arbeidstakere kan komme, og skaper usikkerhet for både bedriftene og arbeidstakerne. Med lavere verdiskaping i Norge som konsekvens.

Høyre fremmet i fjor et forslag i Stortinget om raskere saksbehandling for arbeidsinnvandrere utenfor EØS-området, men fikk ikke flertall. Situasjonen er fortsatt vanskelig, og det er ingen tegn til at det vil bli bedre med det første. I Danmark er det innført en fast-track-ordning som sikrer at sertifiserte virksomheter enklere og raskere kan hente inn utenlandske arbeidstakere med spesielle kvalifikasjoner. Noe tilsvarende er nylig foreslått i Sverige av Migrationsverket. I følge en FAFO-rapport fra 2022, kommer det frem at en effektiv og brukervennlig søknadsprosess er viktig for arbeidstakerne, og et flertall av arbeidsgiverne mener det er behov for å forbedre søknadsprosessene.

Svar:

Norsk økonomi har vært i en periode med høykonjunktur med tilhørende knapphet på arbeidskraft og rekrutter-

ingsproblemer for bedriftene. Mye tyder på at oppgangskonjunkturen nå er tilbakelagt. Det vil trolig føre til at det blir noe mindre mangel på arbeidskraft i tiden som kommer. Selv om Navs bedriftsundersøkelse viser en estimert mangel på arbeidskraft på 53 000 personer denne våren, er det likevel 17 000 færre enn på samme tid i fjor. Erfaringen viser at mange strømmer til arbeidsmarkedet når jobbmulighetene er gode. På den måten bidrar knapphet på arbeidskraft til å øke arbeidsstyrken og redusere utenforskapet. Det har vi også sett det siste året. Fra 1. kvartal 2022 til 1. kvartal 2023 var det hele 850 000 nyansettelser i norske foretak. Mobiliteten i arbeidsmarkedet gjør at seriøse bedrifter med ryddige arbeidsforhold evner å tiltrekke seg arbeidskraft, samtidig som andre bedrifter må avgi arbeidskraft. En slik mobilitet er godt i tråd med den norske arbeidslivsmodellen, og bidrar til å sikre høy produktivitet og høye inntekter.

Arbeidsinnvandrere tilfører det norske arbeidsmarkedet viktig kompetanse og bidrar til å dekke arbeidskraftmangler i flere sektorer. Norge er gjennom EØS-avtalen en del av det felles europeiske arbeidsmarkedet som sikrer fri bevegelse av arbeidskraft. EØS-borgere kan komme til Norge for å arbeide, uten å måtte søke om oppholdstillatelse. Arbeids- og velferdsetaten samarbeider med andre europeiske arbeidsmarkedsmyndigheter og EU-kommisjonen gjennom EURES (European Employment Services). Det europeiske nettverket for arbeidsformidlingstjenester fremmer mobilitet og legger til rette for at arbeidsgivere kan rekruttere arbeidskraft fra EØS og at arbeidssøkere kan finne jobb i andre EØS-stater.

Behovet for arbeidskraft i Norge skal hovedsakelig dekkes gjennom arbeidskraftressursene i den norske befolkningen og arbeidsinnvandring fra EØS. I tillegg er det lagt til rette for at arbeidsgivere kan rekruttere nødvendig fagkompetanse fra tredjeland, men uten å fortrenge innenlandsk arbeidskraft eller arbeidskraft fra EØS. Det skal derfor som hovedregel foretas en individuell arbeidsmarkedsvurdering av om stillingen kan besettes av innenlandsk eller EØS-arbeidskraft. Det gjelder en årlig kvote for oppholdstillatelse til faglærte som skal legges til rette for rask rekruttering av nødvendig fagkompetanse fra tredjeland. Faglærte som omfattes av kvoten, gis oppholdstillatelse etter en forenklet prosedyre hvor det ikke stilles krav til en individuell arbeidsmarkedsvurdering.

Representanten viser i sitt spørsmål til hurtigsporet i Danmark som innebærer at høyt kvalifiserte arbeidsinnvandrere som har fått tilbud om arbeid hos forhåndsgodkjente virksomheter, kan få en oppholdstillatelse innen 30 dager. For å kunne bli forhåndsgodkjent må virksomhetene oppfylle en rekke vilkår og delta i et veiledningsmøte. Forhåndsgodkjenningen gjelder i fire år, og ansvarlig etat for godkjenningen skal føre fortløpende kontroll med at virksomhetene etterlever vilkårene for forhåndsgodkjenning. Manglende etterlevelse kan føre til inndragelse av forhåndsgodkjenningen. Etablering av

en slik forhåndsgodkjenningsordning i Norge har vært vurdert av Solberg-regjeringen, men ble ansett for å være for ressurskrevende å administrere, jf. høringsbrev om endringer i utlendingsforskriftens regler om tidlig arbeidsstart og familiegjening med EØS-borger av 1. juli 2015. I Norge har vi heller valgt å ha en kvoteordning for faglærte der et visst antall oppholdstillatelser årlig innvilges etter en forenklet prosedyre. Regjeringen har økt faglærtekvoten fra 5 000 til 6 000 tillatelser i 2023 på grunn av økt rekruttering fra tredjeland.

I en nylig offentliggjort rapport fra OECD (The OECD Indicators of Talent Attractiveness, March 2023), er Norge rangert blant de topp fem mest attraktive landene. Norge anses blant annet å ha smidige regler knyttet til innreise og tillatelse for arbeidsrelaterte opphold. Flere ekstraordinære hendelser de senere årene, særlig pandemien og det høye antallet flyktninger fra Ukraina, har satt utlendingsforvaltningen under press og ført til lengre saksbehandlingstid og høyere restanser enn ønskelig i mange porteføljer. I tillegg har saksinngangen i de fleste porteføljene vært høyere enn det Utlendingsdirektoratet (UDI) har forutsatt. I løpet av 2022 har UDI også avdekket et større antall søkere med falske utdanningsdokumenter. Dette øker kompleksiteten i faglærtporteføljen, og dermed også den samlede saksbehandlingstiden.

For at rekruttering av nødvendig fagkompetanse fra tredjeland skal gå raskere, foreslår regjeringen derfor i tilleggspromisjonen samtidig med Revidert Nasjonalbudsjett for 2023 å øke bevilgningen til UDI med 10 millioner kroner. Styrkingen skal legges til rette for å bygge ned restanser og redusere saksbehandlingstiden for søknader om oppholdstillatelse som faglært.

SPØRSMÅL NR. 2284**Innlevert 19. mai 2023 av stortingsrepresentant Linda Hofstad Helleland****Besvart 26. mai 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Er statsråden bekymret for at norske teknologibedrifter kan sakke akterut som følge av mangel på kompetent arbeidskraft, og utfordringer med å hente arbeidskraft utenfor EØS?

BEGRUNNELSE:

Norsk næringsliv opplever en stor mangel på arbeidskraft. NAVs bedriftsundersøking for 2023 viser at 26% av bedriftene som har svart i undersøkelsen, har hatt problemer med å få tak i arbeidskraft de siste tre månedene. Spesielt er det vanskelig for bedriftene å få kvalifiserte søkere med rett kompetanse.

Dette er et hinder for økt verdiskaping i Norge, og utfordringen er spesielt høy for teknologibedrifter som skal levere de tjenestene og løsningene vi trenger både nå og i fremtiden. Teknologibransjen er internasjonal, og norske teknologibedrifter konkurrerer med utenlandske selskaper om arbeidskraft. FAFO slo fast i en rapport i fjor høst (FAFO-rapport 2022:17) at effektiv og brukervennlige saksbehandlingsprosesser er et viktig tiltak for å tiltrekke utenlandsk arbeidskraft. En vesentlig forenklet og heldigitalisert søknadsprosess vil derfor kunne gjøre det enklere for bedriftene å hente den nødvendige kompetanse de trenger.

I Danmark er det innført en fast-track-ordning som sikrer at sertifiserte virksomheter enklere og raskere kan hente inn utenlandske arbeidstakere med spesielle kvalifikasjoner. Noe tilsvarende er foreslått i Sverige av Migrationsverket. I Norge har det skjedd lite for å lette på situasjonen, og regjeringen har i stedet innført en ekstraskatt på kompetanse i form av den økte arbeidsgiveravgiften over 750 000 kr, som ytterligere vanskeliggjør situasjonen til norske teknologibedrifter med å vokse i Norge.

Svar:

Takk for et spørsmål om et viktig tema. Arbeidskraften er en viktig ressurs, som vi må benytte best mulig. Spørsmålet berører arbeidsmarkedspolitikken, utdanningspolitikken, den økonomiske politikken og næringspolitikken. Knapphet på arbeidskraft er en utfordring for bedriftene, men også en konsekvens av at det går godt i norsk økonomi.

Teknologibransjen er internasjonal, og kompetansen er etterspurt nasjonalt og globalt. Det kan være behov for å importere arbeidskraft med kompetanse på teknologi-

områder generelt, men også på områder av nasjonal betydning, som sikkerhetsfeltet, og innenfor fremvoksende teknologier, som kunstig intelligens. Behovet for utenlandsk arbeidskraft må sees opp mot behov for nasjonal kompetanse og suverenitet på det digitale området, spesielt knyttet til sikkerhetsaspekter. Man må vurdere hva som vil være nødvendig av nasjonal kompetanse i volum og fagområder fremover, og hva som kan hentes globalt.

Veksten i norsk økonomi har vært sterkere enn vi anslo i høst, og sysselsettingen har økt mer enn ventet. Veksten vil antagelig dempes noe fremover. Det vil trolig føre til at det blir noe mindre mangel på arbeidskraft i tiden som kommer. NAVs bedriftsundersøkelse indikerer en estimert mangel på arbeidskraft på 53 000 personer denne våren. Det er 17 000 færre enn på samme tid i fjor. Av de 53 000 utgjorde mangelen på arbeidskraft knyttet til ingeniør- og ikt-fag 4 800 personer, men samtidig var det 3 000 personer med slik bakgrunn blant de helt ledige og arbeidssøkere på tiltak i april 2023. Erfaringen viser at mange strømmer til arbeidsmarkedet når jobbmulighetene er gode. Slik bidrar knapphet på arbeidskraft til å øke arbeidsstyrken og redusere utenforskapet. Det har vi også sett det siste året. Mobiliteten i arbeidsmarkedet kan bidra til at seriøse bedrifter med ryddige arbeidsforhold evner å tiltrekke seg arbeidskraft, samtidig som andre bedrifter må avgi arbeidskraft. En slik mobilitet er godt i tråd med den norske arbeidslivsmodellen, og bidrar til høy produktivitet, høye inntekter og høy verdiskaping.

Arbeids- og velferdspolitikken har mange virkemidler som bidrar til at mennesker som er utenfor arbeidsstyrken, kan komme i jobb. Den aktive arbeidsmarkedspolitikken virker hver dag, i alle landets kommuner, og bidrar til å øke tilgangen på arbeidskraft. Vi arbeider også for at flere fordrevne fra Ukraina etterhvert kan komme i arbeid.

Det er også mulig å rekruttere arbeidstakere i EØS-området. EØS-borgere kan komme til Norge for å arbeide, uten å måtte søke om oppholdstillatelse. Arbeids- og velferdsetaten samarbeider med andre europeiske arbeidsmarkedsmyndigheter og EU-kommisjonen gjennom EURES (European Employment Services). Det europeiske nettverket for arbeidsformidlingstjenester fremmer mobilitet og legger til rette for at arbeidsgivere kan rekruttere arbeidskraft fra EØS og at arbeidssøkere kan finne jobb i andre EØS-stater.

Arbeidsgivere kan også enkelt rekruttere faglært arbeidskraft fra land utenfor EØS. Det gjelder en årlig kvote for oppholdstillatelse til faglærte for å legge til rette for rask rekruttering av nødvendig fagkompetanse fra tred-

jeland. Faglærte som omfattes av kvoten, gis oppholdstillatelse etter en forenklet prosedyre hvor det ikke stilles krav til en individuell vurdering av om stillingen kan besettes av innenlandsk eller EØS-arbeidskraft. Regjeringen økte kvoten fra 5 000 til 6 000 tillatelser. I en nylig offentliggjort rapport fra OECD er Norge rangert blant de fem mest attraktive land. Norge anses blant annet å ha smidige regler knyttet til innreise og oppholdstillatelse for arbeidsrelaterte opphold. Regjeringen foreslår i RNB å øke bevilgningen til UDI med 10 mill. kroner for å legge til rette for rekruttering av nødvendig fagkompetanse fra tredjeland. Styrkingen skal bidra til å bygge ned restanser og redusere saksbehandlingstiden.

Hurtigsporet i Danmark innebærer at høyt kvalifiserte arbeidsinnvandrere som har fått tilbud om arbeid hos forhåndsgodkjente virksomheter, kan få en oppholdstillatelse innen 30 dager. For å kunne bli forhåndsgodkjent må virksomhetene oppfylle en rekke vilkår og delta i et veiledningsmøte. Forhåndsgodkjenningen gjelder i fire år og ansvarlig etat for godkjenningen skal føre fortløpende kontroll med at virksomhetene etterlever vilkårene for forhåndsgodkjenning. Manglende etterlevelse kan føre til inndragelse av forhåndsgodkjenningen. Etablering av en slik forhåndsgodkjenningsordning i Norge ble vurdert av den forrige regjeringen, men har blitt ansett for å være for

ressurskrevende å administrere. I Norge har vi heller valgt å ha en faglærtekvote der et visst antall oppholdstillatelser årlig innvilges etter en forenklet prosedyre uten krav til en individuell arbeidsmarkedsvurdering.

Regjeringen har lagt fram meldingen «Utsyn over kompetansebehovet i Norge». Udekket behov for arbeidskraft gjør det nødvendig å prioritere hardere. Regjeringen varsler prioritering av kompetanse for et høyproduktivt og konkurransedyktig næringsliv, kompetanse som er nødvendig for grønn omstilling og kompetanse som er nødvendig for å ha gode velferdstjenester i hele landet.

Den økte arbeidsgiveravgiften på inntekter over 750 000 er situasjonsbetenget. Tiltaket bidrar til å finansiere viktige utgifter i situasjonen vi står i akkurat nå.

La meg avslutte med å si at regjeringen arbeider for gode rammevilkår som legger til rette for høy sysselsetting og økt samlet verdiskaping. I fjor økte bedriftsinvesteringene i Norge med nesten 15 prosent. Vi må tilbake til høykonjunkturen i 2007 for å finne en like høy vekst i et enkeltår. Investeringsnivået i næringslivet er nå høyt i et historisk perspektiv. Det skriver også NHO i en ny rapport. Nye tall fra Norges Banks regionalt nettverk tilsier at bedriftene vil øke investeringene noe også fremover. Dette er positive tegn i en tid med en rekke utfordringer.

SPØRSMÅL NR. 2285

Innlevert 19. mai 2023 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt

Besvart 26. mai 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden se til at de aktuelle barna får det tilbudet de etter loven skal ha, samt hvordan vil statsråden se til at barna får den opplæringen de skal ha i riktig omfang og i tide?

BEGRUNNELSE:

Gjennom NRKs oppslag om Troy Tangen (<https://www.nrk.no/nordland/monica-tangen-fortviler-over-at-troy-9-ikke-kan-ga-pa-skolen-1.16402403>) synliggjøres systematiske brudd på retten til opplæring med spes.ped. samt retten til ett skoletilbud. Når tilbudet påklages Statsforvalteren, som er myndighetsnivået over skole, går det månedvis før saken avgjøres. Statsforvalterne har ingen reelle sanksjonsmyndigheter når vedtak ikke følges opp av underliggende organ og mange ganger sendes saken

tilbake til det underliggende organ (kommunen) for ny behandling. For barna og familiene det gjelder oppleves dette som svært vanskelig.

Svar:

Alle barn skal få et godt tilpasset pedagogisk tilbud i et inkluderende fellesskap. Barn som trenger særskilt tilrettelegging for at de skal få tilfredsstillende utbytte av opplæringen, har rett til spesialundervisning. PP-tjenesten i kommunen skal gjøre en sakkyndig vurdering av hva eleven trenger, og skolen skal fatte vedtak om spesialundervisning basert på denne vurderingen. I tillegg skal skolen lage en individuell opplæringsplan for eleven, som skal bidra til å sikre at eleven får et likeverdig og tilpasset opplæringstilbud.

Vedtaket om spesialundervisning må selvsagt følges opp i praksis. Reglene i opplæringsloven er tydelige på at spesialundervisning skal gjennomføres i tråd med vedtaket og elevens individuelle opplæringsplan. Det er kommunen og fylkeskommunen som skoleeier som har ansvaret for dette, og kommunen og fylkeskommunen har også ansvar for å stille til disposisjon de ressursene som er nødvendige for at kravene skal kunne oppfylles. Dette følger av opplæringsloven § 13-10. Videre har kommunen og fylkeskommunen plikt etter kommuneloven § 25-1 til å ha internkontroll for å sikre at regelverket blir fulgt. Målet med internkontrollen er å sikre at elevene får opplæring i henhold til regelverket og at de får oppfylt sine rettigheter. Et sentralt element i arbeidet med internkontroll er å avdekke og følge opp brudd på regelverket.

Det er alvorlig når elever ikke får den opplæringen de har krav på. Når kommunene og fylkeskommunene har fattet vedtak om at eleven skal få spesialundervisning, må vi kunne forvente at eleven får den opplæringen og de tilretteleggingstiltakene som framgår av vedtaket. Statsforvalteren fører tilsyn med at kommunen og fylkeskommunen oppfylder elevenes rett til spesialundervisning, plikten til å ha internkontroll og andre kommuneplikter

etter opplæringsloven. Tilsyn er et viktig virkemiddel for å bidra til å sikre at kommunene og fylkeskommunene oppfylder pliktene sine. Hvis statsforvalteren oppdager brudd på regelverket gjennom tilsyn, vil kommunen eller fylkeskommunen få et pålegg om å endre praksis og å rette opp dette innen en frist.

Et hvert tilfelle av manglende oppfølging av vedtak om spesialundervisning er ett for mye, og jeg vil derfor se nærmere på om det er andre tiltak som bedre kan sikre elevene tilstrekkelig oppfølging av slike vedtak. I den sammenheng viser jeg til at en enstemmig utdannings- og forskningskomite så sent som 23. mai 2023 vedtok en innstilling hvor regjeringen bes om å komme tilbake til Stortinget med en vurdering av hvordan gjennomføring av vedtak om spesialundervisning kan sikres, og påklages.

Avslutningsvis vil jeg minne om at det er igangsatt flere tiltak for både å styrke kunnskapsgrunnlaget og kompetansen på det spesialpedagogiske feltet. Kompetanseløftet i spesialpedagogikk og inkluderende praksis er blant annet et sentralt tiltak som skal bidra til å styrke kompetansen i kommuner og fylkeskommuner, slik at alle barn og elever skal få et godt tilpasset og inkluderende pedagogisk tilbud.

SPØRSMÅL NR. 2286

Innlevert 19. mai 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 26. mai 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hvordan vil ministeren følge opp arbeid med for eksempel nasjonale føringer for kommunal barnepalliasjon?

BEGRUNNELSE:

Det har vært et større fokus på barnepalliasjon gjennom de siste årene. Debattene og forslagene har vært mange.

Arbeidet for å sikre god, lindrende behandling og omsorg ved livets slutt for barn og ungdom, samt ivaretagelse av pårørende, er svært viktig. Disse Dette var også bakgrunnen for at den forrige regjeringen i 2020 la frem et oppdragsdokument der de regionale helseforetakene fikk i oppdrag å etablere regionale barnepalliative team.

I Askøy kommune har de også satt fokus på barnepalliasjon i primærtjenesten. I sin omtale av prosjektet skriver de følgende:

«Erfaringer fra tidligere barneforløp i AK viser at kompetansen vår innen barnepalliasjon er mangelfull. Vi får meldt alvorlig syke barn for sent i forløpet i forhold til å oppnå tidlig kontakt og være i forkant av problemstillinger. Målet er å øke kompetansen innen barnepalliasjon i kommunen, forbedre rutiner mellom kommune og spesialisthelsetjenesten samt aktører innad i kommunen. Ved å samarbeide tett med Barnekreftforeningen vil vi ha økt fokus på brukermedvirkning og ivaretagelse av pårørende som vil bidra til AK kan gi trygge og gode tjenester til barnet og hele familien».

Jeg vil berømme Askøy kommune som har satt fokus på denne og er tydelig engasjert i temaet. Det er likevel slik at ikke alle kommuner har så mye kunnskap om dette eller har hatt så mye fokus på barnepalliasjon i egne tjenester.

Svar:

Jeg ønsker å legge til rette for at alle barn og unge som har behov for det, får den palliative behandlingen de

trenger og at pårørende blir ivaretatt. Regjeringen har derfor videreført tilskudd som skal styrke kompetanse og tilgjengelighet til palliative tjenester i kommunen. Tilskuddsordningen til videreutdanning i barnepalliasjon ved OsloMet, på 2,6 mill. kroner, er videreført i 2023. Studiets mål er å kvalifisere helsepersonell til å bli sentrale ressurspersoner for barnepalliative team i de større barneavdelingene, og for å bedre samhandlingen mellom spesialist- og kommunehelsetjenesten for pasienter med behov for barnepalliasjon. Regjeringen viderefører også kompetansehevede tiltak for lindrende behandling og omsorg ved livets slutt med 12,1 mill. kroner i 2023. Formålet med denne tilskuddsordningen er å styrke kvaliteten i tilbudet til personer med behov for lindrende behandling og omsorg, og bidra til kompetanseoppbygging i kommunene.

Familier som har eller venter barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne, og som vil ha behov for langvarige og sammensatte eller koordinerte helse- og omsorgstjenester, har rett til barnekoordinator etter pasient- og brukerrettighetsloven § 2-5 c.

Kommunen har plikt til å oppnevne barnekoordinator etter helse- og omsorgstjenesteloven § 7-2 a.

Helsedirektoratet har utarbeidet en Nasjonal faglig retningslinje for palliasjon til barn og unge uavhengig av

diagnose. Den gir anbefalinger om organisering av tilbud om barnepalliasjon og samhandling mellom tjenestene, samt om at kommunen må avklare hvordan de skal organisere et palliativt tilbud til et barn som bor i kommunen. Retningslinjen omhandler også krav til nødvendig kompetanse og barnets og familiens rett til medvirkning, informasjon og ivaretagelse av rettigheter.

Jeg vil i løpet av 2023-2024 legge frem en opptrappingsplan for psykisk helse, en reform for ivaretagelse av eldre slik at de kan bo hjemme lengre og en Nasjonal helse- og samhandlingsplan. Dette er innsatser som vil bidra til å styrke helse- og omsorgstjenesten.

Lindrende behandling og omsorg er en del av både de regionale helseforetakenes og kommunenes lovpålagte ansvar. De fleste alvorlig syke barn og unge med behov for palliative tjenester trenger hjelp fra både den kommunale helse- og omsorgstjenesten og fra spesialisthelsetjenesten. Samhandling mellom tjenestene er viktig, og et sentralt tema i den kommende Nasjonale helse- og samhandlingsplanen.

Samlet er disse tiltakene og arbeidene innsatser som vil bidra til å styrke omsorgstilbudet ved livets slutt og bedre tilbudet om palliativ pleie.

SPØRSMÅL NR. 2287

Innlevert 19. mai 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 25. mai 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Når kan det forventes at ministeren legger frem konkrete forslag til en bedre familiepolitikk slik som hun tar til orde for?

BEGRUNNELSE:

I Bt 19 mai kan vi lese at familieministeren igjen er ute å tar til orde for at man må se nærmere på løsninger som stimulerer til at nordmenn får flere barn.

Hun nevner ikke den rigide tredelingen av foreldrep-ermisjon med et eneste ord, som mange småbarnsfamilier i dag opplever som belastende i egen hverdag. Familier ønsker først og fremst mer valgfrihet til å bestemme selv og mener at det og muligheten til å beholde mer av egne penger er avgjørende for familienes valg om en evt. forøkelse.

Ministeren åpner imidlertid for:

- Å styrke den økonomiske støtten til studenter og andre unge som får barn
- Å gi skattelette eller økonomiske overføringer til familier som får mer enn to barn
- Å slette studiegjeld for de som får barn i studietiden
- Å øke barnetrygden for barn mellom seks og 18 år
- Å utvide retten til barnehageplass for desemberbarna eller innføre løpende barnehageopptak
- Å bruke boligpolitikken for å få bedre plass til familier i byene

Dette er selvsagt løsninger også Frp blir med å diskutere. Imidlertid er det ikke lenge siden regjeringspartiene stemte med Frps forslag om løpende barnehageopptak. Det er ingen skam å snu, men det er vanskelig å få fatt i om dette er høyttenkning fra familieministeren eller om det er noe hele regjeringen står bak.

Nå har ministeren over tid og ved flere anledninger kommentert til medier at noe må gjøres men svært få forslag eller løsninger er fremmet. Det var også lite, om noe i regjeringens forslag til revidert budsjett som samsvarer med uttalelsene i dagen avis.

Svar:

Eg er opptatt av at vi har ordningar som er gode for barnefamiliane, slik at dei kan ha ein kvardag som går i hop. Sjølv om eg ønskjer å leggje til rette for at folk kan få barn dersom dei ønskjer det, verken kan eller ønskjer eg å bestemme kor mange barn folk skal få. Talet på fødde er først og fremst eit resultat av vala til dei einskilde familiane. Samstundes vil desse vala vere påverkeleg av dei rammebetingelsar som til ein kvar tid er for barnefamiliar i samfunnet. Det samla talet fødde, saman med andre tendar i befolkningssamansetninga – som eksempel at me lev lenger – vil og kunne ha verknader for samfunnet og for økonomien. Færre fødselar, når endringa varar ved, kan også vere ein indikasjon på strukturelle samfunnsendringar som det bør vere merksemd om, til dømes situasjonen og framtidsutsiktene til familiar og barn.

Kvinner få i snitt færre barn enn tidlegare. Samla fruktbarheitstal for kvar kvinne fall frå 1,98 i 2009 til 1,41 i 2022. Dette er ei utvikling vi også ser i andre nordiske land. I følge SSB har 54 prosent av kvinnene som fylte 30 år i 2022 ikkje fått barn. Samstundes får kvinner som er i slutten av sin reproduktive alder (44-50 år) 2,1 barn per kvinne. Noko av nedgangen i fødselstalet kan sannsynlegvis forklarast med at kvinner i reproduktiv alder utset for å få sitt fyrste barn, samanlikna med tidlegare.

Eg har ønska å vite meir om moglege årsaker til og konsekvensar av nedgangen i fødselstala. Eg er og oppteken av om det kan vere formålstenleg å setje i verk tiltak for å bidra til at dei som ønskjer det får fleire barn enn i dag. Departementet har, på bakgrunn av nedgangen i talet på fødsler i Noreg over tid, gitt OECD i oppdrag å gjennomfør ein studie om norsk familie- og oppvekstpolitikk. Prosjektet er venta avslutta i juni i år, og eg ser fram til at rapporten vil gi oss meir kunnskap. Det kan hende me må tenke breiare enn økonomien til familiar med små barn for å forstå dei fallande fødselstala. Det er for tidleg å vere meir konkret førebels.

Vi har nokon av dei beste offentlege ordningane i verda for familiar. Maksimalprisen i barnehagen har blitt satt ned frå januar i år. Einslege forsørgjarar fekk frå mars i år auka utvida barnetrygd med 5000 kroner i året. Dette er viktige tiltak.

Som representanten nemner, er utforminga av foreldrepengeordninga viktig for familiane. I Noreg har vi ei svært god foreldrepengeordning, som skal gjere det mogleg å kombinere barn med å vere aktiv i yrkeslivet. Det er nyleg innført fri utsetjing av foreldrepenge (frå oktober 2021), som skal gjere ordninga meir fleksibel. Frå august

i fjor fekk far rett til 8 veker med foreldrepenge utan eit krav til at mor er i arbeid, utdanning eller liknande i desse vekene (aktivitetskravet er oppheva for desse vekene), og han kan òg ta ut to veker i samband med fødselen.

Det følgjer av Hurdalsplattforma at regjeringa vil vidareføre ein tredelt foreldrepermisjon og sikre mor moglegheit til å amme i tråd med helsefaglege råd. Me vil gjere kvardagen for både mor og far lettare i perioden med heilt små barn, utan å kutte i fedrekvota. Regjeringa har starta eit arbeid med å forlengje foreldrepengeperioden ved 80 pst. dekning, slik at den samla utbetalinga blir tilsvarande som ved 100 pst. Foreldre med opptent rett til foreldrepenge kan i dag velja å få 100 prosent inntektsdekning i 49 veker eller 80 prosent inntektsdekning i 59 veker. Ein tapar penge dersom ein tar ut redusert sats (80 pst.), og dei fleste vel i dag full sats. Halvparten av mødrer tek i tillegg ulønt permisjon, noko som kan ha uheldige konsekvensar for dei. Ei forlengja foreldrepengeperiode med 80 prosent kan bidra till å redusere bruken av ulønt permisjon, til dømes i påvente av barnehageplass, og kan òg gjere mor noko lengre tid til å amme. Regjeringa tek sikte på å gjennomføre endringa i 2024.

Eg er oppteken av å sikre mor høve til å amme i tråd med helsefaglege råd. Det er ei viktig folkehelseprioritering, og mange mødrer er opptatt av dette. Mor har rett til ammeferie etter arbeidsmiljølova, men praktiseringa av denne retten kan vere utfordrande for enkelte arbeidstakarar. I folkehelsemeldinga, som blei lagt fram 31. mars i år, er det skissert tiltak som skal bidra til å betre praksis når det gjeld retten til ammeferie.

SPØRSMÅL NR. 2288**Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 25. mai 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Er statsråden fornøyd med at Norske tog ikke har stilt trinnløs adkomst til togene som et «skal-krav» i anbudsprosessen for nye fjerntog, og hva tenker statsråden om at barn i rullestol ikke vil ha tilgang til familievognene på nye tog?

BEGRUNNELSE:

Norske tog har inngått kontrakt, i februar, om innkjøp av nye fjerntog. Tilgang til offentlig transport er en godt kjent utfordring for personer med funksjonsnedsettelse, og regjeringen har tidligere gitt uttrykk for at det skulle være universell utforming på togene. Når det nå legges opp til to trinn for av/påstigning, og det ser ikke ut til å være mulighet for personer i rullestol å bevege seg mellom vognene på toget. Universell utforming knyttes ofte til rullestolbrukere, men godene det gir har verdi for mange flere. Både eldre og de med barnevogn har bruk for løsningsene universell utforming gir. Det gjør også reisen enklere for de som har med seg mye bagasje. Manglende kollektivtransport fører til at flere med funksjonsnedsettelse deltar mindre i samfunnet enn de selv ønsker, og flere får heller ikke fulgt opp barna på den måten de selv ønsker.

Svar:

Regjeringen arbeider for at jernbanesystemet skal være universelt utformet i størst mulig grad. Dette er et viktig hensyn når stasjoner opprustes, digitale billettsystemer utformes og nye tog kjøpes inn. De nye regiontogene og lokaltogene som Norske tog har bestilt og de nye Flirt-togene som allerede er levert har trinnfri adkomst fra standardiserte plattformer på 760 mm. For personer med funksjonsnedsettelse er dette en viktig oppgradering av reisetilbudet på de korte og mellomlange togstrekningene, selv om det er høydeforskjeller inne i toget. På korte strekninger er det viktig at passasjerene kan komme raskt inn og ut av toget uten assistanse, når plattformenes utforming tillater det. Tog med trinnfri adkomst gir i seg selv ikke en universelt utformet transporttjeneste. Det er i dag varierende høyde og utforming på de 335 stasjonene i Norge, og kostnadene ved å oppgradere alle plattformene som fjerntogene stanser ved til standard plattformhøyde er svært høye. Stadig flere stasjoner blir oppgradert for å kunne tilby en universelt utformet transporttjeneste. Det gjenstår fortsatt et betydelig arbeid med stasjonsoppgraderinger for å tilby dette i hele landet.

Norske tog har nå kjøpt nye fjerntog. Disse togene skal kjøre på langdistansestrekningene Bergensbanen, Dovrebanen, Sørlandsbanen og Nordlandsbanen. Togene som opererer disse strekningene har nå passert sin levetid, og det er tidskrittisk å få byttet ut dagens tog. Nye tog vil settes i trafikk fra 2026 og utover. Jeg legger til grunn at Jernbanedirektoratet og Norske tog har forholdt seg til gjeldende lover og regler i denne anskaffelsen.

Forut for en slik stor anskaffelse har Jernbanedirektoratet utført en konseptvalgutredning med bred involvering av ulike brukergrupper. Norske tog har i tråd med anskaffelsesregelverket gjennomført markedsanalyser for å få oversikt over hvilke typer tog markedet kan levere for den tiltenkte bruken. Tog som trafikkerer lange strekninger har andre krav til komfort og utrustning enn lokaltog. Derfor er hensynet til innvendig utforming og tilgjengelighet tillagt stor vekt. Dette er i tråd med innspill fra brukerorganisasjonene som deltar i Toggruppa for universell utforming. Togene skal ha sovekupeer, serveringsvogn, arbeidsplasser osv. og samtidig tåle tøffe norske forhold ved kjøring i høyfjellet på vinterstid osv. Dette legger en del tekniske premisser for utformingen av toget, særlig plassering av hjul, understell og nødvendig teknisk utstyr, slik at gulvhøyden ved dørene må være høyere.

Togprodusentenes respons, samt påfølgende anbudsrunde, viser ifølge Norske tog at markedet for denne type fjerntog er begrenset. I kravspesifikasjonen til Norske tog, basert på Jernbanedirektoratets oppdragsbeskrivelse, har det ligget inne krav om best mulig tilgjengelighet for alle reisende. Ingen togprodusenter leverte tilbud om tog med trinnfri adkomst. Dette betyr at Norske tog måtte velge en togtype som medfører at en del personer med funksjonsnedsettelse må benytte rampe/heis for på- og avstigning.

Videre skal fjerntogene betjene mange forskjellige kundesegmenter, og behovene varierer på strekningene fjerntogene skal trafikkere. Personer med funksjonsnedsettelse representerer en stor gruppe med ulike behov. Foruten personer som benytter seg av rullestol, snakker vi om blant annet synshemmede, hørselshemmede og personer med kognitiv svikt. Disse vil ha andre behov enn personer som benytter seg av rullestol, for eksempel knyttet til informasjon og service. Ikke alle personer med kognitiv svikt vil ha et ønske eller behov om tilgang til hele toget. Enkelte eldre med vanskeligheter for å bevege seg er avhengige av at det er kort vei til for eksempel toalett og bistrovogn.

Jeg er opptatt av at alle skal ha god tilgang til jernbanetjenestene, og løsningene for assistanse for på- og

avstigning må fungere tilfredsstillende for de aktuelle brukergruppene. Dette vil jeg følge opp videre, både i styringen av virksomhetene i jernbanesektoren og i dialog med brukerorganisasjonene. Norske tog skal nå sammen med leverandøren gjennom en designfase der de siste tilpasninger og justeringer foregår før toget settes i produksjon. I denne fasen vil brukerorganisasjonene i Toggruppa

for universell utforming naturligvis bli invitert til å delta. Jeg har i møte 23. mai med Norske tog og Jernbanedirektoratet fått bekreftet at de vil ta størst mulig hensyn til brukerorganisasjonenes ønsker og behov slik at løsningene er så nært opp til målet om universelt utformede transporttjenester som mulig.

SPØRSMÅL NR. 2289

Innlevert 16. mai 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad

Besvart 26. mai 2023 av landbruks- og matminister Sandra Borch

Spørsmål:

I sitt svar på spørsmål nr. 15:2166 (2022-2023) viser at landbruks- og matministeren til at "Arrangementet Det norske måltid (DNM) er nevnt eksplisitt i fjorårets jordbruksproposisjon som et av de sentrale omdømmeprosjektene det har blitt gitt tilskudd til over Utviklingsprogrammet". Likevel fikk DNM avslag på søknad om støtte.

Hvorfor vil ikke ministeren legge føringer som gir DNM støtte i tråd med omtalen i jordbruksavtalen?

BEGRUNNELSE:

Statsråden viser til at:

"Det er Innovasjon Norge som håndterer den konkrete saksbehandlingen".

Statsråden og departementet kan imidlertid legge føringer for hvem som skal støtte og kan ikke gjemme seg bak Innovasjon Norge.

Svar:

Det er riktig at Det norske måltid har vært kategorisert som et nasjonalt omdømmeprosjekt det tidligere har blitt gitt støtte til. Som jeg også viste til i mitt forrige svar, er det Innovasjon Norge som forvalter virkemidlene over Utviklingsprogrammet og håndterer saksbehandlingen av søknader om støtte. Innovasjon Norges vurdering av søknaden i 2023 var at støtten kunne komme i konflikt med statsstøtteregulverket. Landbruks- og matdepartementet besitter ikke informasjon som indikerer at denne vurderingen er feil. Jeg vil ikke instruere Innovasjon Norge om å gi støtte som kan være i strid med lovverket.

SPØRSMÅL NR. 2290

Innlevert 19. mai 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 30. mai 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hvilke rutiner er på plass for å avdekke markedsmanipulasjon på det norske kraftmarkedet, hvor er ansvaret plassert og hvordan er statsråden involvert i dette arbeidet?

BEGRUNNELSE:

19. mai kom nyheten om at Energimyndigheten i Finland etterforsker om det svenske kraftselskapet Vattenfall bev-

isst har forsøkt å presse opp prisen, og manipulert strøm-markedet.

Tidligere i vår kom nyheten om at et energihandels-selskap i Danmark skal ha tjent et tresifret millionbeløp på markedsmanipulasjon ved å handle strøm med seg selv på tvers av prisområder. Der ble flere energitradere varetaktsfengslet.

I lys av denne skremmende situasjonen i våre naboland er det viktig at Norge har god kontroll på rutinene for å avdekke markedsmanipulasjon.

Svar:

Forbud mot markedsmanipulasjon og innsidehandel samt krav til offentliggjøring av innsideinformasjon gjelder for aktører i kraftmarkedet og reguleres i kapittel 5 i forskrift om nettregulering og energimarkedet (NEM). Forbudsbestemmelsene har som formål å minske risikoen for innsidehandel og markedsmanipulasjon gjennom overvåkning av transaksjoner og ordre i engrosmarkedet for kraft. Disse forskriftsbestemmelsene om markedsadferd er viktige for å sikre effektive kraftmarkeder og tillit til prisdannelsen.

Markedsaktører er pålagt å publisere innsideinformasjon på en allment kjent plattform som oppfyller visse krav. Nord Pools plattform for å publisere Urgent Market Messages (UMM) er eksempel på en plattform som oppfyller disse kravene.

Det er Reguleringsmyndigheten for energi (RME) som fører tilsyn med kraftmarkedet, og dette inkluderer å overvåke at regelverket om forbud mot markedsmanipulasjon og innsidehandel for fysisk krafthandel overholdes. RME følger også opp bestemmelsene om publisering

av informasjon i transparensforordning 543/2013, som er innlemmet i EØS-avtalen. Forordningen skal bidra til å fremme effektiv utnyttelse av det europeiske kraftsystemet gjennom å tilgjengeliggjøre informasjon om produksjon, overføring og forbruk for alle markedsaktører. Det er Statnett som sørger for at informasjonen som samles blir offentliggjort på Entso-E sin transparensplattform. RME har kompetanse til å ilegge tvangsmulkt og overtredelsesgebyr for overtredelse av bestemmelser i NEM.

RME har etablert et markedsovervåkningsteam som arbeider med helhetlig overvåkning av markedet. RME gjennomfører løpende analyser og oppfølging av enkelt saker ved mistanke om brudd på forbudsbestemmelsene i NEM forskriften. RMEs arbeid med markedsovervåkning innebærer også å videreutvikle analyseverktøyene for å kunne overvåke kraftmarkedet på en bedre måte. RME samarbeider i tillegg med Finanstilsynet og Konkurransetilsynet. Markedsplasser i Norge som organiserer krafthandel har i tillegg plikt til å etablere effektive ordninger og rutiner for å avdekke brudd på forbudet mot innsidehandel og markedsmanipulasjon, jf. NEM § 5-5. Dette innebærer at kraftbørser som Nord Pool og EPEX Spot samt Statnett som ansvarlig for regulerkraftmarkedet plikter å ha en egen markedsovervåkning, og melde fra til RME ved mistanke om brudd på disse bestemmelsene. RME følger opp slike tips løpende.

Jeg mener det er helt avgjørende for et velfungerende kraftmarked at vi har et effektivt system for å fange opp markedsmissbruk, innsidehandel eller forsøk på dette. Jeg mener at det systemet vi har i dag oppfyller disse kravene til markedsovervåkning.

SPØRSMÅL NR. 2291

Innlevert 19. mai 2023 av stortingsrepresentant Mimir Kristjánsson

Besvart 31. mai 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden følge opp rapporten "Endrede rammebetingelser og konsekvenser for arbeidsmiljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten", og vil statsråden ta initiativ til en gjennomgang av Equinors bruk av markeds-makt på sokkelen?

BEGRUNNELSE:

Petroleumstilsynets rapport "Endrede rammebetingelser og konsekvenser for arbeidsmiljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten" viser at hensynet til produksjon trumfer hensynet til helse- og miljø- og sikkerhet på sokkelen. Equinor bruker sin markeds-makt på en måte som øker risikoen for en storulykke og risikoen for at oljearbeiderne blir syke eller skader seg.

Leverandørene er avhengige av kontrakt med Equinor ettersom de kontrollerer 80 prosent av markedet. De går derfor med på betingelser i kontraktene selv om de vet at de har negative HMS-konsekvenser.

Rapporten viser blant annet at insentiver i dagens kontrakter bidrar til stress og et utilbørlig press på fremdrift i oppdrag på sokkelen. Den viser også at bemanningen offshore er for lav. Høy bruk av innleie bidrar til økt risiko og Equinor organiserer arbeidet på en måte som fører til at leverandørene blir mer avhengige av innleie. Blant annet organiseres vedlikeholdet nå i større grad gjennom kampanjer. Leverandørene har leveringsplikt, men Equinor har ikke noen tilsvarende innkjøpsplikt.

Spørsmålet er stilt til olje- og energiminister Terje Aasland, som nylig overtok ansvaret for Petroleumstilsynet. Men det berører også næringsminister Jan Christian Vestre som har ansvaret for eierskapet i Equinor. Ber om at regjeringen samkjører seg imellom og kommer tilbake med et ordentlig svar.

Svar:

Regjeringen er opptatt av å sikre gode, forutsigbare rammebetingelser for næringen. Dette er et viktig grunnlag for et solid HMS-arbeid i sektoren. Et solid kunnskapsgrunnlag om risikofaktorer er i den sammenheng viktig.

Petroleumstilsynet har over lang tid fulgt opp rammebetingelser og konsekvenser for HMS i petroleumsnæringen blant annet gjennom hovedprioriteringer knyttet til risikoutsatte grupper og prioriteringer i form av årlige hovedtema om leverandørindustrien og om kapasitet og kompetanse i næringen.

Dette er også bakgrunnen for at Petroleumstilsynet igangsatte forskningsprosjektet som ledet til rapporten om endrede rammebetingelser og konsekvenser for arbeidsmiljø- og sikkerhet i petroleumsvirksomheten.

Rapporten viser at det er nødvendig at Petroleumstilsynet fortsetter å følge opp forholdet mellom rammebetingelser og HMS-konsekvenser i tilsyn, mot enkeltelskaper og i andre faglige sammenhenger. Petroleumstilsynet understreker samtidig at de har en klar forventning om at selskapene inkluderer ny kunnskap i sine vurderinger. De har opplyst meg om at de vil følge opp gjennom flere ulike tiltak. De vil presentere funn fra prosjektet på trepartsarenaer og at rapporten vil danne et viktig grunnlag for sikkerhetsforums arbeid med problemstillingene.

Når det gjelder tilsynsoppfølging har Petroleumstilsynet informert om at de i 2023 vil følge opp flere av de risikoområder/risikotema som omtales i Safetec-rapporten.

Petroleumstilsynet har også angitt at de i tillegg er opptatt av og vil ha oppmerksomhet mot problemstillinger knyttet til effektiviseringsprosesser i senfase og innføring av ny teknologi.

Når det gjelder gjennomgang av Equinors bruk av markedsrett på sokkelen har jeg bedt Næringsministeren om innspill til svar. Han har gitt følgende tilbakemelding:

«Statens eierskap bygger på en klar rollefordeling mellom eier og selskapsledelsen bestående av styret og daglig leder. Forvaltningen av selskapet er styrets ansvar. Styret og daglig leder har ansvar for at selskapet drives innenfor gjeldende lover og regler. Dette gjelder også ved bruk av underleverandører.»

SPØRSMÅL NR. 2292

Innlevert 20. mai 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 31. mai 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Kan statsråden gi ei oversikt over status for støtte til ideelle og frivillige organisasjonar og stiftingar som i 2022 mottok stønad som enkeltstående, namngjeve tilskot i statsbudsjettet på Helse- og omsorgsdepartementet sitt område, samt ein tilsvarende oversikt over tiltak som får stønad gjennom nyetablerte ordningar i 2023 utan at dei fekk øymerka tilskot i 2022 og ei oversikt over eventu-

elle tiltak som framleis får stønad i 2023 utanom etablerte, søkbare ordningar?

GRUNNGJEVING:

Eg syner til Prop. 1 S (2022-2023) Helse- og omsorgsdepartementet, omtale i kap. 2.29 side 28, og tilsvarende i Prop. 1 S (2022-2023) Gul bok, kap. 8.3. Regjeringa gjorde her

greie for at ei rekkje øymerka tilskot vart avvikla og innlemma i søkbare ordningar.

Denne endringa møtte sterk kritikk frå store deler av organisasjonslivet, som frykta mindre forutsigbarhet for viktige, etablerte helse- og velferdstiltak som ofte har mange tilsette. Mellom anna peikte Abelia i si budsjettthøyring på at eventuelle endringar burde gjerast som pilotordningar for fleirårige tilskot, slik Stortinget også har vedteke i vedtak 362 (17. desember 2015) og seinast i vedtak 560 (28. mars 2023), og dessutan under handsaminga av Frivillighetsmeldinga i 2019 der Stortinget slutta seg til ein ambisjon om å gjennomføre "pilotprosjekt med nokre tilskotsordningar som tek i bruk fleirårige avtalar."

Eg syner også til Innst. 11 S (2022-2023) der fleirtalspartia som inngjekk budsjettavtale tydeleg "ber regjeringen prioritere tilskudd til allerede etablerte tilbud og prosjekter i 2023, slik at forutsigbarheten til organisasjonene ivaretas" (kap 4.39.4), medan representantar frå tre opposisjonsparti gav uttrykk for at "Ved å redusere bevilgningen og fjerne øremerkede tilskudd skaper regjeringen stor og unødvendig uforutsigbarhet for en lang rekke pasient- og brukerorganisasjoner som gjør et svært viktig arbeid."

Det er difor grunnlag for å hevde at det er tverrpolitisk interesse for å ivareta stabilitet for mottakarane av det som tidlegare var øymerka tilskot.

Eg ber om at oversikta som blir etterspurd i spørsmålet innheld namn på organisasjon og tiltak, namn og forvaltningsorgan for stønadsordninga som dei evt. er henvist til,

storleik på tilskotet i 2022, samt omsøkt og tildelt beløp i 2023.

Svar:

Jeg beklager at svaret på spørsmålet oversendes utenfor tidsfristen. Dette skyldes behov for bistand fra Helsedirektoratet for å hente ut oversiktene som etterspørres. For å ikke utsette svaret ytterligere, vil det i tabell 2 kun fremkomme hvem som er tilskuddsmottaker og ikke hvilket konkret tiltak som mottar tilskudd.

Det er en hovedregel i økonomiregelverket for staten at tilskudd skal gis fra en tilskudds-ordning der en bevilgning blir utlyst og fordeles på flere mottakere på grunnlag av åpne søknadsprosesser og kjente tildelingskriterier. Søkbare tilskuddsordninger bidrar til å ivareta verdier som likebehandling, transparens og etterprøvningsbarhet i forvaltningen.

Det er generelt stor konkurranse om tilskuddsmidler på Helse- og omsorgsdepartementets ordninger rettet mot ideelle og frivillige organisasjoner og tilbud. Helsedirektoratet har i 2023 mottatt søknader om tilskudd på 2 848 mill. kroner fra 559 ulike organisasjoner.

Som en oppfølging av flertallsmerknadene fra Stortinget er det presisert i tilskuddsregelverk for flere av tiltakene, at tiltak som tidligere har mottatt tilskudd skal prioriteres i tilskuddsforvaltningen og at prosjekter inne i et løp vil bli prioritert i en gitt periode.

I tabellene under svares representantens spørsmål ut.

Tabell 1 Enkeltstående tilskudd til navngitte mottakere i 2022

Søker / Tilskuddsordning	Søknadsbeløp	Tilskuddsbeløp
ACTIS - RUSFELTETS SAMARBEIDSORGAN (1)	16 400 000	16 400 000
AKAN - ARBEIDSLIVETS KOMPETANSESENTER FOR RUS- OG AVHENGIGHETSPROBLEMATIKK	21 000 000	21 000 000
AMMEHJELPEN (1)	1 500 000	1 500 000
AV-OG-TIL (1)	21 000 000	21 000 000
BARN AV RUSMISBRUKERE - BAR	63 000	63 000
BLÅ KORS - BORGESTADKLINIKKEN SA	27 432 438	23 788 801
BLÅ KORS KRISTIANSAND	5 663 000	5 000 000
BLÅ KORS NORGE (1)	32 251 280	28 100 000
CAMPHILL LANDSBYSTIFTELSE I NORGE	88 075 000	88 075 000
DEN NASJONALE STØTTEGRUPPEN ETTER 22. JULI	7 800 000	3 386 481
DIABETESFORBUNDET	9 700 000	9 700 000
DØDEHAVSTIFTELSEN	1 102 355	
EDIALOG24 AS	1 196 000	454 000
ERFARINGSSENTRUM	2 138 402	2 000 000
ET LIV I BEVEGELSE	1 000 000	1 000 000
FJORDHAGEN DRIFT AS	6 000 000	2 200 000

Søker / Tilskuddsordning	Søknads- beløp	Tilskuddsbeløp
FORANDRINGSFABRIKKEN STIFTELSE	7 300 000	7 300 000
FOTBALLSTIFTELSEN (2)	25 000 000	18 000 000
FRELSESARMEEN (1)	82 600 000	82 600 000
FRI - FORENINGEN FOR KJØNNS- OG SEKSUALITETSMANGFOLD	2 813 600	1 950 000
FRIVILLIGHET NORGE	1 062 025	700 000
HARRY BENJAMIN RESSURSSENTER HBRS	3 800 000	3 800 000
HJERNERÅDET (NORWEGIAN BRAIN COUNCIL)	2 000 000	2 000 000
IDRETTE SKAPER SJANSER	14 800 000	12 000 000
IOGT I NORGE	6 600 000	6 600 000
JK ELEKTROINSTALLASJON AS	100 000	
JØDISK BO- OG SENIORSENTER	5 500 000	2 944 000
KBT FAGSKOLE AS	200 000	
KIRKENS SOS	28 300 000	28 300 000
KREFTFORENINGEN	9 185 500	2 800 000
KVALITETSFORBEDRING AV MEDISINSK LABORATORIEVIRKSOMHET	2 720 398	
LANDSFORENINGEN UNGDOM OG FRITID	1 216 288	1 000 000
LANDSFORENINGEN UVENTET BARNEDØD	3 010 000	2 280 000
LANDSRÅDET FOR NORGES BARNE- OG UNGDOMSORGANISASJONER	849 598	800 000
MENTAL HELSE	49 205 407	46 877 080
MODUM BAD (2)	1 600 000	1 600 000
N.K.S. GREFSENIA AS	1 000 000	1 000 000
NASJONALFORENINGEN FOR FOLKEHELSEN (2)	2 000 000	2 000 000
NKS OLAVIKEN ALDERSPSYKIATRISKE SYKEHUS AS	900 000	900 000
NO LIMITATION AS	8 400 000	6 500 000
NOOP AS	233 000	233 000
NORGES ASTMA-OG ALLERGIFORBUND (1)	3 800 000	3 800 000
NORGES FRIVILLIGSENTRALER	1 070 000	1 000 000
NORGES RØDE KORS (1)	6 600 000	6 321 505
NOROD - NORSK RESSURSGRUPPE FOR ORGANDONASJON	1 806 000	1 300 000
Norsk Bryst Cancer Gruppe NBCG	210 008	
NORSK FORENING FOR HODE- OG HALSKREFT	191 280	71 000
NORSK FORENING FOR PALLIATIV MEDISIN (1)	96 000	96 000
NORSK FORUM FOR GYNEKOLOGISK ONKOLOGI (1)	168 000	55 935
NORSK GASTROINTESTINAL CANCER GRUPPE (2)	275 000	60 126
NORSK PASIENTFORENING (2)	6 000 000	5 320 000
NORSKE KVINNERS SANITETSFORENING (1)	3 000 000	3 000 000
OSLO KRISESENTER OG KOMPETANSESENTER FOR VOLD I NÆRE RELASJONER	390 000	250 000
PILAR: KOMPETANSETJENESTEN FOR PSYKISK HELSE OG BARNEVERN	170 308 267	159 588 814
PITSTOP NORGE AS	3 000 000	3 000 000
PSYKTÆRLIG	90 368	
PÅRØRENDEALLIANSEN	4 000 000	4 000 000
ROGALAND A- SENTER AS (1)	11 225 000	10 800 000
RÅDET FOR PSYKISK HELSE (1)	4 400 000	4 400 000
RÅDGIVNING OM SPISEFORSTYRRELSER	7 000 000	7 000 000

Søker / Tilskuddsordning	Søknads- beløp	Tilskuddsbeløp
SENIORHJELPEN I HORTEN	30 000	
SEQ DISCOVERY AS	6 700 000	
SKADEFORBEGYGGENDE FORUM (1)	2 000 000	2 000 000
SKEIV UNGDOM (2)	936 647	850 000
STANDARD NORGE	1 500 000	1 500 000
STIFTELSEN AMATHEA	36 151 384	26 712 000
STIFTELSEN ANTIDOPING NORGE	8 600 000	8 600 000
STIFTELSEN DIAKONISSEHUSET LOVISENBERG	14 484 504	10 000 000
STIFTELSEN EVANGELIESENTERET	35 700 000	35 700 000
STIFTELSEN KARMSUND ABR-SENTER (2)	1 500 000	1 500 000
STIFTELSEN KRAFT	3 800 000	3 300 000
STIFTELSEN LIVSGLEDE FOR ELDRE (1)	9 500 000	9 500 000
STIFTELSEN MOSSERØDHJEMMET	7 132 616	5 689 692
STIFTELSEN NORSK SELVHJELPSFORUM (1)	20 767 196	19 500 000
STIFTELSEN OPPLYSNINGSKONTORET FOR FRUKT OG GRØNT - FRUKT.NO	21 100 000	21 100 000
STIFTELSEN ORGANDONASJON	6 750 000	6 750 000
STIFTELSEN P22 (1)	28 600 000	23 600 000
STIFTELSEN PÅRØRENDESENTERET (1)	7 500 000	6 500 000
STIFTELSEN RETRETEN	4 350 000	4 300 000
STIFTELSEN SENTER FOR KVALITET I LEGETJENESTER (SKIL)	8 000 000	8 000 000
STIFTELSEN SIGNO	16 700 000	16 700 000
STIFTELSEN VERDIGHETSENTERET	24 482 896	22 000 000
SUNNE KOMMUNER - WHOS NORSKE NETTVERK	800 000	800 000
SUNNAASSTIFTELSEN	1 300 000	1 300 000
ØNSKETTRANSPORTEN	6 132 350	5 000 000

Tabell 2 Tiltak som mottar tilskudd fra nye tilskuddsordninger i 2023 og som ikke mottok øremerket tilskudd til navngitt tilskuddsmottaker i 2022.

Søker / nye ordninger	Søknadsbeløp	Tilskudds- beløp*
762.21 Diabetesarbeid	9 377 500	7 184 000
CLAP ALONG AS	395 000	395 000
DIABETESFORBUNDET	5 629 000	4 289 000
KVALITETSFORBEDRING AV MEDISINSK LABORATORIEVIRKSOMHET	3 353 500	2 500 000
714.70 Forebyggende innsats på rusmiddel- og dopingområdet	75 814 000	65 950 000
FAGRÅDET - RUSFELTETS HOVEDORGANISASJON	6 014 000	1 500 000
PREVENTIO	800 000	500 000
761.71 Frivillig informasjons- og kontaktskapende arbeid	61 128 604	26 995 617
AUTISMEFORENINGEN I NORGE (1)	400 000	300 000
CARITAS NORGE	1 512 000	725 000
CEREBRAL PARESE-FORENINGEN (1)	310 825	310 825
DIABETESFORBUNDET	3 490 300	2 300 000

Søker / nye ordninger	Søknadsbeløp	Tilskuddsbeløp*
DOWNS SYNDROM NORGE	990 000	600 000
EPILEPSIFORBUNDET	1 000 000	700 000
FORENINGEN FOR MUSKELSYKE (2)	631 713	600 000
FORENINGEN RASTLØSE BEIN (FRB)	275 000	220 000
HJERNERÅDET (NORWEGIAN BRAIN COUNCIL)	4 414 500	1 800 000
KREFTFORENINGEN	4 400 000	2 300 000
LANDSFORENINGEN UVENTET BARNEDØD	3 000 000	2 800 000
LHL	119 792	119 792
NORGES MYALGISK ENCEFALOPATI FORENING	185 000	185 000
NORSK PASIENTFORENING (2)	6 442 828	2 000 000
NORSK REVMATIKERFORBUND (1)	375 000	375 000
NORSKE KVINNERS SANITETSFORENING (1)	945 000	510 000
761.73 Lindrende enheter	49 782 294	21 591 855
STIFTELSEN FRAMBU	7 832 294	5 250 000
STIFTELSEN NORDRE AASEN	11 150 000	1 341 855
Driftstilskudd til bruker- og pårørendeorganisasjoner innen psykisk helse-, rus- og voldsfeltet	199 395 552	120 201 765
ADHD NORGE (1)	9 376 185	6 000 000
A-LARM BRUKER OG PÅRØRENDE ORGANISASJON FOR ÅPENHET OM RUS OG BEHANDLING	10 000 000	5 500 000
AUTISMEFORENINGEN I NORGE (1)	8 200 000	3 300 000
BARN AV RUSMISBRUKERE - BAR	4 300 000	4 300 000
BIKUBEN - REGIONALT BRUKERSTYRT SENTER	8 200 000	3 600 000
BIPOLARFORENINGEN NORGE	5 000 000	3 000 000
DET HJELPER, BRUKER- OG PÅRØRENDEORGANISASJON	3 255 588	1 366 578
FAGRÅDET - RUSFELTETS HOVEDORGANISASJON	5 243 000	2 100 000
FFHR FORENINGEN FOR HELHETLIG RUSPOLITIKK	5 400 000	1 783 568
FORENINGEN FOR HUMAN NARKOTIKAPOLITIKK	4 185 000	3 000 000
HVITE ØRN NORGE	1 380 000	800 000
IVARETA, PÅRØRENDE BERØRT AV RUS	3 400 000	3 400 000
KOMPETANSESENTER FOR BRUKERERFARING OG TJENESTEUTVIKLING KBT (1)	4 462 460	2 900 000
LANDSFORENINGEN 1001 DAGER - MENTAL HELSE UNDER GRAVIDITET OG ETTER FØDSEL	1 800 000	1 200 000
LANDSFORENINGEN FOR PÅRØRENDE INNEN PSYKISK HELSE - LPP VESTFOLD OG TELEMAR	2 680 000	600 000
LANDSFORENINGEN FOR PÅRØRENDE INNEN PSYKISK HELSE (1)	6 000 000	4 500 000
LANDSFORENINGEN FOR PÅRØRENDE INNEN PSYKISK HELSE OSLO	1 565 000	1 565 000
LANDSFORENINGEN MOT SEKSUELLE OVERGREP (1)	2 185 000	1 654 186
LEVE-LANDSFORENINGEN FOR ETTERLATTE VED SELVMORD	7 050 000	5 800 000
MARBORG - BRUKERORGANISASJON PÅ RUSFELTET	4 621 000	2 800 000
MENTAL HELSE	12 000 000	8 000 000
MENTAL HELSE UNGDOM	11 074 219	6 500 000

Søker / nye ordninger	Søknadsbeløp	Tilskuddsbeløp*
MIO MINORITETENES INTERESSEORGANISASJON	4 525 000	1 196 162
NORSK TOURETTE FORENING (1)	5 095 000	1 300 000
PROLAR NETT - NASJONALT FORBUND FOR FOLK I LAR	6 356 100	5 545 586
RIO - EN LANDSDEKKENDE BRUKERORGANISASJON PÅ RUSFELTET	8 400 000	5 500 000
ROM - RÅD OG MULIGHETER (1)	3 000 000	2 350 000
SAGATUN BRUKERSTYRT SENTER (1)	5 500 000	3 900 000
SKEIV UNGDOM (2)	1 550 000	1 000 000
SPILLAVHENGIGHET-NORGE	1 830 000	1 500 000
SPISEFORSTYRRELSFORENINGEN	5 000 000	4 000 000
VOKSNE FOR BARN (1)	17 367 000	8 000 000
VÅRRES REGIONALT BRUKERSTYRT SENTER MIDT NORGE	2 400 000	2 000 000
WSO - LANDSFORENINGEN WE SHALL OVERCOME	1 000 000	500 000
765.72 Rådgivnings-, støtte- og veiledningstjenester innen psykisk helse, rus og vold	106 978 773	70 494 487
IVARETA, PÅRØRENDE BERØRT AV RUS	1 350 000	924 487
MENTAL HELSE UNGDOM	6 948 000	2 500 000
NORGES RØDE KORS (1)	1 170 000	1 170 000
SKEIV UNGDOM (2)	1 250 000	1 250 000
STIFTELSEN DIAKONISSEHUSET LOVISENBERG	11 600 000	7 000 000

*Inkludert tilskuddsbeløp til enkelttilskudd til navngitte mottakere fra 2022.

Tabell 3 Enkeltstående tilskudd til navngitt tilskuddsmottaker i 2023

Øremerket tilskudd / tilskuddsordning (enkeltstående)	Søknadsbeløp	Lagt til utbetaling
AMMEHJELPEN (1)	1 500 000	1 500 000
Ammehjelpen	1 500 000	1 500 000
BLÅ KORS - BORGESTADKLINIKKEN SA	31 528 156	21 292 060
De regionale kompetansesentra rus	31 528 156	21 292 060
BLÅ KORS NORGE (1)	28 170 000	26 500 000
Barn som pårørende - Kompasset	28 170 000	26 500 000
CAMPHILL LANDSBYSTIFTELSE I NORGE	90 574 000	90 574 000
Landsbystiftelsen - Camphill	90 574 000	90 574 000
DEN NASJONALE STØTTEGRUPPEN ETTER 22. JULI	17 900 000	4 200 000
Nasjonal støttegruppe etter 22. juli hendelsen	17 900 000	4 200 000
EDIALOG24 AS	1 050 000	841 710
Videreutvikling av DIGI-UNG chat	1 050 000	841 710
ET LIV I BEVEGELSE	1 000 000	1 000 000
Kiropraktikkforskning	1 000 000	1 000 000
FRIVILLIGHET NORGE	500 000	200 000
Frivillighet Norge – kompetanseløft	500 000	200 000
JØDISK BO- OG SENIORSENTER	5 500 000	2 944 000
Opphold i institusjoner for eldre med særskilte behov	5 500 000	2 944 000
KVALITETSFORBEDRING AV MEDISINSK LABORATORIEVIRKSOMHET	7 800 000	7 800 000

NOKLUS - Kvalitetssikring av laboratorietjenester i sykehjem	7 800 000	7 800 000
LANDSRÅDET FOR NORGES BARNE- OG UNGDOMSORGANISASJONER	1 146 935	800 000
LNU – kompetansestøtte for trygge fritidsaktiviteter	1 146 935	800 000
MENTAL HELSE	20 322 378	17 700 000
Nasjonalt senter for erfaringskompetanse innen psykisk helse	12 822 378	12 500 000
Verdensdagen for psykisk helse	7 500 000	5 200 000
N.K.S. GREFSENIA AS	1 000 000	970 000
Fagnettverk Huntington – nasjonalt system for veiledning og kompetanse	1 000 000	970 000
NASJONALFORENINGEN FOR FOLKEHELSEN (2)	2 000 000	2 000 000
Demensplan 2025 – Nasjonalforeningen for folkehelsen, informasjon og veiledningsarbeid	2 000 000	2 000 000
NKS OLAVIKEN ALDERSPSYKIATRISKE SYKEHUS AS	1 000 000	970 000
Fagnettverk Huntington – nasjonalt system for veiledning og kompetanse	1 000 000	970 000
NOOP AS	54 000	54 000
Videreutvikling av DIGI-UNG chat	54 000	54 000
NORGES ASTMA-OG ALLERGIFORBUND (1)	3 800 000	3 800 000
Norges astma- og allergiforbund (NAAF)	3 800 000	3 800 000
NORGES FRIVILLIGSENTRALER	1 048 947	1 000 000
Norges Frivilligsentraler	1 048 947	1 000 000
NORGES RØDE KORS (1)	3 600 000	3 400 000
Rekruttering av blodgivere - Røde kors	3 500 000	3 300 000
Støttegruppeberedskap - Norges Røde Kors	100 000	100 000
NOROD - NORSK RESSURSGRUPPE FOR ORGANDONASJON	3 508 000	1 300 000
Norsk ressursgruppe for organdonasjon	3 508 000	1 300 000
Norsk Bryst Cancer Gruppe NBCG	164 000	50 092
Onkologiske faggrupper	164 000	50 092
NORSKE KVINNERS SANITETSFORENING (1)	2 000 000	2 000 000
Flerkulturell doula	2 000 000	2 000 000
OSLO KRISESENTER OG KOMPETANSESENTER FOR VOLD I NÆRE RELASJONER	390 000	390 000
Videreutvikling av DIGI-UNG chat	390 000	390 000
		159 783
PILAR: KOMPETANSETJENESTEN FOR PSYKISK HELSE OG BARNEVERN	166 459 688	439
Regionale kunnskapssentre for barn og unges psykisk helse	89 760 000	88 643 439
Regionale ressursentre om vold traumatisk stress og selvmordsforebygging	76 699 688	71 140 000
ROGALAND A- SENTER AS (1)	12 725 593	11 805 326
De regionale kompetansesentra rus	12 725 593	11 805 326
RÅDET FOR PSYKISK HELSE (1)	4 600 000	4 600 000
Driftstilskudd til Rådet for psykisk helse	4 600 000	4 600 000
SKADEFORBYGGENDE FORUM (1)	2 000 000	2 000 000
Skadeforebyggende forum	2 000 000	2 000 000
STANDARD NORGE	1 500 000	1 500 000
Standard Norge	1 500 000	1 500 000
STIFTELSEN AMATHEA	20 620 466	20 470 000
Stiftelsen Amatheia	20 620 466	20 470 000
STIFTELSEN LIVSGLEDE FOR ELDRE (1)	9 700 000	9 700 000

Livsgledesertifisering og annet utviklingsarbeid - Livsglede for eldre	9 700 000	9 700 000
STIFTELSEN MOSSERØDHJEMMET	7 253 975	5 002 025
Opphold i institusjoner for eldre med særskilte behov	7 253 975	5 002 025
STIFTELSEN OPPLYSNINGSKONTORET FOR FRUKT OG GRØNT - FRUKT.NO	21 648 000	19 653 677
Skolefruktordningen	21 648 000	19 653 677
STIFTELSEN ORGANDONASJON	6 750 000	6 750 000
Stiftelsen Organdonasjon	6 750 000	6 750 000
STIFTELSEN PÅRØRENDESENTERET (1)	714 290	714 290
Videreutvikling av DIGI-UNG chat	714 290	714 290
STIFTELSEN SENTER FOR KVALITET I LEGETJENESTER (SKIL)	8 200 000	8 000 000
Senter for Kvalitet i Legetjenester	8 200 000	8 000 000
STIFTELSEN SIGNO	17 200 000	17 200 000
Signo Conrad Svendsen senter	17 200 000	17 200 000
STIFTELSEN VERDIGHETSENTERET	22 500 000	21 492 316
Opplæring av frivillighetskoordinatorer og omsorg ved livets slutt- Verdighet-senteret i Bergen	22 500 000	21 492 316
SUNNAASSTIFTELSEN	1 500 000	1 300 000
Rehabiliteringstilbud til ryggmargsskadde (Sunnaas-stiftelsen)	1 500 000	1 300 000

SPØRSMÅL NR. 2293

Innlevert 21. mai 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 26. mai 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

På norsk sokkel er det hundrevis av plattformer, tusenvis av brønner og titusenvis av kilometer med rørledninger. Regelverket sier at alt som er ute av drift skal bort, men realiteten er en annen. Av hensyn til livet i havet er det avgjørende at opprydningen etter olje- og gassproduksjonen skjer på en skikkelig måte og at det ikke etterlates noe som kan være til skade for havmiljøet.

Vil statsråden ta initiativ til en egen stortingsmelding om den enorme opprydningsjobben vi står foran?

BEGRUNNELSE:

NRK hadde 20. mai en grundig artikkel om etterlatenskapene på norsk sokkel. Selv om regelverket blant annet Ospar konvensjonen sier at alt skal bort etter endt drift, ser vi at det ikke skjer flere steder. Det gis unntak fra regelen og deler av plattformer og annet utstyr blir stående igjen. Oljeselskaper kan be om fritak, og har fått det. Foreløpig er det understellet fra Friggplattformen og Ek-

ofisk-tanken som har fått unntak fra regelen om at alt skal bort, på norsk sokkel. Her har operatørene fått gehør for den enkleste og billigste løsningen: La stå. Det trengs nå en skikkelig plan for opprydningen, og den må behandles av Stortinget. Det kan skje gjennom en stortingsmelding.

Svar:

Vi har et klart og veletablert regelverk og gode systemer rundt avslutning av petroleumsvirksomhet i Norge. Disponering av innretninger reguleres av petroleumsløven og petroleumsforskriften. Norge forholder seg også til internasjonalt avtaleverk på området, blant annet Oslo-Pariskonvensjonen (OSPAR). I henhold til dette regelverket skal plattformer og andre offshoreinstallasjoner som hovedregel fjernes i sin helhet. Rørledninger og kabler er ikke omfattet av kravet til fjerning i OSPAR-konvensjonen.

Rettighetshaverne på norsk sokkel skal i forkant av produksjonsavslutning eller ved opphør av bruken av

en innretning legge frem en avslutningsplan for Olje- og energidepartementet. Avslutningsplanen skal bestå av to deler; en konsekvensutredningsdel og en disponeringsdel. Departementet skal på bakgrunn av avslutningsplanen fatte vedtak om disponering. I vurderingen skal det blant annet legges vekt på tekniske, sikkerhetsmessige, miljømessige og økonomiske forhold og hensynet til andre brukere av havet. Alle saker er forskjellige og derfor er det avgjørende med en sak-til-sak-vurdering, som er dagens praksis.

Stortinget ga sin tilslutning til OSPAR-beslutning 98/3 om disponering av utrangerte offshore installasjoner ved behandling av St.prp. nr. 8 (1998-99), jf. Innst.S. nr. 80 (1998-99). OSPAR-beslutningen etablerer et generelt forbud mot disponering til havs av utrangerte offshoreinstallasjoner. Fra forbudet gjelder unntak for visse installasjoner eller deler av installasjoner dersom en samlet vurdering i det enkelte tilfelle viser at det er overveiende

grunner for disponering til havs. Beslutning 98/3 forutsetter at land som vurderer disponering til havs må konsultere de andre landene som har knyttet seg til OSPAR-konvensjonen, før nasjonale myndigheter i det aktuelle land gir slik tillatelse.

Departementet har så langt behandlet mer enn tyve avslutningsplaner. Det er gitt to tillatelser til å etterlate deler av en utrangert offshoreinstallasjon etter unntaksbestemmelsen i OSPAR-beslutning 98/3. Dette gjelder betongunderstellet til Ekofisktanken og et betongunderstell på Friggfeltet. Slik tillatelse ble gitt etter konsultasjon iht. OSPAR-konvensjonen.

Vi har, og har i lang tid hatt, velfungerende ordninger for disponering av petroleumsinnretninger på norsk sokkel. Jeg ser ikke behov for noen ny politikk på dette området og derfor heller ikke en stortingsmelding om disponering.

SPØRSMÅL NR. 2294

Innlevert 21. mai 2023 av stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim

Besvart 30. mai 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Vil regjeringen vurdere å endre mandatet til Kirkenesfondet i lys av Russlands angrepskrig mot Ukraina og at regjeringen har avskaffet det nordnorske investeringsfondet?

BEGRUNNELSE:

Da regjeringen Solberg foretok en grundig høringsprosess i Nord-Norge i forbindelse med ny stortingsmelding om Nordområdene, var en av de hyppigste tilbakemeldingene som svar på utfordringene behovet for risikovillig kapital for investeringer i næringslivet i landsdelen. Etter regjeringsskiftet har det blitt foreslått en lakseskatt som har fått Nord-Norges største oppdretter Nordlaks til å satse videre i USA, og investeringsplaner for milliarder av kroner i nye jobber og aktivitet har blitt lagt på is. Den økte formuesskatten har bidratt til at private investorer har flyttet til utlandet, også fra Nord-Norge. Et offentlig-privat investeringsfond for Nord-Norge ble bestemt opprettet under regjeringen Solberg i forbindelse med Nordområdemeldingen og tilført kapital på 200 millikroner som skulle matches av private investorer. Dette fondet fikk på plass private investorer og så lovende ut, men har blitt skrinlagt grunnet skattepolitikken til nåværende regjering.

Samtidig har Kirkenesfondet som er eid av Innovasjon Norge forvaltet investeringer med Nordvest-Russland og Øst-Europa det siste tiåret. I lys av den endrede situasjonen overfor Russland og behovet for å investere mer i grensekryssende næringssamarbeid på Nordkalotten unntatt Russland, vil det være naturlig å se nærmere på Kirkenesfondets mandat og geografiske fokusområde. Statlig kapital kan aldri erstatte effekten av privat risikovillig kapital, men etter regjeringens skattebomber med tilhørende negative konsekvenser for private investeringer i nord, bør man i det minste vurdere innretningen av den statlige investeringskapitalen, slik som i Kirkenesfondet, slik at det kommer regionen mer til gode.

Svar:

Regjeringen er opptatt av gode vekstvilkår for næringslivet i Nord-Norge. Dette er en region som er rik på naturressurser og med store muligheter for en rekke næringer. En viktig faktor for å lykkes med å håndtere sentrale utfordringer i nord er at bedrifter har tilgang på kapital for å skape verdier og arbeidsplasser. Derfor foreslår vi endringer i revidert nasjonalbudsjett som skal bidra til å utvikle private fonds- og investormiljøer i landsdelen.

Investeringsfondet for Nordvest-Russland og Øst-Europa skal fremme nærings samarbeid med Russland, andre tidligere Sovjetrepublikker og mellom- og østeuropeiske land utenfor EU. Fondet fikk sin nåværende innretning i 2019 med bakgrunn i et representantforslag om videreføring og sammenslåing av de to ulike fondene for Nordvest-Russland og Øst-Europa, som ble opprettet i henholdsvis 1996 og 1997. Fondet har imidlertid ikke oppnådd ønskede resultater. Fondet har kun gjort et fåtall investeringer i året og har hatt begrenset effekt på nærings samarbeidet mellom Norge og mandatområdet. Det har ikke bidratt til å øke verdiskapningen eller skape flere arbeidsplasser i Nord-Norge som ønsket. Samtidig har det vist seg at fondet er dyrt å administrere. De årlige kostnadene knyttet til å drive investeringsvirksomheten er anslått å være på om lag ti mill. kroner. Dette er ikke en ressursbruk som forsvarer kostnadene. Regjeringen foreslår derfor i revidert nasjonalbudsjett at fondet avvikles. Vi vurderer muligheten for å overføre de gjenværende midlene i fondet til andre kapitalvirkemidler eller fond, og vil særlig se på hvordan midlene kan brukes mer målrettet for å skape aktivitet, verdier og arbeid-

splasser i Nord-Norge. Vi tar sikte på å komme tilbake med en nærmere avklaring om hvordan disse midlene skal brukes i budsjettet for 2024.

Jeg vil også vise til at regjeringen i forslag til revidert budsjett har foreslått et annet grep som raskt vil få betydning for kapitaltilgangen i Nord-Norge. Her følger vi opp Stortingets vedtak fra behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2021, hvor det ble det bevilget 200 mill. kroner til et nytt investeringsfond i Nord-Norge. Det har ikke lyktes å reise tilstrekkelig med privat kapital til å opprette fondet. For å bedre kapitaltilgangen og fremveksten av gode forvaltermiljøer i nord, som var Stortingets intensjon, foreslår regjeringen nå at de midlene benyttes til Investinors fonds- og matchingmandat, øremerket til forvaltningsmiljøer og prosjekter i Nord-Norge. Dette innebærer at Investinor kan investere i fond og matche enkelteinvesteringer i Nord-Norge. Midlene vil benyttes til bedrifter og fondsmiljøer i denne landsdelen. Det er private aktører som skal velge ut og følge opp prosjektene. Med regjeringens forslag vil midlene raskt kunne settes i arbeid, og komme bedrifter og investorer til gode allerede fra i sommer.

SPØRSMÅL NR. 2295

Innlevert 21. mai 2023 av stortingsrepresentant Bård Ludvig Thorheim

Besvart 30. mai 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Vil regjeringen tillate profesjonelt fiske med not og andre redskaper som bidrag i kampen mot pukkellaks i sesongen 2023?

BEGRUNNELSE:

Forrige sommer tok undertegnede opp at det i 2023 vil komme et storinnrykk av pukkellaks i norske elver. Det ble vist til at regjeringen Solberg nedsatte et utvalg for å vurdere virkemidler i kampen mot pukkellaks, herunder kommersielt fiske med metoder som ikke skader den atlantiske villaksen.

Etter først å ha fått et avvisende svar fra Klima- og miljøministeren ble det i budsjettenigheten for statsbudsjettet 2023 slått fast fra regjeringen at det skulle tillates kommersielt fiske som et av tiltakene i den samlede innsatsen mot pukkellaks.

Dessverre har retningslinjer for slikt fiske latt vente på seg og fiskerne er nå ikke i stand til å bidra i kampen

mot pukkellaks, noe som ville kunne gi et viktig bidrag i å redusere storinnrykket av pukkellaks den forestående sommeren. Det er stor bekymring omkring at de tiltakene som er planlagt for på langt nær vil være nok.

Ca. 50 % av pukkellaksen som gyttet i 2021 er antatt å ha gjort dette i Tanavassdraget. Det er knyttet stor usikkerhet om de planlagte løsningene for fangst i elva vil fungere til å håndtere de mengdene med pukkellaks som kan komme. Når vi i tillegg vet at sjølaksefiske er fjernet i vandringsveiene til Tanavassdraget og der flere mil elvestrekk er nedenfor planlagte felle, kan resultatet bli omfattende gyting av pukkellaks i vassdraget i 2023. Tiltak som tar ut laksen i havet som matressurs, framfor å la den bli et miljøproblem i vassdrag, må prioriteres høyt.

Det etterlyses i den sammenheng tillatelse til at fiskere kan få kaste not etter stimer av pukkellaks før de blander seg med annen fisk. Selv om det kommer sent, vil det også kunne ha noen effekt dersom myndighetene angir annet redskap for kommersielt fiske på pukkellaks som er skån-somt for den atlantiske laksen.

Svar:

Stortinget har bedt regjeringen om å «intensivere arbeidet mot pukcellaks, herunder å tillate fangst av pukcellaks i sjø før sommeren 2023».

Når det gjelder første del av vedtaket – å intensivere arbeidet mot pukcellaks – vil jeg innledningsvis nevne at Regjeringen ser svært alvorlig på det forventede innrykket av pukcellaks til norskekysten kommende sommer. Det er også derfor vi prioriterte 25,3 millioner over statsbudsjettet for 2023 til pukcellaksbekjempelse, og har foreslått en ytterligere økning på 10 millioner kroner i revidert nasjonalbudsjett. Vi er langt bedre rustet foran årets pukcellaks sesong enn vi var i 2021, og har nå en annen forståelse av problemet, omfanget og de tiltakene som må til. I tråd med Stortingets vedtak er arbeidet mot pukcellaks betydelig intensivert.

Regjeringens hovedstrategi for bekjempelse av pukcellaks i 2023 er at mest mulig av pukcellaksen skal tas ut med feller i elvemunningene. Det er planlagt feller i rundt 30 vassdrag i Finnmark kommende sommer. Denne strategien er i tråd med Handlingsplan mot pukcellaks (2021) og faglige råd fra Miljødirektoratet.

Basert på erfaringene fra 2021, har det blitt gjort et omfattende arbeid med kartlegging og koordinering av tiltak og planlegging, innkjøp og testing av fiskefeller. Det foregår nå et intensivt arbeid med å ferdigstille fellene og planlegge gjennomføring av uttak i ulike områder før årets innrykk av pukcellaks. Det har også blitt inngått avtaler om drift av pukcellaksfellene, der staten dekker utgifter til lønn, kjøregodtgjørelse og nødvendig arbeidsutstyr. For flere av de mindre elvene har vi funnet enklere og billigere løsninger, som gjør det mulig å få på plass tiltak i flere elver innenfor årets budsjett.

Jeg vil understreke at pukcellaksen er en fremmed art. Målet er at den i størst mulig grad skal bekjempes, og ikke forvaltes som en ressurs. Vi skal samtidig legge til rette for å utnytte den pukcellaksen som tas ut i forbindelse med bekjempelsestiltak på best mulig måte, blant annet som menneskemat. Miljødirektoratet har i samarbeid med Mattilsynet jobbet mye med tilrettelegging for utnyttelse av fangsten opp mot regelverket for mattrygghet frem mot årets sesong.

Når det gjelder andre del av vedtaket, blir regjeringen bedt om å «tillate» fangst av pukcellaks i sjø. Jeg vil innledningsvis understreke at det ikke på noe tidspunkt har vært forbudt å fange pukcellaks i sjø – tvert imot er fiskerne forpliktet til å ta opp den pukcellaksen de fanger i sjøfisket.

Villaksen er en rødlistet art, og det er helt sentralt at de tiltak som iverksettes for å fange pukcellaks ikke fører til økt dødelighet for villaks og annen anadrom laksefisk som sjøørret og sjørøye. Vitenskapelig råd for lakseforvaltning (VRL) publiserte i januar en rapport om hvilke konsekvenser fiske etter pukcellaks i sjø med ulike garnredskaper kan ha for annen anadrom laksefisk. I rapporten

fremkommer det at et ordinært sjølaksefiske, som i 2021, vil kunne ta ut ca. 19 % av pukcellaksen og ca. 25 % av villaksen. Maskevidden i vanlige lakseredskaper er imidlertid for stor til å fange pukcellaks effektivt. Et sjølaksefiske hvor det kun benyttes kilenøter med reduserte maskevidder vil kunne øke beskatningen av pukcellaks til 32-38 %. Dette vil imidlertid også øke uttaket av laks, der ca. 33 % vil bli fanget og drept, altså vesentlig høyere enn dagens beskatning. Beskatningen av sjøørret og sjørøye vil også øke betydelig ved bruk av kun redusert maskevidde.

Basert på denne rapporten ga Klima- og miljødepartementet, sammen med Nærings og fiskeridepartementet, et oppdrag til Miljødirektoratet, i samråd med Fiskeridirektoratet, vurdere hvordan økt uttak av pukcellaks i sjø bør innrettes for at uttaket blir effektivt og skaden på de naturlig hjemmehørende artene blir minst mulig.

Fiskeridirektoratet vurderer at for å få et størst mulig uttak av pukcellaks i sjøen er det viktig at en organiserer et relativt omfattende fiskeri i sjø i perioden juni til medio juli. Fiskeridirektoratets vurdering var at redskapene som vil være best egnet for slikt fiske er kystnot/ringnot/snurpenot og landnot. Jeg vil i denne sammenheng understreke at Fiskeridirektoratet for saltvannsfiskeriedskaper samtidig konkluderer med at dersom en setter i gang et utrydningsfiske etter pukcellaks med snurpenot vil det være nødvendig å følge opp dette fisket tett for å innhente kunnskap om blant annet effektivitet, bifangst og bifangstdødelighet. De viser til forskningsprosjektet med snurpenot i sjø, og anbefaler at man henter erfaringer, resultater og konklusjoner fra dette prosjektet.

Miljødirektoratet har vist til den store risikoen for dødelighet av annen anadrom laksefisk ved fangst av pukcellaks i sjø med andre garnredskaper, og de anbefalte å følge hovedstrategien om å ta ut pukcellaks i elvene og at pukcellaks kunne tas som bifangst i det ordinære sjølaksefisket.

For å følge opp Stortingets vedtak, foreslo Klima- og miljødepartementet å legge til rette for et målrettet fiske etter pukcellaks i sjø i den perioden hvor pukcellaksen oppholder seg langs kysten og i fjordsystemene. Fisket skulle foregå med små maskevidder, og det var påbud om gjenutsetting av all annen levende anadrom laksefisk. Ettersom bifangsten og dødeligheten for villaks og annen laksefisk i dette fisket er høy, ville levende fisk måtte gjenutsettes for å ikke øke dødeligheten mer enn i det ordinære sjølaksefisket. Et slikt målrettet pukcellaksfiske skulle med dette erstatte det ordinære sjølaksefisket i 2023, for at konsekvensene for villaks og annen anadrom laksefisk som sjøørret og sjørøye ikke skulle bli for stor. Forslaget mottok sterk kritikk, særlig fra sjølaksefiskerne. Etter konsultasjoner med sjølaksefiskerorganisasjonene og Sametinget, besluttet regjeringen å skrinlegge forslaget og å videreføre det ordinære sjølaksefisket hvor pukcellaks inngår som bifangst.

Klima- og miljødepartementet har med dette vurdert hvordan Stortingets vedtak kunne gjennomføres på en forsvarlig måte med tanke på villaks og annen anadrom laksefisk, og det var ikke ønskelig fra fiskerne å gjennomføre det eneste alternativet som ville vært i tråd med de faglige rådene.

Jeg vil samtidig nevne at det for 2023 er gitt tillatelse til forskningsfiske etter pukcellaks med snurpenot og modifiserte kilenøter flere steder i Finnmark. Dette vil gi et bedre kunnskapsgrunnlag for en eventuell bruk av slike redskaper under pukcellakssinnrykket i 2025, og kan på sikt legge til rette for et økt uttak av pukcellaks også i sjø.

Det er riktig at det ikke åpnes for et ordinært sjølaksefiske i Tanafjorden og i et område på hver side av fjorden. Grunnen til dette er at laksebestandene i Tanavassdraget er i kritisk dårlig tilstand og at de aller fleste av bestandene ikke produserer noe høstbart overskudd. Dette er også grunnen til at laksefisket i Tanavassdraget er stengt. Det

planlegges en stor pukcellakssperre i nedre norske del av Tanavassdraget. Det er lagt ned mye arbeid og midler i denne sperra, som driftes av Miljødirektoratet og Veterinærinstituttet. Det er mange faktorer som vil påvirke funksjonaliteten til sperra, og 2023 må derfor anses som et prøveår. Dersom sperra ikke fungerer som planlagt, legges det opp til uttak av pukcellaks med garn både fra finsk og norsk side av vassdraget.

En av hovedgrunnene til at vi ønsker å fjerne pukcellaksen fra norske elver er å bevare våre egne bestander av laksefisk. De faglige rådene er tydelige på at den mest effektive og skånsomme måten vi kan bekjempe pukcellaksen på er ved å ha tiltak i elv. Vi skal og må bekjempe pukcellaksen i Norge slik at vi kan sikre laksefiskekulturen i Finnmark også for fremtidige generasjoner. Men vi kan ikke på veien gjøre uopprettelig skade på nettopp de bestandene vi prøver å bevare.

SPØRSMÅL NR. 2296

Innlevert 21. mai 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 30. mai 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Regjeringen lyser ut midler til nye forskningssentre for miljøvennlig energi med oppstart fra 2025, men kjernekraftprosjekter er eksplisitt unntatt fra å kunne søke. Hvem som har bestemt at det ikke er anledning til å søke om forskningsmidler til kjernekraft er uklart.

Kan statsråden avklare om Forskningsrådet har bestemt dette på egen hånd og med hvilket mandat/begrunnelse, eller kan statsråden avklare om det er ham selv som har gitt «føringer» for bestemmelsen om å nekte kjernekraftprosjekter mulighet til å søke midler?

BEGRUNNELSE:

En rekke tunge aktører, med NTNU i spissen, planlegger nå å etablere et forskningssenter på kjernekraft i Norge. Med seg har de blant annet Universitet i Sørøst-Norge (USN), Smart Innovation Norway, fire kommuner, Norsk institutt for bærekraftsforskning og Norsk Kjernekraft AS. I tillegg har en lang liste av norske og internasjonale tungvekttere vist interesse for prosjektet, inkludert Sintef, Equinor, Norsk Hydro, KTH, MIT og Institutt for Energiteknikk (IFE).

Målet deres er å delvis finansiere dette via Forskningsrådet, som har en milliardpott som snart skal deles mellom seks til ti forskjellige «forskningssenter for miljøvennlige energi» (FME).

Den norske energistrategien Energi21 stiller seg positiv til fremtidens kjernekraft, allikevel har Forskningsrådets Porteføljeplan for Energi, transport og lavutslipp valgt å utelukke kjernekraft, selv om de fortsatt forsøker å implementere den norske energistrategien på FoU-området. Energi21 er Norges nasjonale strategi for forskning, utvikling og kommersialisering av ny klimavennlig energiteknologi.

Forskningsrådets utlysningstekst harmoniserer ikke med den nasjonale strategien for forskning, utvikling og kommersialisering av ny klimavennlig energiteknologi, laget på oppdrag fra nettopp olje- og energidepartementet.

Utlysningen inneholder en klausul som gjør det umulig å søke hvis det handler om kjernekraft. Ifølge NRK kom dette forbeholdet trolig på plass etter innspill fra energiminister Terje Aasland (Ap) som en rekke ganger har avfeid kjernekraft i Norge.

Det er fortsatt mye uklarhet rundt prosessene som foregår innad og mellom OED og Forskningsrådet, men

ettersom olje- og energidepartementet stiller midler til disposisjon for Forskningsrådet, kan statsråden legge føringer på hvordan midlene skal brukes. Men det ville jo være både oppsiktsvekkende og rart hvis statsråden selv velger å gå mot statlige energistrategier og blokkere ønskede teknologier med stort potensiale og frata de mulighet for å søke midler. Forhåpentligvis kan dette avklares i svaret fra statsråden.

SPØRSMÅL NR. 2297

Innlevert 21. mai 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati

Besvart 30. mai 2023 av kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen

Spørsmål:

Om statsråden mener at ikke er så mange personer med spilleproblemer i Norge, hvorfor velger da regjeringen å innføre et såpass inngrep som DNS-blokkering, all den tid det allerede er innført begrensende tiltak som reklameforbud og sterke begrensninger i betalingsformidling?

BEGRUNNELSE:

Det er ikke lett å få tak på hva statsråden egentlig mener er situasjonen rundt spillproblemer i Norge.

I sitt første svar til meg (21.04.23) stadfestet hun at «det er 122.000 problemspillere i Norge». Jeg antar at dette høye tallet også var noe av bakgrunnen til regjeringens drakoniske forslag om DNS-blokkering av utenlandske spillere, der regjeringen ønsker å frata nordmenn muligheten til å gjøre en lovlig handling.

I sitt seneste svar (15.05.23) skaper hun tvil rundt eget tallbruk. Jeg antar det er fordi de tallene viser at Norge har langt flere spilleavhengige pr innbygger enn våre naboland (som har tillatt utenlandske spillere). I dette svaret uttaler statsråden at «UiB har vist til at svarpremier øker deltakelsen spesielt fra personer med lav sosioøkonomisk status. Svarpremiene ble derfor brukt nettopp for å øke svarprosenten fra grupper som ellers kunne vært underrepresenterte, blant annet risiko- og problemspillere». Altså sier statsråden at tallene hun bruker på antall spilleavhengige er høyere enn realitetene.

Det er derfor verdt å påpeke at man allerede har strammet inn mulighetene for nordmenn å utøve sin hobby på

Svar:

Avgrensningen av FME-utlysningen er en videreføring av en lang praksis hvor de målrettede energiforsknings-satsingene ikke har inkludert kjernekraft, fordi denne energikilden ikke har vært aktuell for det norske kraftsystemet. Norge har imidlertid god kompetanse andre former for nukleær forskning, som dekommisjonering og håndtering av avfall. Regjeringen tildelte nylig 200 millioner kroner til et nasjonalt senter for nukleær forskning, for å bygge videre på disse fagmiljøene.

utenlandske sider. Jeg ser derfor ikke hvorfor man nå skal innskrenke det enda mer, og fatte en avgjørelse på et grunnlag statsråden selv trekker i tvil.

Ifm. høringen i 2021 ble det videre etterlyst en konkret vurdering på om det kan gjøres et inngrep i befolkningens informasjonsfrihet ved at myndighetene blokkerer innhold på internett som det er lovlig for nordmenn å oppsøke, og om dette inngrepet er nødvendig i et demokrati. Jeg kan ikke se at denne vurderingen er gjort – den er i hvert fall ikke offentliggjort ifm. den nye høringen om DNS-blokkering – til tross for at dette er et av vilkårene for å gjøre inngrep i befolkningens informasjonsfrihet.

Informasjonsfriheten er vernet i både Grunnloven §100 og EMK art.10. Likevel velger regjeringen å ikke vurdere dette, i hvert fall ikke offentlig, ifm. forslaget.

Dersom departementet hadde gjennomført en slik vurdering, som er påkrevd, kunne man vurdert behovet for DNS-blokkering i lys av blant annet den nedgangen i andelen problemspillere i Norge, som statsråden legger til grunn at er resultatet i UiBs upubliserte befolkningsundersøkelse fra 2022.

Svar:

For det første er jeg grunnleggende uenig i premisset for representantens spørsmål. Jeg har aldri ment at «det ikke er så mange personer med spilleproblemer i Norge», og det er uklart for meg på hvilket grunnlag representanten mener å kunne tillegge meg denne meningen.

La meg derfor gjøre det klinkende klart: Hver eneste enkeltperson som sliter med spilleproblemer, er én for

mye. Og uavhengig av hvordan tallet på problemspillere i Norge ser ut sammenlignet med andre land, så er det utvilsomt for mange personer i Norge som lider av spilleproblemer. At jeg har påpekt at andelen problemspillere i befolkningen heldigvis har gått nedover, er ikke det samme som å si at totalantallet ikke er spesielt mye, eller at dette ikke er bekymringsverdig, slik representanten synes å insinuere.

Jeg er dypt bekymret for problemspillerne i Norge. Jeg er bekymret for skadevirkningene spillingen deres kan ha, bl.a. i form av gjeldsproblemer, men også for skammen som spillavhengige føler på hver dag, og som i flere tilfeller ender med selvmord. Jeg er i tillegg bekymret for de spilleavhengiges pårørende, spesielt for barna deres, som risikerer å bli stigmatisert og vokse opp i fattigdom som følge av foreldrenes avhengighet.

Så nei, jeg deler ikke representantens syn på at det er unødvendig å innføre «såpass inngripende tiltak som DNS-blokkering». Jeg mener tvert imot at det er høyst nødvendig, av hensyn til de mest sårbare blant oss.

Så er det slik at nedgangen i spilleproblemer i den norske befolkningen, som den nye befolkningsundersøkelsen som nevnt vil vise, demonstrerer at de tiltakene som er innført for å redusere tilbudet av ulovlige pengespill, ofte mot Frp sine stemmer, har fungert svært godt. Da er det også god grunn til å tro at et nytt tiltak som DNS-blokkering, vil bidra til å redusere spilleproblemene ytterligere. Dersom vi kan bidra til at enda færre personer og pårørende vil lide av spilleproblemer i framtiden, ser jeg ingen god grunn til at vi ikke skal innføre et slikt tiltak.

SPØRSMÅL NR. 2298

Innlevert 22. mai 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik

Besvart 26. mai 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Regjeringens forslag om endringer i offentleglova åpner for at interne dokumenters eksistens kan skjules for offentligheten, hvorfor mener statsråden det er riktig og nødvendig og er statsråden enig i at forslaget svekker åpenheten?

BEGRUNNELSE:

I sitt svar på spørsmål fra representanten Tage Pettersen (15:2084) skriver statsråden at forslaget om å endre offentleglova og arkivforskrifta "ikke innebærer noen endringer i hvilke dokumenter som kan unntas fra allmennhetens innsynsrett, og heller ikke har betydning for åpenheten rundt disse."

I høringsnotatet til forslag til endringer i offentleglova og arkivforskriften foreslår departementet endringer som vil gi forvaltningen mulighet til å unnta journalinnføringer over interne dokumenter og sammenstillinger av dokumentlister fra offentlig innsyn. Det betyr i praksis at offentligheten kan be om innsyn i en oversikt over dokumentene i en sak, men at det ikke vil finnes muligheter til å ettergå om listen er komplett.

Det fremgår også av høringsnotatet at lovendringen gir forvaltningen mulighet til å unnta antall interne dokumenter i en sak og hvilke parter som har vært involvert,

f.eks. der regjeringen og departementet regnes som ett organ.

Regjeringen ønsker altså å gi forvaltningen mulighet til å helt hemmeligholde at et internt dokument finnes, ved at de som ber om å få en dokumentliste ikke en gang får vite at det finnes ytterligere dokumenter som er unntatt. Den som ber om innsyn kommer derfor ikke i posisjon til å be om innsyn i dokumentet, til å få en mer-innsynsvurdering eller å påklage et eventuelt avslag. Med det frarøves allmennheten muligheten til innsyn, helt i strid med offentlighetsprinsippet. Jeg viser her til at lovens formål er å sikre allmennheten mest mulig innsyn i forvaltningens saksdokumenter, for å styrke informasjon- og ytringsfriheten og den demokratiske deltakelsen i samfunnet.

Svar:

Som nevnt i mitt svar 5. mai 2023 til representanten Tage Pettersen på et spørsmål tilknyttet samme sak, og som det også er vist til i bakgrunnen for dette spørsmålet, innebærer ikke forslaget noen endringer i hvilke dokumenter som er omfattet av eller kan unntas fra allmennhetens innsynsrett. Organinterne dokumenter omfattes av innsynsretten etter offentleglova § 3, men kan unntas fra innsyn etter § 14 første ledd, og det foreligger i utgang-

spunktet ingen plikt til å journalføre slike dokumenter, jf. forskrift om offentlege arkiv § 9 første ledd tredje punktum.

Det vil fortsatt kunne kreves innsyn i alle dokumenter som inngår i en bestemt sak, eller i «saker av ein bestemt art», jf. offentleglova § 28 andre ledd. Organet plikter da å vurdere innsyn også i eventuelle organinterne dokumenter som omfattes av innsynskravet, og det skal gå fram dersom et eventuelt avslag helt eller delvis bygger på offentleglova § 14 første ledd. Dersom et avslag bringes inn for en klageinstans, skal alle dokumentene som omfattes av avslaget, oversendes klageinstansen, og det samme vil gjelde dersom et avslag klages inn for Sivilombudet. Ek-

sistensen av eventuelle organinterne dokumenter i saken vil dermed ikke være skjult. Jeg nevner også at det etter offentleglova § 31 andre ledd kan kreves nærmere begrunnelse for et avslag.

Som det også ble sagt i svaret til representanten Tage Pettersen, er det som foreslås, en klargjøring av at journalinnføringer av organinterne dokumenter skal kunne unntas fra innsyn, på lik linje med selve dokumentene. Forslaget bygger på at de hensynene som tilsier unntak for dokumentene, også kan gjelde for journalinnføringene.

Når det for øvrig gjelder bakgrunnen og begrunnelsen for forslaget, viser jeg til det som er sagt i høringsnotatet.

SPØRSMÅL NR. 2299

Innlevert 22. mai 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 31. mai 2023 av landbruks- og matminister Sandra Borch

Spørsmål:

Hva vil regjeringen gjøre for å legge til rette for økt bruk av droner for å hindre at rådyrkalver havner i slåmaskinen?

BEGRUNNELSE:

Hobøl kommune startet et prøveprosjekt i 2019 der man brukte varmesøkende kamera for å hindre at rådyrkalver havner i slåmaskinen. Prosjektet ble videreført i nye Indre Østfold kommune. Resultatet av prosjektet ga gode resultater og viste seg å være veldig effektivt.

Svar:

Jeg vil innledningsvis berømme innsatsen som legges ned rundt om i landet for å redusere antall rådyrkalver som blir drept av slåmaskin. I fjor fikk jeg demonstrert hvor effektiv drone med optisk og termisk kamera var til å finne små rådyrkalver i meterhøyt gress i Indre Østfold kommune. Jeg hentet ut to små kalver fra en graseng som senere skulle høstes med slåmaskin, noe som var en stor opplevelse. Det er gledelig å registrere at stadig flere tar i bruk moderne droneteknologi til dette formålet rundt om i landet.

Dette er viktig skadeforebygging som redder ville dyr i åker og eng, og samtidig bedrer hverdagen for bonden som slår gresset. Rådyrkalver som blir kjørt i hjel i slått vil kunne forurense føret og være farlig for husdyra å spise.

Næringsdrivende i jordbruket har derfor en egeninteresse av å ta i bruk slike løsninger der det er mulig.

Bruk av droner reguleres av luftfartsloven og tilhørende forskrift som forvaltes av Luftfartstilsynet. Så vidt jeg kjenner til, er ikke dette regelverket til hinder for det formålet som representanten spør om.

Jeg mener man først og fremst bør finne gode lokale løsninger for samarbeid om søk og redning av rådyrkalver i forbindelse med slått. Jeg vil oppfordre næringsorganisasjonene i landbruket til å ta en aktiv rolle i dette framover, i samarbeid med kommuner og frivillige. Regjeringen, eller jeg som landbruks- og matminister, ser ikke behov for å gjøre noe på dette området nå.

SPØRSMÅL NR. 2300**Innlevert 22. mai 2023 av stortingsrepresentant Kathy Lie****Besvart 31. mai 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Statsråden bes om å gi Stortinget en status for vedtak, framdrift og økonomiske rammer for vedtatt/planlagt sykehusutbygging i Helse Sør-Øst.

Kan statsråden forsikre at de omstridte sykehusplaner for Oslo kan gjennomføres uten at sykehusene i helseregionen må redusere planlagt pasienttilbud?

BEGRUNNELSE:

Styret i Helse Sør-Øst RHF har godkjent en revidert styringsramme for det nye sykehuset i Drammen på 14 milliarder kroner, en budsjettsprikk på rundt 40 prosent.

Styreleder i Helse Sør-Øst RHF, Svein Gjedrem, sier i den sammenheng: «- De økte kostnadene ved nytt sykehus i Drammen skyldes forhold som Vestre Viken HF ikke selv har hatt kontroll på. Men vi må følge de generelle prinsippene for henføring av kostnader, og byggets sluttkostnad tilhører derfor helseforetaket.» Eller sagt med andre ord: dette må tas igjen i kutt i andre investeringer, eller redusere driftskostnader (les: pasientbehandling).

Den største budsjettsprikk i Helse Sør-Øst RHF kommer trolig ved det svært omstridte vedtaket om nedleggelse av Ullevål sykehus og bygging av nytt storsykehus i Oslo. Prosjektet har offisiell kostnadsramme på 39 milliarder. Men det er anslått en forventet budsjettsprikk på 10 milliarder, inklusive usikkerhetsbuffer.

Svar:

De regionale helseforetakene har et samlet ansvar for å tilby befolkningen i regionen spesialisthelsetjenester. De må planlegge og organisere virksomheten i tråd med dette ansvaret. Dette innebærer at de må gjøre nødvendige avveininger mellom drift og investeringer innenfor de økonomiske rammene Stortinget stiller til rådighet og de styringskrav jeg gir.

Jeg har i forbindelse med spørsmålet innhentet opplysninger om status for sykehusutbygginger fra Helse Sør-Øst RHF. De opplyser at de har flere regionalt prioriterte prosjekter i gjennomførings- og forprosjektfasen. Søknad om lån skjer etter konseptfasen og endelig beslutning om oppstart av gjennomføring skjer etter at forprosjektet er ferdigstilt.

Følgende prosjekter er i gjennomføringsfasen:

Vestre Viken HF – Nytt sykehus i Drammen. Stortinget sluttet i 2017 seg til en låneramme på 8 460 mill. 2017-kroner, tilsvarende 70 pst. av estimert kostnadsramme. Styret

i Helse Sør-Øst RHF godkjente forprosjektet i mars 2019 og la til grunn en styringsramme på 9,249 mrd. kroner (desember 2019-kroner), i tillegg til investeringer i ikke-byggnær IKT med 717 mill. kroner og kostnader forbundet med tomteerverv. Styringsrammen for Nytt sykehus i Drammen ble endret av styret i Helse Sør-Øst RHF i mars 2023 til 14 mrd. kroner (desember 2021-kroner). Helse Sør-Øst RHF opplyser at utgangspunktet med komplekse grunnforhold kombinert med prosjekteringsfeil, har gitt en krevende framdrift med parallellitet i aktiviteter. I tillegg har markedsutviklingen under pandemien og krigen i Ukraina ført til ekstraordinære kostnadsøkninger, som følge av økte råvarepriser, leveranseutfordringer blant annet for stål og entreprenørenes risikotillegg. Det har vært en replanlegging knyttet til ibruktakelse av bygget. Det planlegges nå med en trinnsvis ibruktakelse med tre trinn istedenfor to. Full ibruktakelse av det nye sykehuset er utsatt fra mai til oktober 2025.

Helse Sør-Øst RHF opplyser at de indeksregulerer styringsrammene til byggeprosjektene for å kompensere for generell lønns- og prisvekst. Årlig justering av rammene er en normal forutsetning i offentlige byggeprosjekter, og utgjør ingen kostnadsoverskridelse. Av økningen i styringsramme for Nytt sykehus i Drammen på om lag 4 mrd. kroner (om lag 40 %) er ca. 1,6 milliarder kroner relatert til utviklingen i SSBs byggekostnadsindeks og om lag 2,4 milliarder kroner relatert til ekstraordinære forhold i prosjektgjennomføringen.

Oslo universitetssykehus HF – Nytt klinikkbygg- og protonbygg ved Radiumhospitalet. Ved behandling av statsbudsjettet for 2018 sluttet Stortinget seg til en låneramme på 2 713 mill. 2018-kroner til Nytt klinikkbygg. Lånerammen til protonbygget er fastsatt til 1 198 mill. 2018-kroner. Til protonbygget er det i tillegg lagt til grunn en tilskuddsramme på 513 mill. 2018-kroner. Styret i Helse Sør-Øst RHF godkjente forprosjektrapporten i november 2019 og la til grunn en styringsramme for klinikkbygget på 3 302 mill. kroner (januar 2018-kroner). Det ble videre lagt til grunn en styringsramme på 1 541 mill. kroner (januar 2018-kroner) for protonbygget.

Oslo universitetssykehus HF – Nye Aker og Nye Rikshospitalet. Stortinget sluttet seg til en samlet låneramme på 29 073 mill. 2020-kroner i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2020. Styret i Helse Sør-Øst RHF godkjente forprosjektet for Nye Aker og Nye Rikshospitalet i desember 2022 og la til grunn en styringsramme på 17 962 mill. kroner (januar 2021-priser) for Nye Aker og 18 083 mill. kroner (januar 2021-priser) for Nye Rikshospi-

talet. Kommunal- og distriktdepartementet vedtok statlig plan for de to sykehustomtene den 28. februar 2023. De nye sykehusbyggene er planlagt ferdig i 2031. Tilsvarende som for rammene for nye Drammen sykehus, så indeksregulerer Helse Sør-Øst RHF rammene til Nye Aker og Nye Rikshospitalet. Helse Sør-Øst RHF opplyser at den samlede indeksreguleringen av rammene til de to prosjektene fram til 2023 utgjør 5,4 mrd. kroner. De forventer at prosjektene gjennomføres i henhold til budsjett.

Akershus universitetssykehus HF – Samling av sykehusbasert psykisk helsevern. Stortinget sluttet seg ved behandling av statsbudsjettet for 2022 til en låneramme på 695 mill. 2022-kroner. Styret i Helse Sør-Øst RHF godkjente forprosjekt for samling av sykehusbasert psykisk helsevern i april 2023 og la til grunn en styringsramme på 977 mill. kroner (prinsnivå 2022). Byggene planlegges ferdigstilt i 2026.

Helse Sør-Øst RHF opplyser videre at de har følgende to prosjekter i forprosjektfase:

Sykehuset Telemark HF – Utbygging stråle- og somatikk i Skien. Stortinget sluttet seg til en låneramme på 928 mill. 2022-kroner i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2022. Forprosjektet forventes ferdigstilt før sommeren i år, og så skal det behandles av styrene i Sykehuset Telemark HF og Helse Sør-Øst RHF. Oppstart av prosjektet vil kunne skje raskt etter dette, med en byggeperiode på tre til fire år.

Oslo universitetssykehus HF - Ny sikkerhetspsykiatri. Stortinget sluttet seg til en låneramme på 830 mill. kroner i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2021. Styret ved Oslo universitetssykehus HF behandlet forprosjektet i styremøtet 26. mai 2023. Helse Sør-Øst RHF planlegger behandling i styremøtet i juni i år. Det er anslått at ny sikkerhetspsykiatri er klar for klinisk bruk ultimo 2026.

Helse Sør-Øst RHF styrer sine regionale byggeprosjekt etter P50-estimer, styringsrammen. Dette innebærer at det er like sannsynlig at endelig kostnad ender under styringsrammen, som over. Hvis sluttkostnadene blir høyere enn styringsrammen for byggeprosjekter, utfordrer dette regionens og helseforetakenes likviditet og økonomiske resultater.

Helse Sør-Øst RHF planlegger med videreføring av de allerede prioriterte store byggeprosjektene. Det vurderes muligheter for trinnvis utbygging i alle prosjekter, og eventuell forskyving av prosjekter som ikke er i forprosjekt- eller gjennomføringsfase. I forbindelse med de store byggeprosjektene gjennomføres det grundig, involverende og forpliktende arbeid med gevinstrealiseringsplaner og konkretisering av tiltak for tilpasning av kostnadsnivået i forkant av innflytting. Regionens økonomiske langtidsplan rulleres årlig, planlagt neste gang i september 2023.

Helse Sør-Øst RHF opplyser at de gjennom økonomisk langtidsplan og de årlige budsjettene, følger opp slik at

de økonomiske konsekvensene av økt styringsramme for Nytt sykehus i Drammen ikke blir til hinder for at Vestre Viken HF kan fortsette å levere gode helsetjenester.

Avslutningsvis viser jeg til regjeringens forslag til revidert nasjonalbudsjett. Regjeringen foreslår en varig økning i sykehusenes budsjetter på 2,5 mrd. kroner i tillegg til 2,2 mrd. kroner i økte bevilgninger knyttet til økt pris- og lønnsvekst. Regjeringen foreslår også å endre prinsippet for justering av lånerammene til de regionale helseforetakene, slik at statlige lånerammer prisjusteres med faktisk byggekostnadsindeks, som også Statsbygg bruker for å prisjustere rammene i sine prosjekter. Frem til nå har lånerammen blitt justert med den generelle deflatoren som benyttes for prisjustering av driftsbevilgninger til spesialisthelse-tjenesten. Endringen gjøres også med tilbakevirkende kraft for perioden 2015 til 2022 for prosjekter med lånebevilgning i 2023. Det medfører en økning i gjenværende lånerammer på om lag 5,4 mrd. kroner. Forslaget skal legge til rette for en låneandel på 70 pst. av P85, i tråd med intensjonen for låneordningen, og at prosjektene kan gjennomføres som planlagt uten at sykehusene må redusere i planlagt pasienttilbud.

SPØRSMÅL NR. 2301**Innlevert 22. mai 2023 av stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes****Besvart 26. mai 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Det vises til mitt spørsmål til samferdselsministeren, Dokument nr. 15:1372 (2022-2023) besvart av klima- og miljøministeren, der statsråden oppgir at Miljødirektoratet har fått frist til å gi sin tilrådning 22. mai 2023.

Hva er direktoratets tilrådning, og hva er tidshorisonten for at E6 forbi Lillehammer kan føres frem i trasé i tråd med vedtatt reguleringsplan for strekningen Roterud-Storhove?

Svar:

Miljødirektoratet tilrår i tråd med Klima- og miljødepartementets oppdrag endring i vernegrensen og verneforskriften for Lågendeltaet naturreservat, slik at vern ikke lengre er til hinder for å bygge E6 som vedtatt i reguleringsplan for strekningen Roterud-Storhove.

I tråd med oppdraget har Miljødirektoratet også tilrådd vern av Rykkhustjønnin naturreservat, som et kom-

penserende tiltak. Grenseendringen i Lågendeltaet medfører en arealreduksjon på 27 dekar, mens nytt vernet areal i Rykkhustjønnin naturreservat er 793 dekar. Miljødirektoratets tilrådning er offentlig på Miljødirektoratets nettsider.

Det er en forutsetning for vedtak om grenseendring at det gjennomføres ytterligere miljøforbedrende tiltak utover det som følger av tidligere beslutninger. Nye Veier AS har i henhold til oppdrag fra Samferdselsdepartementet foreslått flere miljøforberedende tiltak. Klima- og miljødepartementet vil i samråd med Samferdselsdepartementet og andre berørte departement vurdere forslaget til forskriftsendringer og miljøforbedrende tiltak, før regjeringen til slutt konkluderer om helheten i dette. Departementene må bruke litt tid på å vurdere de faglige rådene som er gitt. Det er derfor for tidlig å si noe om når endelige avgjørelser blir truffet og når byggearbeidene kan starte. Det er forventet at utbyggingstiden for de tre prosjektene på strekningen E6 Moelv – Øyer er rundt 4 år fra oppstart.

SPØRSMÅL NR. 2302**Innlevert 22. mai 2023 av stortingsrepresentant Irene Ojala****Besvart 1. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Deler statsråden bekymringen for konsekvensene av at all intensivberedskap i Finnmark blir lokalisert i Hammerfest, og kan statsråden forsikre Stortinget om at intensivtilbudet ved Kirkenes sykehus skal videreføres?

BEGRUNNELSE:

I styremøtet i Finnmarkssykehuset HF 14. desember 22 ba styret om en konsekvensutredning av nedtak av intensivnivå ved Kirkenes sykehus til styremøte mars 23.

Arbeidsgruppa sendte i mars ut høringsbrev om saken til kommuner og andre relevante aktører. I hørings svar framkommer sterke argumenter mot å ta ned antall stillinger blant annet fra Politiet, Statsforvalteren og Forsvaret. Politiet påpeker at:

«Det er politiets vurdering at bortfall av intensiv beredskap ved Kirkenes sykehus vil ha en umiddelbar, alvorlig og negativ konsekvens for beredskap og trygghet i Øst-Finnmark. Det er også sannsynlig at det har betydning for overlevelse ved alvorlig personskade og sykdom.»

Statsforvalteren i Troms og Finnmark påpeker at:

«Helse Nord har et ansvar for forsvarlig beredskap ved Kirkenes sykehus. Dersom dette blir for krevende på grunn av økonomiske forhold, så mener statsforvalteren at spørsmålet bør løftes opp til ansvarlig politisk myndighet.»

Administrasjonen og arbeidsgruppa ba styret om mer tid for å ferdigstille arbeidet, og saken ble derfor utsatt til styremøte mai 23. Nå foreslås det at endelig beslutning i saken ikke skal tas før i august 23, og det er frykt for at 15,2 stillinger skal kuttes ved Kirkenes sykehus. Usikkerheten som prosessen har skapt og det faktum at det tar lang tid

før endelig beslutning tas, virker kontraproduktivt på stabilisering og rekruttering i Finnmarkssykehuset- og omdømmet blir ytterligere svekket.

Flere ansatte på intensivavdelingen har fått tilbud om jobb andre plasser, og sykehuset i Kirkenes står i fare for å miste dyktige arbeidstakere på grunn av usikkerhet om utfallet av konsekvensutredningen.

Det er bred enighet om at intensivberedskapen ved Kirkenes sykehus er nødvendig og at det ikke er forsvarlig å kutte 15,2 stillinger ved sykehuset. Det er sterk bekymring for at all intensivberedskap i Finnmark lokaliseres kun til Hammerfest, med de problemene det medfører for pasientene, både i distanse og tid og tatt i betraktning at Hammerfest ligger i et svært værutsatt område.

Svar:

Jeg deler representantens engasjement omkring helseberedskap og intensivberedskap i nord. Den offentlige helsetjenesten skal sørge for beredskap og trygghet i hverdagen, med tilgang på helsehjelp av høy kvalitet ut fra behov der folk bor. Det betyr at vi skal ha et godt helsetilbud i hele landet. Regjeringen er særlig oppmerksom på situasjonen i Øst-Finnmark sett i lys av den sikkerhetspolitiske situasjonen.

Helse Nord RHF arbeider med en regional strategi for intensivmedisin for perioden til og med 2026, som skal

bidra til tilstrekkelig intensivkapasitet og en bærekraftig utvikling i årene fremover i hele regionen. Samlet er intensivkapasiteten basert på utstyr og bemanning per 100 000 innbyggere høyere i Helse Nord, enn i landet for øvrig. Helse Nord er også i gang med en utredning av funksjons- og oppgavedeling i og mellom sykehus i regionen.

Den prehospitale tjenesten er vesentlig styrket i Kirkenes de siste årene. Fra 2019 ble ambulanseflyet bemannet med anestesilege, og fra 2020 er det etablert legehelikopter ved sykehuset i Kirkenes.

Det er styret i Finnmarkssykehuset HF som må vurdere hvilken kapasitet som er nødvendig for å ivareta en forsvarlig beredskap i tråd med helseforetakets ansvar. Som representanten påpeker, har styret satt ned en arbeidsgruppe og bedt om en konsekvensutredning av intensivberedskapen i Kirkenes. Rapporten ble ferdigstilt 5. mai, og det har ikke vært mulig for konstituert administrerende direktør å realitetsbehandle rapporten til styremøte 25. mai. Protokollen fra styremøtet 25. mai forelå ikke da dette svaret ble utarbeidet, men jeg har forstått at styret i Finnmarkssykehuset HF vedtok å videreføre tilbudet som i dag ut året.

Helse Nord RHF har nylig tildelt Finnmarkssykehuset HF ekstra midler for å finansiere de økte kostnadene til intensivavdelingen inneværende år fram til styret har gjort nye vurderinger.

SPØRSMÅL NR. 2303

Innlevert 22. mai 2023 av stortingsrepresentant Marian Hussein

Besvart 31. mai 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Er statsråden enig i at det er uheldig at kommersielle aktører benytter seg av bonus og andre insentiver som i ytterste konsekvens fører til feildiagnostiseringa av pasienter, og hvilke tiltak vil hun innføre for å sikre bedre kontroll med, og redusert bruk av aktører som Unilab?

BEGRUNNELSE:

NRK avslørte nylig at Unilab utbetaler bonuser som motiverer til raskere og dårligere undersøkelser. NRK har påvist systematisk dårligere gjennomførte undersøkelser etter at bonusene ble gitt. Regjeringen har lenge varslet en innstramning i det private helsevesenet, men foreløpig har ingenting skjedd.

Svar:

I forbindelse med dette spørsmålet har Helse- og omsorgsdepartementet vært i kontakt med henholdsvis Helse Sør-Øst RHF og Helse Vest RHF for å få opplyst saken.

Begge de regionale helseforetakene er tydelig på at de stiller krav i rammeavtalene innen bildediagnostikk om at avtalepartnere skal utføre sin virksomhet på en faglig forsvarlig måte, slik det også kreves i helselovgivningen. Leverandørene har et selvstendig ansvar for å legge til rette for at helsepersonellet kan utføre sin virksomhet forsvarlig. Dette omfatter også at avlønningsordninger og andre arbeidsordninger ikke skal ha negative effekter på kvaliteten av de helsetjenestene som tilbys befolkningen.

Avtalene med de private leverandørene følges opp gjennom pålagt rapportering av alle avvikssaker og eksterne tilsyn, som også er tema i oppfølgingsmøter med de kommersielle virksomhetene. Ved behov kan de regionale helseforetakene gjøre egne revisjoner av virksomheten hos avtalepartene. Konsernrevisjonen i Helse Sør-Øst RHF har tidligere sett på bonusordningen hos en av leverandørene i forbindelse med en gjennomgang etter en avvikssak som omhandlet mangelfull tolkning og rapportering av radiologiske undersøkelser. Konsernrevisjonen fant ikke grunnlag for å hevde at den avdekkede kvalitetssvikten i de radiologiske undersøkelsene hadde sammenheng med denne incentivordningen.

Jeg er enig i at man må ha en kritisk vurdering av eventuell bruk av incentivordninger i helsetjenesten, også bruk av bonusordninger. Når det gjelder den konkrete bruken av bonusordninger hos private leverandører av radiologitjenester, så påhviler det både virksomhetene og den enkelte behandler et ekstra ansvar for å påse at dette ikke påvirker tjenestenes forsvarlighet. Jeg har i utgangspunktet stor tiltro til at både ledere og behandlere i norske helsevirksomheter har høy faglig integritet. Samtidig

så vil jeg også minne om at deres avtalepart, de regionale helseforetakene, følger virksomhetene gjennom oppfølging av avvikssaker, tilsyn og eventuelle revisjoner.

Avslutningsvis så vil jeg kort få korrigere bildet som tegnes av regjeringens arbeid i spørsmålsstillers kommentar under begrunnelsen. Denne regjeringen er opptatt av å styrke den offentlige organiserte helsetjenesten og har blant annet avvirket ordningen med fritt behandlingsvalg fra og med 1. januar i år. Regjeringen er tydelig på målet om å sikre hele befolkningen tilgang til gode, offentlige helse- og omsorgstjenester og hindre en uheldig todeling av helsevesenet. Vi er derfor også i gang med å se på omfang og utvikling av privatfinansierte tilbud av helse- og omsorgstjenester, og hvordan dette påvirker og eventuelt svekker vår felles helse- og omsorgstjeneste. Slik kunnskap er avgjørende for å kunne vurdere og utforme tiltak som er godt egnet til å nå målene for vår felles helsetjeneste. Helsedirektoratet har fått i oppdrag å dokumentere status og utvikling i den helprivate allmennelegetjenesten. De utreder også behov for hjemmelsgrunnlag for registrering av opplysninger fra virksomhetene.

SPØRSMÅL NR. 2304

Innlevert 22. mai 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 30. mai 2023 av forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til en klargjøring av loven slik at den ikke benyttes til å omdefinere uskyldige og hederlige studenter til kjeltringer?

BEGRUNNELSE:

Flere studenter har de siste årene opplevd strenge reaksjoner og utestengelse fra universitetet fordi de angivelig har fusket i form av såkalt «selvplagiering». Dette har fått særlig oppmerksomhet den siste tiden i forbindelse med en sak ved Høgskolen i Innlandet (HINN). Dette er en av institusjonene innen høyere utdanning som opererer med et regelverk for fusk på eksamen som mange av de faglig ansatte i sektoren – inkludert ansatte ved HINN – mener bryter med veletablerte standarder for gjenbruk av tekst i oppgave- og eksamenssituasjoner. Videre bryter det med de standarder studentene senere skal benytte i de fleste relevante jobbsituasjoner.

Mange av sakene det handler om, har det til felles at ledende akademikere, inkludert professorer i etikk og jus, mener studentene ikke har gjort noe kritikkverdig. Trolig skyldes de strenge reglene at administrasjon og rettsapparat har tolket universitets- og høyskoleloven for strengt. Et opprop mot denne praksisen fra to professorer har allerede fått massiv støtte. Vi kan ikke ha en rettspraksis hvor studenter stenges ute fra universitetet, stigmatiseres og forsinkes i sitt utdanningsløp av grunner som de faglig ansatte ikke gjenkjenner som fusk.

Svar:

Jeg vil om kort tid legge fram en lovproposisjon med forslag til ny universitets- og høyskolelov. I dette arbeidet har jeg vurdert dagens regelverk om fusk ved eksamen. Jeg ser at vi må ta grep om det som mange omtaler som «selvplagiering».

Jeg mener at det framover bør være en mer nyansert tilnærming til gjenbruk av eget arbeid enn det som følger

av gjeldende rett og praksis. I lovproposisjonen vil jeg presisere og avklare hvordan regelverket om fusk skal forstås framover.

Dersom en student bygger på eget arbeid som tidligere er innlevert til vurdering, bør man skille mellom arbeid som tidligere har gitt uttelling i form av oppnådde studiepoeng eller rett til å gå opp til eksamen, og arbeid som ikke tidligere har gitt uttelling. Dette vil være i tråd med allmenne forskningsetiske prinsipper som skiller mellom publiserte og upubliserte arbeider. Dersom studenten bygger på eget arbeid som ikke tidligere er innlevert til vurdering, er det ikke snakk om gjenbruk av eget arbeid, men utnyttelse av egne notater og forarbeider som også er svært vanlig i forskning.

Det er også forskjell på grovheten i å plagiere andres arbeid og å gjenbruke eget arbeid. I proposisjonen vil jeg presisere at det skal legges vekt på grovheten i fastsettelsen av reaksjoner i saker om fusk.

Den nærmere håndteringen av fuskesaker vil fortsatt måtte skje på den enkelte institusjon. Det er institusjonenes ansvar å sørge for en rettferdig og faglig betryggende prøving av studentenes kunnskaper og som er nærmest til å vurdere hva som skal være tillatt på eksamen. Jeg forventer at institusjonene i større grad enn i dag vil ta initiativ til samarbeid om å utvikle felles forståelse og praksis knyttet til fusk. Jeg vil også vurdere hvordan departementet kan bidra til bedre samordning og informasjon om hvordan regelverket skal forstås.

SPØRSMÅL NR. 2305

Innlevert 22. mai 2023 av stortingsrepresentant Kathy Lie

Besvart 31. mai 2023 av kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen

Spørsmål:

Hvilke mål og prinsipper skal ligge til grunn for den videre utformingen av DKS, og hvordan stiller statsråden seg til anbefalingen om å gi slipp på det kunstneriske og kulturfaglige kvalitetsmålet og samtidig styrke Kulturtanken ytterligere til tross for en tiltakende ubalanse mellom administrasjonsapparatet for ordningen og antall kunstmøter for elevene?

BEGRUNNELSE:

Statsråden fikk nylig overlevert rapporten DKS og Kulturtanken. En utredning bestående av en kartlegging av DKS og en evaluering av Kulturtanken, utarbeidet av analyse-selskapet Oxford Research, i samarbeid med Høgskolen på Vestlandet, etter oppdrag fra Kultur- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet.

Det overordnede målet med DKS er at alle landets skoleelever får oppleve profesjonell kunst på kunstens egne premisser, slik denne skapes og formidles av selvstendige kunstnere, virksomheter og institusjoner landet over. Noe av det mest verdifulle med ordningen er at den sørger for at alle barn og unge, på tvers av sosiale og økonomiske skillelinjer, får oppleve kunst som mange av dem ellers ikke ville fått tilgang eller kjennskap til.

I utredningen tas det til orde for å gå bort fra det kunstneriske og kulturfaglige kvalitetsmålet i DKS og den

oppgavedelingen mellom kunsten og skolen som selve intensjonen med DKS er tuftet på.

I stedet skal DKS tilpasses skolen og «bidra til å løse mer overordnede samfunnsutfordringer som skolen også er pålagt å løse». Samtidig tas det til orde for sterkere elevmedvirkning og at DKS skal bidra til at elevene får mer av «sin egen generasjons kultur» og et tilbud som i større grad er tilpasset «målgruppens digitale livsverden».

På denne måten drives DKS bort fra den opprinnelige intensjonen og verdien av ordningen går tapt. Hva er poenget med DKS er dersom barn og unge gjennom denne ordningen skal få enda mer av det de uansett opplever på egenhånd, i stedet for at den gir dem noen annet som kan åpne for nysgjerrighet, undring, nye perspektiver og erkjennelser?

Det er også vanskelig å få øye på hvorfor rapporten konkluderer med at Kulturtanken skal styrkes, ikke minst i lys av en gjennomgående uro i det kvalitative datamaterialet for en tiltakende ubalanse mellom administrasjonsapparatet for ordningen og antall kunstmøter for elevene. En viktig forutsetning for etableringen av DKS som nasjonal ordning i 2001 var at midlene i størst mulig grad skulle gå til barn og unge i form av profesjonelle kunstopplevelser av høy kvalitet, ikke til administrasjon og byråkrati.

Svar:

Gjeldende mål for den kulturelle skolesekken, som Stortinget har sluttet seg til, er følgende: Den kulturelle skolesekken skal på denne bakgrunn:

- a. være et gratis tilbud for alle barn og unge i grunnskolen og videregående skole og skal tilbys jevnlig
- b. sikre at barn og unge får et likeverdig og profesjonelt kunst- og kulturtilbud av høy kvalitet, uavhengig av hvor de bor, slik at de kan gjøre seg kjent med og utvikle forståelse for et variert spekter av kulturuttrykk
- c. bidra til barn og unges danning og utdanning, slik dette er formulert i overordnet del og læreplaner i fag
- d. formidle et kulturtilbud som blir opplevd som relevant, og som representerer et kulturelt mangfold av tilbud og utøvere
- e. være et samarbeid mellom kultursektoren og utdanningssektoren på alle nivå for å sikre god planlegging, forankring og tilrettelegging
- f. bidra til å styrke norsk språk, de samiske språkene, de nasjonale minoritetsspråkene og norsk tegnspråk som grunnleggende kulturbærere
- g. bidra til å formidle kunst- og kulturtilbud til barnehagebarn.

Den statlige bevilgningen fra spillemidler til kulturformål til Den kulturelle skolesekken skal bidra til å bygge opp under disse målsettingene. Regjeringen økte disse med 20 millioner kroner i spillemiddelfordelingen mai 2023.

Rapporten som Oxford Research leverte 31. mars 2023 på oppdrag fra Kultur- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet anbefaler, slik jeg leser den, ikke å gi slipp på målet om at tilbudet i Den kulturelle skolesekken skal holde høy kunstnerisk og kulturfaglig kvalitet. Jeg kan betrygge representanten om at dette fremdeles vil være et sentralt mål som legges til grunn for videre utvikling av tilbudet i Den kulturelle skolesekken. Rapporten anbefaler imidlertid at flere kvalitetsforståelser bør legges til grunn i den videre utviklingen av ordningen, og at kvalitetsmangfold er en styrke.

Basert på en noe unyansert fremstilling i spørsmålssstillingen til representanten vil jeg også benytte anledningen til å gi noen saksopplysninger. Rapporten viser til at Kulturtanken er en liten statlig etat, med om lag 40 ansatte. Antall statlige årsverk er redusert betydelig etter omlegging av Rikskonsertene til Kulturtanken i 2016, og i perioden 2016-2019 ble driftsbudsjettet halvert. Besparelsen er overført til spillemidlene og fordeles nå uavkortet til fylkeskommunene og kommunene med krav om at midlene ikke skal gå til administrative kostnader som drift og lønn, men utelukkende til aktivitet i DKS.

Evalueringen konkluderer med at Kulturtanken har høy måloppnåelse, driver relevant utviklingsarbeid og løser viktige fellesoppgaver i DKS-ordningen på en god måte. Jeg oppfatter at rapportens anbefaling om å styrke

Kulturtanken primært dreier seg om å styrke den juridiske kompetansen i virksomheten. Bakgrunnen for anbefalingen er at Kulturtanken på etterspørsel fra fylkeskommunene og kommunene har tatt ansvar for stadig flere fellesfunksjoner som krever juridisk kompetanse, blant annet knyttet til utvikling av det nasjonale fagsystemet DKS-portalen og inngåelse av kollektive vederlagsavtaler. Kultur- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet er allerede i dialog med Kulturtanken om hvordan organisasjonen kan styrkes på det juridiske området innenfor gjeldende budsjettammer.

Når det gjelder utviklingen i antall kunstmøter, viser rapporten til at nedgangen som skjedde under forrige regjering primært skyldes økte kostnader knyttet til honorarsatser og reisekostnader uten at bevilgningene over spillemidlene økte i takt med kostnadsveksten. Regjeringen har derfor prioritert DKS i årets fordeling av spillemidler til kulturformål ved å øke tilskuddet med 20 millioner kroner til 330 mill. kroner i 2023. Årsrapporten for DKS 2022 var ikke klar da Oxford-rapporten ble levert, men foreløpige tall tyder på at antall kunstmøter har økt fra et landsgjennomsnitt på om lag 1,8 årlige DKS-tilbud per elev i 2021, til om lag 3 årlige DKS-tilbud per elev i 2022. Det vurderer jeg som positivt, og regjeringen vil se på hvordan ordningen kan styrkes ytterligere i årene fremover for å komme barn og unge over hele landet til gode.

Rapporten inneholder en rekke anbefalinger som Kunnskapsdepartementet og Kultur- og likestillingsdepartementet vil vurdere nærmere i fellesskap. Jeg mener at kartleggingen av DKS og evalueringen av Kulturtanken legger et godt grunnlag for konstruktive diskusjoner for å gjøre en viktig ordning enda bedre. Eventuelle endringer i nasjonale mål og prinsipper som skal legges til grunn for den videre utformingen av DKS vil bli forelagt Stortinget på egnet måte.

SPØRSMÅL NR. 2306**Innlevert 22. mai 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland****Besvart 25. mai 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Viser til innslag på Nyhetsmorgen på NRK mandag 22. mai.

Kan statsråden utdype og være konkret på hvilke løsninger det er aktuelt å importere fra politiet i New York og innføre i Norge?

BEGRUNNELSE:

Høyre har tatt opp utfordringen med manglende samarbeid mellom justis- og helsesektoren flere ganger de siste årene. Viser blant annet til Dokument 8:15 S (2022-2023) om bedre ivaretagelse av personer som er dømt til tvungent psykisk helsevern, hvor regjeringspartiene stemte mot flere forslag som kunne bidratt til å styrke samarbeidet mellom politiet og helsesektoren. Det gjelder blant annet et forslag om å «utrede ansvarsfordelingen mellom justissektoren, helsesektoren og kommunesektoren i saker med en kombinasjon av kriminalitet og behov for psykisk helsehjelp». Regjeringspartiene har også stemt mot et forslag til skjerpelse av psykisk helsevernloven § 5-3 og et forslag om å styrke påtalemyndighetens kontrollmuligheter etter psykisk helsevernloven ved å utvide adgangen til å klage og til å bringe flere forhold inn for rettslig prøving, herunder mulighet til å påklage avgjørelser fra kontrollkommisjonen, slik at hensynet til samfunnsvern ivaretas bedre. Viser også til interpellasjonene nr. 56 og 57 (2021-2022), hvor justis- og beredskapsministeren og helse- og omsorgsministeren ble bedt svare på hvordan samhandlingen mellom justis og helse kan forbedres. Samt interpellasjon i dag, 21.05.2023, som også omhandlet behovet for bedre samarbeid og informasjonsutveksling mellom aktører for å forebygge kriminalitet.

Svar:

Som jeg nylig uttalte i NRK Nyhetsmorgen, bruker politiet store ressurser på å følge opp psykisk syke med voldsrisiko. Det var derfor spesielt interessant for meg å høre om hvordan ansatte i New York-politiet og helsetjenesten jobber sammen om denne gruppen. Samarbeidet gir mulighet for tidlig å kunne identifisere og følge opp personer som kan utvikle seg til å utgjøre en risiko. I New York har man kommet langt på dette området, og mange av erfaringene har overføringsverdi til Norge. New York har også innført tiltak i lokale fengsler for å legge til rette for tidlig rehabilitering og hindre at kriminelle blir mer voldelige etter varetekt og soning.

Jeg ser i likhet med representanten Stensland at det er behov for å styrke samhandlingen mellom politiet og helsetjenestene i oppfølgingen av psykisk syke med voldsrisiko. I etterkant av hendelser i senere år hvor psykisk syke har begått svært alvorlig voldskriminalitet, har jeg hatt løpende kontakt med helse- og omsorgsministeren om ulike tiltak for å styrke samhandlingen mellom tjenestene.

Flere tiltak er iverksatt eller under utarbeidelse. Etatene har fått i oppdrag å oppnevne kontaktpersoner som skal bidra til å fremme nødvendig informasjonsutveksling om voldsrisiko innenfor gjeldende regler for taushetsplikt. Politidirektoratet og Helsedirektoratet er i sluttfasen av et arbeid med å revidere rundskrivet om samarbeidet mellom tjenestene. Rett og plikt til informasjonsdeling er en viktig del av dette arbeidet.

Justis- og beredskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet arbeider også med andre tiltak for å bedre informasjonsutvekslingen mellom etatene. Det er nødvendig å se på om hensynet til personvern på den ene siden, og samfunnsvern på den andre siden, er riktig balansert i lovverket. En interdepartemental arbeidsgruppe skal på bakgrunn av dette vurdere om det er behov for regelverksendringer, i tillegg til å se på handlingsrommet innenfor gjeldende regelverk.

Jeg nevner også at Regjeringen vil legge frem en opptrappingsplan for psykisk helse som vil bety en betydelig styrking av behandlingstilbudet for psykisk syke generelt, herunder for psykisk syke med behov for spesielt tett oppfølging pga. sammensatte behov.

I det videre arbeidet med å styrke samarbeidet mellom politiet og helsetjenestene tar jeg også med meg erfaringer fra besøk i utlandet.

SPØRSMÅL NR. 2307**Innlevert 22. mai 2023 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård****Besvart 25. mai 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Hva gjør statsråden for å avhjelpe mennesker som mottar sosialhjelp eller andre lave ytelser med den kraftige økningen på matprisene, og mener statsråden det er akseptabelt at satsene for økonomisk sosialhjelp som velferdsstatens siste sikkerhetsnett er så langt under hva SIFO mener et akseptabelt minste livsopphold koster?

BEGRUNNELSE:

I følge en ny rapport fra Forbruksforskningsinstituttet SIFO har matprisene steget med 15 prosent fra februar 2022 til februar 2023. Sosialhjelp skal blant annet dekke utgifter til mat og drikke, men satsene for sosialhjelp har ikke økt tilsvarende økningen som SIFO nå rapporterer om.

Svar:

Trygghet og rettferdig fordeling er det aller viktigste for denne regjeringen. Regjeringen har tatt mange viktige og omfordelende grep for å sikre at de som har minst får det bedre. Dette arbeidet vil vi fortsette med. Vi har blant annet økt barnetrygden til enslige forsørgere, og barnetillegget til arbeidsavklaringspenger, kvalifiseringsstønad og dagpenger. Det er også tatt grep når det gjelder bostøtten. I takt med lønns- og prisveksten justerer vi hvert år de ulike statlige ytelsene som pensjon, arbeidsavklaringspenger og uføretrygd. Sosialhjelps-satsene er økt flere ganger under denne regjeringen, både ordinært i forbindelse med statsbudsjettet, men også ekstraordinært 1. juli 2022. Tilsvarende har vi foreslått i revidert nasjonalbudsjett for 2023.

Økonomisk sosialhjelp utgjør samfunnets siste økonomiske sikkerhetsnett. Hovedprinsippet er at det skal foretas konkrete og individuelle vurderinger av mottakerens hjelpebehov, stønadsbeløp og stønadsform. NAV-kontoret har både rett og plikt til å foreta skjønnsmessige vurderinger i hver enkelt sak. Det store handlingsrommet sosialtjenesteloven gir NAV-kontoret er fremhevet i en veileder som Arbeids- og velferdsdirektoratet utarbeidet i desember 2022.

De statlige veiledende retningslinjene for økonomisk sosialhjelp fastsettes av Arbeids- og inkluderingsdepartementet i et rundskriv (A-5/2022). Satsene som fremgår av retningslinjene prisjusteres vanligvis ved årsskiftet etter anslått vekst i konsumprisene. Satsene omfatter utgifter til helt grunnleggende behov, som mat, klær, kommu-

nikasjon, husholdningsartikler og hygiene. De tar også hensyn til andre sider av dagliglivet, som fritid og sosiale behov. Andre nødvendige utgifter, som boutgifter, strøm og oppvarming inngår også i livsoppholdet som økonomisk sosialhjelp skal dekke. De er likevel ikke inkludert ved fastsettelsen av de veiledende satsene, da dette er utgifter som varierer mye.

De statlige veiledende retningslinjene er ment å bidra til å redusere forskjeller i stønadsnivået mellom kommuner og innad i den enkelte kommune. Retningslinjene er imidlertid kun veiledende for utmålingen, og kan ikke erstatte den individuelle vurderingen.

Det er ulike hensyn som ligger bak utformingen av de statlige veiledende satsene for økonomisk sosialhjelp og SIFOs referansebudsjett. SIFOs referansebudsjett er ment å være et langtidsbudsjett. Det er blant annet beregnet for at en skal ha råd til å foreta sjeldnere innkjøp av dyrere og varige forbruksgjenstander. Økonomisk sosialhjelp er derimot i utgangspunktet en midlertidig inntektssikring for et nøkternt og forsvarlig livsopphold. SIFOs referansebudsjett er ikke laget med tanke på å gi et grunnlag for å justere de statlige veiledende satsene for økonomisk sosialhjelp.

Jeg har gitt SIFO i oppdrag å foreta en oppdatert utredning av grunnlaget for de statlige veiledende satsene for økonomisk sosialhjelp. Utredningen forventes å være ferdig tidlig i 2024. Når SIFO har levert sin utredning, vil den inngå i en vurdering av om det er behov for å endre nivå og/eller innretning på de statlige veiledende satsene.

SPØRSMÅL NR. 2308**Innlevert 22. mai 2023 av stortingsrepresentant Anna Molberg****Besvart 30. mai 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Mener statsråden det er behov for en lovmessig klargjøring av hvem som kan regnes som tillitsvalgt i innleietilfellene, og vil statsråden fortsatt stå ved departementets forståelse av tillitsvalgtbegrepet i disse tilfellene?

BEGRUNNELSE:

Uenigheten rundt hvem som skal regnes som tillitsvalgt ved inngåelse av innleieavtale fortsetter og det er fremdeles uklart hvem som kan inngå avtale om innleie. Statsråden har i tidligere svar vist til at det ikke stilles krav om at avtale om innleie må inngås med en fagforeningstillitsvalgt eller at den tillitsvalgte må være organisert i fagforeningen som har inngått tariffavtalen. Dette er i tråd med gjeldende rett som slår fast at tillitsvalgtbegrepet kan omfatte andre valgte representanter for arbeidstakere som ikke er fagforeningsmedlemmer, jf. Stein Evju, Arbeidsrett og arbeidsliv, bind 11, hefte 3/2005 fra s. 175 og Ot.prp.nr.49 (2004-2005) s. 121 og 340. Dette støttes også av Haavind-advokatene Sten Foyn og Lars Kokkvold som i en nyere artikkel i Rett24 mener de nye innleiereglene må forstås slik at «tillitsvalgte» kan representere de ansatte uavhengig av om disse tilhører en fagforening eller ikke. LO er som kjent uenige i dette og LOs advokat Andreas van den Heuvel skriver i brev til statsråden at kun arbeidstaker som er tillitsvalgt i fagforening som er part i tariffavtalen det vises til i bestemmelsen, har kompetanse

til å inngå avtale om innleie. Selskapet Kaefer Energy har ifølge tidsskriftet Fri Fagbevegelse inngått avtale om innleie med verneombudet på arbeidsplassen. Representant for Fellesforbundet sier til Fri Fagbevegelse at:

«Om initiativet til Kaefer-leinga er innafor, må regjeringa gjere eit hastearbeid for å tette smottcholet. Elles forsvinn heile meininga med lovendringa».

Svar:

Regjeringen har i Prop. 131 L (2021–2022) ikke foreslått endringer i arbeidsmiljøloven § 14-12 andre ledd, som gir virksomheter bundet av tariffavtale inngått med fagforening med innstillingsrett mulighet til å inngå avtale om innleie med de tillitsvalgte. Mine tidligere svar til Stortinget bygger på departementets tolkning av gjeldende rett slik det er kommet til uttrykk både nå og tidligere, og som tidligere i mindre grad har vært problematisert. Jeg ser ikke at det foreligger behov for ytterligere lovmessig klargjøring av dette. Innstrammingene i innleiereglene har samtidig skapt økt fokus på den nevnte bestemmelsen, og på de øvrige resterende mulighetene virksomheter har til å leie inn eller knytte til seg arbeidskraft. Vi vil i samarbeid med partene i arbeidslivet følge nøye med på utviklingen på disse områdene og på hvilken virkning regelendringene får, herunder også når det gjelder bruken av avtaler med tillitsvalgte om innleie.

SPØRSMÅL NR. 2309**Innlevert 22. mai 2023 av stortingsrepresentant Marian Hussein****Besvart 25. mai 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hva slags mulighet har politiet og/eller bydel og kommune til å nekte slike markeringer i boligområder, og hva er justisministerens syn på dette?

BEGRUNNELSE:

Gruppen som kaller seg «Stopp Islamiseringen av Norge» er kjent for sitt hatefulle budskap mot muslimer, og for å lage arrangementer hvor målet er å provosere fram sammenstøt og uroligheter. Denne gruppen har nå varslet to slik arrangementer i Oslo, ved Holmlia senter og på Tøyen torg. Begge steder vil dette innebære at markering med

hatefullt budskap mot muslimer foregår like utenfor boligene til mange mennesker, arbeidsplassen til mange og i områder hvor mange barn og familier må bevege seg for å komme fram og tilbake til egne hjem. Ytringsfriheten gir også ekstremister rett til å framføre sitt budskap, men samtidig er det dypt problematisk at mennesker må utsettes for dette i og ved egne hjem og det er fare for ordensforstyrrelser i boligstrøk. Slike tillatelser kan også være i strid med FNs barnekonvensjon og barns rett til trygghet og beskyttelse.

Svar:

Det å kunne ytre seg fritt i det offentlige rom er en grunnleggende menneskerettighet som er vernet av Grunnloven og internasjonale menneskerettighetskonvensjoner som Norge er bundet av, herunder den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK). Retten til å fremme samfunns- eller religionskritikk, eller for øvrig å fremsette politiske ytringer, ligger i kjernen av ytringsfriheten, og det gjelder strenge vilkår for at offentlig myndigheter kan begrense den.

Politoloven § 11 tredje ledd gir politiet hjemmel til å forby demonstrasjoner, markeringer og lignende arrangementer på «offentlig sted» dersom det er grunn til frykt for at demonstrasjonen kan forårsake alvorlig forstyrrelse av den offentlige ro og orden eller den lovlige ferdsel, eller «det formål som tilsiktes fremmet eller måten dette skjer på, strider mot lov», jf. første ledd. Begrepet «offentlig sted» forstås slik at politiets adgang til å nedlegge forbud etter tredje ledd også gjelder for demonstrasjoner som finner sted i boligområder, såfremt boligområdet er et sted der allmennheten i praksis ferdes (det være seg jevnlig eller innimellom). Utenfor «offentlig sted» kan politiet ha adgang til å forby sammenkomster og tilstelninger «for å hindre at noen lider overlast, for å unngå at alvorlige ordensforstyrrelser eller ferdselshindringer oppstår, eller for å gjenopprette ro og orden etter slike» etter politiloven § 11 syvende ledd.

Politiets adgang til å forby samfunnskritiske demonstrasjoner etter politiloven § 11 er snever. Bestemmelsen må tolkes i lys av Grunnloven § 100 og EMK artikkel 10, som oppstiller strenge krav for når myndighetene kan gripe inn i ytringsfriheten. Grunnloven § 100 fjerde ledd fastsetter også et forbud mot forhåndssensur. Dette innebærer at politiet ikke på forhånd kan forby en markering etter politiloven § 11 tredje ledd fordi det er grunn til å tro at det vil bli fremsatt ulovlige eller straffbare ytringer, eller fordi budskapet på annen måte vil være fornærmende, nedsettende, sårende eller smakløst. Videre er hjemmelen i politiloven § 11 tredje ledd tolket slik at politiet normalt heller ikke skal stanse en påbegynt markering som følge av budskapet som fremsettes, men i stedet skal håndtere eventuelle straffbare ytringer gjennom etterfølgende straffefølgelse.

Hvorvidt vilkårene i politiloven § 11 er oppfylt beror på en konkret vurdering, hvor politiets mulighet til å ivareta ro, orden og sikkerhet på stedet ofte vil stå sentralt. For det tilfellet at en demonstrasjon ikke forbyes etter politiloven § 11 tredje, eller eventuelt syvende, ledd, har politiet adgang til å iverksette nødvendige tiltak for å sikre at demonstrasjonen kan avvikles til minst mulig hinder for den øvrige ferdsel, og til å sette vilkår for gjennomføringen for å «forebygge ... krenkelser som nevnt i tredje ledd», jf. politiloven § 11 fjerde ledd.

Hvilken rettslig adgang kommuner eller bydeler eventuelt skulle ha til å regulere gjennomføringen av arrangementer i boligområder, faller til dels utenfor mitt ansvarsområde. Jeg nevner på generelt grunnlag at politiloven § 14 gir kommunene fullmakt til å fastsette lokale politivedtekter med visse bestemmelser knyttet til avholdelse av arrangementer, se politiloven §§ 14 første ledd nr. 3 og nr. 4, jf. § 11 første ledd annet punktum. Adgangen til å forby politiske demonstrasjoner og lignende arrangementer reguleres derimot uttømmende av politiloven § 11, slik denne er tolket i lys av ytringsfriheten, og faller utenfor rammene av hva kommunene kan fastsette lokale politivedtekter om etter politiloven § 14, se Politidirektoratets rundskriv 13. februar 2018 om ny normalpolitivedtekt for kommunene kapittel 7.

SPØRSMÅL NR. 2310**Innlevert 23. mai 2023 av stortingsrepresentant Une Bastholm****Besvart 31. mai 2023 av landbruks- og matminister Sandra Borch****Spørsmål:**

Siden årtusenskiftet er 27 % av naturskogene flatehugget. Det kan ha alvorlige konsekvenser for artsmangfoldet, som er avhengig av gammelskog for å overleve.

Vil statsråden innføre hoggstans, enten varig eller midlertidig, i Norges siste gamle naturskoger?

BEGRUNNELSE:

Det lever omtrent 20 000 kjente arter i skogene våre - det tilsvarer 60 % av artene som finnes i Norge. Artsdatabanken vurderer at 1 330 skogsarter er truet av utryddelse. Rundt 84 % trenger gammel skog for å overleve. Når naturskog flatehugges, kan det ha alvorlige konsekvenser for artsmangfoldet.

På oppdrag fra Naturvernforbundet har Landsskogstakseringen/Nibio avdekket at 27 % av naturskogen i Norge er hugget de siste 25 årene. 24 % av naturskogen som fantes i 1945 finnes i dag - resten er flatehugget.

Prisene på tømmer har skutt i været de siste årene, og nådde rekord-nivåer i 2. kvartal 2022. I 2022 ble det hugget 11,5 millioner kubikkmeter, det største årlige hogskvantumet registrert noensinne. Høye priser på tømmer har følgelig ført til økt press på skogen. Spesielt når dette gir flatehugst har det følger for artene som lever i skogen.

Stortinget har vedtatt av 10 % av naturskogen i Norge skal vernes. I desember signerte også regjeringen under på den internasjonale naturavtalen, som forplikter oss til å verne 30 % av naturen vår. Flatehogst av så store mengder viktig naturskog kan ikke være i tråd med denne avtalen.

Svar:

Stortinget vedtok i 2016 at 10 % av det norske skogarealet skal vernes, og at vern av privateid skog skal skje som frivillig vern. Dette innebærer at skogeier selv foreslår areal til vern, og at miljømyndighetene avgjør om disse arealene skal prioriteres for vern etter naturmangfoldloven. Dette systemet fungerer godt og vernet areal har økt mye de siste årene, og er nå over 5 prosent. Regjeringen fortsetter å følge opp vernevedtaket.

Representanten spør som et alternativ om jeg vil innføre varig hogstforbud i gammel skog. Slik jeg ser dette tilsvarer forslaget vern etter naturmangfoldloven som klima- og miljøministeren har ansvaret for, og som denne regjeringen allerede jobber med og der det utbetales erstatning til grunneier. Regjeringen vil fortsette å følge opp skogvernet i tråd med de forutsetninger som er vedtatt i

Stortinget. Dette innebærer frivillig vern og erstatninger til grunneier.

I dag har vi et godt samarbeid mellom miljømyndighetene og skogeierne som har gitt økt skogvern, respekt for privat eiendomsrett og mindre konflikter. Jeg ser ikke at det grunn til å rokke ved denne ordningen, verken ut fra måloppnåelse eller tilstanden i naturen.

Representanten viser til data fra Landsskogstakseringen i sin begrunnelse for spørsmålet. Data fra Landsskogstakseringen viser at både det stående skogvolumet og arealer med gammel skog har økt betydelig det siste hundreåret og øker fortsatt. Tallet på store og gamle trær har også økt betydelig. Statistikk fra Landsskogstakseringen viser også at mengden død ved årlig øker, noe som er viktig for en rekke skoglevende rødlistearter.

Skog med bestandsalder over 100 år utgjør nå over en tredjedel av skogarealet i Norge. Statistikken viser også at skog med bestandsalder over 160 år øker og utgjør i underkant av 4 prosent.

Tilveksten har økt for både gran, furu og lauvtre, og er et resultat av vektleggingen av foryngelse i skogpolitikken fra 1900. Differansen mellom hogst og tilvekst er den direkte grunnen til den store økningen av trær med store dimensjoner, gammel skog og av stående og liggende dødt trevirke.

Skogen er også en del av løsningen på klimautfordringene. Skogen tar opp rundt halvparten av de samlede norske klimagassutslippene. Tilveksten i norske skoger er betydelig større enn hogsten. Det bidrar til karbonbinding og regjeringa viderefører og vurderer å styrke eksisterende klimatiltak i skog for å øke opptaket.

De norske skogene var hardt drevet i flere hundre år, noe som blant annet medførte at store områder var nesten uten skog rundt 1900. Nå har rundt 70 års innsats for å bygge opp ny skog etter hogst, og 50 års innsats for å ivareta viktige miljøverdier gitt resultater.

Landsskogstakseringens tall viser at mengdene av livsmiljøer som død ved og gamle trær, har økt betydelig de siste 25 årene. Dette tyder på at nydannelsen av slike livsmiljøer gjennom aldring og vernetiltak har oversteget tapet gjennom hogst.

Fordi skogbrukstiltak kan medføre negativ miljøpåvirkning på noen arter, har man gjennom lang tid utviklet ulike miljøhensyn i skogpolitikken, og det er utviklet miljøstandarder for det praktiske skogbruket. Til sammen skal disse hensynene sikre at det tas vare på ulike livsmiljøer i skogen over tid. Et av de viktigste tiltakene for å ivareta viktige leveområder for rødlistearter er kartleg-

ging av livsmiljøer og forvaltning av disse som nøkkelbiotoper, hvor det som hovedregel ikke gjennomføres skogbrukstiltak som hogst. Utviklingen av viktige livsmiljøer for rødlistearter overvåkes i Landsskogtakseringen.

Det er registrert over 150 000 livsmiljøer i de norske skogene. Skogeierne har, med basis i livsmiljøregistreringene, frivillig unntatt over 71 000 større og mindre nøkkelbiotoper fra ordinært skogbruk – i hovedsak satt dem av som ikke-hogst-områder. Nøkkelbiotoparealet legger beslag på et anslått stående tømmervolum på rundt 10 millioner kubikkmeter i hogstklasse 4 og 5. Dette utgjør en tømmerverdi på cirka 5 milliarder kroner (sams tømmerpris på 500 kr per kubikk).

Jeg vil understreke at skogen må forvaltes klokt ut fra mange hensyn. Dette innebærer blant annet at den skogen vi bygger i dag skal tjene kommende generasjoner på en god måte. Naturmangfoldet skal sikres gjennom vern og miljøhensyn i skogbruket. I tråd med tydelige anbefalinger fra FNs klimapanel må vi også sørge for at lageret av karbon i norske skoger øker betydelig. En bærekraftig forvaltet skog har også en viktig plass i regjeringens veikart for et grønt industriløft. Målet er her å skape verdier og lønnsomme jobber i hele landet, øke de grønne investeringene, øke eksporten fra fastlandet og kutte klimagassutslippene på vei mot lavutslippssamfunnet.

SPØRSMÅL NR. 2311

Innlevert 23. mai 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa

Besvart 1. juni 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Utviklingsministeren skriv i svaret på det tidlegare spørsmålet mitt om Norfund sitt søksmål i ICSID mot Honduras at slike tvisteløysingsmekanismer kan vera utfordrande både konstitusjonelt og politisk. Noreg har fem mellomstatlege avtaler som inkluderer slike investor-stat tvisteløysingsklausular, deriblant med Chile og Peru.

Vil utviklingsministeren ta initiativ til at Noreg avsluttar desse avtalene?

GRUNNGJEVING:

Noreg har ikkje inngått avtaler som legg til rette for at investorar kan saksøke statar sidan 2002. Tvert imot har regjeringa avslutta slike avtaler med EØS-land. Slike tvisteløysingsmekanismer er kontroversielle då ei rekkje multinasjonale selskap har saksøkt land for reguleringar på viktige område som miljø, helse og finansiering av velferdsgode gjennom auka skatt, grunnnett med at reguleringane medfører mindre inntening enn det selskapet hadde sett for seg. Dette er som utviklingsministeren sjølv påpeiker problematisk frå eit demokratisk perspektiv. Det er viktig at folkevalde forsamlingar får høve til å innføre velferdstenester og miljøpolitikk. ICSID og andre stat-investor tvisteløysingsmekanismer har dømt ei rekkje land til å betale store erstatningssummar til private selskap. Dette er spesielt uheldig for fattige land som treng pengar for å redusere fattigdom. Etter tusenårsskiftet har derfor

også fleire utviklingsland, som Sør-Afrika og Bolivia, sagt opp slike avtaler og meldt seg ut av ICSID.

Noreg har i dag fem avtaler som legg til rette for at investorar kan stemne statar. Det er bilaterale investeringsavtaler med Chile, Peru, Tsjekia og Slovakia og ein Efta-frihandelsavtale med Singapore. Dei bilaterale investeringsavtalene vart inngått tidleg på 1990-talet og den bindande perioden på 10-15 år er no over. Avtalene varer automatisk inntil ein av partane seier dei opp med eit års forvarsel.

Svar:

Dei fleste EU-landa er samde om å seie opp bilaterale investeringsavtalar (BITs) mellom EU-land. Noreg har på bakgrunn av denne avgjersla gjort ei eiga vurdering av BITane Noreg har med andre EØS-land, og konkludert med at avtalane skal seiast opp. Dette gjeld åtte av dei totalt fjorten bilaterale investeringsavtalane Noreg hadde, og det er innleia forhandlingar om oppseiingsavtalar med dei aktuelle landa. Oppseiingsavtalane med Romania, Litauen, Ungarn, Latvia og Estland har allereie vert satt i kraft. Dette inneber mellom anna at dei bilaterale investeringsavtalane med desse landa ikkje lenger kan nyttast som grunnlag for investor-stat tvisteløysning. Noreg er vidare samd med Polen, Tsjekia og Slovakia om eit utkast til oppseiingsavtale. Det vil i forlenginga av arbeidet med å seie opp BITane med desse åtte landa bli gjort ei vurdering

av om Noreg bør seie opp dei seks gjenstående avtalane med Chile, Peru, Madagaskar, Sri Lanka, Russland og Kina.

SPØRSMÅL NR. 2312

Innlevert 23. mai 2023 av stortingsrepresentant Sylvi Listhaug

Besvart 26. mai 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Regjeringen har foreslått å øke lånerammen til sykehusene med 5,4 milliarder kroner i revidert nasjonalbudsjett, men uten å komme med den forventede lånegarantien til Ålesund sjukehus.

Hvorfor ble ikke lånegarantien for Ålesund sjukehus lagt inn i revidert nasjonalbudsjett, når rammen er økt og prosjektet visstnok er øverst på regjeringens prioriteringsliste?

BEGRUNNELSE:

I statsbudsjettet for 2023 fikk ikke Helse Midt-Norge investeringslån på 840 millioner kroner til å modernisere Ålesund sjukehus. Dette skapte sterke reaksjoner fra flere hold, særlig fra de ansatte på sykehuset som helt riktig har påpekt at sykehuset i Ålesund er 51 år gammelt og ikke tilfredsstillende dagens krav til sykehusbygg. Det fører til at de ansatte ikke klarer å jobbe effektivt og rammer pasientene ved at det blir økt ventetid for å få behandling.

Hans Inge Myhrvold, medlem i helse- og omsorgskomiteen fra regjeringspartiet Senterpartiet, uttalte under et pressetreff 17. januar at Ålesund sjukehus var øverst på prioriteringslisten over lånegarantier fra regjeringen. Ifølge Myhrvold var sannsynligheten stor for at regjeringen ga en lånegaranti til utbygging av sykehuset, enten i revidert nasjonalbudsjett i år eller i statsbudsjettet for 2024.

Direktør i Helse Møre og Romsdal, Heidi Nilsen, har tidligere i år uttalt at det er viktig at lånegarantien kommer i revidert nasjonalbudsjett for å få satt i gang utbyggingsprosjektet snarest mulig.

Spørsmålsstiller ønsker å vite hva som er grunnen til at helseministeren nok en gang utsetter den helt nødvendige moderniseringen av Ålesund sjukehus, når regjeringen har foreslått å øke lånerammen til sykehusene med 5,4 mrd. kroner i revidert nasjonalbudsjett.

For spørsmålsstiller fremstår det som stortingsrepresentant Hans Inge Myhrvold fra Senterpartiet ikke hadde grunnlag for det klare løftet han ga innbyggerne i Møre og

Romsdal. Hvis det ikke stemmer, burde helseministeren snarest mulig avklare om Helse Midt-Norge får lånegarantien de trenger for å modernisere Ålesund sjukehus.

Svar:

I revidert nasjonalbudsjett for 2023 har regjeringen foreslått å endre prinsippet for årlig justering av lånerammene til de regionale helseforetakene slik at statlige lånerammer justeres med den byggekostnadsindeksen som Statsbygg bruker i sine prosjekter. Endringen gjøres med tilbakevirkende kraft for perioden 2015 til 2022 for prosjekter som får lånebevilgning i 2023. Økningen i lånerammer på om lag 5,4 mrd. kroner gjelder dermed prosjekter som Stortinget har bevilget lån til.

Helse Midt-Norge RHF søkte om lån til byggeprosjektet ved Ålesund sjukehus, Helse Møre og Romsdal HF, til statsbudsjettet for 2023. I Prop. 1 S for 2023 ble det omtalt at lån til prosjektet måtte forskyves noe i tid, på bakgrunn av den samlede budsjettsituasjonen. Helse Midt-Norge RHF har opprettholdt sin lånesøknad for prosjektet til statsbudsjettet for 2024.

Oppgradering og modernisering av Ålesund sjukehus, Helse Møre og Romsdal HF, er et prioritert prosjekt i Helse Midt-Norge. Helse Midt-Norge RHF ble i foretaksmøtet 17. januar 2023 bedt om å videreføre arbeidet med å planlegge prosjektet. Lånesøknaden til prosjektet i Ålesund vil bli behandlet som en del av regjeringens forslag til statsbudsjett for 2024.

SPØRSMÅL NR. 2313**Innlevert 23. mai 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 30. mai 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan samferdselsministeren leggje fram ei oversikt over rasteplassar med toalett på Rv 15 frå Stryn til Otta, kva opningstider desse har og samtidig gje ei forklaring på kva vanlige folk og næringslivet skal gjere den tida toaletta er stengt?

GRUNNGJEVING:

På strekninga Stryn til Otta på RV 15 er der begredelig med rasteplassar med toalett.

Sist søndag køyrde eg denne strekninga og absolutta alle toalett var stengt. Kvifor desse er stengt på ei årstid der turistsesongen har begynt samt på ei strekning der det normalt også er stor næringstrafikk er vanskeleg å forstå.

Enda verre blir det på den årstida der Grotli høgfellshotell har stengt, samt på tida av døgnet andre butikkar osv. også har stengt.

Svar:

På rv. 15 strekninga Stryn til Otta har Statens vegvesen ulike toalettløsningar å tilby næringslivet og dei vegfarande.

Vest for Strynefjellet har Statens vegvesen ei avtale om drift av toalett for vegfarande i Oppstryn. Dette er ei avtale som vegvesenet har inngått med Stiftinga Jostedalsbreen Nasjonalparksenter. Nasjonalparksenteret stiller toalett til offentlig disposisjon heile døgnet i perioden 1. mai – 30. september som er perioden med størst trafikk. Til avtalen skal det ved opning 1. mai skiltast ved rv.15 med serviceskilt «WC» i begge retningar.

Statens vegvesen har ei avtale med Grotli Høgfellshotell om eit toaletttilbod for dei vegfarande. Statens vegvesen har betalt eit tilskot for bygginga av toalettet og betaler ein årleg sum for drifta av anlegget. Toalettet er oppe heile døgnet heile året og er skilta frå rv. 15.

I Vågå sentrum, rett ved rv. 15, ligg det ein YX stasjon, YX Vågå. Statens vegvesen har ei avtale med YX Vågå og betaler YX Vågå ein årleg sum for blant anna toalett. Tilbodet er døgnoport.

Ca 10 km sør for Vågå sentrum ligg det ein rasteplass med toalett som Statens vegvesen drifrar sjølv. Rasteplassen er skilta frå rv. 15 og er oppe heile døgnet heile året.

Statens vegvesen driv i tillegg og etablerer eit nytt toalettbygg på rv. 15 ved Billingen nord i Skjåk kommune. Dette blir satt opp ved bommen i Billingen som blir nytta når det er kolonnekøyring og/eller stengt veg. Toalettbygget blir sett i drift i 2023 og vil bli eit heilårstilbod.

SPØRSMÅL NR. 2314**Innlevert 23. mai 2023 av stortingsrepresentant Hans Andreas Limi****Besvart 1. juni 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Kan statsråden gi en oversikt over hvilke flyselskaper som per i dag betaler flypassasjeravgift?

BEGRUNNELSE:

Det vises til at flypassasjeravgiften omfatter all ervervsmessig flyging av passasjerer fra norske lufthavner, og at utenlandske flyselskaper derfor skal betale avgiften på lik linje som norske. Luftfarten er en bransje som sliter med store

økonomiske utfordringer, og det er svært tøff konkurranse internasjonalt. Norske flyselskaper må ha gode rammevilkår for å hevde seg i konkurransen, og det er derfor viktig å sikre at den norske flypassasjeravgiften ikke i realiteten er en særavgift for norske flyselskaper.

Svar:

Opplysninger om hvilke virksomheter som er registrert som avgiftspliktig for flypassasjeravgift, og hvilke virk-

somheter som har betalt flypassasjeravgift, er å anse som bedriftsmessige forhold som er taushetsbelagte etter skatteforvaltningsloven § 3-1. Finansdepartementet kan derfor ikke gi en oversikt over hvilke flyselskaper som betaler flypassasjeravgift. Jeg vil vurdere om det er behov for å gjøre endringer i dette regelverket.

Det kan imidlertid gis informasjon om hvor mange registrerte avgiftspliktige det er i flypassasjeravgiften. Per

24. mai 2023 er det 46 registrerte avgiftspliktige i flypassasjeravgiften. Dette tallet omfatter både norske og utenlandske selskap. I tillegg er det enkelte av disse registrerte avgiftspliktige som er representant for utenlandske selskaper som utfører flygninger fra norske flyplasser. Ifølge Skattedirektoratet er det vel 170 utenlandske selskaper som er registrert via representant i Norge.

SPØRSMÅL NR. 2315

Innlevert 23. mai 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 1. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan samferdselsministeren gjere greie for kva tiltak regjeringa har sett i verk for utbetring av farlege vegsterkningar på såkalla "dødsvegar" slik som E-16 Skaret- Hønefoss og E39 Veibust-Blindheim-Moa, samt kva tiltak som er planlagt og kva som er sett i verk ang. utbetring av vegdekket, vegvedlikehold samt utbetringar på dei farlege vegstrekningane med alvorlege trafikkkulykker?

GRUNNGJEVING:

2022 var eit trist år med tanke på trafikkkulykker og antall døde i trafikken.

Vegdekket, føreforholda og vegstandarden er omtalt som ein av grunnane til mange av desse ulykkene.

Svar:

Eg vil innleiingsvis vise til at regjeringa prioriterer arbeidet med trafikkktryggleik høgt. Nedanfor er gitt ei oversikt over status for planlegging og utbygging på strekningane E16 Skaret-Hønefoss og E39 Veibust-Vegsund-Breivika. Eg vil kome tilbake til Stortinget med forslag til prioritering av store prosjekt i samband med Nasjonal transportplan 2025 – 2036.

E16 Skaret-Hønefoss

E16 Skaret-Hønefoss ligg som ein del av fellesprosjektet FRE16 i Nye Veier AS sin portefølje. Høg årsdøgntrafikk i forhold til vegstandard gjer at strekninga har fleire ulykker enn gjennomsnittet for norske riksvegar. Delar av strekninga har fysisk midtdelar som eit trafikksikkerheitstiltak.

Det er Nye veier som har ansvaret for planlegging og utbygging av E16 Skaret-Hønefoss. Prosjektet er eit om-

fattande og kostbart prosjekt som er sett noko på vent på grunn av forventingar om mindre økonomiske budsjettammer framover. Samferdselsdepartementet vil kome tilbake til framdrifta for prosjektet i samband med Nasjonal transportplan 2025-2036.

Statens vegvesen har ansvar for drift og vedlikehald på strekninga fram til Nye Veier har bygd ny veg. Sidan det er planar om ny veg, vil det ikkje bli gjort mindre investeringstiltak her, men igangsetting av nødvendig vedlikehald som t.d. dekkelegging. Tilstanden på vegdekket er tilfredsstillande, samanlikna med andre tilsvarande vegstrekningar.

E39 Veibust-Vegsund-Breivika

Strekninga E39 Veibust-Vegsund-Breivika går gjennom kommunane Ålesund og Sula i Møre og Romsdal. Vegen er hovudinnfartsåra mot Ålesund frå sør og er ei av de mest trafikerte i fylket. Det var om lag 22 000 biler per døgn i gjennomsnitt i 2022 (årsdøgntrafikk). Både Blindheimstunnelen og Moatunnelen har berre eit løp, og trafikken stoppar ofte i tunnelane i rushtidsperiodane om morgonen og ettermiddagen.

Det ligg føre eit forslag til kommunedelplan for E39 Vegsund-Breivika (ved Moa). Vidare framdrift for plana er ikkje avklart. Hovudmålet med plana er å løyse behov for framkomst, trafikksikkerheit og kollektivtrafikk, og gang- og sykkeltrafikk på strekninga. Strekninga er utsett for ulykker, og det er daglege forseinkingar og problem med framkomst. Små uhell kan gi lange køar og ringverkningar langt utafor planområdet. E39 Vegsund-Breivika er ikkje prioritert i Nasjonal transportplan 2022 – 2033, jf. Meld. St. 20 / Innst. S 653 (2020 – 2021).

Rett sør for området som er omfatta av kommunedelplanforslaget for E39 Vegsund-Breivika ligg Veibustkrysset. Reguleringsplan for E39 Veibustkrysset er under

arbeid. Hovudmålet er å betre trafikksikkerheita knytt til krysset og betre framkomsten til næringsareal på Veibust. Det vart løyva 5 millionar kroner til planarbeidet i samband med statsbudsjettet i 2021, jf. Innst. 13 S (2020-2021). Planforslaget blir utarbeida av Sula kommune. Statens vegvesen vil vurdere utbygging av E39 Veibustkrysset innafor ramma til mindre investeringstiltak. Tiltaket er prioritert i Statens vegvesen si Gjennomføringsplan 2022 – 2027. Gjennomføringsplanen vil bli revidert ut ifrå nye ramme for Nasjonal transportplan 2025 – 2036. Oppstart

kan skje når reguleringsplan er vedtatt og midlar er tilgjengeleg.

E39 Blindheimstunnelen og E39 Moatunnelen er oppgradert med nytt sikkerheitsutstyr.

Dekketilstanden og sporslitasjen på strekninga ligg innafor krava i vedlikehaldsstandarden. Det er ikkje planar om nye, mindre investeringstiltak for betre trafikksikkerheit på strekninga ut over utbetring av E39 Veibustkrysset.

SPØRSMÅL NR. 2316

Innlevert 23. mai 2023 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen

Besvart 26. mai 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Ser ministeren at det også er behov for kvinnelige soningsplasser på Østlandet nord/øst for Oslo, og vil ministeren sørge for det kvinnefengselet som Solberg regjeringen med FrP i spissen fikk etablert på Kongsvinger, gjenåpnes?

BEGRUNNELSE:

Da FrP satt i regjering og hadde justisministeren så opprettet vi et eget kvinnefengsel i gamle Kongsvinger fengsel, avdeling G. Siden det var et eget kvinnefengsel så var innhold og utdanning tilrettelagt for kvinner. Jeg besøkte selv fengselet ved flere anledninger og fikk klar og tydelig tilbakemelding både fra ansatte og innsatte at det var et bra fengsel, hvor de innsatte trivdes godt.

Da FrP satt i regjering og hadde justisministeren var det ikke tema å legge ned fengselet, men heller motsatt, nemlig å styrke det og videreutvikle det som et rent kvinnefengsel med bedre sanitæranlegg og noen nye celler. Det var ikke snakk om store investeringer, bare omtrent 10 millioner kroner.

Undertegnede registrerer at justisministeren og dagens regjering tydeligvis ikke har noen planer eller ambisjoner for Kongsvinger fengsel avdeling G. I svaret til Stortingsrepresentant Anna Molberg på spørsmål Dokument nr. 15:2247 (2022-2023) skriver Justisministeren at Kongsvinger avdeling G er midlertidig stengt og skylder på kapasitets- og ressurshensyn.

Det er positivt at ministeren skriver «midlertidig», det bør åpne for at det igjen kan bli aktivitet og fengselsdrift på avdeling G i Kongsvinger.

Fengselet har for øvrig ikke vært stengt lenger enn siden nyttår, så det bør absolutt være mulig å starte opp igjen uten ekstra kostnader, spesielt siden vi vet at det er behov for flere kvinnelige fengselsplasser. Bredtvet er som kjent veldig dårlig og det kan ikke være slik at absolutt alle kvinnelige fanger på Østlandet og Innlandet skal sendes helt til Skien.

Det er et viktig prinsipp i Norge at soning bør skje etter nærhetsprinsippet, dvs. at fangene bør sone i sitt nærmiljø, slik sett så er gjenåpning av kvinnefengselet på Kongsvinger ekstra viktig.

Svar:

Jeg viser til tidligere svar på spørsmål nr. 2247 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Anna Molberg. Kriminalomsorgen er i en krevende økonomisk situasjon og har måttet gjennomføre omfattende innsparingstiltak i 2023, blant annet med midlertidige nedstengninger og avdelinger i dvale. Kongsvinger avdeling G er derfor midlertidig stengt av kapasitets- og ressurshensyn.

Telemark fengsel, Skien avdeling gjøres nå om til kvinnefengsel for å bedre soningsforholdene for kvinner generelt, og skal bidra til å avvikle samsoning med menn. Samtidig vurderer Justis- og beredskapsdepartementet og

Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) langsiktige tiltak for å bedre forholdene for kvinnelige innsatte. Dette innebærer også vurderinger av behov for kapasitet for kvinnelige innsatte opp mot prognoser for fremtidig behov.

SPØRSMÅL NR. 2317**Innlevert 23. mai 2023 av stortingsrepresentant Grete Wold****Besvart 6. juni 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Kan statsråden orientere om oppfølgingen og status på vedtaket om utprøving av alternativer til dagens eksamensordning, og har noen kommuner fått tilslag på sin søknad?

BEGRUNNELSE:

Mandag 24. Mai opplevde mange elever tekniske problemer med sin skoleeksamen, og elever i Møre og Romsdal opplevde å få sin eksamen annullert. Udir vurderer i dag 23. Mai å annullere flere eksamener. En annullering av eksamen er svært uheldig for de elevene det gjelder. SV mener at dette viser et behov for å tenke nytt rundt eksamen, og at det bør innføre alternative vurderingsformer på videregående og ungdomsskole.

I budsjettforliket mellom AP, SP og SV 2023 ble følgende verbal vedtatt:

“Stortinget ber regjeringen iverksette forsøk og utprøvinger med alternativer til dagens eksamensordning i videregående og ungdomsskole. Forsøkene og utprøvingene følges med bistand og erfaringsinnhenting.”

SV etterlyser en orientering på fremdrift i denne saken.

Svar:

Jeg er enig med representanten i at driftsproblemene knyttet til eksamensgjennomføring mandag 22. mai var svært uheldig for elevene det gjelder. Jeg er imidlertid opptatt av utvikling av både eksamen og andre vurderingsformer i skole og opplæring uavhengig av slike hendelser. Regjeringen har store ambisjoner om å videreutvikle kvaliteten i grunnopplæringen. Vurderingsordningene i opplæringssystemet vårt er en viktig del av dette.

Jeg kan derfor forsikre om at vedtaket representanten viser til, blir fulgt opp av regjeringen.

Eksamen er en sentral del av vurderingssystemet, og det er viktig at denne vurderingsformen videreutvikles i takt med både læreplaner og samfunnsutvikling for øvrig. Når det er sagt, er det viktig at når vi endrer eksamen, må vi gjøre det gradvis og kunnskapsbasert. Sluttvurderingssystemet må oppleves forutsigbart og endringer må være godt forankret. I tillegg er det sentralt at vi både sikrer at eksamen måler det den skal og at den ivaretar en mest mulig likeverdig og rettferdig vurdering av elevene. Eksamen og vitnemål fra videregående opplæring skal også ha legitimitet i arbeidslivet, i høyere utdanning og i

høyere yrkesfaglig utdanning. Utdanningsdirektoratet er i tråd med dette i gang med en rekke oppdrag, undersøkelser og utprøvinger på eksamens- og vurderingsfeltet. Til sammen vil dette gi oss verdifull kunnskap som vil gi grunnlag for å gjøre endringer.

Jeg vil nevne en av de mest sentrale utviklingsoppgavene som det arbeides med. Det er planlagt å starte en utprøving av en langtidsoppgave våren 2024, og det er allerede lagt ut informasjon om utprøvingen på direktoratets nettsider. En langtidsoppgave kan være et aktuelt supplement eller alternativ til dagens eksamensformer. Utprøvingen vil skje i tre utvalgte fag i videregående, før vurderingsformen eventuelt kan prøves ut i flere fag og på flere trinn. Det er etablert faggrupper som skal utforme konkrete modeller som skal testes, og disse skal være klare i september 2023. Skoler som er interesserte kan melde seg i løpet av høsten 2023, og ingen kommuner er derfor påmeldte per nå. Utprøvingen skal evalueres.

En utprøving må gjennomføres innenfor dagens regelverk, og planen er at langtidsoppgaven vil knyttes til underveisvurderingen for de aktuelle elevene i utprøvsperioden. Karakterer fra sluttvurderinger kan ha store konsekvenser for elevene, og vi har derfor valgt å starte med en slik utprøving før det eventuelt senere vurderes forsøk med alternative sluttvurderinger.

I tillegg til den planlagte utprøvingen av en langtidsoppgave, jobbes det med nødvendig kunnskapsinnhenting. Utdanningsdirektoratet gjennomførte i fjor en kartlegging av nordisk forskning om eksamen. Ett sentralt funn var at det er forholdsvis lite forskning på eksamen i Norden. Videre gjennomføres det et forskningsprosjekt om fag- og svenneprøven som vurderingsform, der FAFO skal levere sin rapport i 2023. Utdanningsdirektoratet og Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse er også i gang med å utrede mulige endringer i eksamensordningen for praksiskandidater. Regjeringen jobber altså langs flere spor for å videreutvikle dagens eksamensordninger, med utgangspunkt i forskningsbasert kunnskap og sett i sammenheng med helheten i vurderingssystemet i skole og opplæring.

SPØRSMÅL NR. 2318**Innlevert 23. mai 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati****Besvart 31. mai 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Kan statsråden bekrefte at departementet i forkant er blitt advart (av blant annet Lektorlaget) om skolenes digitale infrastruktur og fortelle om hvordan dette ble fulgt opp, kan hun bekrefte og fortelle hva hun tenker om at elevene på enkelte skoler skal ha fått tilgang til internett (kanskje Google, Chat GPT eller andre sider) etter å ha fått lese eksamensteksten men før de begynte å løse den, si noe om hva hun tenker bør skje som følge av dette, og si om hun vil ta initiativ til å komme og redegjøre for det hele for Stortinget?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til eksamenskaoset som oppstod den 22. mai. Jeg er gjennom lærere, foreldre og ulike forbund blant annet blitt gjort kjent med følgende:

- Departementet ble i forkant advart (blant annet av Lektorlaget) om at den digitale infrastrukturen på skolene ikke var god nok og kunne svikte. (Likevel skal det ikke ha sørget for en back-up løsning med f.eks. papirutskrifter.)
- På navngitte skoler, som f.eks. Blindern i Oslo, skal elever ha fått oppgaven kl. 9, men etter dette i 1t og 15 min. hatt tilgang til internett før de begynte å løse eksamensoppgaven. I mellomtid skal elever ha gått inn på Google, Equinor sin nettside (som oppgaven handlet om), og egentlig fått full anledning til å «jukse». Slike hjelpemidler er ikke tillatt under eksamen, og alle andre elever har ikke hatt tilgang til internett etter at de har begynt å løse oppgaven. For alt vi vet kan elever også ha brukt AI-roboter til å løse oppgaven.
- Enkelte skoler, som OPG i Oslo (Oslo Private Gymnas), skal ha ringt Utdanningsdirektoratet og fått et klart nei i svar på om de kunne skrive ut oppgaven.

Andre skoler, som f.eks. Ullern i Oslo, skal ha skrevet ut oppgaven og gitt til elevene uten å spørre noen først. På andre skoler igjen, som f.eks. Persbråten i Oslo, ble elevene bedt om å forsøke å logge seg inn hvert 30. sekund, før de kom inn cirka halvannen time senere.

Svar:

Det er svært beklagelig at det oppsto problemer under eksamensgjennomføringen mandag 22. mai. Eksamen er en sentral del av vurderingssystemet i skolen og det er derfor viktig at systemene fungerer slik at eksamen blir gjennomført som den skal.

Gjennomføring av eksamen gjøres med et nasjonalt digitalt system for pålogging av eksamenskandidatene, der også innlevering av oppgaven skjer. Under eksamen i videregående skole 22. mai oppsto dessverre feil i det nasjonale gjennomføringssystemet. I tillegg hadde også flere skoler andre utfordringer, som for eksempel lokale nettverksproblemer store deler av dagen.

Utdanningsdirektoratet fikk i 2019 i oppdrag å utvikle et system for heldigital gjennomføring av eksamen og prøver. Hensikten med det nye systemet er å gi elevene og eksamenskandidatene en intuitiv og brukervennlig tjeneste der de kan få vist egen kompetanse på flere måter enn i dag. Tjenesten skal også ivareta nye krav til universell utforming. I utviklingsprosessen av nytt system har Utdanningsdirektoratet løpende vurdert risiko ved å ta i bruk løsningen. Direktoratet har også iverksatt tiltak i utviklingsperioden for å redusere risiko knyttet til kapasiteten og driftssikkerheten i systemet. Departementet har engasjert en ekstern kvalitetssikrer for å følge direktoratets arbeid.

Direktoratet har orientert KD om risiko ved gjennomføringen av våreksamen før eksamensperioden. Direktoratet har jobbet med risikoreducerende tiltak både i eget system og overfor fylker og kommuner, for å møte de identifiserte risikoelementene. Gjennom vinteren og våren 2023 ble risiko vurdert, og det ble iverksatt risikoreducerende tiltak. Før gjennomføring av eksamen ble risiko vurdert til å være innenfor akseptabelt nivå.

I dialogen med departementet har direktoratet vist til at eksamen for privatister ble gjennomført våren 2021, høsten 2021, våren 2022 og høsten 2022 i det nye systemet. Videre har direktoratet gjennomført nasjonale prøver 2022 med 500 000 gjennomføringer og kartleggingsprøver 2022 og 2023 med 250 000 gjennomføringer i det nye systemet. Disse gjennomføringene har vært vellykket.

Jeg konstaterer at til tross for arbeidet med å ta ned risiko, fungerte ikke systemet med pålogging 22. mai og det gikk opp til 90 minutter før alle elever var pålogget Utdanningsdirektoratets system. I tillegg var det som kjent utfordringer med lokal nettkapasitet noen steder.

Utdanningsdirektoratet har sterkt beklaget feilen som oppstod i gjennomføringssystemet. Direktoratet har også redegjort for både forberedelsene til bruk av det nye systemet og feilene som oppsto 22. mai. Redegjørelsen ble offentliggjort 23. mai og feilene er identifisert og løst. For å unngå at flere feil og problemer oppstår under eksamensperioden har direktoratet besluttet å iverksette

en rekke tiltak for å håndtere eventuelle flere avvik slik at eksamensgjennomføringens legitimitet ikke svekkes. Blant tiltakene er å legge til rette for papirutskrift som reserveløsning på aktuelle eksamener og å opprettholde den økte bemanningen direktoratet hat hatt gjennom eksamensperioden denne våren.

De ulike hendelsene rammet elevene ulikt og bidro til at forholdene rundt eksamensgjennomføringen ikke ble like for alle elever. Utdanningsdirektoratet har de siste dagene jobbet systematisk med å skaffe seg en oversikt over situasjonen. Direktoratet har blant annet bedt om rapportering fra statsforvalterne om situasjonen i fylkeskommunene og hatt møter med blant andre Utdanningsforbundet, Norsk Lektorlag, Skolelederforbundet, Skolenes landsforbund, KS og Elevorganisasjonen med mål om å finne en god og mest mulig rettferdig løsning for dem som ble berørt av innloggingsproblemet. Direktoratet har understreket at det ikke er mulig å finne en løsning som ivaretar alle relevante hensyn, men at løsningen de har landet på er den som bidrar til en mest mulig rettferdig løsning for flest mulig av eksamenskandidatene som ble utsatt for feilen. Direktoratet har lagt vekt på en så helhetlig og rettferdig oppfølging som mulig, hvor hensynet til elevene har stått sentralt. Fredag 26. mai offentliggjorde Utdanningsdirektoratet hvordan oppfølgingen av elevene som ble rammet av problemene 22. mai blir.

Norsk Lektorlag har i innspill til strategien for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole tatt opp at det flere steder lokalt er utfordringer med nettilgang og digital infrastruktur. Det har gjennom flere år vært gjennomført eksamen i videregående skole som krever at sko-

lene har godt utbygget nett og Utdanningsdirektoratet har informert om og hatt dialog med fylkeskommunene om kravene til lokal infrastruktur.

Strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole er skrevet i samarbeid med KS. Blant tiltakene i strategien er å utvikle en handlingsplan for nasjonal digital infrastruktur for barnehage, grunnskole og videregående skole. Dette skal gjøres i samarbeid med KS. Tiltakene i strategien vil være viktige for kommunene og fylkeskommunene når de planlegger hvordan de skal ivareta sitt ansvar for utvikling av digital kapasitet i og for skolene sine.

Utdanningsdirektoratet har i forkant av eksamen iverksatt en rekke tiltak for å sikre en god eksamensgjennomføring. Dette har handlet om risikoen for tekniske feil, men også mange andre risikoer ved gjennomføringen av eksamen. Utdanningsdirektoratet har arrangert testeksamen, utarbeidet støtteressurser til hjelp for skoler og skoleeiere i forbindelse med gjennomføringen av eksamen, og har også gjennomført møter med de ansvarlige for Utdanningsdirektoratet sier de fremover vil styrke dialogen med skoler, skoleeiere og organisasjonene for å sikre en trygg gjennomføring av eksamen. Det er viktig at elevene får gjennomført eksamen på mest mulig like premisser. Direktoratet har vært tydelige på at årets utfordringer vil gjennomgå grundig for å finne egnede tiltak for å sikre god gjennomføring av eksamen fremover. Kunnskapsdepartementet vil i samarbeid med Utdanningsdirektoratet følge opp arbeidet for å kunne unngå utfordringer med eksamen i fremtiden.

SPØRSMÅL NR. 2319

Innlevert 23. mai 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 25. mai 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Mener statsråden at det er hensiktsmessige å la politiet bruke makt for å fjerne mennesker som befinner seg i kirkeasyl?

BEGRUNNELSE:

På NRK Vestland 23. mai kan vi lese om en familie som står i fare for å kastes ut av landet med makt, på tross av at de befinner seg i kirkeasyl. I fjorårets budsjettforhandlinger ble regjeringspartiene og SV enige om en engangsløsning

for å gi oppholdstillatelse til mennesker som hadde fått kirkeasyl i mer enn fem år. 14. april i år meldte Regjeringen at det ikke er ønskelig med flere tilfeller av kirkeasyl og fjernet de særskilte retningslinjene for fremtidig uttransportering av personer som har tatt opphold i kirker. Justis- og beredskapsdepartementet skriver 14. april på sine nettsider at ;«Det betyr at om det skulle oppstå nye tilfeller av kirkeasyl, skal sakene løses i tråd med politiets vanlige rutiner. Det vil si på en så skånsom måte som mulig».

At det er ønskelig å løse slike situasjoner uten unødvendig maktbruk er forståelig, men det er derimot ikke sagt at politiet ikke kan bruke makt dersom det skulle fremstå som det politiet mener er forholdsmessig. Regjeringen har med andre ord bestemt at det kan være legitimt for politiet å bruke makt for å fjerne mennesker som har søkt tilflukt i kirker.

Kirken har i mange år tilbudt seg å være et fristed for forfulgte mennesker. Respekten for kirkeasyl og kirkelige bygg som hellige rom der forfulgte mennesker kan søke et trygt fristed har lange tradisjoner både i Norge og Europa.

Svar:

Regjeringen har stor respekt for at kirken tar imot og yter omsorg overfor mennesker som opplever å være i nød. At opphold i kirker skal være til hinder for at politiet bistår med å effektivt fattede vedtak er imidlertid grunnleggende problematisk.

Regjeringen sørget nylig for at personer som i en årrekke har oppholdt seg i kirker for å unngå å bli transportert ut av landet, kan gis oppholdstillatelse på humanitært grunnlag. Dette gjelder for utlendinger som per 29. november 2022 hadde sittet i kirkeasyl i minst fem år. Engangsløsningen løste en låst situasjon for et lite antall personer som hadde sittet en årrekke i kirkeasyl med de utfordringer dette innebar. Inntil for bare svært kort tid siden var det – så vidt jeg er kjent med – ingen andre som satt i kirkeasyl i Norge enn de som falt inn under engangsløsningen. Kirkeasyl har i det hele tatt vært lite brukt her i landet i senere år.

Etter en grundig vurdering av ulike hensyn, og med bakgrunn i engangsløsningen, har regjeringen kommet til at praksis med at politiet som hovedregel ikke skal kunne hente ut personer som har søkt opphold i kirker for å hindre uttransport, ikke kan fortsette.

En ordning hvor personer som oppholder seg i kirkeasyl i praksis ikke kan uttransporteres, er egnet til å undergrave både den politisk vedtatte reguleringen av utlendingers adgang til Norge og legitimiteten til utlendingsforvaltningens vurderinger og vedtak. Dette vil også kunne undergrave tilliten til asylsystemet og prinsippet om likebehandling.

Praksisendringen som jeg har gitt Politidirektoratet beskjed om i brev 14. april i år, innebærer at politiet heretter forventes å effektivt vedtak om uttransport uavhengig av personers oppholdssted, i tråd med alminnelige regler og retningslinjer som gjelder for politiets opptreden. Dette innebærer at politiet skal opptre så skånsomt som mulig, herunder med minst mulig bruk av makt og, så langt som mulig, med respekt for kirkerommets særlige stilling. Dialog, informasjon og samarbeid med kirken vil være sentrale elementer for å få til frivillige løsninger og unngå bruk av makt. Om barn er berørt skal barnefaglige prinsipper for politiets arbeid i asyl- og utlendingssaker legges til grunn. Disse punktene er understreket i brevet til direktoratet.

Regjeringen ønsker primært å forebygge nye tilfeller av kirkeasyl. Vi ønsker, og legger opp til, en dialog med trossamfunnene om det videre forebyggende arbeidet for å unngå fremtidige kirkeasyl.

SPØRSMÅL NR. 2320

Innlevert 23. mai 2023 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad

Besvart 2. juni 2023 av fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Arbeiderpartiets stortingsrepresentant, Per Vidar Kjølmoen, hevdet på Stortingets talerstol, med fiskeri- og havministeren i salen, at FrPs fiskeriministre fra 2015-2020 fremmet i alt tre saker for Stortinget. I følge Stortingets nettsted stemmer ikke dette.

Kan statsråden oppklare hvor mange saker som ble fremmet av statsrådene Sandberg og Nesvik i denne perioden?

Svar:

Under debatten om representantforslag 216 S (2022-2023) om et bærekraftig og langsiktig havbruk, uttalte representanten Bjørnstad at jeg ikke hadde levert noen saker til behandling i Stortinget som (sitat): «omhandlet vekst og videreutvikling av den her næringa». I en senere replikk sa stortingsrepresentant Kjølmoen at FrPs to fiskeriministre Sandberg og Nesvik samlet sett hadde levert 3 saker, hvorav 2 lovsaker.

Med utgangspunkt i at debatten og representanten Bjørnstads eget utsagn omhandlet havbruksnæringen, kan jeg opplyse at statsrådene Sandberg og Nesvik ifølge Stortingets nettsider leverte 3 saker til Stortinget som kan sies å angå havbruk i løpet av de 5 årene de satt i regjering.

Regjeringen Solberg tiltrådte høsten 2013. De tre sakene ble fremmet noe senere: Meld. St. 31 (2016–2017)

Noen fiskeri- og havbrukspolitiske saker (31.03.2017). Prop. 37 L (2017–2018) Endringer i lov om avgift til forskning og utvikling i fiskeri- og havbruksnæringen (forvaltningen av Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond) (12.01.2018). Prop. 95 L (2018–2019) Endringer i akvakulturloven (tilpasning av produksjon av hensyn til miljøet) (10.04.2019).

SPØRSMÅL NR. 2321

Innlevert 24. mai 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 31. mai 2023 av fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Når og hvordan følger statsråden opp saka om ubåten på Fedje?

GRUNNGJEVING:

Nå er det lenge sidan fiskeri- og havministeren fekk rapport fra utval om håndtering av kvikksølvet ved u-båten ved Fedje. På møtet mellom KS Vestland og benkene var dette eit tverrpolitisk sak kommunene etterlyste status på.

Svar:

Regjeringa går nå gjennom rapporten og alle høyringsinnspel. Eg registrerer at utvalet meiner at tildekking

av vrak og kvikksølvforureining er den beste løysinga ut ifrå ei reint miljøfagleg vurdering, men at dei tilrår ei løysing som inneber ei trinnvis tilnærming med heving av kvikksølv før tildekking, mellom anna av omsyn til opplevd risiko i lokalmiljøet. Så registrerer eg òg at nokre av høyringsinnspela peiker på heving av vraket og forureininga som den einaste akseptable løysinga, mens andre meiner det ikkje finst fagleg grunnlag for å gå vidare med heving av kvikksølv. Det er difor viktige og komplekse vurderingar som regjeringa skal gjere, og dette arbeidet kan ta noko tid. Om det viser seg mogleg, vil vi presentere saka for Stortinget i samband med framlegginga av Prop. 1 S (2023-2024).

SPØRSMÅL NR. 2322

Innlevert 24. mai 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 1. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Fagdirektørene ved de regionale helseforetakene har strammet inn på tilgangen til CGM for personer med diabetes og begrunner det med stram sykehusøkonomi og at CGM ikke er metodevurdert.

Hva mener helseministeren om at personer med diabetes nå mister forutsigbar tilgang til et livsviktig behandlingshjelpemiddel som følge av anstrengt sykehusøkonomi?

BEGRUNNELSE:

Fagdirektørene strammer inn på tilgangen til CGM på ubestemt tid. Dette ble diabetespoliklinikkene informert om i et brev datert 22.03.2023. Som følge av endringen blir nå vanskeligere for personer med diabetes type 1 å få CGM dersom om de ikke har hatt det før. Det blir også vanskeligere å få en CGM som er mer persontilpasset dersom den koster mer.

For personer med en komplisert diabetes type 2 blir det nå nesten umulig å få tilgang til sensor. Endringene i rutinene for tildeling av sensor strider mot anbefalinger i Nasjonal faglig retningslinje for diabetes, og innebærer en betydelig svekkelse av behandlingstilbudet til personer med diabetes i Norge. Det vil også bidra til økte helseforskjeller og potensielt flere senskader og akutte og langvarige komplikasjoner som følge av dårligere blod-sukkerregulering.

Svar:

Antall pasienter med diabetes i Norge er om lag 270 000, hvorav 23 000 har diabetes type 1. I tillegg til disse antas det at 60 000 pasienter har udiagnostisert diabetes. Diabetes er en potensielt alvorlig tilstand, og det er ønskelig med innføring av nye behandlingsmuligheter som kan hindre komplikasjoner, senskader og tidlig død. Innføring av ny behandling bør ha et godt faglig grunnlag, hvor medisinsk indikasjon, helsegevinst og kostnader blir vurdert. Stortinget har sluttet seg til prioriteringskriteriene nytte, ressurs og alvorlighet i prinsippene for prioritering i helse- og omsorgstjenesten. Det er prinsippene for prioritering som ligger til grunn for beslutninger i Sys-

tem for Nye metoder, og disse har til hensikt å bidra til rettfærdig tilgang til helsetjenester.

For diabetes har vi nasjonale faglige retningslinjer som blant annet omhandler bruken av kontinuerlig glukosemåler (CGM). Departementet har mottatt informasjon fra de regionale helseforetakene om at bakgrunnen for brevet representanten Hoksrud refererer til, er en foreløpig vurdering av effekt på sykdomsutviklingen opp mot ressursbruk ved bruk av CGM. Tilgjengelig dokumentasjon tilsier at CGM kan tilbys til alle pasienter under 18 år med diabetes type 1, og at det skal være god klinisk indikasjon for tildeling av CGM til voksne pasienter med diabetes type 1. CGM til pasienter med diabetes type 2 bør ifølge de regionale helseforetakene kun benyttes på særskilte kriterier.

Beslutningsforum i System for Nye metoder godkjente høsten 2017 bruk av CGM til pasienter under 18 år med diabetes type 1. Samtidig har mange voksne med diabetes også tatt i bruk CGM. Kostnadene til CGM har økt fra 125 mill. kr i 2017 til 450 mill. kr i 2022. Grunnen er flere brukere, men også at det tas i bruk mer kostbart CGM-utstyr. Ifølge de regionale helseforetakene er det usikkert om det mer kostbare utstyret gir bedre medisinsk effekt.

Den økte bruken av CGM ut over det som er angitt i retningslinjene, sammen med kostnadsøkningen, er bakgrunnen for brevet fra de regionale helseforetakene. Ifølge brevet skal det være god klinisk indikasjon for tildeling av CGM til voksne pasienter med diabetes type 1. Tildeling av CGM til pasienter med diabetes type 2 må i hvert enkelt tilfelle ha en godkjenning av fagdirektør eller en etablert faggruppe i helseforetaket.

CGM-utstyr kan fremdeles tildeles ved god medisinsk indikasjon, men dette må vurderes for hver enkelt pasient.

SPØRSMÅL NR. 2323

Innlevert 24. mai 2023 av stortingsrepresentant Ingjerd Schou

Besvart 31. mai 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Bergens Tidende omtaler 24. mai hvordan innsyn i reisesregninger fra Skatteetaten viser at millioner av kroner har gått med på å fly norske bistandsarbeidere på businessklasse til utviklingsland. Saken blir på lederplass i Fædrelandsvennen samme dag omtalt som "uakseptabel".

Hvilken vurdering gjør finansministeren seg av denne bruken av offentlige midler?

Svar:

Ansatte i staten skal reise på den samlet sett mest effektive og billigste måte, og så miljøvennlig som mulig. Skatteetatens retningslinjer for reiser er i tråd med dette. For flybilletter er hovedregelen at økonomibilletter skal velges, også for interkontinentale reiser. Businessklasse eller tilsvarende skal kun skal benyttes dersom det samlet sett er mest effektivt eller billigst. Frem til 2023 hadde Skat-

teetaten en mer liberal praksis for langdistanseflygninger, men praksisen er nå strammet inn.

Fellesskapets midler skal brukes fornuftig. Jeg er opptatt av at offentlig ansatte reiser på en hensiktsmessig

måte, og at kravene om at ansatte skal reise på den samlet sett mest effektive og billigste måten overholdes.

SPØRSMÅL NR. 2324

Innlevert 24. mai 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 1. juni 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Blir satsene, inntektsgrensene og innslagspunktene for opptrapping av egenandel i bostøtteordningen endret i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett utover videreføringen av de ekstraordinære reglene, og eventuelt hvor mange vil tape hvor mye sammenlignet med en situasjon der pris- og lønnsveksten i år blir som forutsatt i statsbudsjettet 2023?

BEGRUNNELSE:

Mange er bekymret for at høy nominell lønns- og inntektsvekst vil føre til lavere bostøtte, og det er vanskelig å forstå på omtalen i revidert nasjonalbudsjett hvorvidt reglene i bostøtteordningen oppjusteres som en del av den oppdaterte pris- og lønnsreguleringen i budsjettet.

Svar:

Bustøtta er ei behovsprøvd yting. Det er ikkje urimeleg at bustøtta går noko ned når inntekta aukar. Eg har likevel stor forståing for at mange er uroa for at høg lønns- og inntektsvekst vil føre til lågare bustøtte.

Som representanten viser til, føreslår regjeringa i revidert budsjett for 2023 å forlenge det mellombelse regelverket for bustøtteordninga ut året. Dette inneber at mange fleire husstandar vil få bostøtte i 2023 enn kva som ville vere tilfelle med det ordinære regelverket.

I samband med trygdeoppgjeret er grunnbeløpet i folketrygda (G) no oppjustert med 6,41 pst., medan pensjonsutbetalingane vil auke med 8,54 pst. Satsane i regelverket for bustøtte vert prisjusterte frå 1. juni kvart år på bakgrunn av utviklinga i konsumprisindeksen dei siste 12 månadene. Justeringa i 2023 blir større enn vanleg grunna den ekstraordinært høge prisauka dei siste månadane. Satsane for berekning av eigendel i bustøtteregelverket blir justert opp med 6,5 pst., altså noko meir enn auka i G.

SPØRSMÅL NR. 2325

Innlevert 24. mai 2023 av stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein

Besvart 25. mai 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden sikre at politiet, etter de nye signalene fra regjeringen, fortsatt viser respekt for kirken og dens plikt til å hjelpe mennesker i nød gjennom kirkeesy?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til saken om et syrisk ektepar som har søkt tilflukt i kirken på Bømlo i frykt for at mannen skal sendes ut.

Regjeringen utalte i april 2023 at de ikke vil overholde den lange tradisjonen med at kirkerommet er et trygt sted for mennesker å søke tilflukt, og varslet at politiet vil kunne gå inn i kirker for å hente ut mennesker. Dette er brudd med en lang tradisjon og respekten vi har hatt for kirkens plikt til å hjelpe mennesker i nød. En eventuell tvangshenting av kirkeasylanter vil for kirken oppleves som en krenkelse av det hellige kirkerommet.

Svar:

Regjeringen har stor respekt for at kirken tar imot og yter omsorg overfor mennesker som opplever å være i nød. Ny praksis overfor personer som tar opphold i kirker for å hindre uttransport, griper ikke inn i dette.

Regjeringen ønsker primært å forebygge at nye tilfeller av kirkeasyl oppstår. Et element i det forebyggende arbeidet er å gi tydelig beskjed om at opphold i kirker ikke lenger er til hinder for, gir utsettelse av eller reduserer sannsynligheten for effektivisering av lovlig fattede vedtak. Dette gjør vi i en situasjon hvor regjeringen nylig har vedtatt en engangsløsning for personer som lenge har oppholdt seg i kirkeasyl, og hvor det på tidspunktet for

beslutningen – så vidt meg bekjent – ikke satt noen i kirkeasyl som ikke falt inn under engangsløsningen.

Det er ingen som ønsker at politiet skal måtte gå inn i kirker og hente ut mennesker med makt. Det trenger heller ikke å bli en konsekvens av endringen. Jeg håper at vi med tydelig kommunikasjon ut til befolkningen og dialog med trossamfunnene om hvordan fremtidige tilfeller av kirkeasyl kan forebygges, unngår å komme i den situasjonen. Vi ønsker, og legger opp til, en dialog med trossamfunnene om dette.

Politiet forventes heretter å effektivisere vedtak om uttransport uavhengig av personers oppholdssted, i tråd med alminnelige regler og retningslinjer. Dette innebærer at politiet håndterer situasjonen så skånsomt som mulig, herunder med minst mulig bruk av makt og, så langt som mulig, med respekt for kirkerommets særlige stilling. I departementets brev til Politidirektoratet 14. april i år er det også understreket at dialog, informasjon og samarbeid med kirken vil være sentrale elementer for å få til frivillige løsninger og unngå bruk av makt. Om barn er berørt skal barnefaglige prinsipper for politiets arbeid i asyl- og utledingssaker legges til grunn.

SPØRSMÅL NR. 2326

Innlevert 24. mai 2023 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 31. mai 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden sikre at reklameforbudet mot barn opprettholdes i kanaler der kunstig intelligens tas i bruk, men der barn og unge opplever at de snakker med en venn som gir objektive anbefalinger?

BEGRUNNELSE:

I Norge er det forbudt å målrette reklame mot barn. Samtidig ser vi nå en enorm fremvekst av kunstig intelligens, også i sosiale medier som ved for eksempel Snapchats AI-«venn». Jeg er bekymret for om reguleringen av sosiale medier og bruken av reklame klarer å henge med på det tempoet utviklingen skjer i, og hvilke konsekvenser det kan ha for barn og unge. Nyhetsmorgen 24. mai melder om at Snapchat vurderer å la AI-vennen bruke reklame i samtalen med brukerne. Barneombudet er bekymret for påvirkningen kommersielle kan få på barn og unge.

Svar:

I grunngevinga for spørsmålet uttrykkjer representanten bekymring for om reguleringa av sosiale medium og reklame klarer å henge med på utviklinga, og kva konsekvensar dette kan ha for barn og unge. Eg deler denne bekymringa.

Digitale medium er ein stor del av kvardagen til barn og unge, og ein viktig føresetnad for det sosiale og kreative livet deira, og for deltaking i samfunnet. Samstundes utfordrar digitale medium forbrukarvernet til barn og unge.

Digitaliseringa har introdusert nye og effektive marknadsføringsmetodar på barna sine eigne arenaer og møteplassar. Ein eventuell introduksjon av reklame i samtalar med praterobotar er eit tydeleg døme på dette. I denne utviklinga er kunnskap om digitale marknadsføringsteknikkar viktig. På oppdrag frå Barne- og familiedepartementet, er Forbrukartilsynet i gang med å utvide undervisningsverktøyet «Reklameskolen» til å om-

fatte elever i både barne- og ungdomsskolen. Det er ikkje ansvaret til barn å gjennomskode marknadsføringa, men det er viktig at vi gir dei ferdigheiter til å vurdere kritisk budskapa dei blir eksponerte for.

Ein marknadsføringspraksis der kunstig intelligens blir brukt for å reklamere overfor barn, kan reise spørsmål etter dei gjeldande reglane om marknadsføring overfor barn. Marknadsføringslova slår fast at det skal visast særleg aktsemd når barn kan sjå eller høyre marknadsføring. Aktørar som vurderer å introdusere reklame i tenester som barn nyttar, må innrette seg etter reglane i marknadsføringslova.

Det eksisterer ikkje eit generelt forbod mot reklame retta mot barn. Noko reklame overfor barn er derfor lovleg, men det er strenge rammer for slik marknadsføring. For det fyrste er det forbode å direkte oppmode barn til å kjøpe produkt, eller oppmode dei til å mase på foreldre om å kjøpe det. For det andre er skjult reklame forbode. Det er heilt grunnleggjande at marknadsføring tydeleg står fram som marknadsføring, og at merkinga av reklamen er tydeleg nok til at barn og unge får det med seg og forstår. Det finst òg generelle reglar om påtrengjande, villeiande eller aggressiv reklame.

Det følgjer av marknadsføringslova at dei generelle reglane skal vurderast strengare overfor barn. Det skal takast omsyn til alder, utvikling og andre forhold som gjer barn spesielt sårbare. Reklame i tenester som blandar saman reklame og anna innhald, som i tillegg kommuniserer direkte til barn, kan fort reise spørsmål etter desse reglane. Forbrukartilsynet har heimel til å slå ned på praksis som bryt marknadsføringslova.

Reglane i marknadsføringslova er teknologinøytrale og generelle. Det betyr at dei kan brukast til å gripe inn mot nye praksisar, som ikkje var tenkte ut eller teknisk moglege på tidspunktet då reglane blei utforma. Reglane fungerer slik sett som eit sikkerheitsnett for nye praksisar som utfordrar forbrukarvernet.

Sjølv om vi har eit regelverk som regulerer problemstillinga representanten tar opp, er eg oppteken av å sikre at forbrukarvernet til barn held tritt med den digitale utviklinga. Regjeringa er i gang med ein heilskapleg gjennomgang av forbrukarvernet til barn i digitale medium, som departementet mitt leier. Vi vurderer no om reglane og handhevinga av dei kan forbeistrast i møte med den digitale utviklinga.

SPØRSMÅL NR. 2327

Innlevert 24. mai 2023 av stortingsrepresentant Grunde Almeland

Besvart 31. mai 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Kan statsråden gjøre rede for det juridiske handlingsrommet for å tilby fast ansettelse for kommunale beredskapshjem?

BEGRUNNELSE:

Oslo er den eneste kommunen som har ansvar for egne beredskapshjem.

Venstre fremmet i samarbeid med flere andre partier 26. april 2022 forslag i Oslo bystyre forslag vedrørende arbeidsvilkår for beredskapshjem i Oslo kommune. Et av forslagens vedtakspunkter lød som følgende:

«Bystyret ber byrådet utrede det juridiske handlingsrommet for å tilby fast ansettelse for kommunale beredskapshjem.»

Forslaget ble enstemmig vedtatt 15. juni 2022.

I et notat til bystyrets organer datert 9. juni 2022 svarer byråden for oppvekst og kunnskap følgende:

«Når spørsmålet om fast ansettelse har vært løftet tidligere har jeg svart at beredskapshjem som utfører oppdrag på statens eller kommunens vegne ikke er fast ansatt, men tilbys midlertidige oppdragskontrakter. Bakgrunnen for dette er en dom i Høyesterett som har konkludert med at beredskapshjem er å anse som oppdragstakere snarere enn arbeidstakere.

Høyesterett er Norges øverste domstol og utgjør sammen med Stortinget og Regjeringen landets øverste organer. I saker som bringes inn for domstolene avgjør Høyesterett med endelig virkning rettsforholdet mellom partene.

Høyesterett avsa 20. mars 2013 en dom, HR-2013-628-A, om hvorvidt en som hadde avtale om å være beredskapshjem for barnevernet, var å anse som ansatt eller oppdragstaker. Høyesterett konkluderte med at beredskapshjem er å anse som oppdragstakere.»

At kommunens beredskapshjem per i dag regnes som oppdragstakere og ikke fast ansatte, har flere negative implikasjoner, blant annet med tanke på pensjonsrettigheter, som påpekt i artikkelen «Utfordrer statsråden:

Urimeleg at Oslo skal ha dårlegere vilkår enn resten av landet», publisert i Dagsavisen 17. mars 2023.

Svar:

Oslo kommune ved Barne- og familieetaten har bedd departementet om å gjere greie for det juridiske handlingsrommet for å tilby fast tilsetjing for kommunale beredskapsheimar. Mitt departement har for kort tid sidan svart på førespurnaden i samråd med Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Svarbrevet følgjer vedlagt til informasjon. Eg vil under seie noko om innhaldet i brevet.

Fosterheimsordninga byggjer på eit grunnsyn om familien som oppvekstarena for barn, og at barnet skal inngå som eit familiemedlem i ein familie der fosterforeldre skal gi omsorg på vegner av barnevernstenesta. Fosterheim er i dag det mest nytta tiltaket for barn som av ulike årsaker ikkje kan bu heime.

Departementet har lagt til grunn at fosterforeldre er oppdragstakarar. Dette er i samsvar med mellom anna Høgsterett si avgjerd frå 2013 der dei kom til at ei fostermor i eit beredskapsheim var oppdragstakar og ikkje arbeidstakar etter arbeidsmiljølova. Høgsterett viser mellom anna til at kjernen i fosterheimsoppdraget «er å stille til rådighet et hjem hvor fosterbarnet så langt som mulig skal være som et familiemedlem.» Vidare blir det uttalt at «En slik oppgave skiller seg i sine grunntrekk klart fra hva som naturlig kan karakteriseres som 'arbeid i annens tjeneste'.

Sjølv om fosterforeldre er å rekne som oppdragstakarar, er det som eit utgangspunkt ikkje noko rettsleg i vegen for at dei kan tilsetjast som arbeidstakarar. Etter

synet til departementet vil det å gi fosterheimar fast tilsetjing likevel ikkje vere i tråd med det som er sjølve kjernen i oppdraget til fosterforeldre. Det vil også ha nokre rettslege konsekvensar som ikkje er i samsvar med det å vere fosterheim.

Dersom fosterforeldre gjennom eit tilsetjingsforhold skulle bli gitt status som arbeidstakar, vil arbeidsmiljølova og ferielova gjelde fullt ut. Det er særlege forhold ved det å vere fosterforelder som gjer at fleire av reglane i arbeidsmiljølova ikkje passar. Dette gjeld særleg reglane i lova om arbeidstid. Her blir det mellom anna stilt krav til dagleg og vekevis arbeidstid og arbeidsfri, som ikkje vil vere i samsvar med å ha døgntinuerlege omsorgsoppgåver som fosterforeldre har. Fosterforeldre kan ikkje ha turnus eller krav om friperiodar som ikkje tek omsyn til behovet til det enkelte barnet. Tilgangen som ligg i dagens reglar til å gjera unntak frå arbeidstidsreglane vil etter synet til departementet ikkje vere tilstrekkeleg til å gjere dei omfattande unntaka, særleg med omsyn til kvile, som er naudsynte for eit fosterheimsoppdrag som er døgntinuerleg.

Fosterheimsomsorga er ei prioritert oppgåve for meg, og regjeringa arbeider med ei melding til Stortinget om fosterheimar som vil bli lagt fram i løpet av 2024. I dette arbeidet vil vi mellom anna sjå på dei økonomiske rammene for fosterfamiliar og korleis sikre betre oppfølging av fosterheimane.

Vedlegg:

[Juridisk handlingsrom for å tilby fast ansettelse for beredskapshjem](#)

SPØRSMÅL NR. 2328

Innlevert 24. mai 2023 av stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen

Besvart 31. mai 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

I RNB oppjusterer regjering anslaget for KPI i 2023 til 5,4 pst.

Kan statsråden legge fram oppdaterte prognoser for hvordan prisveksten i 2023 er ventet å bli for de ulike undergruppene som inngår i konsumprisindeksen?

BEGRUNNELSE:

Statistisk Sentralbyrå publiserte i november 2022 rapporten «De økte utgiftene for husholdningene i 2022 – hvem rammes mest?» I rapporten kombinerte SSB oppdaterte anslag for prisveksten ut året for mat, strøm og drivstoff med hvor stor del av forbruket disse forbrukskategoriene utgjorde for ulike inntektsgrupper. Siden lavinntektsgrupper bruker en mye større andel av inntekten sin på bl.a. matvarer, fant rapporten at kostnadsøkningen som

andel av disponibel inntekt var betydelig større for desil 1 enn for øvrige desiler, og minst for desil 10.

Disse tallene tilsier også at den reelle konsumprisveksten for lavinntektshusholdninger var høyere enn den gjennomsnittlige i fjor. I en slik situasjon går dermed kjøpekraften for disse gruppene ned, selv om man oppjusterer ytelsene i tråd med gjennomsnittlig prisvekst.

Prisutviklingen er annerledes i 2023 enn i 2022, men det er grunn til å tro at dette mønsteret fortsatt gjør seg gjeldende. Ber derfor om KPI-anslag for 2023 for underkategoriene som oppgis i tabell 2.1. i overnevnte SSB-rapport.

SPØRSMÅL NR. 2329

Innlevert 24. mai 2023 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth

Besvart 1. juni 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Regjeringen har i revidert nasjonalbudsjett foreslått å avsette 10 millioner kroner til prosjekt med såkalte nærtjenestesenter. Solberg-regjeringen startet en pilot – Statens hus – som skulle bidra til å bygge opp sterke fagmiljø og samle statlige etater.

Hva er den forskjellen mellom disse pilotprosjektene?

BEGRUNNELSE:

Spørsmål på bakgrunn av regjeringens forslag til revidert nasjonalbudsjett.

Svar:

Statens hus og pilot med nærtjenestesentre har ulike formål, sjølv om begge tek utgangspunkt i statlege etatar.

Målet med nærtjenestesentre er å betre tilgangen på statlege publikumstenester. Etter fleire strukturendringar i staten har mange innbyggjarar fått lengre reiseveg til statlege kontor for å få fysisk tilgang til tenester. Samstundes er mange statlege tenester digitaliserte, men nytta av digitale tenester er avhengig av at innbyggjarane har nok digital kompetanse. Det veit vi at ikkje alle har. Mange veit ikkje kva statleg etat dei skal logge seg inn på, eller har ikkje god nok tilgang på førsteline juridisk rådgjeving. Nokre statlege tenester er ikkje digitaliserte, og publikum må reise til tenestestaden. Det gjeld særleg tenester som

Svar:

I revidert nasjonalbudsjett anslås veksten i konsumprisindeksen (KPI) i 2023 til 5,4 pst. Justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) er anslaget på 5,8 pst. i 2023. Bak dette ligger en forutsetning om at prisene på energivarer vil være lavere i 2023 enn i 2022. Finansdepartementet publiserer ikke prognoser for undergruppene i KPI.

krev ID-kontroll, til dømes pass og arbeidsløyve til utlandske arbeidarar.

Mange kommunar har lokale servicetorg der innbygarane kan møte opp fysisk i samband med kommunale tenester, ofte kombinert med til dømes bibliotek og frivillige servicetilbod og opplæring i grunnleggande digital kunnskap. Gjennom Digihjelpen gir staten i dag støtte til kommunale hjelpetilbod som skal betre den grunnleggande digitale kompetansen til innbygarane. Regjeringa vil ta utgangspunkt i kommunar som har servicetorg eller liknande, og invitere desse til eit pilotsamarbeid om utvikling av ein nærtjenestesentromodell med samlokalisering av statlege og kommunale publikumstenester, t.d. ved at ein representant for ein statleg etat er til stades på bestemte tider. Kommunane vert og inviterte til å kunne informere folk om kva statleg etat som kan hjelpe med ei teneste. Piloten skal og kunne bidra til å styrke innbyggjarane sin digitale kompetanse, til dømes gjennom Digihjelpen. Piloten føreset ikkje flytting av statleg tilsette. Det er det publikumsretta tenestetilbodet som er sentralt i samband med nærtjenestesentre. Utlokalisering av statleg tilsette, eller styrking av fagmiljø, er ikkje ein del av målet med piloten.

Målet med pilot Statens hus er å bidra til å styrke samarbeidet i kompetansekllynger og eventuelt samlokalisere mindre delar av statlege etatar i same bu- og arbeidsmarknadsregion. Siktemålet er å styrke det samla faglege, offentlege kompetansetiljøet i regionen, og gjere det lettare å behalde og rekruttere kompetanse i dei statlege etatane som finns på pilotstadane. Pilotane har

konkretisert egne delmål lokalt. Nokre av disse omfattar statlege publikumsretta tenester, men ikkje alle.

SPØRSMÅL NR. 2330

Innlevert 24. mai 2023 av stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes

Besvart 5. juni 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Hvilke endringer i oppfølging av forventninger vil statsråden gjøre for å sikre at Equinor setter klimamål i tråd med Parisavtalen og forventningene i eierskapsmeldingen, jamført protokollmerknaden fra generalforsamlingen?

BEGRUNNELSE:

Ved fremleggelsen av eierskapsmeldingen uttalte statsråden følgende: "Dette er et sjumilssteg i en grønnere eierskapspolitikk, og dette kommer til å forandre Norge og etter hvert også verden".

Eierskapsmeldingen skal legge føringer for alle statseide selskaper, og sikre at de setter mål som er vitenskapsbaserte og som faktisk tar selskapet til netto null i 2050. Tidligere i vår gikk en gruppe på 18 investorer ut mot Equinors klima- og omstillingsplan. I et brev som ble sendt til statsministeren står det: "Vi er bekymret for at selskapets planer kommer til kort når det gjelder å nå 1,5 gradersmålet". En av bekymringene som ble trukket frem av KLP, en av investorene bak brevet, var at "Equinors energiomstillingsplan mangler klare mål for hvordan selskapet skal redusere det som kalles scope 3-utslipp, som er utslipp som følge av at olje og gass forbrennes."

Bekymringen for Equinors mangelfulle klima- og omstillingsplan deles også av enkelte av Equinors aksjonærer. Til selskapets generalforsamling kom dette aksjonærforslaget inn: Equinor identifiserer og håndterer risiko og muligheter knyttet til klima og integrerer dette i selskapets strategier. Selskapet setter mål og iverksetter tiltak for reduksjon i klimagassutslipp på kort og lang sikt i tråd med å begrense global oppvarming til 1,5 grader, og rapporterer til aksjonærene om måloppnåelse. Målene og tiltakene inkluderer hele verdikjeden (scope 1,2 og 3) og innebærer en absolutt reduksjon i klimagassutslipp.

Dette målet ville vært i overensstemmelse med statens nye klimaforventninger til Equinor, og sørget for at Equinor forpliktet seg til det gjeldende målet for Norges overordnede klimapolitikk. På tross av den omfattende

kritikken mot Equinors klimaplan stemte staten imot det nevnte forslaget. I en protokolltilførsel til forslaget gjorde staten det likevel klart at staten har klare forventninger til at styret og administrasjonen arbeider aktivt med statens forventninger. I protokolltilførselen gjorde staten det også klart de vil følge opp forventningene fra eierskapsmeldingen i dialogen med selskapet.

Svar:

Regjeringen la 21. oktober 2022 frem Meld. St. 6 (2022 - 2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i selskaper (eierskapsmeldingen). Der redegjør regjeringen for hvorfor staten er eier, hvilke selskaper staten eier og hvordan eierskapet skal utøves. Meldingen ble behandlet i Stortinget i februar 2023.

I eierskapsmeldingen fremgår det at statens mål som eier i Equinor er høyest mulig avkastning over tid innenfor bærekraftige rammer. Dette forutsetter at selskapet integrerer økonomiske, sosiale og miljømessige forhold gjennomgående i sine ambisjoner, mål, strategier og virksomhetsstyring. Det fremgår også i eierskapsmeldingen at staten forventer at i) Selskapet identifiserer og håndterer risiko og muligheter knyttet til klima og integrerer dette i sine strategier. ii) Selskapet setter mål og iverksetter tiltak for reduksjon i klimagassutslipp på kort og lang sikt i tråd med Parisavtalen, og rapporterer om måloppnåelse. Målene er vitenskapsbaserte der dette er tilgjengelig. iii) Selskapet rapporterer på direkte og indirekte klimagassutslipp og klimarisiko, og benytter anerkjente standarder for rapportering på klimagassutslipp og klimarisiko.

Forventningene knyttet til klima er betydelig styrket, og meg bekjent er Norge det første landet i verden som forventer at selskaper med statlig eierandel skal sette seg vitenskapsbaserte klimamål. Jeg forventer at selskapene arbeider for å være i tråd med de nye forventningene, som vil innebære å styrke arbeidet for bærekraftig verdiskaping og å videreutvikle virksomhetene slik at de er i tråd med Parisavtalen.

I eierskapsmeldingen er det redegjort for hvordan staten som eier følger opp selskapene, se særlig kapittel 8 og 10-12. Jeg vil understreke at staten benytter eierdialogen aktivt til å følge opp selskapenes resultater og måloppnåelse, herunder selskapenes arbeid med statens forventninger, og andre aktuelle temaer og saker. I eierdialogen tar staten opp forhold, stiller spørsmål og formidler synspunkter som er innspill selskapsledelsen kan vurdere i tilknytning til sin virksomhet og utvikling. Temaene nevnt over er høyst aktuelle for Equinor og staten som eier har tatt disse opp med selskapet ved flere anledninger.

Equinor har en ambisjon om netto null i 2050 og la frem en energiomstillingsplan for generalforsamlingen i 2022. Selskapet skal rapportere på planen hvert år og legge den frem for generalforsamlingen på nytt minst hvert

tredje år. Staten stemte for planen, bl.a. fordi selskapet er tydelig på at den langsiktige verdiskapingen støtter opp om målene i Paris-avtalen og 1,5 graders-banen.

Staten forventer at styret og administrasjonen arbeider aktivt med statens forventninger og vurderer om og hvordan de bør hensyntas i Equinors energiomstillingsplan og tilhørende rapportering. Oppfølging av Equinors energiomstillingsplan, basert på forventningene i eierskapsmeldingen, blir sentralt i eierdialogen og annen oppfølging av selskapet i årene fremover. Staten skal være en aktiv, ansvarlig og langsiktig eier som bidrar til å oppnå statens mål som eier. Det er imidlertid styrets ansvar å forvalte selskapet, inkludert å legge selskapets strategi, jf. selskapslovgivningens rollefordeling mellom eier, styret og daglig leder samt allment anerkjente eierstyringsprinsipper og -standarder.

SPØRSMÅL NR. 2331

Innlevert 24. mai 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen

Besvart 2. juni 2023 av landbruks- og matminister Sandra Borch

Spørsmål:

Er Landbruksdirektoratet og øvrige landbruksmyndigheter rustet for å møte klimatiske kriser slik som tørkesommeren 2018?

BEGRUNNELSE:

Klimaendringene kan føre til store trusler mot norsk matproduksjon. De siste dagene har det vært flom flere steder i landet. Det spås også en veldig varm sommer, med hetebølger i Europa. Et mer ekstremt og usikkert klima, kan gjøre store ødeleggelser på avlinger, sette bønder i en utålelig økonomisk situasjon, og true norsk forsyningssikkerhet.

I sin rapport om krisa i jordbruket tørkesommeren 2018 skriver Landbruksdirektoratet at direktoratet hadde manglende planer og oppmerksomhet for situasjoner som tørkesommeren 2018, hvor «kriser utvikler seg gradvis, såkalte snikende kriser». I evalueringsrapporten skrives det at Landbruksdirektoratets beredskapsplaner bør gjennomgås med tanke på håndtering av hyppigere klima- og værrelaterte kriser.

Svar:

I Norge har vi gode ordninger hvis tørke eller andre alvorlige værhendelser skulle skje og gi stor produksjonssvikt.

Ordningen med tilskudd ved produksjonssvikt har blitt gjennomgått og justert de siste årene, blant annet ut fra erfaringene fra 2018. Dette er en katastrofeordning som skal bidra til å redusere økonomiske tap og bidra til videre produksjon. Ordningen er innrettet slik at den fungerer godt enten det er omfattende landsdekkende avlingssvikt eller mindre lokale klimabetingede ødeleggelser. I jordbruksoppgjøret 2022 ble satser og tak for vekstgruppene frukt, bær, poteter og grønnsaker i ordningen økt. I årets jordbruksoppgjør ble partene enige om å ta i bruk nye satser fra 2024, og ytterligere justere takene. Partene i jordbruksoppgjøret er enige om at dette ikke er en erstatningsordning, men at det skal være en enkel, effektiv ordning både for myndigheter og produsent som raskt kan bidra til å redusere økonomiske tap og gi grunnlag for videre produksjon og ha lave forvaltningskostnader.

Beredskap er en grunnleggende oppgave for Landbruksdirektoratet, og de har høstet verdifulle erfaringer fra bl.a. tørkesommeren 2018. Rapport nr. 3/2020 Evaluering av iverksatte tiltak – tørkesommeren 2018 fra Landbruksdirektoratet gjennomgår det som skjedde i 2018.

Direktoratet har evaluert sine beredskapsplaner, gjennomført interne seminar og deltatt i beredskapsøvelser. Landbruksdirektoratet er i stand til å håndtere det som med rimelig sannsynlighet kan oppstå av klimatiske situasjoner som rammer jordbruket. Hovedfunksjonen til direktoratet ved en krise vil være å behandle søknader

om kompensasjon, samt informasjonsarbeid knyttet til søknadsprosessen. Direktoratet har også, sammen med statsforvalterne og markedsregulatorene, en rolle i å overvåke og varsle både om produksjonsutfordringer under oppseiling og mulige markedsforstyrrelser. Dette er viktig for å kunne være tidlig ute med nødvendige tiltak.

SPØRSMÅL NR. 2332

Innlevert 24. mai 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen

Besvart 2. juni 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden sikre nasjonalt eierskap til kritiske mineraler som Norge og Vesten trenger, for eksempel sikre nasjonalt eierskap til de kritiske mineralene på Fensfeltet?

BEGRUNNELSE:

I intervju med NRK 21.05.2023 uttaler Statsråden at «me må ha eit nasjonalt eigarskap til kritiske mineral som Noreg og Vesten treng». I samme intervju avviser Statsråden at et statlig eierskap er aktuelt på Fensfeltet. Det vil være interessant å vite hvordan Statsråden tenker at vi skal sikre at de kritiske mineralene holdes under nasjonalt eierskap, og ikke for eksempel kjøpes opp av kinesiske interesser.

Svar:

Norge er i likhet med mange andre land avhengig av å importere mange råvarer. Både norsk og utenlandsk eierskap kan være positivt, men det er viktig at vi sikrer at vi har robuste verdikjeder. Dersom tilgangen blir mer krevende, vil det kunne redusere tempoet i den grønne omstillingen. Vi må derfor både øke norsk produksjon av kritiske råvarer og vi må samarbeide internasjonalt om råvaretilgang. Vi har derfor blitt med i «Mineral Security Partnership» (MSP) som er et amerikansk initiativ som ble iverksatt i 2022 og som skal sikre forsyning av kritiske råvarer produsert med høy transparens, hensyn til menneskerettigheter, miljømessig og sosial bærekraft. Videre er vi i dialog med Europakommisjonen om et industripartnerskap der råvarer er en viktig komponent. Utfordringer med råvaretilgang i EU vil raskt skape utfordringer også i Norge. Vi har derfor felles interesse med

Kommisjonen og EU-landene i å samarbeide om å bedre tilgangen til kritiske råvarer.

Myndighetenes viktigste ansvar er å etablere gode og forutsigbare rammevilkår og regelverk for næringsen. Verdikjeder for kritiske råvarer vil ofte gå på tvers av land. Norge har utvinning av kritiske mineraler, produksjon av kritiske råvarer, og potensial for å øke både mineralutvinning og å etablere ny industri. En viktig del av rammevilkårene for slik virksomhet er likevel et godt samarbeid med partnerland og allierte for å bidra til at verdikjedene for kritiske råvarer er robuste. For hensyn knyttet til nasjonal sikkerhet, samfunnssikkerhet og beredskap vil regulering være det primære virkemiddelet.

Vi vil snart presentere regjeringens mineralstrategi. Her vil vi vise hvilke grep vi foreslår for å håndtere utfordringene med råvaretilgang for Norge, for å legge til rette for økt utvinning av kritiske råvarer i Norge og hvordan vi vil jobbe for å sikre robuste verdikjeder.

SPØRSMÅL NR. 2333**Innlevert 24. mai 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 5. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hva vil helse- og omsorgsministeren gjøre for å unngå at rusbehandlingsinstitusjoner som Kvinnekollektivet Arken må legge ned?

BEGRUNNELSE:

3. april kunne Klassekampen fortelle at Kvinnekollektivet Arken i Oslo står i fare for å legges ned. Helse Sør-Øst krever 95 prosent beleggsgrad hos private leverandører. Dette skaper problemer for små institusjoner med få plasser.

Kvinnehelseutvalget pekte tidligere i år på at man trenger mer kjønns spesifikk behandling i alle regioner. Da er det et paradoks at ett av de mest etablerte tiltakene står i fare for å legge ned på grunn av krav fra helseforetaket.

Denne situasjonen gjelder ikke bare Arken, men flere av de terapeutiske samfunnene og flere rusinstitusjoner. Noen må i praksis drive med overbelegg for å unngå for lav beleggsgrad, og dette skaper press på knappe personressurser.

Med bare ti plasser vil én ledig plass være nok til å havne under 95 prosent beleggsgrad. Det kan ta opp mot to måneder å fylle en ledig plass, ifølge Arken, og på grunn av disse månedene med ledige senger er rusbehandlingsinstitusjonen i ferd med å spise opp egenkapitalen for å betale tilbake store summer til Helse Sør-Øst. Det er problematisk at man bare opererer med «kalde» og «varme» senger og ikke tar hensyn til at det tar tid å få inn nye pasienter.

Beleggskravet på 95 prosent skaper en svært utfordrende situasjon for flere rusbehandlingsinstitusjoner. I det offentlige er kravet på 85 prosent i Helse Sør-Øst. I Helse Nord er det også ulike beleggskrav for offentlige og ideelle mens i Helse Midt er det 95 prosent for begge og i Helse Vest er det 90 prosent for begge. Ulikhetene mellom offentlig og ideell sektor og mellom helseforetakene bidrar også til at det blir mindre forståelig at en institusjon kan komme til å legge ned på grunn av for lavt belegg i én region mens den kanskje hadde overlevd i en annen eller om det var en offentlig institusjon.

Svar:

De regionale helseforetakene har etter spesialisthelsetjenesteloven § 2-1 a ansvaret for å sørge for at det til enhver tid er tilstrekkelig behandlingskapasitet til å yte nødven-

dige spesialisthelsetjenester til befolkningen i regionen. De regionale helseforetakene må selv vurdere hvilke tiltak som er nødvendige for å ivareta dette ansvaret, inkludert vurdere hva som skal leveres av egne helseforetak eller av private/ideelle leverandører gjennom anskaffelser. Helseregionene gjør fortløpende vurderinger av om de har tilstrekkelig kapasitet i sine helseforetak, og om det er behov for styrking av kapasiteten.

Regjeringen vil styrke vår felles helsetjeneste, ha stabile rammevilkår og langsiktige avtaler med private/ideelle. Pasientene skal ha flere tilbud å velge mellom, både i det offentlige og ved private behandlingssteder med avtale med en helseregion. Når det gjelder den konkrete saken representanten tar opp, har jeg innhentet følgende uttalelse fra Helse Sør-Øst RHF:

«Økonomisk oppgjør er regulert i avtalene med de private leverandørene. Innen ordinær behandling i TSB er det avtaleregulert en månedlig utbetaling av å-konto med 1/12 av økonomisk verdi, og med avregning på slutten av året. Helse Sør-Øst RHF krever normalt ikke tilbakebetaling ved minst 95 prosent belegg. Dette var kjent i anbudskonkurransen, og det må legges til grunn at tilbyderne tok hensyn til dette når de innga tilbud. Avtalen med Kvinnekollektivet Arken er tilsvarende som øvrige avtaler innen samme tjenesteområde.

Helseforetakene og sykehusene med driftsavtale finansieres etter andre prinsipper. Helseforetakene har et helhetlig ansvar, inkludert ansvar for øyeblikkelig hjelp, og har som en konsekvens av blant annet dette ikke tilsvarende avtaler eller krav om belegg. Det som framkommer i begrunnelsen: «I det offentlige er kravet på 85 prosent i Helse Sør-Øst» stemmer derfor ikke. 85 prosent belegg legges imidlertid til grunn ved dimensjonering av nye sykehusbygg.»

Når det gjelder Kvinnehelseutvalgets utredning er denne nå på høring. Jeg vil komme tilbake til hvordan forslagene fra utvalget vil følges opp.

SPØRSMÅL NR. 2334**Innlevert 24. mai 2023 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen****Besvart 2. juni 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Hva er de justerte utslippstallene for Norge i henhold til klimaavtalen med EU år for år, altså, hvor mye kan Norges utslipp i ikke-kvotepiktig sektor for 2022-2030 være, for at Norge skal overholde klimaavtalen med EU fra 2019?

BEGRUNNELSE:

Norsk klimapolitikk er tett knyttet til europeisk klimapolitikk. Gjennom EØS-avtalen har Norge deltatt i EUs system med klimakvotert (EU-ETS) siden 2008.

Norge inngikk i 2019 en klimaavtale med EU om å oppfylle de tidligere målene Norge og EU hadde meldt inn til Parisavtalen om å redusere utslippene av klimagasser med minst 40 prosent fra 1990 til 2030.

Denne avtalen innebærer at Norge skal levere et bestemt utslippskutt hvert eneste år. Avtalen er blant annet knyttet til ikke-kvotepiktig sektor. I 2022 skulle Norge eksempelvis ikke slippe ut mer enn 24 296 764 tonn CO₂-ekvivalenter, mot 25 164 459 tonn CO₂-ekvivalenter året før. Samtidig justeres denne avtalen og utslippsmålet til Norge i henhold til avtalen.

Svar:

Norges klimamål for 2030 er å redusere utslippene med 55 prosent sammenlignet med 1990. Målet skal oppfylles i samarbeid med EU. Samarbeidet går ut på at Norge deltar i EUs klimaregelverk, det vil si EUs kvotesystem, EUs

innsatsfordelingsforordning og EUs skog- og arealbruksregelverk. Til sammen setter disse tre regelverkene et tallfestet, felleseuropeisk tak på utslippene i EU.

Innsatsfordelingen setter et felleseuropeisk tak på utslippene fra transport, jordbruk, avfall og bygg, samt deler av industrien og petroleumssektoren. Målet under den forsterkede innsatsfordelingen er å kutte de europeiske utslippene med 40 prosent fra 2005 til 2030. Innsatsen fordeles mellom medlemsstatene, som får fastsatt nasjonale utslippsmål i spennet 10 til 50 prosents kutt fra 2005 til 2030. Landene med høyest BNP per innbygger får høyest utslippsmål. Utslippsmålene regnes om til årlige utslippsbudsjetter for perioden 2021-2030.

Det er foreløpig ikke fastsatt et utslippsbudsjett for Norge under den forsterkede innsatsfordelingen for perioden 2021-2030. Klima- og miljødepartementet har imidlertid beregnet et budsjett ut fra den informasjonen som er kjent i dag. Ut fra Norges høye BNP per innbygger er det nærliggende å anta at Norge vil få et mål om å kutte utslippene under innsatsfordelingen med 50 prosent fra 2005 til 2030. Utslippsbudsjettet for 2021-2030 ved et mål på 50 prosent er fremdeles usikkert fordi utslippsbudsjettene for årene 2026-2029 vil avhenge av utslippene i årene 2021-2023. Utslippsbudsjettet estimeres på usikkert grunnlag til ca. 201 millioner tonn over perioden 2021-2030.

Mulig utslippsbudsjett under den forsterkede innsatsfordelingen for perioden 2021-2030, basert på en antakelse om at Norge får et mål om å kutte utslippene under innsatsfordelingen med 50 prosent fra 2005 til 2030:

År	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	SUM
Utslippsbudsjett, avrundet, mill. tonn	24,9	24	22,8	21,6	20,4	20,8	19,2	17,5	15,9	14,3	201,3

Summen av de årlige budsjettene i tabellen ovenfor avviker noe fra budsjettet for perioden. Dette skyldes avrundinger. Tallene er oppgitt med vektingsfaktorene for globalt oppvarmingspotensial hentet fra FNs klimapanel sin fjerde hovedrapport (GWP-AR4). Om kort tid vil Norge i tråd med retningslinjene gå over til å benytte vektingsfaktorene fra femte hovedrapport (GWP-AR5). Tallene i utslippsbudsjettene vil bli justert som følge av dette.

SPØRSMÅL NR. 2335**Innlevert 24. mai 2023 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen****Besvart 1. juni 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Vil statsråden vurdere å endre Enovas mandat slik at det ikke er knyttet til modenhet i markedet, men heller knyttes til fastsatte mål knyttet til klimamålet, som for eksempel målet om kun salg av nullutslippsvarebiler fra 2025?

BEGRUNNELSE:

3. mai kom nyheten om at Enova faser ut støtten til elvarebiler og tyngre biogasskjøretøy. 24. mai skriver Teknisk Ukeblad at Enova skal fase ut støtten til landstrøm for skip. Siste søknadsfrist for støtte til å bygge ut landstrøm er 6. desember i år. Det er et gjentakende problem at Enovas støtte til en del teknologiske løsninger som er avgjørende for det grønne skiftet fases ut for tidlig. Dette er knyttet til Enovas mandat om at teknologi skal støttes til markedet er modent.

Svar:

Enova er et spesialverktøy for støtte til senfase teknologiutvikling og tidlig markedsintroduksjon av klima- og energiløsninger. Mandatet er særlig knyttet til å bidra til varige markedsendringer slik at løsninger tilpasset lavutslippssamfunnet på sikt blir foretrukket uten støtte. Støtten fra Enova skal med andre ord avlaste risiko og kostnader for de som er først ute med å teste nye løsninger. Det er viktig at noen går foran for at alle andre i neste omgang skal ha bedre og billigere teknologier å velge mellom. Når private aktører klarer seg uten støtte siden Enova har bidratt til varige markedsendringer, står vi bedre rustet til å lykkes med varig klimaomstilling. Jeg mener dette er riktig innretning av Enova og legger ikke opp til noe endring i deres mandat.

Regjeringen har styrket Enova med over 2 mrd. kroner siden vi tiltrådte, noe som muliggjør en bredere og dypere satsing gjennom Enova. Så ligger det til grunn at Enova stadig må prioritere hvor innsatsen deres gir størst effekt og fellesskapets midler anvendes mest mulig effektivt. Enova gjør prioriteringer ut ifra hvilke sektorer og områder de mener de vil ha størst mulighet til å påvirke utviklingen i en positiv retning. Når Enova har bidratt til teknologiutvikling og introduksjon av nye klima- og energiløsninger tar andre mer generelle virkemidler som avgifter, krav og reguleringer over for å bidra til fortsatt utbredelse av klima- og energivennlige løsninger.

Elvarebilsatsingen er en suksesshistorie - aldri før har det blitt solgt flere elvarebiler. Enova har gitt 750

mill. kroner i støtte til 31 000 elvarebiler, hvorav om lag halvparten er registrert og ute på veiene allerede. Når Enova faser ut støtten til elektriske varebiler er det med bakgrunn i en høy markedsandel, en kraftig økning i antall bilmodeller og at de er billigere i drift enn fossile varianter. Elvarebilen er med andre ord blitt et lønnsomt valg.

Vi har en rekke virkemidler som samlet skal bidra til at vi når klimamålene våre. Enova er ett av disse. CO₂-avgiften er imidlertid det viktigste virkemidlet for å bidra til reduserte klimagassutslipp i transportsektoren. Vi øker CO₂-avgiften og fra 1.1.2022 ble CO₂-komponenten i engangsavgiften for varebiler økt. Sammen med økt utbredelse og bilprodusenter som satser mer på elvarebiler, medfører dette økt konkurransekraft for elvarebiler, også i tiden fremover.

Fremover blir det viktig å også få i gang lademarkedet for tunge kjøretøy. I regjeringens ladestrategi viser vi hvordan vi skal jobbe fremover med det, blant annet at SVV skal lage et plan for ladestasjoner langs riksveinettet. Enova har dessuten økt innsatsen mot elektriske lastebiler med et eget program for bedriftslading og jobber med et program for offentlig tilgjengelig lading.

SPØRSMÅL NR. 2336**Innlevert 25. mai 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja****Besvart 31. mai 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Hva har regjeringen gjort for å forsikre seg om at eksamen kunne gjennomføres som planlagt denne våren, og hva vil regjeringen gjøre for å unngå at dette skjer igjen?

BEGRUNNELSE:

Over 270 000 elever skulle ta eksamen denne våren, og mange av dem skulle opp til eksamen for første gang på grunn av pandemien. På mandag kollapset det digitale systemet for gjennomføringen av eksamen i norsk hovedmål på grunn av innloggingsproblemer på Utdanningsdirektoratets nettsider for gjennomføring av eksamen. I Møre og Romsdal ble hele eksamen avlyst, mens det i andre fylkeskommuner ble gjennomført til tross for problemene i begynnelsen av eksamensgjennomføringen. Det var også problemer for avgangselevene på 10.trinn.

Norsk Lektorlag kritiserte mandag det digitale systemet og mangelen på backup-løsninger. Lederen i Norsk Lektorlag uttrykker bekymring for det digitale systemet og hevder at de har rapportert til Utdanningsdirektoratet og Kunnskapsdepartementet om manglene.

I mars la regjeringen fram en strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehager og skoler, som blant annet peker på behovet for å styrke skoleeiers kapasitet for pålitelig, rettferdig og gyldig gjennomføring av digital eksamen. Det innebærer at Kunnskapsdepartementet har vært kjent med problemstillingene knyttet til gjennomføring av digital eksamen.

Svar:

Det er svært beklagelig at det oppsto problemer under eksamensgjennomføringen mandag 22. mai. Eksamen er en sentral del av vurderingssystemet i skolen og det er derfor viktig at systemene fungerer slik at eksamen blir gjennomført som den skal.

Gjennomføring av eksamen gjøres med et nasjonalt digitalt system for pålogging av eksamenskandidatene og for innlevering av oppgavene. På eksamen i videregående skole mandag 22. mai oppsto det dessverre feil i det nasjonale gjennomføringssystemet. I tillegg hadde også flere skoler andre utfordringer, som for eksempel lokale net-tverksproblemer store deler av dagen.

Utdanningsdirektoratet fikk i 2019 i oppdrag å utvikle et system for heldigital gjennomføring av eksamen og prøver. Hensikten med det nye systemet er å gi elevene og eksamenskandidatene en intuitiv og brukerven-

nlig tjeneste der de kan få vist egen kompetanse på flere måter enn i dag. Tjenesten skal også ivareta nye krav til universell utforming. I utviklingsprosessen av nytt system har Utdanningsdirektoratet løpende vurdert risiko ved å ta i bruk løsningen. Direktoratet har også iverksatt tiltak i utviklingsperioden for å redusere risiko knyttet til kapasiteten og driftssikkerheten i systemet. Departementet har engasjert en ekstern kvalitetssikrer for å følge direktoratets arbeid.

Direktoratet har orientert KD om risiko ved gjennomføringen av våreksamen før eksamensperioden. Direktoratet har jobbet med risikoreducerende tiltak både i eget system og overfor fylker og kommuner, for å møte de identifiserte risikoelementene. Gjennom vinteren og våren 2023 ble risiko vurdert, og det ble iverksatt risikoreducerende tiltak. Før gjennomføring av eksamen ble risiko vurdert til å være innenfor akseptabelt nivå.

I dialogen med departementet har direktoratet vist til at eksamen for privatister ble gjennomført våren 2021, høsten 2021, våren 2022 og høsten 2022 i det nye systemet. Videre har direktoratet gjennomført nasjonale prøver 2022 med 500 000 gjennomføringer og kartleggingsprøver 2022 og 2023 med 250 000 gjennomføringer i det nye systemet. Disse gjennomføringene har vært vellykket.

Jeg konstaterer at til tross for arbeidet med å ta ned risiko, fungerte ikke systemet med pålogging 22. mai og det gikk opp til 90 minutter før alle elever var pålogget Utdanningsdirektoratets system. I tillegg var det som kjent utfordringer med lokal nettkapasitet noen steder.

Utdanningsdirektoratet har sterkt beklaget feilen som oppstod i gjennomføringssystemet. Direktoratet har også redegjort for både forberedelsene til bruk av det nye systemet og feilene som oppstod 22. mai. Redegjørelsen ble offentliggjort tirsdag 23. mai og feilene er identifisert og løst. For å unngå at flere feil og problemer oppstår under eksamensperioden har direktoratet besluttet å iverksette en rekke tiltak for å håndtere eventuelle nye avvik slik at eksamensgjennomføringens legitimitet ikke svekkes. Blant tiltakene er å legge til rette for papirutskrift som reserveløsning på aktuelle eksamener og å opprettholde den økte bemanningen direktoratet har hatt gjennom eksamensperioden denne våren. Direktoratet har lagt vekt på en så helhetlig og rettferdig oppfølging som mulig, hvor hensynet til elevene har stått sentralt.

De ulike hendelsene rammet elevene ulikt og bidro til at forholdene rundt eksamensgjennomføringen ikke ble like for alle elever. Utdanningsdirektoratet har de siste

dagene jobbet systematisk med å skaffe seg en oversikt over situasjonen. Direktoratet har blant annet bedt om rapportering fra statsforvalterne om situasjonen i fylkeskommunene og hatt møter med blant andre Utdanningsforbundet, Norsk Lektorlag, Skolelederforbundet, Skolenes landsforbund, KS og Elevorganisasjonen med mål om å finne en god og mest mulig rettferdig løsning for dem som ble berørt av innloggingsproblemet. Direktoratet har understreket at det ikke er mulig å finne en løsning som ivaretar alle relevante hensyn, men at løsningen de har landet på er den som bidrar til en mest mulig rettferdig løsning for flest mulig av eksamenskandidatene som ble utsatt for feilen. Direktoratet har lagt vekt på en så helhetlig og rettferdig oppfølging som mulig, hvor hensynet til elevene har stått sentralt. Fredag 26. mai offentliggjorde Utdanningsdirektoratet hvordan oppfølgingen av elevene som ble rammet av problemene 22. mai blir.

I tillegg vil jeg benytte anledningen til å nevne den nylig fremlagte Strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole som er skrevet i samarbeid med KS. Blant tiltakene i strategien er å utvikle en handlingsplan for nasjonal digital infrastruktur, for barnehage, grunnskole og videregående skole. Dette skal gjøres

i samarbeid med KS. Tiltakene i strategien vil være viktige for kommunene og fylkeskommunene når de planlegger hvordan de i enda større grad kan ivareta sitt ansvar for utvikling av digital kapasitet i og for skolene sine. Digital kapasitet er avgjørende for en trygg eksamensgjennomføring.

Utdanningsdirektoratet har ansvar for det nasjonale digitale gjennomføringssystemet for eksamen. Direktoratet har forsikret oss om at årets utfordringer vil gjennomgås grundig for å finne egnede tiltak for å sikre god gjennomføring av eksamen fremover. Skoleeierne, kommunene og fylkeskommunene har ansvar for å utruste skolene med tilstrekkelig digital kapasitet, som f.eks. bredbånd, datamaskiner og digitale læremidler eller andre plattformer de benytter i daglig drift. Direktoratet vil også ta initiativ til en dialog med skoler, skoleeiere og organisasjonene for å sikre en god eksamensgjennomføring på tvers av ansvarsområder.

Jeg vil følge opp arbeidet Utdanningsdirektoratet gjør for å bedre kunne unngå utfordringer med eksamen i fremover og er trygg på at Utdanningsdirektoratet arbeider godt for å unngå flere utfordringer. Jeg legger til grunn at det gode dialogen med partene vil fortsette.

SPØRSMÅL NR. 2337

Innlevert 25. mai 2023 av stortingsrepresentant Olve Grotle

Besvart 2. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kva er det som gjer at E39 Hafstadfjelltunnelen, som Statens vegvesen den 15. mai løfta opp i ei prioriteringsliste over tiltak som skulle prioriterast i 2023, berre 10 dagar seinare får stopp i planleggingsarbeidet, og er vedtaket om å sette planleggingsarbeidet på vent eit resultat av generelle og/eller konkrete politiske føringar, signal eller vedtak?

GRUNNGJEVING:

E39 Hafstadfjelltunnelen (E39 Storehaugen - Førde) i Sunnfjord kommune ligg inne i eksisterande NTP med oppstart i første periode. Den 15. mai 2023 offentliggjorde Statens vegvesen prioriteringane sine på utbyggingssjorsjekt på riksvegnettet i 2023. Her låg E39 Hafstadfjelltunnelen låg inne som nr. 11 på prioriteringslista, og sjorsjektet hadde dermed blitt løfta fleire plassar opp samanlikna med førre prioriteringsliste. Gjennom Firda er

det i dag blitt kjent at Statens vegvesen offisielt set arbeidet med E39 Hafstadfjelltunnelen på vent, og artikkelen må forståast slik at planleggingsarbeidet nå stoppar opp. Av artikkelen går det fram at ordførar Jenny Følling (SP) i Sunnfjord kommune i dagens formannskap karakteriserer det som «uhøyrte at dei set planlegginga av eit prioritert sjorsjekt på vent». Slik artikkelen er å forstå vil stopp i planleggingsarbeidet kunne medføre at sjorsjektet ikkje kan starte opp slik det er føresett i NTP.

Svar:

Regjeringa har i Prop 1 S (2022-2023) for Samferdselsdepartementet lagt til grunn at det dei nærmaste åra vil vere mindre rom for å starte opp store investeringsprosjekt på samferdselsområdet enn det som følgjer av Meld. St. 20 (2020-2021) Nasjonal transportplan 2022–2033, og det vil ta lengre tid å gjennomføre dei prioriterte sjorsjekta. Det inneber mellom anna at vegporteføljen i Nasjonal trans-

portplan 2022–2033 som Statens vegvesen har ansvaret for, ikkje kan gjennomførast i det tempo og omfang som meldinga legger opp til. Statens vegvesen må difor tilpasse sin planleggingsaktivitet framover til at det er begrensa rom for vekst samanlikna med det som blei lagt til grunn i Nasjonal transportplan 2022–2033.

Statens vegvesen legg kvart år, i månadsskiftet april/mai, fram ein offentleg porteføljeprioritering av store vegprosjekt som er under planlegging. Prosjekta som inngår i porteføljen er prosjekt med kostnad over 1 mrd. kroner, som ligg inne med planlagt oppstart i første seksårsperiode etter Stortinget sin handsaming av Meld. St. 20 (2020-2021) Nasjonal transportplan 2022-2033. Den reviderte porteføljeprioriteringa som Statens vegvesen presenterte i mai 2023 vil inngå i grunnlaget for regjeringa sitt arbeid med statsbudsjettet for 2024. Eg har merka meg at prosjektet E39 Storehaugen-Førde er prioritert som nummer elleve, som er høgare på lista enn i fjor, men og at det er fleire store vegprosjekt prioriterte før denne strekninga.

Regjeringa vil etter planen legge fram ein ny stortingssmelding om Nasjonal transportplan våren 2024, som

skal gjelde for perioden 2025-2036. I samband med den nye transportplanen vil regjeringa ta stilling til prioritering av oppstart og gjennomføring av store vegprosjekt som skal inngå i porteføljen til Statens vegvesen. Prosjektet E39 Storehaugen-Førde er eit av en rekke store riksvegprosjekt som det er lagt opp til å vurdere i arbeidet med den nye Nasjonal transportplan 2025-2036. Eg vil ikkje no føregripe regjeringa sine politiske prioriteringar av store vegprosjekt i den komande Nasjonal transportplan 2025-2036, eller i arbeidet med statsbudsjettet for 2024.

Eg har merka meg at Statens vegvesen i eit brev til Sunnfjord kommune har orientert om at arbeidet med det faglege grunnlaget for bompengesaka for prosjektet E39 Storehaugen-Førde er sett på vent til finansieringa og prioriteringane for prosjektet i neste Nasjonal transportplan er avklart. Det er viktig at det faglege grunnlaget for saka bygger på mest mogleg oppdatert og riktig informasjon om både kostnad, framdrift og finansiering av prosjektet før lokale styresmakter behandlar vedtak om bompengefinansiering.

SPØRSMÅL NR. 2338

Innlevert 25. mai 2023 av stortingsrepresentant Morten Stordalen

Besvart 2. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for hvilke saker som vil være aktuelle som oppfølging av veteranbilpunktet i regjeringsserklæringen med bakgrunn i innspill fra interesseorganisasjonene på området?

BEGRUNNELSE:

I Statsrådets svar på Dokument nr. 15:276 (2021-2022) fremkommer det blant annet at det vil bli tatt initiativ til et møte med flere interesseorganisasjoner på nyåret, for innspill, dialog og drøfting av ulike saker som kan være aktuelle som oppfølging av veteranbilpunktet i regjeringsserklæringen. Det fremkommer også at statsråden er oppmerksom på at interesseorganisasjoner og entusiastmiljøer er bekymret for fremtidig leveringssikkerhet for etanolfri bensen, 98 oktan E0.

Svar:

Regjeringsserklæringen har følgende formulering som gjelder veteranbilpunktet:

«Sikre interessene til veteranbilpunktet ved utforming av bilpunktet teknisk regelverk og annen regulering av bilpunktet».

Regjeringen følger opp dette både ved å påse at hensynet til disse interessene tas i betraktning ved utformingen av nytt generelt regelverk, samt at eventuelle nye forslag til særlige tiltak fra interesseorganisasjoner vurderes løpende.

Jeg kan nevne at det i mars 2022 ble vedtatt regler som forenkler ordningen med av- og påregistrering av bilpunktet, eksempelvis de som bare brukes deler av sesongen. Dette innebærer en lettelse for eiere av veteranbilpunktet. Den nye ordningen, som trådte i kraft 12. september 2022, innebærer at bilpunkteteier enkelt kan av- og påregistrere bilpunktet sitt digitalt, uten å være nødt til å levere inn og hente ut kjennemerkene ved SVVs trafikkstasjoner. Jeg håper denne nye ordningen er til stor nytte for eiere av

motorhistoriske kjøretøy, som typisk bare brukes deler av året.

Vi vil fortsette å vurdere eventuelle nye forslag til tiltak som har som formål å verne og fremme interessene for denne gruppen.

Ved Stortingets behandling av Dokument 8:224 S, jf. Innst. 334 S, ble forslaget om fritak for periodisk kontroll og fritak for omregistrerings- og trafikksikringsavgift,

ikke vedtatt. Heller ikke forslaget om å innføre en garanti for tilgang til 98-oktan E09 ble vedtatt.

Når det gjelder tilgang til 98-oktan E0 viser jeg til debatten i Stortinget 11. mai 2023 ved behandlingen av interpellasjon nr. 46 (2022-2023) fra representanten Stordalen:

«Om statsråden vil ta initiativ til å sørge for at etanolfri bensin blir tilgjengelig i hele landet?»

SPØRSMÅL NR. 2339

Innlevert 25. mai 2023 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad

Besvart 6. juni 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Er det statsrådets vurdering at Hurdalsplattformen bare skal gjelde for et flertall av norske skoleelever, og at elever som på grunn av eksempelvis lang reisevei eller særskilte behov må søke seg til privatskole, ikke skal omfattes av satsninger for å bedre skolehverdagen?

BEGRUNNELSE:

I takt med at timetallet i grunnskolen har økt, og skolesentralisering har medført at stadig flere elever har fått lengre reisevei, har tilgang til skolemat blitt stadig mer aktuelt. Sist ble målet om å tilby elevene skolemat stadfestet i Hurdalsplattformen med formuleringen:

«Gradvis innføre eit dagleg sunt, enkelt skulemåltid og dagleg fysisk aktivitet i skulen, med friidom for skulane til å organisere dette sjølve.»

Vi ser også at flere kommuner er i ferd med å fase inn skolemat, med finansiering av de ordinære rammeoverføringene. Samtidig har Utdanningsdirektoratet i svar på spørsmål til Voll skole i Rennebu fastslått «Statstilskudd, skolepenger, inntekter fra skolevirksomhet og inntekter fra tilleggsvirksomhet skal brukes til å gi opplæring i samsvar med godkjenningen etter privatskoleloven. Dette kan altså ikke dekke gratis frokost og lunsj for skolens elever.». Dette medfører at Voll skole og en del andre friskoler som allerede har innført servering av skolemat til alle sine elever, står i fare for å måtte avvikle ordningen, eller gjøre den avhengig av særskilt foreldrebetaling som vil gjøre at ikke alle elever får det samme tilbudet.

Det er i denne sammenhengen grunn til å påpeke at det for mange foreldre er det skolenedleggelse og lange reiseavstander til nærmeste kommunale skole, som har påvirket valget om å søke barna inn på friskole. Det er også i mange tilfeller tilpasningsutfordringer for elever med særskilte behov, som har skapt behov for å søke elever inn på en annen type skole. En slik forskjellsbehandling hvor kommunene stimuleres til å etablere tilbud om gratis skolemat finansiert av generelle rammeoverføringer, samtidig som privatskoler nektes å finansiere tilsvarende tilbud med statstilskuddet som fastsettes ut ifra nivået på driftskostnadene til de kommunale skolen. Vil medføre store ulikheter mellom skoleelevene, hvor elever i spredtbygde områder og mange elever med særskilte behov rammes spesielt hardt.

Svar:

Regjeringen har som mål å styrke den offentlige fellesskolen over hele landet. Samtidig er jeg opptatt av at private skoler som er reelle supplement til den offentlige skolen, som for eksempel skoler som driver på grunnlag av en anerkjent pedagogisk retning, slik som montessori- og steinerskoler, internasjonale skoler mv., fortsatt sikres stabile rammebetingelser.

Private skoler finansieres med statstilskudd basert på utgiftene i offentlig skole. Hovedregelen er at skolene får et statstilskudd som utgjør 85 prosent av et tilskuddsgrunnlag per elev. Dette tilskuddsgrunnlaget beregnes ut fra gjennomsnittlige driftsutgifter per elev i offentlig skole. De private skolene kan kreve inn skolepenger med inntil 15 prosent av tilskuddsgrunnlaget.

Regjeringen er opptatt av at fellesskapets midler skal gå til det formålet Stortinget har bestemt. Lovens klare hovedregel er derfor at statstilskuddet og skolepengene i sin helhet skal komme elevene til gode. Dette innebærer at midlene skal brukes til opplæring, og disponeres til formål som er nødvendige eller formålstjenlige for å nå målene i skolens godkjente læreplan.

Mat, som er en integrert del av undervisningen for eksempel i faget Mat og helse, vil være en del av opplærin-

gen. Tilsvarende vil mat som er knyttet til undervisning i andre fag gjennom metode mv. anses som opplæring. Skolen kan også servere mat og drikke til arrangementer, jubileer eller andre tilstelninger. Slike situasjoner utgjør en naturlig del av opplæringen og skolemiljøet. Dette kan dekkes av statstilskuddet og skolepengene.

Det er likevel viktig å understreke at private skoler har anledning til å tilby frokost og lunsj til elevene, men det må være selvfinansierende.

SPØRSMÅL NR. 2340

Innlevert 25. mai 2023 av stortingsrepresentant Kari-Anne Jønnes

Besvart 5. juni 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Hvordan kan statsråden kan jobbe så målrettet for å fase ut kommersielle aktører i barnevernet, når hun her ser fra Innlandet at det er akkurat disse tilbudene man tyr til når det blir utfordringer med kapasiteten?

BEGRUNNELSE:

Barnevernstjenesten i Innlandet melder om rekordhøyt antall forespørsler om institusjonsplass. Det er tallene for årets fire første måneder som viser dette. Det er også vedvarende stor etterspørsel etter akutt plasseringer i både institusjon og beredskapshjem, skriver Oppland Arbeiderblad.

Regiondirektør Ingrid Pelin Berg har forfattet et brev som har gått ut til alle kommunene i region øst. I brevet skriver hun blant annet:

«Vi er i dialog med private leverandører, for å avklare om de kan tilby økt kapasitet i eksisterendetjenestetilbud ut året. Vi etterspør både institusjonsplasser og beredskapshjem, i første omgang med varighet ut 2023.»

Svar:

Det siste halve året har det vore ein auke i etterspurnad etter institusjonsplassar i fleire av Bufetat sine regionar, og Bufetat har difor hatt utfordringar med å oppfylle bi-standsplikta, særleg på akuttområdet og særleg for barn som har behov i grensesnittet mellom barnevern, psykisk helse og kriminalomsorg. Dette er noko eg tar på stort alvor, og regjeringa har i samband med RNB 2023 foreslått

ei løyving på om lag 260 millionar kroner for å styrke det statlege barnevernet.

Regjeringa har eit klart mål om at det offentlege sjølv skal ha eit tilbod til barna med dei største og mest samansette utfordringane. Dei statlege barneverninstitusjonane bør difor styrkast samstundes som det er ønskeleg å auke delen plassar levert av ideelle leverandørar. Dette er ei tilnærming som er fagleg forankra, og Stortinget har slutta seg til det.

Regjeringa sin plan for ideell vekst og utfasing av kommersielle aktørar blei omtala i Prop. 118 S (2022–2023) i samband med RNB. Omstillinga skal skje gradvis, og er avhengig av dei ordinære budsjettprosessane, at vi lukkast med å styrkje dei statlege institusjonane og at dei ideelle aktørane klarer å levere det som trengst. Vi er i gang med omstillingane, og med eit forslag om 60 millionar kroner i samband med RNB 2023 til dette arbeidet, er det prioritert til saman 220 millionar kroner til omstillinga og styrking av offentleg og ideelt institusjonsbarnevern dei siste tre åra.

Det er ei kjennsgjering at bruken av kommersielle tilbydarar har auka sterkt dei siste 10 åra. For ein del av institusjonstilbudet har dei kommersielle tilbydarane stått for over halvparten av kapasiteten. Omstillinga regjeringa ynskjer må difor skje over ei viss tid slik at ein kan bygge opp ny kapasitet før ein reduserer kommersielle plassar. Bakgrunnen for at enkelte av Bufetats regionar no etterspør kapasitet hos dei kommersielle leverandørane er ein nokså markert auke i etterspurnaden av visse typar institusjonsplassar, plassar det offentlege akkurat no ikkje har nok etablert kapasitet for å tilby. Men eg legg til grunn at med den styrkinga av det statlege barnevernet som regjeringa har foreslått i RNB, vil ein kunne ha større framdrift

i arbeidet med omstilling i retning offentlig og ideell drift i alle Bufetat sine regionar.

SPØRSMÅL NR. 2341

Innlevert 25. mai 2023 av stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad

Besvart 6. juni 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Kirkens Bymisjon har sett søkeljos på eit viktig tema med rapporten "I count" ved å påpeike at mange arbeidsinnvandrarar frå EU ikkje mottok velferdstenester.

Korleis vil arbeids- og inkluderingsministeren sørge for at desse menneska inkluderast i velferdssystemet?

GRUNNGJEVING:

Ifølgje Kirkens Bymisjon har me ei relativt stor gruppe arbeidande fattige EU-immigrantar i Noreg. Dette er arbeidsfolk med låg lønn, ustabilitet og dårlege arbeidsforhold. Dei arbeider ifølgje organisasjonen i bemanningsbyrå og leigast ut på oppdrag, har ulike kortvarige arbeidsforhold med midlertidige eller tilkallingsbaserte kontrakter, eller tek oppdrag som sjølvstendig næringsdrivande. Gruppa er særleg utsett for arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. Gruppa omfattar både arbeidsinnvandrere som har vært kort tid i Norge og er i ein etableringsfase, personer som arbeider i Noreg i periodar og arbeidsinnvandrarar med meir varig opphold. Ein del har også falt ut av arbeidslivet etter å ha blitt sjuke eller uføre, eller på grunn av rusproblem.

Som Kirkens Bymisjon påpeiker i sin rapport så er ein stor del av denne gruppa bustadlause, andre er innkvartert av arbeidsgjevarar under særdeles dårlege forhold. Sidan velferdstenester i Noreg i stor grad er knytt til bustad fell store delar av denne gruppa fattige arbeidande EU-immigrantar utanfor velferdssystemet. Ein del arbeidsinnvandrarar har slik avgrensa velferdsrettar og andre har store vanskar med å få tilgang til rettane dei faktisk har. Sjuke får ikkje den helsehjelpa dei treng og foreldre får ikkje barnehageplass.

Svar:

Eg er oppteken av at vi i Noreg overheld dei internasjonale pliktene våre og at alle som oppheld seg i landet får den hjelpa dei har krav på etter desse pliktene. Derfor set eg pris på initiativet frå Kirkens Bymisjon om å kartlegg-

je blant anna bustadlause arbeidsinnvandrarar frå EØS i Oslo, samanstille relevant regelverk, politikk og praksis og foreslå endringar som Kirkens Bymisjon meiner er nødvendige for å dekkje denne gruppa sine heilt grunnleggjande behov.

Noreg er gjennom EØS-avtalen ein del av ein felles europeisk arbeidsmarknad som sikrar fri rørsle av arbeidskraft. EØS-borgarar kan kome til Noreg for å arbeide, utan å måtte søkje om opphaldsløyve. Arbeidsinnvandrarar tilfører den norske arbeidsmarknaden viktig kompetanse og hjelper til å dekkje arbeidskraftsbehovet i fleire sektorar.

Den norske samfunnsmodellen byggjer på at vi har eit trygt, seriøst og organisert arbeidsliv. Norske lønns- og arbeidsvilkår skal gjelde for alle som er i landet for å jobbe. Det er nødvendig dersom vi skal lukkast med å førebyggje og kjempe imot kriminalitet i arbeidslivet. Sømmelege lønns- og arbeidsvilkår sikrar også arbeidstakarane trygde- og pensjonsrettar frå folketrygda. Regjeringa har teke ei rekkje initiativ for å styrkje rettane til arbeidstakarane i arbeidslivet, redusere bruken av andre tilknytingsformer enn fast tilsetjing og styrke det organiserte arbeidslivet. Tryggje arbeidstakarar i heile og faste stillingar gir det beste vernet mot utnytting.

EØS-borgarar og familiemedlemene deira har i utgangspunktet rett på dei same sosiale tenestene i Noreg som norske borgarar, så lenge opphaldet deira er lovleg etter EØS-retten. Etter EØS-regelverket er det likevel unntak frå denne hovudregelen, som inneber at nokre EØS-borgarar har lovleg opphald, men utan rett på dei same sosiale tenestene. Dette gjeld dei som har hatt opphald under tre månader og dei som har kome til Noreg for å søkje jobb. Arbeidssøkjande har rett til å opphalde seg i Noreg i seks månader, og må deretter anten ha fått jobb eller opphald på eit anna grunnlag for å ha lovleg opphald vidare i Noreg. Grunngivinga for at dei som har hatt kortvarige opphald og arbeidssøkjande ikkje har desse rettane, er at dei ikkje skal bli ei urimeleg byrde på velferdsstaten. EØS-borgarar som er arbeidstakarar eller sjølvstendig næringsdrivande har rett på dei same sosiale

tenestene som norske borgarar frå starten av opphaldet sitt i Noreg.

Dei sosiale tenestene i NAV-kontoret er ei nedre sikring i velferdsordningane. Ansvarer omfattar både førebyggjande sosialt arbeid og dei individuelle tenestene opplysning, råd og rettleiing, økonomisk stønad, mellombels butilbod, individuell plan og kvalifiseringsprogram.

Sosialtenestelova sine føresegner om tenester gjeld i utgangspunktet for alle som oppheld seg i landet. Med heimel i lova er det likevel gitt forskrift som innskrenkar rettane for utanlandske statsborgarar. Av forskrifta følgjer det at fulle rettar etter lova føreset at utanlandske statsborgarar både har lovleg opphald og «bopel» i Noreg. Det følgjer av forskrifta at kravet om «bopel» ikkje gjeld dersom anna følgjer av avtale Noreg har inngått med heimlandet til vedkomande, eller av multilaterale avtaler, som EØS-avtalen. Departementet har nylig bedt Arbeids- og velferdsdirektoratet redegjøre for sin praksis av bopelskravet for EØS-borgarar, i lys av dette.

I den graden retten til individuelle sosiale tenester, som mellombels butilbod, er innskrenka, vil kommunen ha ei hjelpeplikt overfor personar i ein nødssituasjon, også utover den lov- og forskriftsregulerte plikta til å yte hjelp. Pliktene til Noreg etter internasjonale konvensjonar gjeld for alle som oppheld seg i landet.

Departementet arbeider for tida med utlysing av eit oppdrag for å innhente ytterlegare vurderingar av sosialtenestområdet sett opp mot menneskerettane. Målet er at ei slik utgreiing skal opplyse og utdjupe kva plikter norske styresmakter har etter dei internasjonale konvensjonane Noreg er bunde av på området, og at departe-

mentet får eit betre grunnlag for å fastslå innhaldet i desse pliktene.

Alle som oppheld seg i Noreg, har rett til «strakshjelp» frå den kommunale helse- og omsorgstenesta og frå spesialisthelsetenesta. EØS-borgarar som er omfatta av ei trygdeordning i eit anna EØS-land og som tek arbeid i Noreg, blir som hovudregel pliktige medlemmer i folketrygda. Dei har fulle rettar til nødvendig helsehjelp frå kommunen og spesialisthelsetenesta, forutsett at dei har lovleg opphald her. Dei skal betale same eigendelar for helsehjelpa som personar som er busette i Noreg.

Den einskilde kommunen har plikt til å dimensjonere allmennlegetenesta slik at det er kapasitet til å gi eit tilbod til alle personar som oppheld seg i kommunen. Dette gjeld også personar som ikkje har rett til å stå på liste hos fastlege. Det er opp til kommunen å velje den organiseringa som er formålstenleg, for eksempel ved bruk av legevakt.

Eg viser til at helse- og omsorgsministeren tidlegare har signalisert behov for ein gjennomgang for å sikre at rettane til helsehjelp til personar utan fast opphald i Noreg blir praktisert etter intensjonen. Helse- og omsorgsdepartementet har starta arbeidet med ein slik gjennomgang, og har blant anna hatt møte med Kirkens Bymisjon og Røde Kors for å få innspel til korleis ein slik gjennomgang bør innrettast og gjennomførast.

Rapporten frå Kirkens Bymisjon er heilt nyleg lagd fram. Departementet vil lese den med interesse, og vurdere tilrådingane i samarbeid med andre rørte departement.

SPØRSMÅL NR. 2342

Innlevert 25. mai 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wethus Thorsvik

Besvart 6. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvilke konsekvenser får EU-dommen C-817/19 for PNR-innsamling og bruk i Norge og hvorfor har ikke statsråden sørget for å informere befolkningen og tilsynsorganet om midlertidige endringer ved lovgivningen?

BEGRUNNELSE:

I 2022 trådte endringer i grenseloven § 16a i kraft. Med det ble det etablert en nasjonal løsning for innsamling og bruk av PNR-opplysninger (passenger name record).

PNR-direktivet omfattes ikke av EØS-avtalen og faller heller ikke inn i Schengen-avtalen. Regjeringen ønsket likevel å endre grenseloven for å etablere et system for PNR-registrering og deltakelse i PNR-systemet. EU-domstolen slo i juni samme år fast at innsamlingen av informasjon fra intra-EU flygninger var så omfattende at det var et brudd med EUs charter om grunnleggende rettigheter artikkel 7 og 8 om retten til privatliv og personvern. Domstolen slo videre fast at innsamlingen måtte begrenses blant annet knyttet til lagringstid, og at en generell overvåking av de flyreisende kun kan innføres ved en konkret terrortrussel.

Rettsprosessen var kjent da Stortinget behandlet saken i november 2021, noe Venstre også viste til i sine merknader til lovforslaget.

Ved innføring av hjemmel for innsamling og bruk av passasjerlisteopplysninger ble lagringstid satt til fem år, og det ble besluttet at Datatilsynet er tilsynsmyndighet.

Den 9.mai publiserte Bergens Tidende en artikkel, hvor det fremgår at justisdepartementet etter EU-dommen har laget midlertidige retningslinjer, der blant annet lagringstiden er satt ned til seks måneder. Det fremgår videre av artikkelen at Datatilsynet, som er tilsynsmyndighet for ordningen ikke ble informert om retningslinjene. Regjeringen har altså endret regelverket, men ikke kommunisert dette ut til offentligheten, ei heller til organet som er satt til å kontrollere ordningen. Hensynet til flyreisenes personvern tilsier at denne typer endringer bør formidles offentlig. Det må i det minste kunne forventes at tilsynsorganet informeres om denne typen endringer for å kunne skjøtte sitt ansvar som tilsynsmyndighet.

Svar:

EU-domstolen kom 21. juni 2022 til at direktiv (EU) 2016/681 (PNR-direktivet) er gyldig, men at det må tolkes

innskrenkende på en rekke punkter i lys av EUs pakt om grunnleggende rettigheter. Norge er ikke bundet av direktivet eller EUs pakt om grunnleggende rettigheter, men har vedtatt nasjonale regler som speiler EUs PNR-direktiv. Vi er heller ikke bundet av nevnte EU-dom.

EU-domstolens avgjørelse er fortsatt til vurdering i departementet. Dette skyldes blant annet at det er ønskelig å se hen til hvordan EU-landene vurderer og tolker avgjørelsen. På bakgrunn av avgjørelsen sendte imidlertid Justis- og beredskapsdepartementet 13. september 2022 et brev til Politidirektoratet, Politiets sikkerhetstjeneste og Riksadvokaten hvor det ble gjort rede for departementets foreløpige vurderinger av endringer i politiregisterforskriften kapittel 60. Det ble også gjort rede for departementets umiddelbare vurdering av EU-domstolens vurderinger, og hvilken betydning disse burde få for praktiseringen av det norske regelverket på kort sikt. På grunn av brevets foreløpige karakter og at departementets syn på praktiseringen av det norske regelverket innebærer en innskrenking i inngrepet overfor borgerne, så ikke departementet det som nødvendig å informere ytterligere om dette.

SPØRSMÅL NR. 2343

Innlevert 25. mai 2023 av stortingsrepresentant Une Bastholm

Besvart 6. juni 2023 av landbruks- og matminister Sandra Borch

Spørsmål:

Hvert år dør flere tusen dyr i tragiske fjøsbranner. Bare den siste måneden har opp mot 10 000 dyr omkommet i fjøsbranner i Norge, noe som er alvorlig både for dyrevelferden og bøndene det gjelder.

Mener statsråden at reguleringer, tilsyn og kunnskapsskrav til bønder er gode nok, og vil statsråden foreta seg noe for å få ned antallet fjøsbranner?

BEGRUNNELSE:

Hvert år dør i gjennomsnitt flere tusen dyr i fjøsbranner i Norge. 2022 var et av de verste årene på lenge. Også i 2023 har det forekommet fjøsbranner: I en brann på Våga 20. mai omkom flere hundre dyr, og i begynnelsen av mai døde over 7 200 kalkunkyllinger i en fjøsbrann på Helgøya.

Svar:

Forebygging av brann og ulykker er en viktig del av HMS-arbeidet (helse, miljø og sikkerhet) i landbruket. Brannsikkerhet er et tema som blir diskutert på de årlige møtene i Nasjonalt samarbeidsforum for HMS i landbruket, som ledes av Landbruks- og matdepartementet. Samarbeidsforumet består av medlemmer fra både forvaltning, organisasjoner, rådgivingstjenester og private som orienterer hverandre gjensidig og diskuterer arbeid med HMS i landbruket.

Norsk Landbruksrådgivning (NLR) sin fagavdeling NLR HMS jobber for å redusere antall ulykker i landbruket. Dette gjøres blant annet gjennom kursvirksomhet der ett av temaene er brann- og el-sikkerhet, og ved rådgivningsbesøk med gjennomgang av den enkelte gård. Det arrangeres dessuten egne kurs i varme arbeider, der slukeøvelse inngår, som mange gårdbrukere gjennomfører.

NLR får betydelig økonomisk støtte gjennom midler over jordbruksavtalen, herunder støtte til HMS-arbeid.

Landbrukets brannvernkomité bidrar med kunnskap, forebygging og begrensning av omfanget av branner i landbruket. En rekke medlemmer innen landbrukssnæringen, forsikringsbransjen, brann- og bygningsmyndigheter, samt Mattilsynet, er engasjert i samarbeidet. Viktige områder som komiteen jobber med, er kunnskap om brann og brannårsaker, formidling av informasjon til aktuelle aktører, samt dialog og samarbeid mellom aktører med innvirkning på brannsikkerhet i landbruket.

De fleste branntilløp i landbruksbygg har elektrisk årsak – særlig varmgang sikringsskap. Etter hold- og velferdsforskriftene er det krav om brannalarm, samt faglig kontroll av elektrisk anlegg i husdyrbygg minimum hvert 3. år. Forsikringsselskapene stiller krav om brannforebyggende el-kontroll etter standard for «El-kontroll landbruk» (NEK 405-3 tillegg B) både driftsbygninger og bolighus på gårdsbruk med produksjon. Kontrollen innebærer en sjekk av typiske brannfarlige el-feil og bruk av varmesøkende kamera (termografering).

Vi har lenge sett en positiv utvikling når det gjelder branner i landbruket. En antar at dette i stor grad skyldes bevisst satsing først på alarmer og senere på forsterket el-kontroll

med varmesøkende kamera. Antallet husdyrbranner ble redusert fra et gjennomsnittlig antall på 30 i året over flere år, til ni i 2018, tre i 2019 og tre i 2021. I 2022 var det imidlertid registrert totalt 10 branner der dyreliv har gått tapt, med til sammen i underkant av 1 200 dyr. Ifølge Landbrukets brannvernkomité kan dette være tilfeldige variasjoner, men det er uansett en viktig påminnelse om at det gode forebyggende brannvernarbeidet på hvert gårdsbruk må fortsette.

Jeg vil avslutningsvis presisere at det er dyreholder som er ansvarlig for brannsikkerheten og forebyggende arbeid i egen virksomhet. Gjennom regelverk for hold av dyr er det nedfelt en rekke bygningsmessige krav som skal bidra til å øke brannsikkerheten i dyreholdet. Disse forskriftene er de senere årene grundig gjennomgått av Mattilsynet, og det arbeides med en ny felles velferdsforskrift for klauvdyrene, som også omfatter ulike krav til brannsikkerhet.

SPØRSMÅL NR. 2344

Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Helge Orten

Besvart 31. mai 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Hva er oppdatert provenyanslag for hhv. avtalen om havbruksskatt og regjeringens forslag?

BEGRUNNELSE:

I artikkelen "Enighet om lakseskatt på 25 prosent" i E24. no 25.05.23 er det vist til inntekt på 8 mrd. kroner for regjeringens forslag og 5,7 mrd. kroner for enigheten. Dersom det ikke foreligger offisielle provenyanslag, kan forutsetningene i spørsmål 25 fra Høyres fraksjon ved komitébehandling benyttes til å svare på spørsmålet her.

Svar:

Provenyet fra grunnrenteskatten for et enkelt år vil blant annet variere med laksepris og kostnadsnivå. I Prop. 78 LS (2022–2023) har departementet vist at regjeringens forslag til grunnrenteskatt på havbruk med en effektiv skattesats på 35 pst. ville gitt et proveny på anslagsvis 3,5 mrd.

kroner til fordeling mellom stat og kommunesektor når en legger til grunn regnskapsdata for 2021 og skattedata for 2020 for alle havbruksselskaper.

Vedtaket om grunnrenteskatt i Stortinget av 31. mai 2023. innebærer at den effektive skattesatsen settes til 25 pst. Det gir et proveny på anslagsvis 2,5 mrd. kroner med det samme historiske datagrunnlaget. Lakseprisene har i begynnelsen av 2023 vært høyere enn 2020 og 2021. Holder prisene seg på dette høye nivået, trekker det i retning av høyere proveny fra grunnrenteskatten. Samtidig har også kostnadene økt, blant annet som følge av økt inflasjon, svakere kronkurs og biologiske forhold.

I spørsmål 25 fra Høyres fraksjon i finanskomiteen til Prop. 78 LS (2022-2023) har Finansdepartementet utarbeidet beregningstekniske størrelser for provenyet basert på oppgitte forutsetninger i spørsmålet fra Høyre. Å redusere den effektive skattesatsen fra 35 pst. til 25 pst. reduserer de beregningstekniske størrelsene med en faktor på 25/35, alt annet likt, det vil si at størrelsene blir om lag 30 pst. lavere.

Regjeringen legger ikke Høyres forutsetninger til grunn for anslaget fra provenyet fra grunnrenteskatten. Finansdepartementet har varslet at en i statsbudsjettet for 2024 vil komme tilbake til provenyanslag for 2023. Siden selskapene betaler skatt etterskuddsvis, bokføres inntektene fra grunnrenteskatten for 2023 på statsbudsjettet for 2024.

I Prop. 78 LS (2022-2023) foreslo regjeringen en verdsettelsesrabatt i formuesskatten for akvakulturtillatelser på 50 pst. Forslaget ble anslått å redusere provenyet med

om lag 200 mill. kroner påløpt i 2023. Vedtaket i Stortinget av 31. mai 2023 innebærer at verdsettelsesrabatten settes til 75 pst. Det gir et provenytap på om lag 300 mill. kroner påløpt i 2023.

I tillegg har Stortinget fattet flere anmodningsvedtak i behandlingen av forslaget om grunnrenteskatt på havbruk som kan gi økonomiske og administrative konsekvenser. Regjeringen vil komme tilbake til dette i oppfølgingen av disse anmodningsvedtakene.

SPØRSMÅL NR. 2345

Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Grunde Almeland

Besvart 5. juni 2023 av kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen

Spørsmål:

Er statsråden enig i at det er et problem at svartebørsloven ikke omfatter videresalg av billetter til utenlandske arrangementer, og hvordan vil hun i så fall følge opp saken for å hindre at viktige arrangementer kun blir forbeholdt de med størst lommebok?

BEGRUNNELSE:

Svartebørsloven sier at «det er forbudt å selge billetter til kultur- og idrettsarrangementer til en høyere pris enn den som er påført billetten fra arrangørens side, eller som billetten første gang ble solgt for». Dette lovverket omfatter nordmenn som videreselger billetter til arrangementer som foregår i Norge. De samme gjelder dog ikke når nordmenn selger billetter til arrangementer som foregår i utlandet. Vi vet at det i ulik skala, både fra enkeltpersoner og organiserte grupper, videreselges en stor andel billetter hvert eneste år til langt over opprinnelig satt pris.

Det har blitt en enkel måte å tjene penger på, å kjøpe opp et stort antall billetter til store og populære arrangementer (som fort blir utsolgt), for så å videreselge billettene til en mye høyere pris. Denne praksisen bidrar til å øke terskelen for hvem som har mulighet til å oppleve store kultur- og idrettsbegivenheter, og er et stort brudd med linjen om at kultur og idrett skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av inntekt. Dette må statsråden forholde seg til, og se på mulighetene for å gjøre noe med.

Svar:

Et sentralt formål med svartebørsloven er å sikre at arrangementer i Norge blir mest mulig tilgjengelig for folk flest, uavhengig av privatøkonomi. I henhold til loven er det forbudt å selge billetter til kultur- og idrettsarrangementer til en høyere pris enn den som er påført billetten fra arrangørens side, eller som billetten første gang ble solgt for.

Svartebørsloven regulerer imidlertid kun videresalg av billetter til kultur- og idrettsarrangementer i Norge. Flere og flere nordmenn reiser til utlandet for å delta på konserter, festivaler eller idrettsarrangementer. Forbrukerhensyn tilsier at forbrukere bør ha samme beskyttelse mot videresalg av billetter til overpris, uavhengig av om arrangementet skjer i Norge eller i utlandet. Kultur- og likestillingsdepartementet vil derfor vurdere mulighetsrommet for om svartebørsloven eventuelt bør og kan utvides til å omfatte arrangementer som finner sted i utlandet.

Svartebørssalg er et globalt problem og vi kan derfor ikke løse alle utfordringene med dette i Norge. Vi vil derfor også vurdere mulighetsrommet for å arbeide internasjonalt for å få på plass tiltak som kan redusere svartebørssalg, f.eks. regulatorisk eller gjennom løsninger i idretten og kultursektoren, selv om det antagelig vil være krevende å lykkes med.

SPØRSMÅL NR. 2346**Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug****Besvart 1. juni 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Hva er tidsplanen for oppfølging av stortingets vedtak 596, behandling av Equinors søknad om endret PUD/PAD for Snøhvit og av de to sakene om nettutbygging; Skaidi - Hyggevatn og Hyggevatn - Melkøya?

BEGRUNNELSE:

Nylig sendte NVE sin innstilling på nettløsning for elektrifisering av Melkøya til Olje- og energidepartementet. Stadig flere brikker faller på plass for prosjektet, som vil ha store konsekvenser for kraftbalansen i regionen.

Samtidig er regjeringen bedt om å vurdere alternativer, gjennom Vedtak 596 (2022-2023) i april.

Svar:

Olje- og energidepartementet har flere søknader knyttet til utbyggingen av Snøhvit Future-prosjektet til behandling. Arbeidet med saken pågår.

Anmodningsvedtak 596 vil bli fulgt opp og vurderingen av om fangst og lagring av CO₂ kan være et alternativ til elektrifisering vil inngå i sluttbehandlingen av saken. Jeg vil på egnet vis komme tilbake til Stortinget med en orientering om hvordan anmodningsvedtaket er fulgt opp.

SPØRSMÅL NR. 2347**Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Mimir Kristjánsson****Besvart 2. juni 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Har Nav i alle kommuner en bemannet vakttelefon for de sosiale tjenestene, og hvordan har statsråden fulgt opp Stortingets vedtak om bedre åpningstid og tilgjengelighet på Nav-kontor?

BEGRUNNELSE:

I behandlingen av Rødts representantforslag om et mer tilgjengelig Nav, dokument 8:1 S (2022-2023), vedtok Stortinget at regjeringen skulle sørge for bedre åpningstid og tilgjengelighet på Nav-kontor. I vurderingen av forslaget, opplyste statsråden at Nav har bedt alle kommunene opprette en bemannet vakttelefon for de sosiale tjenestene.

Svar:

Ved behandling av innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag 8:1 S (2022-2023),

fattet Stortinget vedtak 63 i samsvar med Innst. 62 S (2022-2023):

«Stortinget ber regjeringen sørge for at alle landets Nav-kontor har en åpningstid og tilgjengelighet som sikrer brukere som ikke kan eller ikke er komfortable med å benytte seg av digitale og selvbetjente løsninger.»

Dette er fulgt opp i styringsdialogen med Arbeids- og velferdsdirektoratet. I tildelingsbrevet for 2023 er det presisert at arbeids- og velferdsforvaltningen skal være tilgjengelig digitalt, på telefon eller ved personlig frammøte. Arbeids- og velferdsdirektoratet skal legge til rette for at alle landets NAV-kontor har en åpningstid som sikrer god tilgjengelighet til brukere som ikke kan eller ikke er komfortable med å benytte seg av digitale og selvbetjente løsninger.

Sosialtjenesteloven er samfunnets siste sikkerhetsnett. Den skal ivareta mennesker i en vanskelig livssituasjon. Det kan handle om behov for råd og veiledning, stønad til livsopphold og midlertidig bolig.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har i sin dialog med fylkeskontorene understreket at åpningstider og tilg-

jengelighet på NAV-kontorene må ivareta alle brukeres behov. Dette er spørsmål som tas opp i partnerskapsmøtene med kommunene.

Den enkelte kommune og det enkelte NAV-kontor må avgjøre hvordan åpningstider og tilgjengelighet kan gjennomføres innenfor rammen av sosialtjenestelovens krav til forsvarlige tjenester. I vurderingene skal det legges vekt på at alle med akutt behov for sosialhjelp, raskt skal få kontakt og hjelp fra sitt NAV-kontor, uten avtale på forhånd.

I innstillingen vises det til mitt svarbrev der jeg opplyser om at Arbeids- og velferdsdirektoratet i kommunebrevet for 2022 anmodet alle kommuner som ikke allere-

de har det, om å opprette en bemannet vakttelefon for de sosiale tjenestene.

Arbeids- og velferdsdirektoratet opplyser at 93 prosent av NAV-kontorene nå har en vakttelefon for sosiale tjenester som er tilgjengelig for NAV Kontaktsenter (NKS). For ett år siden var det om lag 42 prosent av kontorene som hadde en slik vakttelefon. Enkelte av kontorene som ikke nå har en slik vakttelefon, kan ha en annen løsning. Det kan for eksempel være at det er lagt ut direktenummer til saksbehandler eller leder på kommunens nettsider.

Forutsetningene om at Arbeids- og velferdsforvaltningen skal ha god tilgjengelighet vil i 2023 bli fulgt opp som en del av den ordinære styringsdialogen.

SPØRSMÅL NR. 2348

Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 5. juni 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Er familieministeren bekymret for at stadig flere barnefamilier må få mat fra frivillige organisasjoner og hva vil hun konkret gjøre for å hjelpe Matsentralene?

BEGRUNNELSE:

I Bt 25 mai kan vi lese at det er krise i Matsentralen i Bergen.

Daglig leder Monica Fuhr sier de ikke har nok mat til alle som trenger det. Nå må Bergen få nødforsyninger fra Stavanger.

Bare i Bergen er det over 60 organisasjoner som henter mat i lokalene på Toppe i Åsane i løpet av en måned. Daglig leder anslår at dette er med på å mette minst 10.000 mennesker.

Nå er lagrene i ferd med å tømmes og man er alvorlig bekymret for hvordan man skal kunne fortsette å hjelpe mennesker som trenger dette tilbudet.

Ifølge artikkelen ble det fra januar til april delt ut 50 tonn mer mat enn samme periode i fjor.

Det er en økning på rundt 25 prosent og er høyere enn landsgjennomsnittet, ifølge Matsentralen.

Matsentralen mener at økte levekostnader som følge av høye matvarepriser, strømpriser og renteøkninger er årsaken til økningen.

Dette er årsaker som Frp ved flere anledninger har påpekt at gjør det vanskeligere for folk å få hverdagen til å gå

rundt. Derfor har vi også fremmet en rekke forslag for å redusere folks kostnader, bla redusere matmoms og innføre makspris på strøm. Dette er dessverre nedstemt av et flertall i Stortinget.

Svar:

Dei siste to åra har det vore ein høgare prisvekst enn vanleg på viktige varer som mat, straum og drivstoff. Dei aukande prisane treff alle, men det er hardast for dei som har lite frå før. Det gjer sjølvstøtt inntrykk når fleire barnefamiljar søker hjelp frå frivillige organisasjonar for å få nok mat. Representanten viser til oppslag i BT om Matsentralen i Bergen som opplever stor pågang. Eg har sjølv vore på besøk til denne Matsentralen og opplevd kor viktig denne er for alle dei frivillige organisasjonane som gjer ein stor jobb i Bergen og omegn, med å nå ut til mange sårbare grupper i den dyrtida vi opplever no.

Matsentralen Noreg vart etablert i 2017 og fungerer som ein ressursbank for redistribusjon av overskotsmat og bidrar til å redusere matsvinn. Matsentralane gjer ein viktig jobb, dei distribuerer fullverdig overskotsmat frå daglegvarebutikkar, grossistar og produsentar til vanskelegstilte personar. I 2022 fordelte nettverket av matsentralar 5500 tonn mat, tilsvarande 11 millionar måltid, frå 269 bedrifter, via 537 ideelle organisasjonar.

Regjeringa har i budsjetta for 2020 og 2021 løyvd 7,8 mill. kroner per år i organisasjonsstønning til Matsentralen

Noreg. Som paraplyorganisasjon for alle landet sine åtte matsentralar blei stønaden i 2022 auka med 7 mill. kroner, og var på total 14,8 mill. kroner. For 2023 er det løyvd om lag 14,2 mill. kroner til Matsentral Noreg.

Det er også ei rekke andre tiltak som er viktige for familiarane, slik at dei i størst mogleg grad skal kunne klare seg sjølve. Alle som har eit hjelpebehov kan vende seg til NAV-kontoret for å få rettleiing og økonomisk rådgjeving. Vi har òg sosialhjelpa som er eit nedre sikkerhetsnett for dei som ikkje sjølv kan sørge for sitt livsopphald.

Etter einigheit med SV i budsjettet for 2022, blei barnetrygda halden utanfor berekninga av økonomisk sosialhjelp frå 1. september i 2022. I avtalen mellom regjeringspartia og SV om statsbudsjett for 2023 avklarte vi at barnetrygda skulle auke i tråd med venta prisvekst, og det ble vedteke å auke den utvida barnetrygda for einslege forsørgjarar med 5 000 kroner per år. Auken i utvida barnetrygd skjeddde i samband med regjeringas forslag om ei omlegging av skattefrådraget for einslege forsørgjarar. Totalt har dette gitt ei betre ordning for einslege forsørgjarane med dei lågaste inntektene. Endringane trådde i kraft 1. mars 2023.

I RNB for 2023 har regjeringa òg ekstraordinært prisjustert barnetrygda. Bakgrunnen for den ekstraordinære justeringa var dei høge levekostnadene. Vi vil òg heve inntektsgrensene i forskotteringsordninga slik at forskottmottakarar får rett til det same forskottet som før. Nye inntektsgrenser blir føreslått å gjelde frå 1. juli 2023.

Vi har i RNB løyvd 15 mill. kroner til lokale fritidskasar som gir kommunane høve til å dekke kontingentane for barn og unge som ikkje har råd til å delta i organiserte fritidsaktivitetar. Dette kjem i tillegg til at vi i budsjettet for 2023 styrka ordninga med tilskot til å inkludere barn og unge med 96 mill. kroner, ei ordning som med styrkinga i 2023-budsjettet, totalt er på om lag 664 mill. kroner.

Frå hausten 2022 blei gratis kjernetid på SFO for førsteklasingar innført. Dette vil bidra til å betre økonomien til barnefamiliar med låg inntekt. Regjeringa har òg fleire styrkingar på barnehageområdet, mellom anna redusert makspris frå 1. januar 2023 og gratis barnehage for tredje barn.

Regjeringa har òg styrka løyvinga til bustonad til dei med låge inntekter og vi har gjort skattesystemet meir omfordelende ved at gjennomsnittleg inntektsskatt er redusert for gruppene med inntekt under om lag 750 000 kroner. Regjeringa har òg sagt at straumstøtta skal vare så lenge prisane er ekstraordinært høge, og denne blir no forlengd til å gjelde ut heile 2024.

Tiltaka over viser at regjeringas innsats for barnefamiliarane sin økonomi er omfattande. Eg har òg satt ned ei ekspertgruppe om barn i fattige familiar. Ekspertgruppa skal vurdere kva for tiltak som har best effekt og korleis den offentlege innsatsen bør prioriterast i åra framover. Sjølv om matsentralane har fått styrka finansiering har eg respekt for at det framleis er store behov. Regjeringa vil ha stort fokus på tiltak for å redusere familiefattigdom også i tida framover.

SPØRSMÅL NR. 2349

Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Ingunn Foss

Besvart 1. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Kan statsråden svare på når regjeringen planlegger å legge frem forslag til ny lov om støtte til rettshjelp?

BEGRUNNELSE:

Det vises til anmodningsvedtak 49 (2021-2022), hvor Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til ny lov om støtte til rettshjelp i løpet av våren 2023, og vurdere ulike tiltak som kan forsterke rettshjelpsordningen for befolkningen, herunder forslagene i NOU 2020:5. Statsråd 26. mai 2023 var siste ordinære statsråd våren 2023.

Svar:

Rettskjelpordningen er viktig for å ivareta borgernes grunnleggende rettssikkerhetsbehov i saker av stor velferdsmessig betydning. Dette er et prioritert sakfelt i mitt departement, og det er fortsatt min plan å legge frem en proposisjon om rettskjelpordningen denne vårsesjonen.

SPØRSMÅL NR. 2350

Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Morten Wold

Besvart 7. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre for hvor mye penger som ble brukt til kjøpsavtaler med private tilbydere i 2022 per tjenesteområde, og hva som er budsjettet å bruke i 2023?

BEGRUNNELSE:

I debatter om avvikling av fritt behandlingsvalg og kjøp av private helsetjenester, kastes det ofte ut ulike tall fra representanter fra regjeringspartiene på hvor mye penger som brukes for å kjøpe private tjenester. Både 14 milliarder og 17 milliarder kroner er tall jeg har hørt bli brukt fra representanter fra regjeringspartiene. Dette gjør det vanskelig å vite hva som faktisk stemmer.

Helsedirektoratet har pleid å gi ut en årlig rapport, men sier nå at de ikke har oppdaterte tall. Derfor ber jeg om en oversikt over hvor mye som ble brukt til kjøp av private tjenester under helse, på hvert tjenesteområde i 2022, og hva som er budsjettet å bruke i 2023.

Svar:

At det kan være ulike tall fra ulike kilder for helseforetakenes kjøp av private helsetjenester kan skyldes flere forhold, herunder hvilke helsetjenester som er tatt med i tallgrunnlaget (inngår f.eks. kostnader knyttet til «fritt behandlingsvalg», utenlandsbehandling, kjøp av luftambulansetjenester osv.) og hvilke virksomheter som er definert som private.

Basert på ordinær månedsrapportering fra de regionale helseforetakene til Helse- og omsorgsdepartementet presenteres oversikt over helseregionenes budsjetterte kjøp av private spesialisthelsetjenester for 2023 og resultat for 2022 innen ulike fagområder (alle tall i 1 000 kroner). Jeg presiserer at tallene nedenfor inkluderer kjøp fra de 12 private ideelle virksomhetene med langsiktige driftsavtaler (slik som f.eks. Diakonhjemmet og Lovisenberg i Oslo og Haraldsplass i Bergen), og at det i tallgrunnlaget kan være noe ulikheter mellom regionene ang. hvorvidt de har tatt med kostnader knyttet til «fritt behandlingsvalg» og kjøp fra utlandet.

Sum kjøp av spesialisthelsetjenester fra private	Samlet budsjett 2023	Resultat 2022
Somatikk eksklusiv hab/rehab	7 420 246	7 360 452
Somatisk habilitering og rehabilitering	2 602 278	2 570 507
Tverrfaglig spesialisert rusbeh.	2 054 959	2 004 572
Psykisk helsevern voksne	3 125 463	3 230 906
Psykisk helsevern barn og unge	409 003	444 087
Annet	353 258	340 885
Sum	15 965 206	15 951 409

I tillegg til disse tjenesteområdene kjøpes følgende helsetjenester (datakilde: de regionale helseforetakenes årsregnskaper for 2022, tall i hele 1 000 kroner):

	Årsregnskap 2022
Innleie av helsepersonell fra vikarbyrå	1 890 054
Kjøp av luftambulansetjenester	1 424 657
Kjøp av ambulansetjenester	295 211
Andre kjøp av helsetjenester (herunder avtalespesialister)	2 102 937
Sum kjøp av andre helsetjenester	5 712 859

SPØRSMÅL NR. 2351**Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Mathilde Tybring-Gjedde****Besvart 5. juni 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Hvilket departement har fått ansvar for gjennomføringen av Stortingets vedtak 454 av 8.1.2023, og når regner regjeringen med at arbeidet skal være ferdig?

BEGRUNNELSE:

I innstilling 124 S i Stortinget (8. januar 2023), ble følgende vedtak fremmet og vedtatt:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå relevant regelverk og utarbeide en tverrsektoriell strategi for massehandtering i samarbeid med bygge- og anleggsnæringen.» (vedtak 454).

Det er ikke klarlagt hvor ansvaret for oppfølgingen av dette arbeidet er lagt.

Forslaget ber Regjeringen gjennomgå relevant regelverk og utarbeide en tverrsektoriell strategi for massehandtering i samarbeid med bygge- og anleggsnæringen.

Svar:

Ansvaret for oppfølging av Stortingets anmodning om å utarbeide ein tverrsektoriell strategi for massehandtering i samarbeid med bygge- og anleggsnæringa, er lagt til Kommunal- og distriktsdepartementet.

Ei breitt samansett direktoratsgruppe, som var leia av Miljødirektoratet, tilrår i rapporten «Tverrsektorielt prosjekt om disponering av jord og stein som ikke er forurenset», ei rekke tiltak for å sikre ein meir berekraftig forvaltning av reine overskotsmassar fra bygge- og anleggstiltak. Direktoratsgruppa viser til at det er uklarheiter i regelverket, ulik praksis og lite effektiv sakshandsaming knytt til massehandtering. Det høgast prioriterte tiltaket er difor å gjennomgå relevant regelverk og utarbeide ein tverrsektoriell rettleiar knytt til gjeldande regelverk for massehandtering.

Kommunal- og distriktsdepartementet startar i desse dagar arbeidet med ein slik rettleiar, og har som mål at den vil vere klar i første kvartal 2024. Arbeidet vil skje i samarbeid med berørte departement og i dialog med bygge- og anleggsnæringa.

SPØRSMÅL NR. 2352**Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa****Besvart 5. juni 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

I Lindesnes kommune går det no ein planprosess der det som mest sannsynleg er eit mineraluttaksprosjekt blir framstilt som eit prosjekt for hamn og industriområde med plan om produksjon av fundament til flytande havvind.

Korleis stiller regjeringa seg til godkjenning av prosjekt som ville vore underlagt konsesjonsplikt frå Direktoratet for Mineralforvaltning dersom det ikkje var feilaktig definert som hamn og industriområde?

GRUNNGJEVING:

I Lindesnes kommune pågår ein planprosess der det blir søkt om å sprengja ut 15 millionar tonn øyegneis 2,5 km frå bybusetnad og 3 km frå strandperla Sjøsandene. I søknad blir det hevda at området skal opparbeidast som hamn og industriområde med plan om produksjon av fundament til flytande havvind.

Marknadsdata frå energibransjen slik som Energy Industry Council Datastream viser at dei dataa som blir brukt i plandokumentet om potensielle prosjekt og arbeidsplassar ikkje stemmer med det verkelege behovet i marknaden. Søkar har heller ingen avtalar med partar som vil nytta arealet til havvind eller andre sjøretta indus-

triformål. Søkar er eit entreprenørselskap som har planar om å selja stein og pukk som byggemateriale.

I NGU sin rapport 2019.021 «Geologi for samfunnet» skriv seniorforskar Peer Rickhard Neeb dette:

«Der de naturgitte forholdene ligger til rette for etablering av store pukkverk i kystsonen av Norge og der infrastruktur, miljøkriterier, havneforhold og kvalitet er tilstede, kan nye steder for mulig fremtidig uttaksområde lokaliseres. Da kan også risikovillige norske selskaper få et realistisk fundament for langsiktig markeds- og investeringsstrategi. (...) Norge har mange interessante bergarter langs kysten for fremtidig pukkproduksjon. Økende internasjonal etterspørsel etter byggeråstoffer og skjerpede miljøkrav på kontinentet, kan gjøre Norge til en enda viktigere leverandør av byggeråstoffer til Europa fremover. (...) I flere europeiske land er det økende restriksjoner mot uttak av grus på grunn av miljøkonflikter, og i nær fremtid forventes det nye restriksjoner. Den viktigste årsaken er at mange av forsyningskildene ligger i områder med høy befolkningskonsentrasjon. Grustak og pukkverk kan være sjenerende naboskap, grunnet støy, støvutslipp og trafikk.»

Prosjektet i Lindesnes medfører fjerning av eit svaberg og hei like stort som 40 fotballbanar og vil mellom anna medføre ulemper som støy, støv og naturøydeleggingar innan 100-metersbeltet i tillegg til trafikale utfordringar, altså dei same utfordringane som gjer at fleire europeiske land har aukande restriksjonar på uttak av grus og pukk.

Prosjektet framstår dermed meir som eit mineraluttakprosjekt som seglar under flagget «Havn og Industriområde».

Svar:

Lindesnes kommune vedtok i 2012 områderegulering for Strømsvika-Sodevika. Reguleringsplanen legg grunnlag for etablering av ei hamn i Strømsvika og utviding av industriområdet mellom Jåbekk og Sodevika. Det er stilt krav om detaljregulering før utbygging.

Kommunen har no lagt forslag til detaljregulering for Sodevika hamn og industriområde ut til offentleg ettersyn. Føremålet med planen er å legge til rette for etablering av eit sjøretta industriområde med tilhøyrande hamneanlegg og service- og støttefunksjonar. Det går fram av planbeskrivelsen at opparbeiding av industriområdet inneber uttak av om lag 6,4 millionar m³ stein.

Kystverket og Statsforvaltaren i Agder har motsegn til planforslaget. Motsegnene er knytt til framkomst og sikker ferdsel til sjøs, støy, støv og utslepp til luft, konsekvensar for marint naturmangfald, dyrka mark og parkering. Direktoratet for mineralforvaltning ber tiltakshavar ta kontakt for å avklare uttaket i høve til minerallova og konsesjonsplikta.

Kommunal- og distriktsdepartementet handsamar motsegner til kommunale arealplanar viss saka ikkje finn si løysing gjennom dialog eller mekling hos statsforvaltaren. Eg ber om forståing for at eg ikkje kan uttale meg konkret om denne saka som ikkje er slutthandsama av kommunen.

SPØRSMÅL NR. 2353

Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland

Besvart 6. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hva gjøres for å sikre nødvendig kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold blant politiansatte?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen lanserte tidligere i år handlingsplanen sin for kjønns- og seksualitetsmangfold som skal gjelde frem til 2026. Regjeringen skriver i planens punkt 11 at det «er behov for å heve kompetanse og kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold både i politiets interne arbeid samt i det eksterne arbeidet som omfatter politiets oppgaveløsning og hvordan politiet møter innbyggerne på ulike arenaer». Det innebærer at denne kompetansehevingen skal omfatte politiutdannede, påtalejurister og

sivilt ansatte. Det følger videre av punktet at politiet vil i dialog og samarbeid med lhbt+-organisasjoner iverksette kompetansetiltak som for eksempel webinarer som skal gjøres tilgjengelig for de ansatte i politiet.

Politidirektoratet samarbeider med Rosa kompetanse justis i FRI - Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold om en webinarrekke som ledd i sitt arbeid med politiets handlingsplan «Mangfold, dialog og tillit», som inkluderer et punkt om kompetanseheving tilsvarende ovennevnte punkt i regjeringens handlingsplan. Av rundt 19 000 ansatte i politiet har disse webinarne blitt fulgt av mellom 40 og 100 personer, som vil si rundt 0,3 % av etatens ansatte. Webinarne legges ut på politiets interne sider i etterkant, men de virker å være lite tilgjengelige og fordrer at den ansatte selv både har nødvendig interesse

for, og velger å sette av tid til, denne kompetansehevingen. De som følger webinarne er med andre ord lite trolig dem som har størst behov for kompetansehevingen.

Vi kan ikke se at det er laget en plan for systematisk kompetanseheving på disse temaene i politietaten slik regjeringen i handlingsplanen legger opp til. Kompetanseheving er et av de sentrale tiltakene som pekes på for å bygge opp tilliten i den skeive befolkningen til politiet. Politiets undersøkelse blant skeive i 2022, som hadde mer enn 10 000 respondenter, viste at 3 av 10 skeive hadde ganske eller svært lav tillit til politiet og at nær 9 av 10 ikke anmelder hatkriminalitet. Det er urovekkende tall som må tas på alvor.

Hva gjør Justisdepartementet for å sørge for at alle ansatte i politietaten får nødvendig kompetanseheving om kjønns- og seksualitetsmangfold i tråd med regjeringens handlingsplan på feltet.

Svar:

I politiets handlingsplan for mangfold, dialog og tillit for perioden 2022-2025 er LHBT+ en av de spesielt prioriterte målgruppene. Dette området vil være et satsningsområde for politiet fremover. Det er gitt et oppdrag til distrikter og særorgan i resultatavtalene for 2023 om at politiet skal jobbe for økt mangfold og forbygge diskriminering i alle deler av politiet. Alle distrikt, særorgan og øvrige enheter skal ha en lokal plan over sitt arbeid med likestilling og mangfold i oppfølgingen av den nasjonale handlingsplanen. Politidirektoratet rapporterer også på arbeidet gjennom et eget vedlegg til politiets årsrapport.

Det vil bli flere tiltak fremover for å bygge kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold.

Som representanten selv viser til, er det i samarbeid med Rosa kompetanse utarbeidet en webinarrekke i seks deler som skal bidra til å øke kunnskapen om kjønns- og

seksualitetsmangfold. Denne webinarrekken gjøres også tilgjengelig på Ransel, læringsportalen til politiet. Gjennom dette ønsker Politidirektoratet å legge til rette for at innholdet når ut til en større del av etatens medarbeidere, og vil kunne bruke kurset til opplæring i hele politiet. Det er også flere politidistrikter som har gjennomført egne kurs i dette temaet. Politidirektoratet har oppfordret alle politidistrikter og særorgan i politiet om å sette dette på agendaen.

Politidirektoratet ønsker å bidra til at kompetanse om mangfold, herunder LHBT+, når ut til flest mulig i etaten.

Av nært forestående aktiviteter nevnes at det arrangeres en fagdag om kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk på Politihøgskolen 12. juni 2023 hvor målgruppen er alle ansatte i politiet. Politidirektoratet vil invitere flere eksterne, blant annet lhbt+ organisasjoner. Fagdagen streames og tas opp for så å kunne deles i etterkant for å øke kompetansen på dette feltet.

I forbindelse med Pride vil det bli gjennomført en egen faglunsj for medarbeidere i Politidirektoratet, Politiets Fellestjenester og Politiets IT-enhet, i samarbeid med Rosa kompetanse den 21. juni 2023. Der vil lhbt+ på arbeidsplassen være tema.

Politidirektoratet vil i løpet av høsten starte opp en POD-cast hvor mangfold vil være tema, bl.a. kunnskap om lhbt+. Det er også opprettet en temaside på politiets intranett der man får mer informasjon om lhbt+ og hvor det oppfordres til å ta kontakt med Rosa kompetanse for tilpassede kurs og foredrag.

Jeg vil videre vise til at Regjeringen tidligere i år fremla en handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold, der flere tiltak gjelder politiet, nærmere bestemt tiltak 11 om kompetanseheving, tiltak 13 om forebygging av hatkriminalitet mot bla. LHBT+-personer, og tiltak 15 om dialog og møteplasser.

SPØRSMÅL NR. 2354

Innlevert 22. mai 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad

Besvart 7. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Kan statsråden gi en oversikt over kostnadene knyttet til innføringen og nå utsettelsen av Helseplattformen, og hvilke konsekvenser dette har fått og vil få for pasientene?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til nye tall som viser at Helseplattformen vil koste nesten 1,5 milliarder mer enn budsjettert, og at den utsettes nok en gang. Systemet har vist seg å være uferdig og for mange brukere skape flere problemer enn det løser.

For noen pasienter kan dette få alvorlige konsekvenser. Statsråden er øverste ansvarlig for helsesektoren, og bør sørge for oversikt over hva pengene som bevilges går til.

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har jevnlig oppfølging av de regionale helseforetakene og er godt orientert om status i aktuelle saker i de ulike regionene. I Helse Midt-Norge gjelder dette bl.a. arbeidet med innføringen av Helseplattformen. På bakgrunn av spørsmålet har departementet også innhentet ytterligere informasjon fra Helse Midt-Norge RHF.

Helse Midt-Norge RHF har opplyst at de startet arbeidet med å forberede et skifte av journalløsning allerede i 2015, og at det forut for dette var lagt fram og vedtatt en IKT-strategi og handlingsplan. Anskaffelsen ble kunngjort i august 2016. Anskaffelsesprosessen ble avsluttet i 2019 og styret i Helse Midt-Norge RHF gjorde deretter et vedtak om å investere i en ny løsning.

For perioden 2015-2019 har Helse Midt-Norge RHF informert om at de samlede kostnadene knyttet til forberedelser og selve anskaffelsesprosessen påløp seg til om lag 500 mill. kroner. Dette var blant annet kostnader som gikk med til å utforme kravspesifikasjon og evaluering av alle tilbyderne som meldte seg. Kostnadene ble dekket gjennom driftsmidlene for de aktuelle årene, og inngår ikke som en del av investeringen i Helseplattformen. Disse kostnadene ville påløpt uavhengig av leverandør av løsning.

Helse Midt-Norge RHF opplyser videre at investeringsrammen for Helseplattformen omfatter hele Epic-løsningen med de moduler det er gjort avrop på. For sykehusenes del erstatter den rundt 80 IKT-systemer. I tillegg er det flere systemer i kommunene som blir skiftet ut. Investeringen omfatter også ny sikker påloggingsløsning for sykehus, kommuner og fastleger.

For spesialisthelsetjenesten opplyser Helse Midt-Norge RHF at den prisjusterte styringsrammen (P50) for investeringen i Helseplattformen er 2,963 mrd. 2023-kroner. Dette er kostnadene prosjektet opprinnelig styrer etter. Styringsrammen skulle i utgangspunktet dekke innføringen i alle tre helseforetak, og prosjektet skulle etter planen avvikles etter endt innføring den 30. juni 2023. Styret i Helse Midt-Norge RHF vedtok i februar 2023, på bakgrunn av vedtak i januar 2023, å utsette innføringen ved Helse Nord-Trøndelag HF og Helse Møre- og Romsdal HF. Videre vedtok styret at alle kostnader knyttet til innføringen ved St. Olavs hospital HF skulle finansieres innenfor den opprinnelige rammen. I tillegg vedtok styret at innføringene i Helse Nord-Trøndelag HF og Helse Møre og Romsdal HF skulle forskyves ut av det opprinnelige innføringsprosjektet, og at disse skal finansieres av Helse Midt-Norge RHF gjennom å disponere risiko- og usikkerhetsavsetningen i prosjektet. Styret vedtok i mai 2023

å gi administrerende direktør fullmakt til å bruke 522 mill. kroner av prosjektets risikoavsetning til innføring i Helse Nord-Trøndelag HF og Helse Møre- og Romsdal HF. Dermed er den totale rammen for sykehus-delen nå om lag 3,5 mrd. kroner, og det betyr altså at innføringen av Helseplattformen i sykehusene vil kreve det meste av Helse Midt-Norge RHF's risikoavsetning i prosjektet. Sykehusenes andel av prosjektet ble gjennom bevilgninger i statsbudsjettet for 2019 finansiert gjennom statlig lån tilsvarende det som var 70 pst. av forventet investeringskostnad, inklusive usikkerhetsavsetning. Lånerammen utgjør 2,140 mrd. 2019-kroner.

Helse Midt-Norge RHF opplyser at styringsmålene for den kommunale delen og fastlegedelen av Helseplattformen ikke er berørt av endringene for sykehusene. Det regionale helseforetaket har hentet inn tall fra Helseplattformen AS. Styringsmålene for innføring av Helseplattformen utenfor spesialisthelsetjenesten kan deles i tre. For Trondheim kommune er det avsatt 326 mill. kroner, for de øvrige kommunene i regionen ligger styringsmålet på 555 mill. kroner, og for fastlegene er beløpet 262 mill. kroner. Det er for den faste delen av investeringskostnaden for kommuner og fastleger etablert en tilskuddsordning. Ordningen er etablert for å legge til rette for deltakelse fra kommuner og fastleger i Midt-Norge, slik at hverken Helse Midt-Norge RHF eller de kommuner som inngår i prosjektet skal bære risikoen for manglende deltakelse. Tilskuddet skal tilbakebetales av Helse Midt-Norge RHF etter hvert som kommuner og fastleger tar løsningen i bruk.

Helsetilsynet og Statsforvalteren i Trøndelag konkluderte i april 2023, på bakgrunn av tilsyn ved St. Olavs hospital HF, at innføringen av Helseplattformen har ført til økt risiko for svikt i pasientbehandlingen. St. Olavs hospital HF har svart Helsetilsynet hvilke strakstiltak som iverksettes knyttet til de forholdene ved løsningen som ble påpekt, hvordan disse skal korrigeres og hvilke avbøtende tiltak som iverksettes innen disse er korrigeret.

Helse Midt-Norge RHF er åpne på at utfordringene ved St. Olavs hospital HF har vært større enn forventet i forbindelse med innføringen av Helseplattformen. Det regionale helseforetaket har opplyst at det er iverksatt en rekke tiltak og satt inn betydelige ressurser i arbeidet med feilretting og optimalisering av løsningen.

Jeg vil avslutningsvis understreke at jeg har stor forståelse for at situasjonen er krevende for de ansatte. Det er viktig at sykehuset gjør det de kan for at belastningen ikke skal bli større enn nødvendig, og at det opprettholdes et godt arbeidsmiljø. Dette er også viktig for å ivareta pasientsikkerheten.

SPØRSMÅL NR. 2355**Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen****Besvart 1. juni 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Hvilken ny kunnskap er hentet inn og hvilke eksterne vurderinger er gjort, eller bestilt, fra departementet om karbonfangst- og lagring på Melkøya som følge av Stortingets vedtak i Innst. 276 S (2022-2023) om å se på alternativer som karbonfangst og -lagring (CCS) til elektrifisering av Melkøya, og sikres det at denne kunnskapen er etterprøvbar?

BEGRUNNELSE:

Stortinget vedtok nylig enstemmig å se på CCS som alternativ til å elektrifisere Melkøya. Prosjektet med elektrifisering av LNG-anlegget på Melkøya er omstridt, og lokalbefolkningen er bekymret for at store mengder kraft fra fastlandet vil knyttes til anlegget. Jeg ser imidlertid ikke noen spor av at statsråden følger opp dette vedtaket på tilstrekkelig vis gjennom statsrådets svar på spørsmål

i Stortinget eller i hans omtale av prosjektet med å kutte utslipp fra gasskraftverket på Melkøya.

Svar:

Olje- og energidepartementet har flere søknader knyttet til utbygging av Snøhvit Future-prosjektet til behandling. Arbeidene med saken pågår.

Anmodningsvedtak 596 vil bli fulgt opp som del av dette arbeidet. Oljedirektoratet er bedt om å gjøre en tilleggsvurdering av de tema som tas opp i anmodningsvedtak 596. Vurderingen av om fangst og lagring av CO₂ kan være et alternativ til full drift med kraft fra nettet vil inngå i sluttbehandlingen av saken.

Jeg vil på egnert vis komme tilbake til Stortinget med en orientering om hvordan anmodningsvedtaket er fulgt opp.

SPØRSMÅL NR. 2356**Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa****Besvart 6. juni 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

Kva har regjeringa gjort for å forsikra seg om at det ikkje er atomvåpen om bord på hangarskipet Gerald R. Ford når det no seglar i norske farvatn, og har regjeringa kommunisert det norske synet om at Noreg skal vera ei atomvåpenfri sone i samband med besøket av hangarskipet?

GRUNNGJEVING:

Mange har uttrykt frykt for at det er atomvåpen om bord på USA sitt hangarskip Gerald R. Ford. Atomvåpen er ein vanleg del av våpenbeholdninga på amerikanske militære fartøy.

Svar:

Den såkalla anløpspolitikken er ein del av eit breiare sett føringar for utanlandsk militær aktivitet på norsk territorium i fredstid. Anløpspolitikken inneber at det blir lagt til grunn at utanlandske militære fartøy som anløper norsk territorialfarvatn eller hamn i fredstid er kjente med norsk atompolitikk og ikkje har med atomvåpen. Dette blei sagt av dåverande statsminister Bratteli i Stortinget i 1975, og derfor omtalt som «Bratteli-doktrinen». Denne politikken ligg framleis fast. Allierte land kjenner godt til Bratteli-doktrinen selv om det er mange år siden den blei formulert.

Vi må sjå Brattelis formulering i lys av at i medhald av internasjonal rett har utanlandske militære fartøy diplomatisk immunitet. Norske myndigheiter har derfor ikkje anledning til å kontrollere kva slike fartøy faktisk har om bord når dei anløper norsk territorialfarvatn.

Militære fartøy frå USA og andre allierte land anløper ofte norsk territorialfarvatn og norske hamner. Dette er ein sentral del av det sikkerheits- og forsvarspolitiske samarbeidet med nære allierte. Desse landa er i ulike samanhengar gjort kjent med anløpspolitikken og er såleis godt informerte om kva føringar som gjeld.

For øvrig blei det på spørsmål fra norsk journalist, i samband med at eit hangarskip deltok i øvinga Trident Juncture i 2018, fra amerikansk side vist til tidlegare beslutning om at den amerikanske marinens overflatefartøy og angrepsubåtar ikkje skal ha atomvåpen om bord.

SPØRSMÅL NR. 2357

Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland

Besvart 2. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvor mange vedtak om kode 6 og kode 7 er fattet i året i perioden 2013-2022 samt hvor mange vedtak er fattet i løpet av 2023?

BEGRUNNELSE:

Adressesperre er et tiltak som kan iverksettes for å beskytte trusselutsatte personer. At en person er trusselutsatt vil si at personen står i fare for å bli utsatt for alvorlig kriminalitet rettet mot liv, helse eller frihet. Det vil si at trusselutøveren er vurdert å ha kapasitet til og intensjon om å skade den trusselutsatte, potensielt med dødelig utgang. Det kan typisk være ofre for vold i nære relasjoner eller æresrelatert vold, vitner eller informanter.

Politiet og barnevernet kan beslutte iverksettelse av adressesperre, jf. folkeregisterloven § 10-4. Barnevernet beslutter adressesperre i barnevernssaker, politiet i alle andre saker. Adressen sperres FORTROLIG eller STRENGT fortrolig i henhold til beskyttelsesinstruksen § 4 jf. § 3 jf. offentlighetsloven § 24 tredje ledd annet punktum første alternativ.

Jeg ber om årlig oversikt over hvor mange vedtak som er fattet om kode 6 og kode 7 i perioden 2013-2022 samt hvor mange vedtak som er fattet så langt i 2023.

Svar:

Adressesperre er ett av flere beskyttelsestiltak politiet eller barneverntjenesten kan ta i bruk for å beskytte per-

soner som er trusselutsatt. Adressesperre innebærer at all offentlig informasjon som kan si noe om hvor den trusselutsatte oppholder seg, såkalt geolokaliserende informasjon, er gradert.

Adressesperre er et meget krevende beskyttelsestiltak å leve med for den som er utsatt for trusler. Det er derfor en villet utvikling at politiet legger inn ressursene på sikkerhetstiltak på et tidlig tidspunkt, og at belastningen i større grad legges på den som representerer en trussel, og ikke på den trusselutsatte.

Fra 2014 har politiet hatt dedikerte stillinger som risikoanalytikere, øremerket til å jobbe med å forebygge alvorlig vold i nære relasjoner. Det har resultert i at politiet nå foretar bedre faglig kvalifiserte risikovurderinger, og har gitt en økning i bruk av risikoreduserende tiltak og en positiv nedgang i bruken av adressesperre.

Kripos er det nasjonale kontaktpunktet for adressesperre, men utarbeider ikke rutinemessig statistikk over antall vedtak fattet om adressesperre strengt fortrolig (kode 6) og fortrolig (kode 7) per år. Bakgrunnen for dette er at statistikken inneholder opplysninger om politiets operative virksomhet og metodebruk og er taushetsbelagt etter politiregisterloven § 23 annet ledd. Det utarbeides imidlertid årlig statistikk over antall personer på sperret adresse fordelt på kode 6 og 7. Denne statistikken gir oversikt over utviklingen og bruken av dette beskyttelsestiltaket over tid jf. tabellen under.

År	Antall personer, kode 6	Antall personer kode 7	Totalt antall personer med adressesperre
2014	625	437	1062
2015	586	528	1114

2016	476	625	1101
2017	455	638	1093
2018	418	517	935
2019	366	433	799
2020	322	375	697
2021	283	294	577
2022	244	257	501

Når det gjelder beslutning om adressesperre i regi av barnevernet er det de kommunale barnevernstjenestene som er graderingsmyndigheter, slik at vedtak fattes lokalt. Jeg har fått opplyst fra Barne- og familiedepartementet at i underkant av 200 personer var omfattet av vedtak om adressesperre (kode 6 og kode 7) pr. 30. mai 2023. Det er noe usikkerhet i tallene på grunn av endringer i datasystem og regelverk de siste 15 årene.

Avslutningsvis vil jeg legge til at jeg i samarbeid med barne- og familieministeren har tatt initiativ til en evaluering av adressesperre som beskyttelsestiltak. Evalueringen gjennomføres av NOVA og skal ferdigstilles tidlig høst 2023.

SPØRSMÅL NR. 2358

Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 6. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Kan statsråden stadfeste at Helsedirektoratet faktisk arbeider med ei vurdering av eit screeningprogram for tidlig oppdaging av prostatakraft, samt gi ein tidsplan og ein tidsfrist for når dette arbeidet skal vere ferdig?

GRUNNGJEVING:

I 2022 fekk 5474 menn i Norge prostatakraft. Det er det høgaste talet nokonsinne, og gjer at prostatakraft rammar fleire enn noko anna kreftform i Noreg. Det er difor stort behov for tidleg oppdaging.

Statsråden har tidlegare opplyst at PSA-screening for tidleg oppdaging av prostatakraft blir vurdert av Helsedirektoratet og at det etter kvart vil kome ei tilråding. Likevel opplyser Helsedirektoratet i eit brev dei har sendt til Sykehuset Østfold at dei IKKJE arbeider med å vurdere ei slik screening.

Det er difor eit sterkt ønskje frå underteikna og Venstre si side at statsråden opplyser om korvidt Helsedirektoratet faktisk arbeider med ei slik vurdering, og om det finst ein tidsplan og ein tidsfrist for når arbeidet skal vere ferdig.

Svar:

For å svare på spørsmålet har jeg bedt om innspill fra Helsedirektoratet. Helsedirektoratet viser til at de følger med på kunnskapsutviklingen innen kreftområdet, inkludert grunnlaget for å vurdere igangsetting av nye screeningprogram.

Helsedirektoratet påpeker at det ikke er satt noen tidsfrist for vurderingen av prostatakraft-screening. Direktoratet vurderer kunnskapsgrunnlaget for dette spesifikke området mtp. om styringsgruppen for nasjonale kreftscreeningsprogram bør igangsette en vurdering av om det skal foreslås et screeningprogram for prostatakraft.

På bakgrunn av styringsgruppens vurdering gir Helsedirektoratet råd om etablering av nye programmer til departementet. Departementet tar deretter stilling til om en skal gå videre til beslutning. Beslutning om nye screeningprogrammer legges fram for Stortinget i sammenheng med budsjettprosessene. Forut for dette må det være et etablert kunnskapsgrunnlag og gjennomført helseøkonomiske analyser, samt at det må være foretatt en vurdering av etiske, praktiske, budsjettmessige og personellmessige konsekvenser.

I forbindelse med oppdateringen av de nasjonale retningslinjene for diagnostisering, behandling og oppfølging av prostatakreft (handlingsprogram for prostatakreft), foretar Helsedirektoratet jevnlig en vurdering av anbefalingene knyttet til PSA-testing. Helsedirektoratet viser til at Socialstyrelsen i Sverige ikke anbefaler screening med PSA (med eller uten kompletterende tester).

Ifølge Helsedirektoratet har Sykehuset Østfold HF spilt inn et forslag til System for Nye metoder - som ble videre sendt til Helsedirektoratet - om metodevurdering av PSA-screening ved å igangsette en pilotering på linje med det som er startet opp i flere regioner i Sverige. Helsedirektoratet forsto henvendelsen slik at det var et forslag om å igangsette et forskningsprosjekt som på sikt vil kunne bli en del av kunnskapsgrunnlaget for å vurdere en eventuell

innføring av et nytt nasjonalt screeningprogram for prostatakreft i Norge.

Direktoratet igangsetter ikke forskningsprosjekter, og det ble i svaret til Sykehuset Østfold HF vist til at dersom sykehuset ønsket å foreslå et nytt kreftscreeningprogram – kunne de benytte søknadskjemaet som ligger tilgjengelig på direktoratets nettsider. Forslag om utredning av et nytt kreftscreeningprogram kan komme fra ulike aktører, deriblant fagmiljøer, helsetjenesten, Helsedirektoratet eller departementet.

For meg er det avgjørende at det er faglige vurderinger som legges til grunn for valg av nasjonale kreftscreeningsprogram, og min tidligere kommentar om dette har vært av generell karakter og ikke spesifikt om PSA-screening.

SPØRSMÅL NR. 2359

Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 6. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvilke muligheter har politiet i dag til å gripe inn og eventuelt stenge forum som brukes til ulovlig deling av nakenbilder, og mener statsråden det er behov for ytterligere regulering eller utvidede virkemidler til å slå ned på kriminell aktivitet på lukkede forum og såkalte «exposed-kontoer»?

BEGRUNNELSE:

Dagbladet har i flere saker avslørt at det daglig har blitt delt intime bilder og videoer av norske kvinner og mindreårige på et lukkede forum på Telegram for nordmenn med over 9000 medlemmer. I en fenomenrapport fra januar 2022 beskriver Kripos hvordan ulovlig materiale av barn og ungdom deles på såkalte «exposed-kontoer». Formålet med slike kontoer er å åpne for at medlemmene kan dele spesifikke former for materiale, gjerne seksualiserte bilder og videoer av seg selv eller andre. Rapporten peker på at administratorene gjerne er under 18 år, og at motivasjonskraften kan være «ønske om profitt, oppmerksomhet, respekt og mulighet til å "henge ut" personer». Utviklingen er bekymringsfull, og konsekvensene av å få delt slikt materiale uten samtykke kan være alvorlige for de som rammes.

Etter at gruppen ble kjent i Dagbladet, har antall aktive sunket til rundt 7 000 medlemmer. Selv om deltak-

erne vet at forumet er offentlig kjent, velger de fortsatt å delta. Det kan tilsi at deltakerne er klar over hvor vanskelig det er for politiet å spore og å gripe inn overfor krypterte meldingstjenester som Telegram. Spørsmålsstiller ber om at statsråden gjør rede for hvilke muligheter politiet har til å slå ned på denne formen for aktivitet i dag. I tillegg bes det om en vurdering av om politiets hjemler er tilstrekkelige og hvilke virkemidler statsråden eventuelt mener mangler.

Svar:

Politiet arbeider kontinuerlig for å bidra til trygg og lovlig bruk av internett blant barn og unge, og for å forebygge og bekjempe overgrep og annen kriminalitet rettet mot barn og unge på internett. En del av arbeidet gjøres av politiets nettpatruljer, som er tilgjengelige på sosiale medier og ulike nettsamfunn, inkludert Telegram. Nettpatruljene tar blant annet imot tips, svarer på politifaglige spørsmål og utfører politiarbeid.

Deling av seksualiserte eller på annen måte krenkende eller åpenbart private bilder, film eller lydopptak uten samtykke er straffbart etter straffeloven § 267 a. Å besitte, tilby, gjøre tilgjengelig eller på annen måte søke å utbre en fremstilling som seksualiserer barn, er straffbart etter straffeloven § 311. Deling av krenkende materiale på internett kan også rammes av andre straffebud, slik

som straffelovens bestemmelser om hensynsløs atferd og krenkelse av privatlivets fred i hhv. §§ 266 og 267.

Politiet kan iverksette etterforskning dersom det er rimelig grunn til å undersøke om det er begått en straffbar handling, jf. straffeprosessloven § 224. Dette gjelder også i tilfeller hvor mistenkte er under kriminell lavalder. Kripos har informert meg om at dersom det iverksettes etterforskning av mulige straffbare handlinger på nett, kan politiet på nærmere bestemte vilkår, og så langt jurisdiksjonsreglene tillater det, ta beslag med sikte på å inndra brukerkontoer, brukernavn og lignende, jf. straffeprosessloven kapittel 16 og straffeloven kapittel 13. Inndragning kan også skje i forebyggende øyemed. Det kan i straffesak også påstås idømt rettighetstap etter straffeloven kapittel 10, f.eks. i form av at gjerningspersoner fradømmes retten til å ha kontoer på bestemte sosiale medier. Etter norske regler har tjenestetilbydere en plikt til å lagre, og eventuelt utlevere, IP-adresser til bruk for etterforskning av alvorlig kriminalitet, jf. ekomloven §§ 2-8 a og 2-8 b.

Ettersom de fleste tilbydere av meldings- og plattformtjenester ikke er norske, er det i denne typen saker ofte en utfordring at norsk politis handlingsrom begrenses av jurisdiksjonsreglene. Dersom det er tale om handlinger som er begått ved bruk av tjenestene til utenlandske tilbydere, vil etterforskning eller andre tiltak måtte skje gjennom internasjonalt politisamarbeid og samarbeid med utenlandske tjenesteleverandører.

I tillegg til etterforskning og straffeforfølgning av konkrete handlinger, kan politiet gripe inn forebyggende for å avverge eller stanse lovbrudd etter politiloven § 7, dersom det foreligger en konkret og nærliggende fare for at lovbrudd vil bli begått. Denne adgangen kan i prinsippet også benyttes for å avverge ulovlig bildedeling eller annen internettrelatert kriminalitet. En slik inn gripen forut-

setter en nødvendighets- og forholdsmessighetsvurdering etter politiloven § 6. Ettersom meldings- og plattformtjenester ofte har et stort antall brukere, og det ulovlige materialet ofte utveksles via tjenester eller på fora hvor det også foregår lovlig aktivitet, kan et eventuelt påbud om nedstenging by på utfordringer opp mot forholdsmessighetskravet. Dersom den aktuelle tjenestetilbyderen er utenlandsk, vil norsk politi uansett ikke ha myndighet til å pålegge tilbyderen å stenge ned. I praksis løses mange saker i dialog og samarbeid med tjenestetilbyderne. Politiets erfaring er at leverandører som oftest stenger ned brukere og grupper hvor politiet, eller den fornærmede, rapporterer om alvorlige straffbare handlinger.

Deling av overgrepsskjermer og annet krenkende materiale på internett er et stort samfunnsproblem. Det er en del av Justis- og beredskapsdepartementets kontinuerlige arbeid å vurdere om det som ledd i arbeidet med å forebygge og bekjempe internettrelatert kriminalitet bør foreslås regelverksendringer. Departementet er blant annet kjent med at politiet opplever at manglende regulering av VPN-tjenester og ende-til-ende-krypterte kommunikasjonsplattformer er utfordrende. På dette området må imidlertid regelverksutviklingen også skje internasjonalt for å oppnå en enhetlig, klargjørende og ansvarliggjørende regulering både av norske og internasjonale tjenestetilbydere.

Reguleringen av virkemidler for bekjempelse av internettrelatert kriminalitet byr på utfordrende og prinsipielle spørsmål, blant annet opp mot ytringsfrihet og personvern. På initiativ fra Norge er det igangsatt et arbeid under Nordisk Ministerråd for å vurdere om vi kan ha nytte av å utvikle et nordisk samarbeid om denne typen spørsmål.

SPØRSMÅL NR. 2360

Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski

Besvart 2. juni 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Kan jeg få anslag på provenyvirksomheter over tid av skatteendringer vedtatt ifb. med Innst. 351 L (2019-2020) med den reduserte friinntekten vedtatt ifb. saldert budsjett 2023, sammenlignet med tidligere regler og Solberg-regjeringens opprinnelige forslag i Prop. 113 L (2019-2020), og ber også om beregning av skatteeffekten for selskaper

over tid ved et avkastningskrav på 8 pst. reelt etter skatt, og selskapers investeringsandel etter skatt ved både risikofri rente og 8 pst. reelt etter skatt?

Svar:

Våren 2020 ble det innført midlertidige regler i petroleums-skatten, jf. Prop. 113 L (2019–2020) og Innst. 351 L

(2019–2020), som innebar at investeringskostnader samt en friinntekt på 24 pst. kunne utgiftsføres umiddelbart i særskattegrunnlaget. Reglene omfatter investeringskostnader som pådras i 2020 og 2021, samt investeringskostnader som er omfattet av plan for utbygging og drift (PUD) eller plan for anlegg og drift (PAD) innkommet til Olje- og energidepartementet før 1. januar 2023 og godkjent av departementet før 1. januar 2024. I tillegg kunne skatteverdien av underskudd og ubenyttet friinntekt for inntektsårene 2020 og 2021 kreves utbetalt.

Det var nødvendig å gjennomføre en endring av de midlertidige reglene fra 2022 som følge av omleggingen av særskatten til en kontantstrømskatt, jf. Prop. 88 LS (2021–2022), der bl.a. den formelle særskattesatsen ble økt. Som følge av omleggingen ble friinntektssatsen i 2022 redusert til 17,69 pst. Friinntektssatsen ble videre redusert til 12,4 pst. fra og med 2023, jf. Prop. 1 LS (2022–2023) Skatter, avgifter og toll 2023 punkt 5.5.

Representanten ber om å sammenligne provenyvirkningen av de midlertidige reglene med tidligere regler. Det legges til grunn at representanten sikter til de ordinære petroleumsskattereglene som gjaldt i 2019. Det gjøres oppmerksom på at disse reglene ikke lenger eksisterer. Særskatten ble fra og med 2022 lagt om til en kontantstrømskatt, jf. Prop. 88 LS (2021–2022).

Sammenlignet med videreførte 2019-regler vil de midlertidige reglene innebære lavere skatt de første årene og høyere skatt senere. På svært usikkert grunnlag anslås de midlertidige reglene, når en inkluderer både endringen i 2022¹ og reduksjonen i friinntektssats fra 2023, samlet å gi et provenytap over tid på om lag 3 mrd. kroner sammenlignet med videreførte 2019-regler, målt som nåverdi i 2020-kroner, for årene de midlertidige reglene forventes å ha effekt. Hovedårsaken til at provenytapet er lavere enn tidligere anslått, er at friinntektssatsen reduseres fra 2023. Med redusert friinntektssats er selskapenes andel av investeringskostnaden etter skatt høyere enn hva den ville vært med videreførte 2019-regler, jf. tabell 1.

Solberg-regjeringens opprinnelige forslag til midlertidige regler, jf. Prop. 113 L (2019–2020), der friinntektssatsen var foreslått satt til 10 pst., innebar i nåverdi en innstramming i investeringsfradragene sammenlignet med 2019-reglene. Det var dermed anslått å

Tabell 1 Selskapenes andel av investeringskostnaden etter skatt med ulike regelsett i petroleumsskatten og ulike forutsetninger om verdsetting av investeringsfradrag frem i tid

	1,95 pst. rente	10,2 pst. rente
Midlertidige regler i 2020/2021	9,6 pst.	13,1 pst.
Midlertidige regler i 2022	9,6 pst.	10,6 pst.
Midlertidige regler i 2023	13,4 pst.	14,4 pst.
2019-regler	11,9 pst.	25,6 pst.

¹ Endringen i de midlertidige reglene i 2022 har ikke provenyvirkning over tid når fradragene verdsettes med risikofri rente etter skatt, jf. nedenfor.

gi en provenyøkning over tid, samtidig som det ga likviditet til selskapene på kort sikt. Når en sammenligner de midlertidige reglene, inkludert både endringen i 2022 og reduksjonen i friinntektssats fra 2023, med forslaget i Prop. 113 L (2019–2020), blir dermed det anslåtte provenytapet over tid større. På svært usikkert grunnlag anslår departementet provenytapet over tid til 29 mrd. kroner, målt som nåverdi i 2020-kroner.

Det presiseres at beregningene er basert på investeringsanslag som er svært usikre. De må derfor tolkes med varsomhet. Det er i beregningene lagt til grunn at investeringene følger anslagene i revidert nasjonalbudsjett for 2023. Beregningene er statiske, det vil si at de ikke tar hensyn til eventuelle atferdsvirkninger av endringene, herunder virkninger på investeringsbeslutningene.

I petroleumsskatten (særskatten fra og med 2022) har selskapene sikkerhet for full verdi av skattefradrag. Det var også tilfelle med 2019-reglene. Økonomisk sett verdsettes sikre fradrag med en risikofri rente etter skatt. I provenyberegningene ovenfor er følgelig skatteverdien av investeringsfradragene frem i tid verdsatt med en risikofri rente etter skatt på 1,95 pst. Representanten spør likevel om matematisk beregning av skatteeffekter dersom en bruker en vesentlig høyere rente i verdsettingen av fradragene, nemlig 8 pst. reelt etter skatt. Det tilsvarer om lag 10,2 pst. nominelt forutsatt 2 pst. inflasjon. Med en slik beregningsteknisk forutsetning vil verdien av skattefradragene i de midlertidige reglene, inkludert både endringen i 2022 og reduksjonen i friinntektssats fra 2023, være om lag 58 mrd. kroner høyere enn hva de ville vært med videreførte 2019-regler, målt som nåverdi i 2020-kroner. Tilsvarende anslag sammenlignet med forslaget i Prop. 113 L (2019–2020) er 35 mrd. kroner, målt som nåverdi i 2020-kroner. Det understrekes at dette kun er beregningsøvelser, og at disse beregnede størrelsene ikke reflekterer departementets anslag på provenytapet som følge av de midlertidige skattereglene. Beregningsøvelsene baserer seg på uriktige forutsetninger om verdsetting av skattefradrag.

Selskapenes andel av investeringskostnaden etter skatt med de ulike regelsettene fremgår av tabell 1. I tråd med spørsmålsstillingen er investeringsandelen beregnet både med en risikofri rente etter skatt (1,95 pst.) og med 8 pst. reelt etter skatt (om lag 10,2 pst. nominelt).

Prop. 113 L (2019–2020)	17,4 pst.	20,9 pst.
Ordinære 2023-regler	22,3 pst.	23,3 pst.

Kilde: Finansdepartementet.

Statens inntekter fra SDØE samt skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten inngår i kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten som i sin helhet overføres til Statens pensjonsfond utland. Provenyendringer som

følge av de midlertidige reglene påvirker dermed ikke det oljekorrigerte budsjettet på kort sikt, men vil påvirke handlingsrommet i fremtidige budsjetter.

SPØRSMÅL NR. 2361

Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 7. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Vil regjeringen kompensere pendlere som en følge av alle forsinkelsene knyttet til problemene med Blixtunnelen?

BEGRUNNELSE:

Pendlere og andre togpassasjerer har i lengre tid opplevd store forsinkelser og usikkerhet knyttet til problemene på Blixtunnelen. Andre bedrifter grunnet uheldige omstendigheter ikke får tilbudt sine kunder produktet de betaler for pleier ofte å komme med kompensasjon som et «plaster på såret». Dette kan også regjeringen gjennom VY tilby sine kunder. Jeg tenker da på kompensasjon utover mulighetene en har i dag til å søke om 50 % prisavslag på den berørte enkeltavgangen ved større forsinkelser.

Svar:

Problemene som oppstod kort tid etter åpningen av Follobanen 11. desember førte til at Vy måtte innstille mange avganger. I perioden fra 9. januar frem til gjenåpningen av Follobanen 5. mars ble det kjørt etter en alternativ ruteplan med færre avganger og noe lengre kjøretid. Fra 5. mars har de reisende på Follobanen og Østfoldbanen fått tilbake den nye ruteplanen som ble innført i forbindelse med åpningen av Follobanen. Det er svært beklagelig at de reisende har hatt så store utfordringer med en helt ny jernbanestrekning som fellesskapet har brukt svært mye penger på. Når det nå igjen ble nødvendig å stanse trafikken gjennom Blixtunnelen så skapte det igjen usikkerhet for de reisende.

I tråd med forskrift om jernbanepassasjerers rettigheter og avtalefestede vilkår i trafikkavtalene mellom

Jernbanedirektoratet og togselskapene, har den reisende med region- og lokaltog krav på 50 prosent refusjon av billettpris dersom togavgangen enten er minst 30 minutter forsinket eller innstilt, og det er mer en 30 minutter til neste avgang. Når det gjelder spørsmålet om en utvidet refusjon utover kravene i transportvilkårene, er dette et alternativ som har blitt drøftet mellom Jernbanedirektoratet og Vy. Det ble imidlertid konkludert med at dette ikke var hensiktsmessig ut fra tre hovedbegrunnelser.

For det første at det i perioden fra 9. januar til 5. mars tydelig ble kommunisert til kundene hvilket togtilbud som kunne forventes ved kjøp av billett. Vys rutepublikasjoner var oppdaterte med revidert rutetilbud, og Bane NORs sanntidsinformasjon tilpasset nedskalert ruteplan.

For det andre er det slik at en vesentlig andel av togkundene som fikk et redusert tilbud i denne perioden, reiser innenfor takstsamarbeidsområdet til Ruter (søndre Oslo, Nordre Follo, Ås og Vestby). Det ville være en umulig oppgave å identifisere hvilke kunder med Ruterbillett som har krav på en eventuell kompensasjon. I praksis kunne da alle med Ruterbillett i sone 1 Oslo, sone S02, sone S03 og sone S04 ha krevd refusjon, uavhengig om de hadde benyttet tog i perioden med redusert tilbud.

For det tredje ville en eventuell refusjonsordning begrenset til kunder utenfor Ruter-området (med billett fra Vy), i stor grad premiere de togkundene på Follobanen/Østfoldbanen som ble minst berørt av stengingen av Follobanen. Det vil si pendlere fra Nedre Glommaregionen og Indre Østfold. Førstnevnte hadde tilnærmet ordinært rutetilbud med noe lengre reisetid (kun rushtidsavganger ble innstilt), mens sistnevnte hadde suppleringsbusser (direktebusser) mellom Mysen/Askim/Spydeberg og Oslo for å kompensere for redusert rushtidstilbud.

Å reise kollektivt skal være praktisk og forutsigbart. Reisende som opplever driftsforstyrrelser skal kompenseres i henhold til rettighetene de har i tråd med gjeldende regelverk. Vi vil i tiden fremover prioritere å ta

bedre vare på eksisterende infrastruktur. Mer fornyelse av jernbanen vil bidra til å gi et bedre togtilbud til reisende i hele Norge.

SPØRSMÅL NR. 2362

Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 7. juni 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Selskapet Smaken av Grimstad AS har i 106 år nytt godt av ren og rimelig norsk vannkraft som innsatsfaktor i produksjon av høykvalitets kortreiste matvarer, basert på råvarer fra lokale bønder. Galopperende prisvekst på mange råvarer og innsatsfaktorer firmaet er avhengig av, som sukker, glass og metal som er globale handelsvarer, samt rekordsvak krone gjør fremtiden usikker. Regjeringens økte skatter og avgifter hjelper heller ikke.

Hva er egentlig regjeringens plan for norske bedrifters konkurransekraft framover?

BEGRUNNELSE:

Lenge var det strømpriser og økte kostnader som påvirket bunnlinjen på norske bedrifter. Nå er det valutakursen som er den største trusselen for mange, og valutaen blir stadig svakere. Det er mange hypoteser til det, blant annet mindre tiltro til norsk næringspolitikk og skattepolitikk.

Over tid er valutamarkedet drevet av hva investorer tror om fundamentale forhold i økonomien, i større grad enn ren spekulasjon. Og selv for valutaspekulasjon ligger det også en fundamental analyse til grunn for valutaspekulasjoner.

Inntrykket blant investorer at Norge nå er blitt mer risikofyllt og uforutsigbart, noe som påvirker kronkursen. Regjeringens særskatt på norsk eierskap hjelper heller ikke. Det er interessant å høre hvilken plan regjeringen har for å motvirke og reversere denne utviklingen framover, eller om regjeringen i det hele tatt har en plan for det.

Svar:

Takk for et spørsmål om et viktig, komplisert og sammensatt tema. Regjeringen arbeider for gode rammevilkår som legger til rette for høy sysselsetting og økt samlet verdiskaping. I fjor økte bedriftsinvesteringene i Norge med nesten 15 prosent. Vi må tilbake til høykonjunkturen i 2007

for å finne en like høy vekst i et enkeltår. Investeringsnivået i næringslivet er nå høyt i et historisk perspektiv. Det skriver også NHO i en ny rapport. Nye tall fra Norges Banks regionalt nettverk tilsier at bedriftene vil øke investeringene noe også fremover. Bare i fjor ble det skapt over 100 000 nye jobber. Eksporten øker, arbeidsledigheten er på rekordlave nivåer, og sysselsettingen har ikke vært høyere siden finanskrisen. Det etableres nye foretak og vi har færre konkurser enn før pandemien. Inflasjonen i Norge er lavere enn blant mange av våre handelspartnere. Dette er positive tegn.

Samtidig er det urolige tider med krig i Europa, energiknapphet og inflasjon. A fastslå hva som driver den norske kronkursen er vanskelig. I siste pengepolitiske rapport (PPR 1/23) trekker Norges Bank frem petroleumspriser, rentedifferanser og finansiell markedsuro som de tre viktigste forklaringsfaktorene bak kursbevegelser i kronen den siste tiden. Det siste året har Norges Bank hevet renten betydelig, men likevel mindre enn sentralbankene hos våre viktigste handelspartnere. Risikoviljen i markedene har også svekket seg i møte med usikkerheten om fremtidig utvikling i inflasjon og bankuro i USA. Når usikkerheten øker, søker investorer seg gjerne til større valutaer, såkalt «trygge havner», og små valutaer som den norske kronen kan falle i verdi.

Norges Bank har det operative ansvaret for pengepolitikken. Inflasjonsstyringen skal være fremoverskuende og fleksibel, slik at den kan bidra til høy og stabil produksjon og sysselsetting samt til å motvirke oppbygging av finansielle ubalanser. Inflasjonsstyring forutsetter flytende valutakurs. A ha en egen valutakurs som flyter fritt, innebærer at valutakursen fungerer som en støtdemper for norsk økonomi. Dette var f.eks. svært viktig etter oljeprisfallet i 2014. Da svekket kronen seg som følge av oljeprisfallet og ga eksportbedriftene en bedring i lønnsomheten og styrket kostnadmessig konkurranseevne. En egen valuta gjør det dermed mulig å føre en pengepolitikk som gir

en mer stabil konjunkturutvikling enn vi ellers ville ha fått dersom råvareprisene endres kraftig.

Fra tid til annen kan likevel det å ha en egen valuta gi opphav til forstyrrelser som utfordrer en stabil økonomisk utvikling. Den nåværende kraftige svekkelsen av kronkursen er et eksempel på det, siden den isolert sett bidrar til økte importpriser og dermed høyere prisvekst. I det siste har Norges Bank måttet øke renten for at prisveksten skulle bringes tilbake mot målet, blant annet fordi kronen har fortsatt å svekke seg.

Selv om fremtiden er uvis, vet vi at vi må ha omstilling og innovasjon dersom vi skal nå klimamålene og ha høy velferd også fremover. Rammebetingelsene skal legges til rette for det. Det er imidlertid en rekke faktorer som virker inn på lønnsomheten av å investere i og drive næringsvirksomhet i Norge. Skatter og avgifter er kun en av flere påvirkningsfaktorer. Det er imidlertid totalen som avgjør. Tilgang til naturressurser, arbeidskraft, kap-

ital, forskning og utvikling og markeder nasjonalt og internasjonalt er viktig. Norge har også høy grad av tillit i samfunnet, en velfungerende infrastruktur og gode offentlige tjenester og institusjoner. Regelverket er forenklet, og de administrative byrdene er redusert. Og det føres en ansvarlig finans-, penge- og næringspolitikk. Regjeringen vil legge til rette for at det skapes lønnsomme jobber over hele landet, styrke investeringene på fastlandet, øke norsk eksport utenom olje og gass og kutte Norges klimagassutslipp. Vi vil derfor føre en aktiv næringsomstillingspolitikk som tar i bruk et spekter av effektive virkemidler og som spiller på lag med små og store bedrifter i hele Norge. Omprioriteringer i det næringsrettede virkemiddelapparatet gir uttrykk for en spissing av virkemidlene mot grønn omstilling. Samlet skal disse grepene få fart på omstillingstakten, eksportinnsatsen og industriutviklingen i hele Norge og bidra til at vi får mer næringsutvikling og grønn omstilling.

SPØRSMÅL NR. 2363

Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 5. juni 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

På hvilken måte vil regjeringen sikre det norske forsknings-, innovasjons- og studiemiljøet på fusjonsenergi som i dag finnes ved UiT Norges arktiske universitet, i overensstemmelse med strategien Energi21?

BEGRUNNELSE:

Nylig behandlet stortinget Dokument 8:107 S (2022–2023) og Dokument 8:129 S (2022–2023) om mer kunnskap om kjernekraft i Norge. Statsråd Terje Aasland sa i debatten at «Norge har ikke kompetanse innen drift av kjernekraft i kraftforsyningen», og at han mener «det er viktig at vi løpende følger med på utviklingen innenfor kjernekraftteknologien, også gjennom internasjonale forskningsprogrammer som norske aktører deltar i». Statsråden omtaler fusjonsenergi som «interessant», blant annet fordi avfallsproblematikken blir eliminert og fordi det skjer gjennombrudd i forskningen på dette feltet. Utover dette henviste statsråd Aasland til statsråd Ole Borten Moe som den ansvarlige for forskningen.

I stortingsdebatten om de to representantforslagene løfter både statsråd Aasland og andre representanter fra regjeringspartiene fram de nye studieplassene innen nuk-

leære fag og bevilgningen på 200 millioner kroner til et nasjonalt senter for nukleær forskning, for å vise at Norge styrker kunnskapen på dette feltet. Når regjeringen presenterer satsingen på 200 millioner kroner til et nasjonalt senter for nukleær forskning, går det derimot tydelig fram at dette senteret vil utvikle kunnskap om sikkerhet og beredskap knyttet til de problematiske sidene ved fisjonskraft. Det er svært viktig å skille denne formen for kjernekraft fra fusjonsenergi. Risikoer vi forbinder med kjernekraft, er utelukkende knyttet til fisjonsenergi. Fusjonsprosesser, derimot, skaper ikke radioaktivt avfall, og det er bare fisjonsprosesser som kan løpe løpsk slik vi kjenner fra tidligere ulykker.

Norge har ved UiT Norges arktiske universitet et sterkt fagmiljø på fusjonenergi. Dette er den eneste norske institusjonen som forsker, publiserer og tilbyr masterstudier på fusjonsenergi. Viktige deler av dette arbeidet skjer i en samarbeidsavtale med Massachusetts Institute of Technology (MIT), et samarbeid som Equinor har investert betydelige midler i. Dette arbeidet er altså ikke finansiert gjennom regjeringens satsing på et senter for nukleær forskning. Heller ikke Forskningscentre for miljøvennlig energi (FME) eller andre strategiske forskningsprogram i regi

av Norges forskningsråd åpner for søknader på fusjonsenergi. Dette gjør det norske fagmiljøet unødigg sårbart.

Svar:

Forskningen på fusjonsenergi ved Universitetet i Tromsø er organisert i et senter med navn DYNAMO. Virksomheten ved UiT inngår i et internasjonalt samarbeidsnettverk på området, og UiT inngikk i 2022 en avtale med EUROfusion som sikrer at universitetet formelt skal kunne delta

og bidra til europeiske forskningsprosjekter på fusjonsenergi. DYNAMO senteret er prioritert av UiT og har status som Aurora-senter ved Universitetet. Det betyr at senteret mottar en betydelig strategisk bevilgning fra universitetets egen grunnbevilgning.

UiT kan for øvrig søke om støtte til grunnforskningsprosjekter innen fusjonsenergi over Forskningsrådets FRIPRO-program (fri prosjektstøtte).

SPØRSMÅL NR. 2364

Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson

Besvart 7. juni 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

En samlet energi- og miljøkomité går i Innst. 467 S (2022-2023) inn for å be regjeringen om å “legge fram en plan med mål og virkemidler for å fremme utbygging av produksjon av fornybar kraft i næringsarealer, langs motorveier og i andre nedbygde arealer, med mål om minst 5 TWh produksjon innen 2030”.

Finnes det anslag på hva økt nærenergiproduksjon i denne størrelsesordenen vil kreve av utbedringer av nettet, og hva slik utbedring vil koste?

BEGRUNNELSE:

Stortinget har ved flere anledninger, med brede flertall, gått inn for å legge til rette for økt sol- og vindkraftproduksjon på nedbygde arealer. I Innst. 467 S (2022-2023) innstiller en samlet energi- og miljøkomité på å sette et mål for produksjon av nærenergi på minst 5 TWh innen 2030. I tillegg foreslår komiteen å be regjeringen “gjennomgå og fjerne regulatoriske hindre for energiproduksjon på næringsarealer og andre nedbygde arealer”, å “heve grensen for hvor mye egenprodusert, fornybar energi som kan deles fra næringsbygg”, og å “legge frem forslag til endringer som tillater områdeløsninger og deling av lokalprodusert strøm og energilagring mellom bygg med ulike gårds- og bruksnummer”.

En av innvendingene mot økt produksjon av sol- og vindenergi på grå arealer er at lavspenningsnettet ikke alltid er rigget for å ta imot slik produksjon, men det er for spørsmålsstilleren uklart hvor omfattende dette problemet er. Rapporten “Hvordan får solkraft fra Norges hus-tak inn i kraftsystemet?” (Fornybar Norge, 2022) antyder

at problemet er størst i grisgrendte strøk. Rapporten ser imidlertid kun på solkraftproduksjon på tak, og ikke på vindkraftproduksjon ved næringsbygg, langs motorveier og andre nedbygde arealer.

Svar:

Økt energiproduksjon vil kunne føre til behov for investeringer i strømmettet. Hvilke investeringer som er nødvendig vil særlig bestemmes av hvor mye som skal tilknyttes og hvor tilknytningen til nettet skal skje. For å holde nettkostnadene nede er det viktig at ny produksjon etableres i områder med tilstrekkelig ledig kapasitet.

NVE opplyser at de ikke har sett konkret på nettkostnader ved utbygging av fornybar kraft i eller langs næringsarealer, motorveier og andre nedbygde arealer. Regjeringen vil følge opp Stortingets vedtak av 5. juni 2023 der Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål og virkemidler for å fremme utbygging av produksjon av fornybar kraft i næringsarealer, langs motorveier og i andre nedbygde arealer med mål om minst 5 TWh produksjon innen 2030. En vurdering av konsekvenser og kostnader, herunder konsekvenser for strømmettet, vil være en naturlig del av oppfølgingen av dette vedtaket.

SPØRSMÅL NR. 2365**Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide****Besvart 6. juni 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

Hva innebærer det at øvelse Gemini har redusert ambisjon i 2023, hvorfor reduseres ambisjonen for denne øvelsen når terrorfaren det siste året har vært definert fra høy til moderat av PST, og hva ville kostnaden være ved å gjennomføre øvelsen med normalt ambisjonsnivå?

BEGRUNNELSE:

Statsråden viser i sitt svar på spørsmål 552 fra Finanskomiteen/Høyres fraksjon av 19.5.2023, om omprioritering av 450 millioner kroner fra øvingsaktivitet i Forsvaret til tiltak i forbindelse med aktivering av Fase 1 i det operative planverket, til følgende:

"Konsekvenser i det korte perspektivet er redusert systemtrening på bataljons-, brigade- og hærnivå i Hæren, redusert samtrenting mellom forsvarsgrenene, redusert systemtrening i FLO og en reduksjon i øving i felles operative arenaer. Følgende øvingsaktivitet har redusert ambisjon i 2023 som følge av omprioritering av midler til forsyningsberedskap:

- Øvelse Polaris Gram
- Øvelse Gemeni
- Øvingsaktivitet som gjelder fellesoperasjoner"

Svar:

Forsvaret har opplyst at øvelse Gemini i 2023 ble gjennomført som en «Table top exercise (TTX)», hvor beslutningstakere på operasjonelt og taktisk nivå i politiet og Forsvaret var samlet for å diskutere problemstillinger knyttet til håndtering av et terroranslag mot olje- og gassinstallasjoner på norsk sokkel. Tidligere år har øvelsen vært gjennomført med taktiske styrker som har øvet rundt og på en plattform. Endring av øvelsen i 2023 er gjort med bakgrunn i erfaringer fra fjorårets øvelse og med omprioritering av øvingsmidler. Forsvaret rapporterer at årets gjennomføring i form av TTX var meget vellykket, uavhengig av budsjettkutt. De oppsatte øvingsmålene ble nådd, og det ble gjort ytterligere erfaringer. Det vurderes derfor om også neste års øvelse skal gjennomføres som en TTX. Taktisk nivå i Forsvaret og politiet vil uansett fortsette å trene sammen flere ganger i året på taktikker og prosedyrer relatert til et slikt oppdrag.

Normalt budsjetteres det med om lag 8 millioner kroner til øvelse Gemini, i tillegg til midler som dekkes av politiet og deltagende avdelinger fra Forsvaret. Forsvaret opplyser at årets øvelse Gemini anslås å koste om lag 500 000 kroner.

SPØRSMÅL NR. 2366**Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg****Besvart 7. juni 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Statssekretær Ragnhild Sjoner sa til VG 12. mai at regjeringen ikke vil fjerne moms på klimavennlige produkter og tjenester som blant annet frukt og grønt, kollektivtransport, elsykler og reparasjon fordi det ikke vil føre til lavere priser. Statens eget Forbrukerråd, flere næringslivsorganisasjoner og forskermiljøer mener at momsfritak vil medføre lavere pris for forbrukere, og at det kan bidra til utslippskutt.

Hvilke kilder baserer regjeringen uttalelsene sine på?

Svar:

I et intervju med VG uttalte statssekretær Ragnhild Sjoner Syrstad at «lavere avgift kan motsvares med økte priser». Som statssekretæren forsøker å formidle, er det ikke opplagt at reduksjoner i merverdiavgiften veltes fullt ut over i lavere priser til forbruker. I hvilken grad avgiftsendringer gir lavere priser, vil avhenge av flere forhold, blant annet hvordan tilbud og etterspørsel i det aktuelle markedet påvirkes av endringer i pris. En studie av endringer i merverdiavgiftssatsene i ulike land gjennomført av IMF ('Estimat-

ing VAT Pass Through', Working Paper WP/15/214), viser at overveltingen også kan avhenge av hvilke endringer som gjennomføres. Ifølge studien virker overveltingen å være nær null ved satsendringer for avgrensede grupper av varer eller tjenester. Andre studier konkluderer med at en generelt kan forvente at store satsendringer i stor grad veltes over i prisene, mens bildet er mer uklart for små satsendringer, se for eksempel Copenhagen Economics' rapport 'Study on reduced VAT applied to goods and services in the Member States of the European Union' fra 2007.

Det finnes med andre ord ikke et entydig svar på hvordan satsendringer i merverdiavgiften påvirker prisene.

Dersom ikke satsendringen veltes over i prisene vil ikke tiltaket ha noen klimaeffekt, men vil være en ren overføring av midler fra fellesskapet til aktørene som selger de klimavennlige produktene, noe som kan bidra til svakere oppslutning om klimapolitikken over tid.

Merverdiavgiftsfritak for klimavennlige varer eller tjenester er uansett et lite effektivt klimavirkemiddel.

SPØRSMÅL NR. 2367

Innlevert 26. mai 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg

Besvart 6. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Foreningen Tryggere Ruspolitikk har fått nei fra departementet for økonomisk støtte til rusmiddelanalysetjeneste. Tjenesten skal sikre at rusbrukere vet innholdet i rusmidler, og forebygger skader og overdoser. Departementet sier i sitt svar til foreningen at skadereduksjon ikke faller innenfor mandatet til dagens støtteordninger.

Vil regjeringen endre mandatet til dagens støtteordninger på rusfeltet slik at skadereduksjon inkluderes her, eller innføre en ny støtteordning hvor det kan gis støtte til skadereduksjon?

Svar:

Foreningen Tryggere Ruspolitikk har fått avslag på søknad om tilskudd til rusmiddelanalysetjeneste over tilskuddsordningen til frivillig rusmiddelforebyggende og spillavhengighetsforebyggende innsats, jf. statsbudsjettets kap. 714, post 70 for 2022. Begrunnelsen for avslaget var at aktivitetene i prosjektet «Drift av rusmiddel-analysetjenester» ikke i tilstrekkelig grad faller under formålet med tilskuddsordningen og derfor ikke kan tildeles midler, jf. forskrift om tilskudd til frivillig rusmiddelforebyggende og spillavhengighetsforebyggende innsats. Som representanten Berg påpeker, var det avgjørende for sakens utfall at rusmiddelanalysetjenester i overveiende grad må anses for å være skadereduserende og ikke primært et forebyggende tiltak, slik formålet i forskriften knyttet til tilskuddsordningen krever.

Over Helse- og omsorgsdepartementets kapitler på statsbudsjettet er det flere tilskuddsordninger som skal

ivareta ulike aktiviteter og tilbud i regi av frivillig sektor innen rusfeltet. Gjeldende regelverk for disse tilskuddsordningene vil ikke kunne dekke et tilbud om rusmiddelanalysetjenester i regi av frivillige organisasjoner. Jeg er imidlertid kjent med at Helsedirektoratet planlegger å evaluere ordningen «Frivillig rusmiddelforebyggende og spillavhengighetsforebyggende innsats» sammen med tilskuddsordningen "Driftstilskudd til frivillige rusmiddel-politiske organisasjoner" i 2024. Det vil være naturlig at de da også vurderer om regelverket bør endres til at skadereduserende tiltak omfattes. Forslag til eventuelle endringer i den aktuelle tilskuddsordningen vil legges frem i budsjettforeleggene for 2025.

Det er per i dag ingen plan om nye tilskuddsordninger innen rusmiddelfeltet. Kommunene kan imidlertid søke midler til tiltak som forebygger/reducerer skade av pågående rusmiddelbruk over tilskuddsordningen til kommunalt rusarbeid. Kommunene kan velge å utvikle tilbud i samarbeid med andre kommuner, bruker- og pårørendeorganisasjoner, andre frivillige og ideelle aktører og/eller offentlige tjenester.

I overdosestrategien, som er forlenget fram til Forebyggings- og behandlingsreformen på rusfeltet er lagt fram, er et av tiltakene å vurdere om testing av rusmidler kan være nyttig. Helsedirektoratet har tidligere opplyst departementet om at kunnskapsgrunnlaget for et slik tiltak er mangelfullt. Det er naturlig at jeg i det videre arbeidet med reformen vurderer hvordan dette tiltaket eventuelt kan følges opp.

SPØRSMÅL NR. 2368**Innlevert 27. mai 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson****Besvart 6. juni 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt****Spørsmål:**

Viser til spørsmål 15:746 (2022-2023) den 16.11.2022 om erstatning og kompensasjon for migrantarbeiderne i Qatar og deres familier som blant annet har opplevd dødsfall, invaliditet og brudd på menneskerettigheter i forbindelse med fotball-VM. Utenriksministeren sa da at hun ville bruke flere metoder for å påvirke og utvise press overfor Qatars myndigheter, blant annet gjennom direkte diplomati og gjennom overnasjonale organer som FN.

Hva har utenriksministeren foretatt seg for å påvirke Qatar siden hun lovte dette november i fjor?

Svar:

Jeg møtte Qatars daværende utenriksminister og visesatsminister Sheikh Mohammed bin Abdulrahman Al-Thani i marginen av sikkerhetskonferansen i München 17. februar 2023. Under møtet tok jeg opp menneskerettighetssituasjonen i Qatar, ga anerkjennelse for grepene som er gjort, og ga samtidig oppfordring til forsterket innsats.

Qatar har innført flere reformer innen arbeidsmarkedet de siste årene. Før arbeidsreformene i 2021 hadde

f.eks. arbeiderne svært begrensede muligheter til å sende inn klager i tilfelle tvister med arbeidsgiverne. Mellom 2021 og 2022 rapporterte ILO at antallet arbeidsklager til Qatars arbeidsdepartement økte fra 11 000 til 25 000. ILO forklarer veksten med at det er etablert en ny nettplattform for innsending av klager. Mellom oktober 2021 og oktober 2022 ble 67% av klagen løst før eller på forlikstadiet, mens resterende ble henvist til nyopprettede arbeidsdomstoler. I de fleste saker avgjør domstolene i favør av arbeiderne. Per 2022 var det utbetalt over 320 millioner USD til arbeidere i erstatning. Samtidig er vi klar over rapporter fra f.eks. International trade union confederation (ITUC) og Amnesty International som viser at ytterligere innsats er påkrevd for å følge opp tidligere gitte løfter og sikre at reformene etterleveres. Utenriksdepartementet fortsetter å følge situasjonen for migrantarbeidere i Qatar og ambassaden i Abu Dhabi har tett kontakt med ILOs kontor i Doha om migrantarbeideres rettigheter.

Alle stater må etterleve forpliktelsene menneskerettighetene oppstiller. Vi fortsetter vår dialog om menneskerettigheter med Qatar, bilateralt og multilateralt. Dette gjelder også spørsmålet om erstatning og kompensasjon for migrantarbeidere.

SPØRSMÅL NR. 2369**Innlevert 27. mai 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 7. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Er statsråden enig i at sykefraværsoppfølging er viktig og at private tilbydere her gjør en god og viktig jobb?

BEGRUNNELSE:

Helse- og omsorgsdepartementet har ikke tilgjengelig nasjonale, sammenstilte data for å kunne besvare en slik henvendelse. Slik svarte statsråden på mitt spørsmål om statistikk for sykefravær mellom private leverte helsetjenester og egenregi fra det offentlige.

NHO Geneo har i motsetning til departementet tatt seg bryet med å sammenstille statistikk fra SSB som viser at en nedgang i sykefraværet til nivået til private helse- og omsorgsleverandører vil kunne utløse 2300 flere årsverk til tjenester for befolkningen.

Sykefraværet i NHO sine medlemsbedrifter var på 7,77 prosent, mot 9,25 prosent i kommunal egenregi. Dette viser at vi trenger en miks av aktører og at sykefraværsoppfølging er viktig.

Svar:

Jeg er enig med representanten i at det er viktig å redusere sykefraværet i helse- og omsorgstjenesten, uavhengig av

om dette gjelder private tilbydere eller offentlige tjenester.

SPØRSMÅL NR. 2370

Innlevert 27. mai 2023 av stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad

Besvart 7. juni 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

25 april lanserte regjeringa mange områder slangs heile kysten som kan bli aktuelle for havvind. Samtidig vert det stadige lansert initiativ av ulike aktørar til havvindområder i tillegg til det NVE har lansert. I presentasjonen 25. april var det tydeleg at det er mange kunnskapshol, mellom anna om kostnader, påverknad på fiskevandringar, gyteområder og fugl. Forskarar har nyleg vist at torskeyngel endrar symjeretning når dei vert påverka av støy, noko som tyder på at ny aktivitet i havet kan påverke livet i havet meir enn mange trur.

Vil ministeren sørge for å fylgje havforkningsintitutet sine råd frå 2020 om å unngå gytefelt og gjennomføre minst tre års miljøkartlegging for å skaffe godt kunnskapsgrunnlag før vedtak, og meiner ministeren at det er kapasitet i forvaltninga til å utrede og vurdere konsekvensane i tråd med forvaltningslova paragraf 17 sine krav for alle desse områda som er peika ut?

GRUNNGJEVING:

Havvind er eit stort satsingsområde for regjeringa som Stortinget har stilt seg bak ut frå nokre heilt tydelige føresetnader om at utbygginga ikkje skal få alvorlege konsekvensar for natur og miljø. I handsaming av innstilling 446 S (2021- 2022) vart det gjort ei rekke vedtak om havvind som seier at det var ein føresetnad for vedtaket om å støtte det å lyse ut areal for 30 GW havvind at miljøkartleggjingane, naturpåverknaden og forundersøkingane er gjort på ein måte som sikrar omsyn til dei store biologiske verdiene i norske havområder. Det er med andre ord viktig at det blir teke omsyn til fiskeri, gytefelt, oppvekstområder for fisk og fugletrekk i saksprosessane. Havforskningsinstituttet kom i 2020 med ei liste over tilrådingar på kva som bør gjerast av forskning i samband med havvind. Det vart rådd til ein standard protokoll for fysiske og biologiske undersøkingar i minst 3 år i forkant av opning. Det vert tilrådd at der det vert bygt bør gjennomførast overvaking,

av korleis støy, lys, habitat, konstruksjon og dekonstruksjon, elektromagnetisk stråling og endra straumforhold og lagdeling i vatnet endrar seg av havvinnanlegget. Noreg har i forplikta seg til 100% berekraftig forvaltning av havområda og sterkare vern av dei mest verdfulle områda gjennom eit representativt vern av minst 30 % av havet.

Svar:

Regjeringa har en ambisjon om tildeling av prosjektområder for 30 GW havvind innen 2040. Denne ambisjonen og den langsiktige utviklingen av havvind i Norge er avhengig av tilgang på areal. Olje- og energidepartementet ga derfor NVE i oppdrag å lede en direktoratsgruppe som skulle identifisere nye områder for havvind på norsk kontinentalsokkel. I oppdraget ble direktoratsgruppa bedt om å identifisere områder som legger til rette for god sameksistens og samhandling med andre næringer, og som tar vare på viktige miljøverdier og utsikter for lønnsom utbygging.

Direktoratsgruppa har identifisert 20 områder som det foreslås å utrede vidare. Av havenergilova følger det at før et område kan åpnes for havvind skal det som hovedregel gjennomføres en strategisk konsekvensutredning. Resultatet av den strategiske konsekvensutredningen vil ligge til grunn for eventuell avgrensning og tilpasning av de identifiserte områdene, før en eventuell åpning og utlysning. Direktoratsgruppa har som en del av leveransen også levert forslag til program for strategisk konsekvensutredning. Dette forslaget har jeg sendt på offentlig høring, med frist 12. juni i år. I forslaget til utredningsprogram ligger det blant annet inne forslag om utredning av effekten på naturmangfold, herunder fisk og skalldyr. Havforskningsinstituttet har vært delaktige underveis i direktoratsgruppas arbeid og hatt mulighet til å foreslå punkter til utredningskrav.

Jeg vil vurdere høringsinnspill som kommer inn og deretter fastsette et utredningsprogram.

Den strategiske konsekvensutredningen skal gi tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å fatte vedtak om åpning av areal for fornybar energiproduksjon til havs. Utredningen kan også peke på kunnskapshull som bør tettes før åpning av ett eller flere arealer.

Når et område er åpnet og tildelt en aktør, skal aktøren gjennomføre prosjektspesifikke utredninger før vedtak om konsesjon. Også dette utredningsprogrammet blir sendt på høring før det fastsettes av departementet. Departementet har anledning til å stille krav om videre undersøkelser frem mot bygge- og driftsfasen av et prosjekt.

I tillegg til de lovfestede utredningene, har vi styrket Seapop og Seatracks arbeid med kartlegging av sjøfugl. Vi

har satt i gang grunnundersøkelser for de to åpnete områdene Utsira Nord og Sørlige Nordsjø II, og det vil også bli gjennomført undersøkelser i regi av Mareano i disse områdene. Disse undersøkelsene legger til rette for vedtak basert på et godt faglig grunnlag. Departementet har i tillegg etablert en egen sameksistensgruppe som skal bidra til at havvindsatsingen utformes i tett dialog med andre næringer og aktører.

Samlet sett mener jeg ovennevnte utredninger og kartlegginger på en god måte oppfyller kravene til forvaltningsorganets utrednings- og informasjonsplikt, jf. forvaltningsloven § 17.

SPØRSMÅL NR. 2371

Innlevert 28. mai 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen

Besvart 6. juni 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

I RNB blir det foreslått å bruke 60 millioner kroner ekstra i 2023 for å sikre nok teknikere til F-35-kampflyene. Samtidig jobber man for å legge ned Luftforsvarets Skolesenter Kjevik, en velfungerende skole som har levert kvalitetsutdanning i over 75 år.

I lys av de siste års utvikling og det som ser ut til å bli store merkostnader fra innleie, samt fullstendig endrede forutsetninger, kan statsråden avklare om beslutningen om nedleggelse er klok, eller bør avgjørelsen reverseres før kostnadene går til ytterligere til himmels?

BEGRUNNELSE:

Luftforsvarets skolesenter Kjevik ble besluttet nedlagt for å spare penger i en annen tid hvor regjeringen ikke forventet krig i nærområdene, og forsvarspolitikken fokuserte på kostnadsbesparelse ene og alene, framfor andre kriterier som lokasjon, forlegningskapasitet, strategisk viktighet, kvalitet, oppetid, etc.

Beslutningen ble tatt i forventning om å spare en milliard kroner i et 20-årsperspektiv.

Regjeringen skriver i RNB i mai 2023 om forsvaret:

For å sikre tilstrekkelig teknikere til F-35-systemet blir det planlagt med innleie av teknisk personell fra Lockheed Martin for 20,5 millioner kroner ut 2023 og med innleie av teknikere fra Kongsberg Aviation Maintenance Services for 18 millioner kroner til og med august 2023.

Jens Jahren leder i Befalets Fellesorganisasjon skrev i november 2022:

-Flytting fra Kjevik er et kostnadssluk

De fleste forutsetninger som lå til grunn når beslutningen ble fattet er ikke lenger til stede eller er vesentlig endret.

Forsvaret og Luftforsvaret har over tid hatt store utfordringer med å understøtte egen drift med teknisk personell. Kjevik har over lang tid levert en teknisk utdanning med høy kvalitet tilpasset Forsvarets særegenhet.

Skolesenteret ved Kjevik leverer i dag mye av det Forsvaret har bruk for når det gjelder teknisk utdanning.

Det er liten tvil om at denne utdanningen settes kraftig under press ved en flytting, og det er godt kjent for beslutningstakere på alle nivå.

Tidligere har det blitt pekt på at en samlokalisering på Værnes, og nedleggelse av Kjevik, ville føre til en innsparing på én milliard kroner i løpet av 20 år.

Vår tillitsvalgte i Luftforsvaret påpeker imidlertid at dette regnestykket ikke lenger går opp. I stedet for en besparelse i drift vil Forsvaret risikere å ende opp med overskridelser i milliardklassen.

Vår tillitsvalgte som har god kjennskap til prosessen slår fast at det ikke lenger er en god grunn til å tvinge flyttingen gjennom. Den bør stoppes eller utsettes i minst ti år.

Det er ikke mulig å etablere en teknisk utdanning innen de rammene som er ligger til grunn. I kort vil en eta-

blering innebære en stor kostnad som er mulig å unngå ved å bli på Kjevik. Dette er EBA-midler (eiendom, bygg og anlegg) som kan brukes til andre sårt tiltrengte EBA-prosjekter i Forsvaret.

Svar:

Stortinget vedtok ved behandlingen av Innst. 62 S (2016–2017) til Prop. 151 S (2015–2016) i 2016 å flytte Luftforsvarets tekniske utdanning fra Kjevik til Værnes.

Hensikten med tiltaket var å samle utdanningsvirksomheten i Luftforsvaret, en ambisjon som fortsatt er relevant og viktig for å styrke den tekniske utdanningen i Luftforsvaret. Det er ingen sammenheng mellom behovet for innleie av teknikere til F-35 og beslutningen om å flytte Luftforsvarets tekniske utdanning til Værnes.

Regjeringen har iverksatt flere tiltak for å styrke den tekniske understøttelsen av F-35. Innleie av arbeidskraft

er et kortsiktig tiltak. F-35 er et høyteknologisk system som det tar lang tid for teknisk personell å tilegne seg tilstrekkelig kunnskap om. Forsvarsdepartementet har i samarbeid med Kunnskapsdepartementet bidratt til at Trøndelag fylkeskommune starter opp en ny flyfaglinje ved Fosen videregående skole fra høsten av. Flyfaglinjen vil om få år øke tilfanget av teknikere i lokalområdet.

Forsvarsdepartementet vil ta imot forsvarssjefens fagmilitære råd om kort tid. Dette, samt en anbefaling fra Forsvaret om hvordan foreliggende vedtak bør håndteres og gjennomføres, vil være viktige innspill til vurderingen av hvordan Luftforsvarets tekniske utdanning skal innrettes i fremtiden. Regjeringen vil vurdere den helhetlige innrettingen av den fremtidige forsvarsstrukturen som en del av det arbeidet med den neste langtidsplanen for forsvarssektoren.

SPØRSMÅL NR. 2372

Innlevert 28. mai 2023 av stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein

Besvart 6. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Er justisministeren enig i at Norge er forpliktet etter Europarådets konvensjon om tiltak mot menneskehandel ETS nr.197 til å repatriere norske borgere som har vært utsatt for menneskehandel selv om de ikke har bedt om det, og vil justisministere i så fall undersøke om det siste norske barnet og de norske kvinnene som fortsatt er internert i nordøst Syria har vært utsatt for menneskehandel?

BEGRUNNELSE:

I slutten av mars hentet norske myndigheter hjem 2 norske kvinner med deres 3 barn fra interneringsleire i nordøst Syria. Etter det vi er kjent med, er det iallfall to kvinner og ett norsk barn som fortsatt er internert i det som FN har kalt torturlignende forhold i nordøst Syria. Vi har også forstått det slik at disse kvinnene ikke har bedt om hjelp fra norske myndigheter.

Europarådets konvensjon om tiltak mot menneskehandel ETS nr.197 (Europarådets konvensjon mot menneskehandel) stiller Norge overfor en plikt til å iverksette nødvendige tiltak for å identifisere ofre for menneskehandel (se art 10 (1) – (2)). Er det holdepunkter for at noen kan være utsatt for menneskehandel, skal identifisering-

sprosessen innledes. Konvensjonen (art 16 (1)-(2)) stiller Norge overfor en plikt til å repatriere norske statsborgere som har vært utsatt for menneskehandel. Siden det kan være bakmenn som utsetter ofre for menneskehandel for trusler, er det ikke et krav etter disse bestemmelsene at ofrene samtykker til eller ikke motsetter seg repatriering til sitt hjemland.

Europarådets konvensjon mot menneskehandel pålegger ikke hjemstaten en resultatplikt når det gjelder repatriering av ofre for menneskehandel. Artikkel 16 (1) – (2) stiller likevel krav til hjemstaten om en handleplikt for å få egne borgere som har vært utsatt for menneskehandel tilbake til sitt hjemland. Denne plikten gjelder selv om hjemstaten ikke har jurisdiksjon i det området deres borgere som har vært utsatt for menneskehandel befinner seg.

Under rettsprosessen mot den norske kvinnen som ble hentet til Norge i 2020, mente Statsadvokaten at kvinnen var offer for menneskehandel under store deler av sitt opphold i Syria siden hun ble utsatt for tvang og frihetsberøvelse (https://www.nrk.no/norge/statsadvokat-snur_-mener-terrordomt-kvinne-var-of-fer-for-menneskehandel-1.16155554). Denne rettsprosessen gjaldt spørsmålet om straffansvar for deltagelse

i terrororganisasjoner. Når statsadvokaten innrømmer at den norske kvinnen som ble repatriert fra Syria i 2020 ble utsatt for menneskehandel, vil dette også kunne være tilfellet for det norske barnet og kvinnene som fortsatt er internert i Syria.

Svar:

Europarådets konvensjon om tiltak mot menneskehandel pålegger statene en plikt til å legge til rette for og godta at en statsborger som har vært utsatt for menneskehandel i et annet land, hjemsendes. Man kan altså ikke nekte å ta imot egne borgere når en stat som er konvensjonspart anmoder om det. De involverte statsparter skal nøye vurdere offerets situasjon, og tilbakeføring skal helst skje frivillig.

SPØRSMÅL NR. 2373

Innlevert 28. mai 2023 av stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein

Besvart 6. juni 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt

Spørsmål:

Mener utenriksministeren at den norske konsulærtjenesten er en del av førstelinjen som skal identifisere og bistå nordmenn i utlandet som er ofre for menneskehandel, og kan utenriksministeren bekrefte at utenriktjenesteloven pålegger konsulærtjenesten en handleplikt overfor nordmenn som befinner seg i samme situasjon som den som er omtalt i dommen i H.F. med flere mot Frankrike i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen av 14. september 2022 og at avslag på slik konsulærbistand kan påklages etter denne loven?

BEGRUNNELSE:

Det vises til svar fra utenriksministeren i dokument nr. 15:2163 og 2162 (2022-2023).

Ifølge St. prp. 2 (2007-2008) «Om samtykke til ratifikasjon av Europarådets konvensjon 3. mai 2005 om tiltak mot menneskehandel» har alle førstelinjetjenester i Norge et generelt ansvar for å identifisere ofre for menneskehandel. Svaret fra utenriksministeren i dokument nr. 15:2162 (2022-2023) tyder imidlertid på at man ikke anser konsulærtjenesten for å være en del av denne førstelinjen som skal bistå norske ofre menneskehandel i utlandet. Spørsmålet om konsulærtjenestens rolle i forhold til å bistå nordmenn som har vært utsatt for menneskehandel

Staten som ønsker å returnere en borger av et annet land, må altså vurdere om offeret på noen måte vil være i fare i hjemlandet.

Konvensjonsbestemmelsene gir ikke en stat rett til på eget initiativ å hente hjem egne borgere fra andre stater når offeret ikke samtykker til dette.

Som utenriksministeren tidligere har uttalt kan alle norske statsborgere i utlandet be om konsulær bistand fra utenriktjenesten. Konsulær bistand gis på individuelt grunnlag og etter individuelle vurderinger i hver enkelt sak. Det er frivillig både å be om og å ta imot eventuelle tilbud om konsulær bistand. Foreldre med foreldreansvar har rett og plikt til å ta avgjørelser for egne barn.

i utlandet er stor betydning for disse ofrene og bør derfor avklares av utenriksministeren.

I avsnitt 276 i sak H.F. med flere mot Frankrike uttaler Den europeiske menneskerettighetsdomstolen at EMK fjerde tilleggsprotokoll art. 3 nr. 2 stiller krav om forsvarlig saksbehandling av hjemstaten ved at den blant annet skal være individuell og verne mot vilkårlighet. Domstolen legger videre til grunn at vurderingen om bistand må kunne prøves av et uavhengig organ. Det er i forarbeidene til utenriktjenesteloven fremhevet at loven ikke gir norske borgere rett til å kreve at utenriktjenesten skal bistå i en konkret sak. Det er heller ikke i loven eller forarbeidene sagt noe om at utenriktjenestens vurdering om bistand til nordmenn kan prøves av et uavhengig organ. Svaret fra utenriksministeren i dokument nr. 15:2163 (2022-2023) kan likevel forstås slik at norske borgere har en rett til bistand i de saker som er omtalt i dommen og at avslag om slik bistand kan påklages etter loven. Uklarheten i hvilke rettigheter norske borgere har etter utenriktjenesteloven bør derfor avklares av utenriksministeren.

Svar:

Dersom medarbeidere i utenriktjenesten skulle motta informasjon som gir grunn til å tro at en person er eller står i fare for å bli utsatt for grov menneskehandel, har enhver som er underlagt norsk jurisdiksjon handleplikt et-

ter straffeloven § 196. I tilfeller som er omfattet av denne bestemmelsen, vil utenriksjennesten informere relevante politimyndigheter om saken.

Utenriksjennesten har for øvrig ingen særskilte konsulære oppgaver knyttet til identifisering av eventuelle ofre for menneskehandel i utlandet. Det fremgår av St.prp. nr. 2 (2007-2008) at alle førstelinjetjenester i Norge har et generelt ansvar etter Europarådets konvensjon 3. mai 2005

om tiltak mot menneskehandel for å identifisere ofre for menneskehandel, samt at enkelte offentlige aktører er uttrykkelig pålagt en plikt til å vurdere om en person kan defineres som offer for menneskehandel. Utenriksjennesten er ikke blant disse omtalte aktørene.

Utenriksjennesten har iht. utenriksjennesteloven § 1 som oppgave gi bistand til norske statsborgere i utlandet. Det fremkommer av Prop. 11 L (2014–2015), jf. Innst. 133 L (2014–2015) at det ikke kan stilles rettskrav til bistand

fra utenriksjennesten. Utenriksjennesteloven pålegger ikke utenriksjennesten noen handleplikt i særskilte konsulære scenarioer. Konsulær bistand tilbys innenfor de de rammene som Stortinget har satt, herunder i Meld. St. 12 (2010-2011), jf. Innst. 396 S (2010–2011). Den enkelte norske borger kan verken kreve at eller på hvilken måte utenriksjennesten skal tilby konsulær bistand i en bestemt enkeltsak. Jeg viser for øvrig til mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 2162 (2022-2023).

Heller ikke dommen i H.F. m.fl. mot Frankrike gir den enkelte norske borger noen rett til konsulær bistand. Videre pålegger dommen ikke utenriksjennesten noen handleplikt i konsulære saker, ut over å påpeke at enkeltsaker må behandles individuelt. Jeg viser til mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 2163 (2022-2023) om Norges forpliktelser etter Den europeiske menneskerettskonvensjonen i lys av denne dommen.

SPØRSMÅL NR. 2374

Innlevert 28. mai 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 7. juni 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Statkraft-sjefen seier i E24.no 26/5: «Hvis vi velger et design i Nordsjøen med store utbygginger, 3.000 megawatt per prosjekt, og at de henger sammen med både Norge og andre land og designet slik at det går netto kraft til Norge, så vil vi få noe som er både lønnsomt og gir store mengder kraft til Norge».

Er statsråden enig i dette, kvifor følgjer ikkje regjeringa desse prinsippa i utlysinga av Sørlege Nordsjø 2, og kan statsråden stadfeste at desse prinsippa blir følgde i kommande utlysingar av offshore vindkraftprosjekt?

GRUNNGJEVING:

Måten Ap/Sp-regjeringa har lagt opp utlysinga av Sørlege Nordsjø 2 Fase 1 på, ser ut til å føre til enormt store, heilt unødvendige utgifter for staten og norske skattebetalarar. Det skuldast både at omfanget av utlysinga er for lite (1500 MW), og at utbygginga ikkje blir kabla til andre land som ville ha gitt langt høgare inntekter inn i prosjektet.

Som Europas største produsent av fornybar energi, herunder betydeleg produksjon av offshore vind, kan det vere grunn til å tru at Statkraft veit kva dei snakkar om. Det er difor interessant å vite om Olje- og energiminister-

en har innsikt og kunnskap som strir mot det sjefen i statleg eigde Statkraft her seier, eller om det er andre grunnar til at regjeringa vel å gjennomføre utbygginga av offshore vind etter ein heilt annan strategi enn det Statkraft påpeikar vil spare skattebetalarane for fleire titals milliardar kroner i utgifter.

Svar:

Regjeringa har en ambisjon om å tildele prosjektområder med potensial for 30 GW havvindproduksjon på norsk sokkel innen 2040. Det tilsvarer nesten den installerte kapasiteten i dagens vannkraftsystem. Derfor bør vi gjøre dette stegvis, for å lære underveis og sikre at de mest hensiktsmessige løsningene i en svært omfattende infrastrukturutbygging blir valgt. Selv med Norges store reguleringssevne, vil kraftsystemet trolig ikke uten videre kunne håndtere en så stor mengde uregulerbar kraft. En viktig forutsetning for realiseringen av havvindambisjonen er derfor at en betydelig del av kapasiteten tilknyttes andre land. Regjeringa vil vurdere ulike nettløsninger, herunder kabler med toveis kraftflyt (hybridkabler), radialer til Europa og radialer til Norge, for hver nye utlysning.

Første fase av Sørilige Nordsjø II vil ha en maksimal kapasitet på 1 500 MW, og vil knyttes med en radial til Norge. Den radielle nettløsningen vil legge til rette for at det produseres mer fornybar kraft til det norske kraftsystemet, og vil med dette utgjøre et viktig bidrag til kraftbalansen innenlands. Første fase av Sørilige Nordsjø II har en estimert årlig produksjon på cirka 7 TWh. At første fase av Sørilige Nordsjø II knyttes radielt til Norge legger til rette for enn raskere realisering av prosjektet enn dersom prosjektet var blitt bygget ut med en hybridkabel. Det skyldes blant annet at det er flere forhold som er uavklart knyttet til regulering og markedsdesign av hybridkabler.

NVE har nylig gjennomført en analyse av virkningen på kraftsystemet av ulike nettløsninger for fase 2 av Sørilige Nordsjø II, der blant annet samfunnsøkonomiske nyttevirkninger er vurdert. I analysene er det lagt til grunn et vindkraftverk på 1 400 MW som tilknyttes budområdet NO2 (Sørlandet). NVE finner at hybridløsningene ikke gir vesentlig større inntjening til havvindprodusenten, men at nyttevirkningene er større ved en stor hybrid (1

400 MW hver vei) enn ved en radial. Det skyldes at det skapes flaskehalsinntekter over forbindelsen, spesielt som følge av samspillet med den regulerbare vannkraften. Etter dagens regelverk vil disse flaskehalsinntektene tilfalle netteier. Reguleringsmyndigheten for energi, RME, har anbefalt at Statnett eier og drifter hybridkabler til havs. Flaskehalsinntektene vil dermed i liten grad påvirke havvindparkens bedriftsøkonomiske lønnsomhet, men de kan bidra til høyere samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Samtidig vil et hybridprosjekt skape gevinster og kostnader som vi i dag ikke har full oversikt over, fordi det regulatoriske- og markedsmessige rammeverket for slike prosjekter foreløpig ikke er på plass. Jeg mener det er avgjørende for havvindsatsingen at vi i størst mulig grad forstår slike konsekvenser og finner frem til en rettfærdig fordeling av de gevinstene og kostnadene som skapes før vi går inn for hybridløsninger.

Fremover planlegger jeg å lyse ut nye prosjektområder til havvind med jevne mellomrom, og vil vurdere nettløsninger i forbindelse med hver utlysning.

SPØRSMÅL NR. 2375

Innlevert 28. mai 2023 av stortingsrepresentant Guri Melby

Besvart 9. juni 2023 av forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe

Spørsmål:

Har regjeringen gjort endringer i estimatene for hvor mye universitetene og høyskolene kan få inn i egenbetaling fra studenter fra utenfor EØS og Sveits, i lys av at mange studenter likevel ikke kommer til Norge for å studere som følge av usikkerheten som er skapt rundt forslaget om innføring av egenandelen?

BEGRUNNELSE:

I statsbudsjettet for 2023 anslo regjeringen at UH-sektoren kunne få merinntekter på 74,4 millioner kroner ved innføring av egenandel for studenter fra utenfor EØS og Sveits. På den bakgrunn foreslo regjeringen å redusere bevilgningen til sektoren tilsvarende, fordelt med 68,6 mill. kroner for universiteter og statlige høyskoler og 5,8 mill. kroner for private høyskoler.

I Prop. 68 L (2022-2023) skriver regjeringen:

«Reduksjonen i bevilgningen vil derfor trappes opp over to år etter hvert som det blir tatt opp et nytt kull som betaler studieavgift. Det innebærer en ytterligere reduksjon i ramme-

bevilgningen på 148,8 mill. kroner i 2024. Fra og med 2025 vil reduksjonen samlet være på 297,7 mill. kroner.»

Forslaget om å innføre skolepenger for studenter fra utenfor EØS og Sveits har skapt stor uro. Regjeringen og SV valgte å innføre skolepengene fra et år til et annet, i stedet for å gi sektoren et par år på å implementere det, slik blant annet Sverige gjorde. Dette har gjort at mange internasjonale studenter ikke har søkt om studieplass fra høsten av, fordi utsiktene har vært såpass uforutsigbare. Om institusjonene i høyere utdanning ikke har grunnlag for å få inn inntektene, vil regjeringens forslag redusere det økonomiske handlingsrommet, og i realiteten være et budsjettkutt.

Svar:

I anslaget for økte inntekter fra studieavgift er det lagt til grunn at antall nye studenter fra land utenfor EØS og Sveits vil gå ned. Anslaget er basert på et omfang av tredjelandstudenter på omtrent 30 prosent av tallet på internasjonale studenter i 2019 og med omtrent samme nivå på studieavgiftene som i Sverige. Siden vi allerede

har tatt høyde for at antall internasjonale studenter vil gå ned når de må betale studieavgift, har vi ikke utarbeidet nye anslag som følge av søker tallene for 2023. Færre tredjelandstudenter frigjør kapasitet og gjør det mulig å tilby studie plass til flere søkere fra Norge og andre EØS-land. I Prop. 1 S (2022–2023) ble det anslått at det tilsvarte om lag 2 600 toårige studie plasser. Budsjetteffekten av å utvide kapasiteten tilsvarende gjennom økte bevilgninger til studie plasser, ville være rundt 900 mill. kroner i 2025.

De samlede økonomiske konsekvensene for institusjonene avhenger av framtidig rekruttering av internasjon-

ale studenter og nivået på studieavgiftene. Da vi la fram budsjettforslaget for 2023, var vi tydelige på usikkerhetene ved anslaget: Departementet har ikke nøyaktig oversikt over hvor mange av dagens studenter som hadde måttet betale studieavgift, eller de faktiske kostnadene ved disse utdanningene. Det er også usikkert hvordan pågangen fra tredjelandstudenter vil endres etter innføringen av studieavgift. Utover budsjettreduksjonen som Stortinget har vedtatt og opptrappingseffektene i 2024 og 2025, vil institusjonene få beholde inntektene fra studieavgiftene.

SPØRSMÅL NR. 2376

Innlevert 29. mai 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 5. juni 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

ENOVA si støtteordning for landstraumsanlegg har vore svært vellykka. Noreg har blitt eit føregangslan d på å levere rein energi til skip ved kai. No varslar ENOVA at dei vil fjerne ordninga fordi «marknaden er moden», trass i at mange små og mellomstore hamner ikkje har investert i landstraum endå.

Meiner statsråden at det er ein moden marknad for å investere i landstraumsanlegg for dei mindre hamnene langs kysten, slik at bortfall av ENOVA-støtte ikkje vil forseinke det grønne skiftet til sjøs og ute i distrikts-Noreg?

GRUNNGJEVING:

ENOVA har støtta 193 landstraumprosjekt. Det har ført til at Noreg er eit føregangslan d for det grønne skiftet til sjøs. Ingen andre lan d har betre tilgang på landstraum. Det skuldast politisk vilje og kraft til å leie an i klimaomstillinga til sjøs, ikkje at det er ein moden marknad der slike investeringar er lønsame og kan «reknast heim». Marknaden er i praksis pr i dag ikkje-eksisterande for dei små og mellomstore hamnene – i dei aller fleste norske hamner er det ikkje ei økonomisk forsvarleg avgjerd å bygge ut landstraum utan offentleg drahjelp.

Fleire av de mindre hamnene som har planlagt landstraum, melder at planane no ikkje kan gjennomførast. Utan ENOVA-støtten forsvinn landstraum som lett tilgjengelig klimatiltak, og vil difor dette Venstre sitt syn vere med på å forseinke klimakutt og grøn omstilling til sjøs det. Det er også svært dårleg distrikts-politikk: Dei hamnene som no opplever at staten trekk opp stigen

framfor nasa på dei er ofte små hamner i distrikta, hamner som ligg lite tilgjengeleg til eller på annan måte ikkje er i stand til sjølve å prioritere investeringa.

Samtidig er det stadig fleire nye og strengare klima- og berekraftskrav på veg, blant anna utsleppsfrie verd-sarvsfjordar frå 2026. Det medfører ein meirkostnad for lokalsamfunna som no må tilpasse seg ein ny kvardag, og det er ein overgang som storsamfunnet må stille opp og bidra til.

Svar:

Jeg er glad for at vi kan være enige om at Enovas støtte til landstrøm har vært en suksess, med støtte til etablering av 193 landstrømanlegg siden 2016. Enova viser til at av de 38 havnene med mest drivstofforbruk i havn er det nå etablert landstrøm i 31.

Enova varslet i pressemelding 22. mai at siste søknadsfrist under programmet for støtte til landstrømanlegg vil være 6. desember. Det er altså mulig for havner å søke på en runde til, i tillegg til den som hadde søknadsfrist 1. juni. I pressemeldingen skriver Enova blant annet at

«Årsaken er at tilstrekkelig mange profesjonelle aktører i dag tilbyr landstrøm og at det ikke lenger er nødvendig med investeringsstøtte.»

Videre skriver de at

«Det er nå i ferd med å etableres et fungerende marked for landstrøm og da er det riktig å bruke våre midler på andre områder.»

Jeg vil i den forbindelse minne om at Enova er et spesialverktøy for støtte til senfase teknologiutvikling og tidlig markedsintroduksjon av klima- og energiløsninger. Støtte fra Enova skal avlaste risiko og kostnader for de som er først ute med å teste nye løsninger. Det ligger i Enovas mandat at de trapper ned og avslutter støtte til segmenter etter hvert som markedet og teknologien utvikler seg. Dette prinsippet gjaldt også da Bjørlos parti Venstre satt i regjering. Som da, må Enova må stadig prioritere hvor innsatsen deres gir størst effekt og fellesskapets midler anvendes mest mulig effektivt. Det er mye som må skje på mange områder for at vi skal nå klimamålene våre.

I pressemeldingen legger Enova vekt på at bruken av de etablerte anleggene ofte er begrenset og at Enova derfor fortsatt vil støtte installasjon av landstrømsystem i far-

tøy. Med flere fartøy vil også lønnsomheten i utbyggingen av anlegg øke. Enova trekker også frem at det ofte er utfordringer med å få tilgang til kraft i havner og at de derfor ønsker å støtte innovative landstrømanlegg som tar i bruk ny teknologi som reduserer behovet for nett gjennom det nye teknologiprogrammet "Fleksibilitet i energisystemet".

Enova fortsetter med andre ord å støtte opp om utviklingen i bruken av landstrøm. Enova har dessuten startet et arbeid for å utvikle et nytt programtilbud for elektrifisering av maritim transport og overgangen til nullutslipp, hvor de blant annet vil se på behovet for infrastruktur for lading, noe som krever enda mer av kraftnettet enn landstrøm. Målet deres er å åpne støtteprogrammet første halvdel av 2024.

SPØRSMÅL NR. 2377

Innlevert 29. mai 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja

Besvart 6. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

I Aftenposten 28. mai kunne man lese om at det nå gjøres store endringer i E18 Vestkorridoren prosjektet. Endringene får store konsekvenser for de kvalitetene knyttet til byutvikling, barrierevirkning og forurensning, som la grunnlaget for et politisk flertall for prosjektet.

Hva vil statsråden gjøre for at E18 Vestkorridoren blir finansiert slik at prosjektet gjennomføres i tråd med de politiske forutsetningene?

BEGRUNNELSE:

Nye E18 skulle være et miljø- og byutviklingsprosjekt, ikke bare et veiprojekt. Om miljølokket på Strand skrinlegges, vil enda et miljøtiltaket i byggingen av veien fjernes. Det betyr en betydelig svekkelse av prosjektet med økt barrierevirkning, støy, støv og ulemper i et tett befolket område.

Lokket var et viktig tiltrengt grøntområde i et område sterkt preget av asfalt og kjørebaner.

Da miljølokket på Strand ble vedtatt, ble det omtalt at dette var for å "optimalisere løsningen" og ble gjort blant annet for å kompensere for inngrepet i nærmiljøet hvor veier og infrastruktur mellom Stabekkløkket og Strand, som på enkelte punkter er opp mot 14 kjørebaner i bredden - Vestre lenke, E18 Gjønnesdiagonalen og 4-felts lokalvei møtes på dette stedet

Busstraseen og sykkeltraseen er allerede tatt ut av E18-prosjektet, i tillegg til bortfall av grøntområdet på Lysaker og forkorting av Stabekk-lokket.

I ny E18-løsning er det lagt opp til ett mindre kjørefelt i vestgående retning enn det er i dag. I rushtid kan man dermed både frykte og forvente at lokalvegnettet i langt større grad vil bli belastet. Også av denne grunn er miljølokket på Strand av stor betydning for nærområdene.

Svar:

Områdereguleringsplan for E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta fra 2017 inneholdt en separat bussvei på strekningen. I juni 2020 vedtok Stortinget utbygging og finansiering av E18 Lysaker - Ramstadsletta, jf. Prop. 38 S / Innst. 393 S (2019-2020). Behandlingen av saken medførte at bussveien utgikk. Det framgår videre av behandlingen at partene også skulle aktivt søke etter inntektsgenererende/kostnadsreducerende tiltak. En forenklet løsning for Lysaker kollektivterminal ble også inkludert i prosjektet til en kostnad på maks. 700 mill. 2020-kr inkl. mva.

Det er altså gjennom behandling av Prop. 38 S / Innst 393 S (2019-2020) lagt til grunn at E18-prosjektet arbeider for å redusere kostnader, og det er forutsatt sterk kostnadskontroll. Det forutsettes videre at Bærum kommune, som reguleringsmyndighet gjennomfører de nødvendige prosesser om omreguleringer i samarbeid med Statens

vegvesen og Viken fylkeskommune. Anleggsarbeidene knyttet til E18 Lysaker - Ramstadsletta ble startet i november 2020.

Statens vegvesen har med bakgrunn i Stortingets behandling av Prop. 38 S / Innst 393 S (2019-2020) foretatt justeringer i prosjektet, og planlagt med omreguleringer slik at bussveien utgår. Forutsetningen for et lokk for lokalveien på Strand er dermed ikke lenger til stede. Lokkets tekniske funksjon var å være bru for bussveien med bussholdeplass over lokalveien mellom Strand og Stabekk. Siden bussveien utgår, vurderer Statens vegvesen at Strandlokket ikke lenger vil bidra vesentlig til prosjektets samfunns mål.

Statens vegvesen har våren 2023 satt i gang en reguleringsprosess for endringene der blant annet regulert Strandlokk fjernes. Oppstart på planarbeidet med endringene ble varslet den 16. mars 2023 etter at planinitiativ ble oversendt Bærum kommune i desember 2022.

Jeg er gjort kjent med at både naboer og lokale velforeninger har vist betydelig misnøye med at Strandlokket fjernes. Jeg er videre kjent med at Statens vegvesen i møte med velforeningene den 3. mai 2023, informerte om at Strandlokket ikke er inkludert i konkurransegrunnlaget/tilbudene for kontrakten på prosjektering og bygging av Fornebukrysset - Strand. Det ble også opplyst om at byggekontrakten er planlagt signert i juni 2023, og at ny reguleringsplan tidligst vil bli vedtatt våren 2024. Det er avklart med Bærum kommune at det ikke er nødvendig med full konsekvensutredning, men at viktige forhold knyttet til endringen som bl.a. støy, luft og grøntarealer

vurderes i den videre planavklaringen og tas med i planbeskrivelsen. Statens vegvesen opplyser at samarbeidet med Viken fylkeskommune og Bærum kommune knyttet til omreguleringen av Strandlokket, så langt har vært godt.

Statens vegvesen viser til at den foreslåtte nye løsningen uten Strandlokk vil bidra til betydelige besparelser både økonomisk (om lag 300 mill. kr), og når det gjelder CO₂-utslipp. I tillegg bidrar endringen til færre sprengninger, redusert massetransport og en enklere anleggsgjennomføring - noe som reduserer ulempene for naboene i anleggsperioden, både støymessig og luftkvalitetsmessig. Beregninger viser også at den foreslåtte nye løsningen heller ikke medfører økt luftforurensning og dårligere lokale støyforhold i området når trafikken settes på.

Prognosen for sluttkostnad for E18 Lysaker - Ramstadsletta vurderes pr. d.d. å være innenfor prosjektets styringsramme. Det er imidlertid fortsatt stor usikkerhet i markedet, og Statens vegvesen vurderer at det vil være krevende å holde prosjektet innenfor styringsrammen uten å iverksette forenklinger og kutt. Statens vegvesen har derfor igangsatt en omregulering der Strandlokket foreslås helt eller delvis å utgå. I denne planprosessen vil endringenes betydning for forhold som økonomi, anleggsgjennomføring, klimagassutslipp, støy, luft og grøntarealer beskrives nærmere.

Det legges til grunn at omreguleringen av Strandlokket gjennomføres med god medvirkning og i henhold til gjeldende regelverk.

Jeg viser for ordens skyld også til mitt likelydende svar på skriftlig spørsmål 2382.

SPØRSMÅL NR. 2378

Innlevert 30. mai 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 2. juni 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Hva synes ministeren om praksisen til Nordland fylkeskommune, mener ministeren at det er et brudd på «kontrakten» til IMDI når du som flyktning blir bosatt i en kommune som ikke kan tilby videregående utdanning, og hvordan kan en flyktning vite hva en han/hun sier ja til når de bosetter seg i Nordland fylke?

BEGRUNNELSE:

Aldersgrensa på 24 år for inntak på ordinære skoleplasser på videregående skoler i Nordland gjør at våre mi-

noritetsspråklige elever rømmer fylket. Som eneste fylke i Norge har Nordland i 2018 innført at elever over 24 år ikke kan søke på videregående skole. Dette rammer innvandrere og bosatte flyktninger spesielt. Og det rammer Nordland fylke generelt.

Avgangsklassen på VIO skole i Svolvær består av 12 elever som har gjennomført norsk 10-årig grunnskole på 2-4 år. Men i juni slutter utdanningsferden for 11 av 12 elever. Bare en av de aktuelle er under 24 år og har ungdomsrett til videregående opplæring. De resterende som har lyst og anlegg for å ta videre utdanning må flytte til et annet fylke hvis de skal ha muligheten.

Alternativet er å ta videregående utdanning via nettskolen i Nordland. Men dette er uaktuelt for disse elever; da det er vanskelig å ta fag som helsefagarbeider, rørlegger eller mekaniker på nett. I tillegg til å finne den aktuelle praksisplassen selv. Dette blir altså overlatt til de som har minst nettverk og dårligst forutsetning for å klare det. Utdanningen på nett er etter min oppfatning forbedret de som har veldig gode norskkunnskaper og med god digital kompetanse og erfaring med bruk av nettstudier - altså ikke denne elevgruppen. Kombinasjonsforsøket er et godt tiltak, men det dekker for få fag og for få elever til at det monner. Det har også vært et tilbud om stedbasert opplæring i deler av Nordland. Dette tilbudet er heller ikke tilpasset voksne elever med barn. En aleneforelder kan for eksempel ikke reise fra Svolvær til Mo i Rana for å være en uke på skolen der flere ganger i et semester. Utfordringer knyttet til opphold, utgifter til reise, barnevakt, egen jobb osv. Lite distrikts- og familievennlig, spør du meg.

Ett eksempel fra avgangsklassen: «Ahmed» (28) fra Afghanistan. Lite skolebakgrunn, og har jobberfaring som skredder i hjemlandet. Ønsker å bli mekaniker. Behersker norsk på A2/B1 nivå, flink i alle fag, hardt arbeidende. Bor sammen med kona som har fast jobb i Svolvær. Selv jobber han på hotell i Svolvær 60 % ved siden av 100 % grunnskoleutdanning. Han sier:

«vi må flytte for jeg vil ikke stå i oppvasken på hotellet resten av livet. Men vi vil bo i Svolvær. Jeg har flyktet nok. Det er en vanskelig situasjon.»

Svar:

Regjeringens mål er at nyankomne flyktninger skal bosettes styrt og spredt, raskt og treffsikkert. Flyktninger skal bosettes i alle landsdeler og i kommuner av ulik størrelse. At flyktninger bosettes raskt, er en forutsetning for at barn kan begynne på skole og i barnehage i den kommunen de skal bo i, og for at voksne kan starte å kvalifisere seg for arbeid. Treffsikker bosetting innebærer at flyktninger skal bosettes i kommuner med relevant tilbud om kvalifisering, utdanning, arbeid og andre tjenester.

Å bosette flyktninger er en frivillig oppgave for kommunene. Den enkelte kommune vedtar hvor mange flyktninger kommunen ønsker å bosette etter anmodning fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). IMDi anmoder kommunene om å bosette et gitt antall flyktninger i løpet av året, basert på anbefaling fra fylkeskommunene og i samråd med KS. Fylkeskommunen gir innspill basert på kjennskap til bosettingskapasiteten og tjenestetilbudet i kommunene i fylket, inkludert tilgang til boliger, helse- og omsorgstilbud, barnehage, skole, videregående opplæring, mv. Kommunene i samarbeid med IMDi har ansvar for bosetting av den enkelte flyktning.

Personer eller familier som bosettes med offentlig hjelp kan ikke selv velge hvilken kommune de skal bosettes i. Det er IMDi som finner en egnet kommune. Når IMDi fordeler den enkelte flyktningen til en kommune, ses det hen til flyktningens individuelle behov opp mot tjenestetilbudet i en kommune og i regionen. I den grad det er mulig, tar IMDi hensyn til informasjon om flyktningens nære familie, særlige oppfølgingsbehov, utdannings- og karriereplaner og eventuelle andre behov i vurderingen av bosettingskommune. Treffsikker bosetting forutsetter at IMDi har mottatt tilstrekkelig kartlegging av flyktningen før bosetting. Det er kommunen som beslutter om den vil akseptere fordelingen fra IMDi og dermed vil bosette den enkelte flyktningen. Særlig i perioder hvor mange flyktninger skal bosettes raskt, vil det være nødvendig å avveie hensynet til nærhet til tjenestene med hensynet til å bosette raskt og å ta hele landet i bruk. Flyktninger som har behov for bistand fra det offentlige, får kun et tilbud om bosettingskommune og vedtaket kan ikke påklages.

Som en del av regionreformen og oppfølging av [Meld. St. 6 \(2018-2019\) Oppgaver til nye regioner](#), fikk fylkeskommunene en større rolle på integreringsfeltet. I integreringsloven med forskrift fremgår det at fylkeskommunen skal utarbeide planer og tiltak for kvalifisering av innvandrere for å møte regionale arbeidskraftbehov. Med integreringsloven ble det lagt sterkere vekt på at flere skal få formelle kvalifikasjoner og at flere skal kunne fullføre videregående opplæring. Det er viktig at fylkeskommunen sørger for å oppfylle retten til videregående opplæring for dem som inngår i målgruppen for introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Målgruppen for introduksjonsprogram har rett og plikt til kompetansekartlegging og karriereveiledning. Kommunen skal, i samråd med deltakeren, sette et sluttmaal for den enkeltes deltakelse i introduksjonsprogrammet som er tilpasset deltakerens behov. For deltakere som har fullført grunnskole og som ønsker å gå i videregående opplæring, bør sluttmalet være å fullføre videregående opplæring.

Kunnskapsdepartementet har ansvar for videregående opplæring. Kunnskapsdepartementet viser til at ungdom som har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring, har rett til videregående opplæring etter reglene i opplæringsloven. Ungdomsretten varer ut det skoleåret som begynner det året man fyller 24 år. Voksne som har fullført grunnskolen eller tilsvarende, men som ikke har fullført videregående opplæring, har rett til videregående opplæring for voksne fra og med det året de fyller 25 år. Det er fylkeskommunen som har ansvaret for dimensjoneringen av tilbudet i sin fylkeskommune. Med dimensjonering menes blant annet hvilke opplæringsløp som tilbys, hvor mange elevplasser hvert tilbud skal ha, og lokaliseringen av tilbudene. I opplæringsloven er det listet opp enkelte hensyn som er relevante i fylkeskommunens dimensjoneringsarbeid, men listen er ikke uttømmende.

Fylkeskommunen har i praksis et stort handlingsrom til å utforme sitt tilbud om videregående opplæring. Ettersom det er langt færre voksne enn ungdom med rett til videregående opplæring, kan omfanget av tilbudet være min-

dre for voksne, men plikten til å dimensjonere ut fra blant annet samfunnets behov og den enkeltes ønsker, tilsier at bredden i tilbudet til voksne ikke kan være vesentlig smalere enn for ungdom.

SPØRSMÅL NR. 2379

Innlevert 30. mai 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken

Besvart 6. juni 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Nordic Minings utslippstillatelse på 250 millioner tonn er basert på et uttak på 6-10 millioner tonn malm årlig i 50 år og at samfunnsnyttien fra et slikt prosjekt overstiger ulemmene ved sjødeponi. Prosjektet er nå nede i en brøkdal av det som ble skissert og risikerer å bli redusert ytterligere som følge av en sak som skal behandles i Høyesterett.

Er det grunnlag for å hevde at prosjektet fortsatt er samfunnsnyttig dersom prosjektets levetid er nede i 14-15 år?

Svar:

I tillatelsen gitt etter forurensningsloven til Nordic Rutile i 2015 er det lagt til grunn et uttak på 250 millioner tonn malm og et årlig uttak på mellom 3 og 6 millioner tonn malm i 50 år.

Nordic Rutile sendte inn forslag til avfallshåndteringsplan til Miljødirektoratet den 3. juli 2022 og en oppdatert avfallshåndteringsplan 26. mars 2023, samt ytterligere tilleggsinformasjon i brev 24. april 2023 etter forespørsel fra Miljødirektoratet. Det fremgår av den oppdaterte avfallshåndteringsplanen og tilleggsinformasjonen at det totale ressursgrunnlaget er beregnet til å være 387 millioner tonn malm. Av dette er 133 millioner tonn malm så godt kartlagt at det kan danne grunnlag for finansiering av gruveprosjektet. Nordic Rutile har beregnet at av disse 133 millionene malm kan 57 millioner tonn malm tas ut.

I tillegg er det kartlagt ytterligere 254 millioner tonn malm, men som foreløpig ikke er kartlagt så grundig at det kan inkluderes i planene som danner grunnlaget for finansieringen. Denne malmen vil kunne bli inkludert i gruvedriften når kunnskapen om ressursen er god nok. Nordic Rutile har foreløpig vurdert at 140 millioner tonn malm av denne ressursen kan tas ut. Dette vil kunne øke det årlige uttaket og forlenge prosjektets levetid. Til sam-

men er antatt malmuttak redusert fra 250 millioner tonn til 197 millioner tonn.

Gruvedriftens antatte omfang er dermed noe redusert i forhold til den opprinnelige søknaden. Samfunnsnyttien av gruveprosjektet vil derfor reduseres noe, men ikke vesentlig i forhold til tidligere vurderinger.. Det vil alltid være en viss usikkerhet knyttet til omfang og levetid av et gruveprosjekt. Dette avhenger blant annet av pris og etterspørsel på verdensmarkedet, og konsentrasjon av mineralene (rutil og granat) i ressursene i Engebø-prosjektet. Selskapet vil selv vurdere lønnsomheten av å starte opp og eventuelt hvor lenge de ønsker å opprettholde driften, innenfor de tillatelser som er gitt.

SPØRSMÅL NR. 2380**Innlevert 30. mai 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 8. juni 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Nordic Mining (NM) viser til et totalt ressursgrunnlag på 387 Mt som inkluderer 254 Mt "Utleie fremtidige ressurser". Dette er store tall sammenlignet med selskapets oppdaterte prosjekt (UDFS) der kun 57 Mt malm skal utvinnes.

Hva er den dokumenterte størrelsen på Engebøforekomsten der det er gjort tilstrekkelige undersøkelser og foreligger planer for gruvevirksomhet?

BEGRUNNELSE:

Jeg ber også om å få vite om Miljødirektoratet ba NM om å sende tilleggsinformasjon om ressursgrunnlaget for Engebøforekomsten eller ble det sendt av selskapet.

Svar:

Miljødirektoratet har fått informasjon om ressursgrunnlaget fra Nordic Rutile gjennom direktoratets vurdering av avfallhåndteringsplanen. Nordic Rutile sendte inn forslag til avfallhåndteringsplan 3. juli 2022 og en oppdatert avfallshåndteringsplan 26. mars 2023, samt ytterligere tilleggsinformasjon i brev 24. april 2023 etter forespørsel fra Miljødirektoratet.

Det totale ressursgrunnlaget for Engebøforekomsten er beregnet til å være 387 millioner tonn malm. Av disse er 133 millioner tonn så godt kartlagt at de kan danne grunnlaget for den planlagte gruve drift som ligger til grunn for finansieringen. I tillegg er det 254 millioner tonn malm som vil kunne bli inkludert i gruve drift når dette ressursgrunnlaget er bedre kartlagt og analysert.

SPØRSMÅL NR. 2381**Innlevert 30. mai 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen****Besvart 6. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

I hvilken kalendermåned ble det iverksatt risikoreduserende tiltak som følge av sikkerhetsrisikoen som oppstod ved at statsråden installerte TikTok på en telefon med tilgang til Justis- og beredskapsdepartementets interne digitale infrastruktur og tjenester?

BEGRUNNELSE:

Det vises til mine skriftlige spørsmål nr. 1907, nr. 2060 og nr. 2205, samt statsrådens besvarelse av spørsmålene. På bakgrunn av statsrådens samlede besvarelse av de tre spørsmålene, legges det til grunn at det på bakgrunn av den konkrete sikkerhetsrisikoen som oppstod ved at statsråden installerte TikTok på en telefon med tilgang til Justis- og beredskapsdepartementets interne digitale infrastruktur og tjenester ble iverksatt risikoreduserende tiltak.

Statsråden har på spørsmål om å tidfeste iverksettelsen av tiltakene, ikke opplyst saken i større grad enn at

det har skjedd etter høsten 2022. Dette er for så vidt i tråd med presisjonsnivået på besvarelsen av skriftlig spørsmål nr. 1131, hvor statsråden omsider opplyste Stortinget om at TikTok hadde vært installert på en tjenestetelefon «en drøy måned i fjor høst». I nettsak hos TV2 av 01.02.23 svarer imidlertid statsråden mer utfyllende enn overfor Stortinget, og det opplyses om at TikTok var installert fra månedsskiftet august/september og til en av de første dagene i oktober.

Spørsmålsstiller ønsker derfor å vite kalendermåned for iverksettelsen av de risikoreduserende tiltakene som var foranlediget av at applikasjonen TikTok ble installert på en telefon med tilgang til Justis- og beredskapsdepartementets interne digitale infrastruktur og tjenester. Det som søkes klarlagt er hvor lang tid som gikk mellom sikkerhetsbruddet og iverksettelsen av risikoreduserende tiltak. Det bes ikke om en beskrivelse av detaljene i de enkelte tiltak.

Svar:

Jeg viser til mine tidligere svar på skriftlig spørsmål nr. 2205 og nr. 2060. Som det der fremgår gjøres det risikoreducerende tiltak både på regelmessig basis og mer enkeltvis, og jeg bekreftet at de er gjennomført av departement-

et etter høsten 2022. Å oppgi konkret når tiltak iverksettes regelmessig eller etter hendelser vil gi potensielle trusselaktører informasjon om blant annet responstid og rutiner. Dette ber jeg om forståelse for at jeg ikke kan dele.

SPØRSMÅL NR. 2382

Innlevert 30. mai 2023 av stortingsrepresentant Trond Helleland

Besvart 6. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

I Aftenposten 28. mai kunne vi lese om at det gjøres store endringer i prosjektet E18 Vestkorridoren, uten at verken reguleringsmyndighet eller Stortinget er orientert. Statens vegvesen har inngått kontrakt med utbygger der de har droppet miljølokket på Strand. Lokket skal skjerme naboene for støy og eksos og det var lagt opp til sykkelvei, fortau og grøntområde.

Hva tenker statsråden om Statens vegvesens håndtering av prosjektet, og mener statsråden endringene i prosjektet er akseptable?

BEGRUNNELSE:

Ny E18 Vestkorridoren, er ikke bare et veiprojekt, men også et miljø- og byutviklingsprosjekt. Prosjektet skal gi støyskjerming, tunneler og lokk, egen gang- og sykkelvei og bedre lokal kommunikasjon også på tvers av E18. Ny E18 skal også gi stedsutviklingen et løft mange steder fordi arealer blir frigitt til bolig og næringsarealer på knutepunkter der bedriftenes medarbeidere kan benytte et godt utbygd kollektivnett.

Prosjektleder for E18 i Statens vegvesen synes ikke å ta inn over seg betydningen av endringene de nå har gjort, og svarer på kritikken fra Bærum kommune at SVV ikke deler den bekymringen de har.

Høyre mener at dette er såpass store endringer at Stortinget bør orienteres.

Svar:

Områdereguleringsplan for E18 Vestkorridoren, Lysaker - Ramstadsletta fra 2017 inneholdt en separat bussvei på strekningen. I juni 2020 vedtok Stortinget utbygging og finansiering av E18 Lysaker - Ramstadsletta, jf. Prop. 38 S / Innst. 393 S (2019-2020). Behandlingen av saken medførte

at bussveien utgikk. Det framgår videre av behandlingen at partene også skulle aktivt søke etter inntektsgenererende/kostnadsreducerende tiltak. En forenklet løsning for Lysaker kollektivterminal ble også inkludert i prosjektet til en kostnad på maks. 700 mill. 2020-kr inkl. mva.

Det er altså gjennom behandling av Prop. 38 S / Innst 393 S (2019-2020) lagt til grunn at E18-prosjektet arbeider for å redusere kostnader, og det er forutsatt sterk kostnadskontroll. Det forutsettes videre at Bærum kommune, som reguleringsmyndighet gjennomfører de nødvendige prosesser om omreguleringer i samarbeid med Statens vegvesen og Viken fylkeskommune. Anleggsarbeidene knyttet til E18 Lysaker - Ramstadsletta ble startet i november 2020.

Statens vegvesen har med bakgrunn i Stortingets behandling av Prop. 38 S / Innst 393 S (2019-2020) foretatt justeringer i prosjektet, og planlagt med omreguleringer slik at bussveien utgår. Forutsetningen for et lokk for lokalveien på Strand er dermed ikke lenger til stede. Lokkets tekniske funksjon var å være bru for bussveien med bussholdeplass over lokalveien mellom Strand og Stabekk. Siden bussveien utgår, vurderer Statens vegvesen at Strandlokket ikke lenger vil bidra vesentlig til prosjektets samfunns mål.

Statens vegvesen har våren 2023 satt i gang en reguleringsprosess for endringene der blant annet regulert Strandlokk fjernes. Oppstart på planarbeidet med endringene ble varslet den 16. mars 2023 etter at planinitiativ ble oversendt Bærum kommune i desember 2022.

Jeg er gjort kjent med at både naboer og lokale velforeninger har vist betydelig misnøye med at Strandlokket fjernes. Jeg er videre kjent med at Statens vegvesen i møte med velforeningene den 3. mai 2023, informerte om at Strandlokket ikke er inkludert i konkurransegrunnlaget/tilbudene for kontrakten på prosjektering og bygging av Fornebukrysset - Strand. Det ble også opplyst om

at byggekontrakten er planlagt signert i juni 2023, og at ny reguleringsplan tidligst vil bli vedtatt våren 2024. Det er avklart med Bærum kommune at det ikke er nødvendig med full konsekvensutredning, men at viktige forhold knyttet til endringen som bl.a. støy, luft og grøntarealer vurderes i den videre planavklaringen og tas med i planbeskrivelsen. Statens vegvesen opplyser at samarbeidet med Viken fylkeskommune og Bærum kommune knyttet til omreguleringen av Strandlokket, så langt har vært godt.

Statens vegvesen viser til at den foreslåtte nye løsningen uten Strandlokk vil bidra til betydelige besparelser både økonomisk (om lag 300 mill. kr), og når det gjelder CO₂-utslipp. I tillegg bidrar endringen til færre sprenginger, redusert massetransport og en enklere anleggsgjennomføring - noe som reduserer ulempene for naboene i anleggsperioden, både støymessig og luftkvalitetsmessig. Beregninger viser også at den foreslåtte nye løsningen hel-

ler ikke medfører økt luftforurensning og dårligere lokale støyforhold i området når trafikken settes på.

Prognosen for sluttkostnad for E18 Lysaker - Ramstadsletta vurderes pr. d.d. å være innenfor prosjektets styringsramme. Det er imidlertid fortsatt stor usikkerhet i markedet, og Statens vegvesen vurderer at det vil være krevende å holde prosjektet innenfor styringsrammen uten å iverksette forenklinger og kutt. Statens vegvesen har derfor igangsatt en omregulering der Strandlokket foreslås helt eller delvis å utgå. I denne planprosessen vil endringenes betydning for forhold som økonomi, anleggsgjennomføring, klimagassutslipp, støy, luft og grøntarealer beskrives nærmere.

Det legges til grunn at omreguleringen av Strandlokket gjennomføres med god medvirkning og i henhold til gjeldende regelverk.

Jeg viser for ordens skyld også til mitt likelydende svar på skriftlig spørsmål 2377.

SPØRSMÅL NR. 2383

Innlevert 30. mai 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 7. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan statsråden forklare kva som er gjort for å hindre alle disse brudda på trafikkreglane frå syklistane, og kan statsråden leggje fram ei oversikt over kor mange syklistar som er bøtelagt så langt i år for å ha køyrt på rødt trafikklys?

GRUNNGJEVING:

Trafikktrygging og trafikkregler er viktig for å hindre ulykker.

Som oftast er det fokus på bil og bilbruk gjeldande trafikkregler, og den siste tida har størrelser på bøter for overtredelser av trafikkreglane fått stort fokus.

Derimot har det vore liten eller ingen fokus på trafikkregler og brudd på disse frå andre trafikantar, då spesielt syklistar og sparkesyklar.

I dag har eg på veg frå Grønnegata til Stortinget observert minst 30-40 grove brudd på trafikkreglane frå syklistar som køyrer syklane som om dei var stjålet, rett gjennom kryssa på rødt, på feil side av vegen, på gangfelt, brudd på vikeplikt osv. Syklistane gjev regelrett blaffen i alt og alle rundt seg og oppfører seg som om dei er aleine i trafikken.

"Aldeles greinalaust når ein far med barnesete bak køyrer i full fart rett igjennom eit kryss på rødt, og unngår så vidt å bli nedkøyrt av ein bil, aldeles vanvittig å sjå."

Sparkesyklane er ikkje eit hår betre, køyrer i hytt og pine, på rødt og bryt det meste av trafikkreglane.

Alle desse lovbrota av syklistane fører til dårlig og farlig flyt i trafikken, der det verkar som det berre er å "bratue seg fram" og sitter ein på ein sykkel ser det ut til at alt er lov.

Svar:

Hovudansvaret for å følgje reglane ligg hos den einskilde syklist. Sykkel er køyretøy og den som sykklar på vegen har dei same rettane og pliktene som andre køyrande. Hen må følgje dei same trafikkreglane og skilta, blant anna ved å sykle på høgre side, overhalda vikeplikt frå høgre og for gåande i gangfelt. Syklistar som sykklar i vegbanen må forhalda seg til lyssignal på same måte som bilistar.

Det er politiet som kontrollerer om trafikkreglane blir følgde og som reagerer mot ulovleg åtferd. Politiet opplyser at dei i dei største byane normalt gjennomfører nokre kontroller retta mot syklistar. De siste årene har politiet i tillegg brukt ressursar for å kontrollere el-sparkesyklistar.

Oslo politidistrikt vil normalt gjennomføre nokre kontrollar mot køyring på rødt lys med sykkel gjennom sykkelsesongen, som ikkje startar skikkeleg før etter påske. Dette er en del av forklaringa på at det til og med april månad i år, berre er gitt 24 forenkla førelegg til syklistar for køyring på rødt lys, opplyser politiet.

Statens vegvesen gjennomfører trafikktryggingskampanjar for å informere om og stimulere til ønska åtferd i trafikken.

Statens vegvesen har blant anna ein langsiktig trafikktryggingskampanje som rettar seg mot alle trafikantgruppene i dei største byområda – også syklistar. Dette er ein samspeleksampanje, som handlar om å betre nettopp samspelet og forståinga mellom ulike trafikantgrupper. I kampanjen leggst det vekt på at alle trafikantar har eit ansvar for at samspelet skal gå bra – trafikantane må vise omsyn til kvarandre. Dette handlar om å være tydelege på å vise kva retning ein skal ferdast, å vere føreseieleg og at man respekterer dei andre trafikantane.

SPØRSMÅL NR. 2384

Innlevert 30. mai 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 6. juni 2023 av fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Kan samferdselsministeren legge fram ei detaljert oversikt over dei berekningsgrunnlaga som er gjennomført for Stad skipstunellen for absolutt alle byggefagområder, dvs. alle entreprisområder, som er samanliknbare med andre samferdselsprosjekt/byggverk, slik som tunelldriving, masseforflytning, sprengning, maskinarbeide, osv, og detaljert sette dette opp med synliggjort forventa prisvekst for dei ulike områda i prosjektet?

GRUNNGJEVING:

Regjeringa har i revidert statsbudsjett varsla stopp i planane for utbygging av Stad skipstunellen.

Dette er gjort med bakgrunn i berekna sterk prisvekst i prosjektet.

I andre samferdselsområder er det uttalt ein forventa prisvekst på ca. 18-22 % grovt sett i dei ulike prosjektområda. dette pga. auka prisar på står, betong, sprengstoff, drivstoff, strøm og generell auka prisvekst i marknaden.

I Stad skipstunell prosjektet uttalar regjeringa i RNB at kystverket har utarbeidd ein oppdatert kostnads- og usikkerheitsanalyse som estimerer at styringsramma (forventa kostnad) har auka frå 3 450 million kroner til 5 652 million kroner, ein auke på heile 64 %. Kostnadsramma for prosjektet har auka frå 4 090 million kroner til 7 132 million kroner, ein svimlande prisvekst på 74 %.

Kvifor prisveksten skulle være så spesiell i dette prosjektet er uvist og det burde ikkje være så store utfordringar ikring dette prosjektet reint byggeteknisk som skulle føre til reell prisauke på heile 74 %, samtidig med at det

er tørke i andre samferdselsprosjekt i regionen og ellers i landet.

Eg vil tru konkurransen for å kunne bygge dette prosjektet ville kunne bli stor.

Svar:

Ved handsaminga av Prop. 97 S (2020-2021) Bygging av Stad skipstunnel vedtok Stortinget våren 2021 at Stad skipstunnel kan byggast innanfor ei kostnadsramme (P85) på 4 090 mill. kroner. Styringsramma vart sett til 3 450 mill. kroner.

Som omtalt i Prop. 118 S (2022-2023) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2023, har Kystverket utarbeidd ei oppdatert kostnads- og usikkerheitsanalyse som estimerer at kostnadsramma (P85) har auka frå 4 090 mill. kr til 7 132 mill. kroner (74 pst.) og styringsramma (P50) frå 3 450 mill. kroner til 5 652 mill. kroner (64 pst.).

Auken i kostnadsramma på 7 4 pst. kan delast opp i tre element:

- Byggekostnadsindeksen «vegarbeid i alt» frå SSB som har auka med 23 pst.
- Basiskostnaden for prosjektet som har auka med 27 pst.
- Påslag/avsetningar til usikkerheit i prosjektet som har auka med 25 pst.

Den generelle prisauken i anleggssektoren har vare høg sidan framlegginga av Prop. 97 S (2020-2021). Indeksen «Vegarbeid i alt», som bru kast til å berekne endringar i kostnadar for infrastrukturprosjekt, har auka med 23 pst.

samanlikna med berekninga som ble lagt til grunn ved framlegginga av prosjektet Stad skipstunnel våren 2021.

Hovudpostane som inngår i basiskostnaden for Stad skipstunnel er knytt til kategoriane veg i dagen, konstruksjonar, sprenging (tunnel), masseflytting (tunnel), fjellsikring, tekniske installasjonar, rigg og drift, entreprenøren si prosjektering, byggherrekostnadar, grunnerverv og andre tiltak. Dei viktigaste forklaringane for auken i basiskostnaden på 27 pst. er oppjustert dimensjonering av konstruksjonar, auka mengder til fjellsikring, korreksjon av prisar for masseflytting og ei ny vurdering av prosjekteringskostnadane for entreprenøren.

Kva gjeld usikkerheita i prosjektet er det nokre trekk ved Stad skipstunnel som taler for større avsetningar til handtering av dette enn for andre store samferdselsprosjekt. Faktorar som taler for større usikkerheit er dimensjonane på tunnelen, utfordringar knytt til kombinasjonen tunnel og sjø, ingen kjende byggestandardar for skipstunnel (av denne storleiken), og at tilsvarande prosjekt aldri har vore bygd før.

Kystverket har under utarbeidinga av kostnads- og usikkerheitsanalysen samt ved utarbeidinga av konkurransegrunnlaget og den tekniske funksjonsbeskrivinga

hatt eit tett samarbeid med fagleg ekspertise innanfor dei ulike fagområda. Det blir kontinuerleg arbeidd med optimalisering og risikoreduksjon, for å kunne redusere den føreliggande basiskostnaden og usikkerheita i prosjektet ytterlegare.

Eg kan dessverre ikkje gå inn i ytterlegare detaljar for kvar enkelt av kostnadspostane i prosjektet, da dette vil kunne svekke forhandlingsposisjonen til staten i samband med ein anbodskonkurranse. Ein sladda versjon av kostnads- og usikkerheitsanalysen frå Kystverket er lagt ut på heimesida til Nærings- og fiskeridepartementet.

Regjeringa har på bakgrunn av ovannemnde varsla at Kystverket fram mot statsbudsjetten for 2024 skal vurdere om prosjektet kan gjennomførast til ein lågare kostnad, da det ikkje lenger er sannsynleg å gjennomføre prosjektet innanfor kostnadsramma på 4 090 mill. kroner som Stortinget har vedtatt for igangsetting av prosjektet.

Eg vil understreke at regjeringa med dette ikkje har stoppa prosjektet, men at vi har varsla at vi til ta ein gjennomgang før vi kjem tilbake til Stortinget med eit forslag til vidare handtering av prosjektet i samband med statsbudsjetten for 2024.

SPØRSMÅL NR. 2385

Innlevert 30. mai 2023 av stortingsrepresentant Grunde Almeland

Besvart 5. juni 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Er statsråden enig i at dagens regler i barneloven om fastsettelse av foreldreskap bryter med likestillingsprinsippet om at menn og kvinner ikke skal forskjellsbehandles som omsorgspersoner, og vil statsråden ta initiativ til å endre reglene slik at barn ikke står uten anerkjente foreldre i Norge, når foreldrene er anerkjent i utlandet?

BEGRUNNELSE:

Anerkjennelse av foreldreskap fastsatt i utlandet er ikke mulig for homofile par og foreldre, fordi adgangen til å anerkjenne foreldreskap i barneloven § 85 begrenses av barnelovens regler om hvem som kan være foreldre til et barn. Ifølge barneloven må ethvert barn ha en mor; kvinnen som har født barnet, jf. barneloven § 2 første ledd.

Når mannlige homofile foreldre skal registrere sitt foreldreskap i norske registre, er i det i utgangspunktet bare én prosess som er aktuell: adopsjon etter reglene i

adopsjonsloven. Den andre prosessen, som er tilgjengelig for enslige kvinner, lesbiske par og heterofile par er anerkjennelse av foreldreskap i utlandet, etter reglene i barneloven § 85.

Adopsjon er en lang og tidkrevende prosess, uegnet for å fastsette de fakta som allerede er en realitet i surrogatisaker: hvem som er foreldre til barnet. I en sak hvor utfallet alt er gitt, legger norske myndigheter opp til at offentlige ressurser skal bruke 6-8 måneder (Bufdirs estimerer for saksbehandlingstider i slike saker) på å saksbehandle det åpenbare.

I tillegg til at det er misbruk av offentlige ressurser, setter det de involverte barna i en utsatt og sårbar posisjon. Mens saksbehandlingen pågår, mangler barna en juridisk tilknytning til sine foreldre, noe som vil kunne få stor betydning dersom en av foreldrene for eksempel dør under saksbehandlingen. Videre har det stor betydning for foreldrenes mulighet til å benytte lønnet foreldrepermisjon og dermed få samme mulighet som enslige kvinner, lesbiske

par og heterofile par til å tilbringe tid sammen med sitt barn i barnets første fase av livet. Dette kan vanskelig sies å være til barnets beste.

Svar:

Sjølvs om nokre nordmenn nyttar seg av surrogati i utlandet, gjeld det ingen særreglar i barnelova for fastsetjing eller overføring av foreldreskap i slike tilfelle. Den som føder barnet reknast som mor, og farskap blir fastsett på vanleg måte etter barnelova. Dette gjeld òg i tilfelle når barnet er født i eit anna land som har andre reglar. Er barnet født i utlandet, kan faren som regel erklære farskap på ein norsk utanriksstasjon. Foreldreskap til ein forelder vil såleis kunne bli etablert raskt.

Dersom morskap, farskap eller medmorskap ikkje kan bli etablert (fastsett eller godkjend) etter barnelova, kan den som vil bli juridisk forelder søke om adopsjon etter norsk rett.

Eg er ikkje einig i at reglane i barnelova om fastsetjing av foreldreskap er i strid med likestillingsprinsipp, og

eg vil ikkje ta initiativ til å endre lova for å leggje til rette for surrogati. Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) har i ein rådgivande fråsegn i 2019 vurdert om den retten som barnet har til respekt for privatlivet sitt, krev at foreldreskap må bli godkjend gjennom registrering av ein fødselsattest frå utlandet. Ifølgje domstolen kan adopsjon vere ein framgangsmåte som er i samsvar med den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK).

Barnelovutvalet la i 2020 fram forslag til ny barnelov i NOU 2020: 14. Utvalet hadde som ei overordna føring at lova, så langt det er mogleg, bør sørgje for likestilling mellom foreldrear av ulikt kjønn og foreldrear av same kjønn. Dei har difor sett kritisk på i kva utstrekning ulike grupper blir handsama ulikt etter lova, og i kva grad ei ulik handsaming er sakleg og forholdsmessig, og har lagt vekt på dette i forslaget til ny barnelov.

Barne- og familiedepartementet arbeider no med å følgje opp forslaget til barnelovutvalet, og tek sikte på å leggje fram ein lovproposisjon for Stortinget i løpet av 2024.

SPØRSMÅL NR. 2386

Innlevert 30. mai 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 7. juni 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Næringsministeren er sitert på følgande i sak på VG.no 30/5: "Jeg er ikke kjent med at noen andre land har en praksis knyttet til å telle utenlandske investeringer og oppkjøp i næringslivet."

Er næringsministeren kjend med at EU har ein egen mekanisme for kontroll av utenlandske investeringar (FDI) og oppkjøp av europeiske firma, og har han i etterkant av intervjuet med VG blitt kjend med andre døme på denne type praksis i andre land enn Noreg?

Svar:

Eg er godt kjent med at fleire av våre næraste naboland har regelverk som inneber at styresmaktene kan fange opp, vurdere og eventuelt gripe inn i utanlandske investeringar i nokre førehandsutpekte sektorar i næringslivet, av omsyn til nasjonale tryggleiksinteresser. Eg er også kjent med at EU gjennom forordning 2019/452 ber medlemsstatane om å implementere slike nasjonale regelverk. Forordnin-

ga legg også til rette for utveksling av informasjon mellom EU-landa og EU-kommisjonen om konkrete investeringar og erfaringar.

Dette er noko ganske anna enn å følgje med på kor mange norske bedrifter som er selde til utanlandske eigarar, slik representanten var oppteken av i sitt førre spørsmål til meg 8. mai (nr. 2156). Gitt referansen til EU sitt investeringskontrollregelverk i dette nye spørsmålet, forstår eg det slik at spørsmålet til representanten om oversikt gjeld styresmaktene sin kontroll med utanlandske investeringar i strategisk viktige ressursar eller bedrifter i Noreg.

I Noreg gir tryggleikslova (Lov om nasjonal sikkerhet, Sikkerhetsloven) styresmaktene høve til å fange opp, vurdere og eventuelt gripe inn i investeringar i verksemder som er underlagde lova.

Justis- og beredskapsdepartementet leiar eit departementsnettverk som løpande vurderer saker som kan utgjere ein trussel mot nasjonal tryggleik.

Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) er nasjonalt kontaktpunkt i Noreg for varsel om pågåande eller plan-

lagt tryggleikstruande økonomisk aktivitet. Som ei konkret oppfølging av Bergen Engines-saka løyva denne regjeringa 17,5 millionar kroner til NSM som ei styrking av arbeidet med handsaming av saker knytt til framande startar si bruk av økonomiske verkemiddel til tryggleikstruande aktivitet. NSM handsamar ikkje berre saker knytt til verksemdar som er underlagde tryggleikslova. Dei mottok også i aukande grad varsel om økonomisk verksemd der det ikkje formelt er meldeplikt. Dette viser at det er en auka medvit om og merksemd i samfunnet for nasjonal tryggleik.

Ettersom det likevel er relativt få verksemdar som er underlagde tryggleikslova og som har meldeplikt, meiner regjeringa at det er behov for å vurdere om Noreg bør kontrollere investeringar i nokre fleire delar av næringslivet, slik som no er blitt meir vanleg i nabolanda våre og i EU. Regjeringa har derfor satt ned eit utval som greier ut om dette spørsmålet. I mandatet til utvalet står det blant anna at utvalet skal sjå hen til regelverksutviklinga i EU og andre land. Utvalet skal levere ei NOU i desember i år.

Ein noko breiare investeringskontroll kan vere ein meir målretta bruk av ressursar enn at styresmaktene til kvar tid følgjer med på enkeltinvesteringar i alle delar av næringslivet. Regelverk for å kontrollere og i nokre tilfelle stanse transaksjonar mellom private aktørar kan likevel vere inngripande og medføre kostnader for næringslivet. Handheving av denne typen regelverk kan også vere ressurskrevjande for styresmaktene. Det er derfor regjeringa ønskjer ei grundig utgreiing som veg dei ulike omsyna mot kvarandre.

I Noreg har vi meir enn 600 000 verksemdar. Regjeringa meiner det er betre bruk av ressursar å utvikle gode mekanismar for kontroll med eigarskap (screening) og sørje for systematisk oppfølging og samarbeid enn å kontrollere om kvar enkelt verksemd har norsk eller utanlandsk eigarskap.

Kontroll i form av teljing og registrering av enkeltverksemdar og eigarskapsforhold i desse, som representanten oppmodar til, vitnar om ein mistillit til næringslivet og bedriftseigarar som eg ikkje deler.

SPØRSMÅL NR. 2387

Innlevert 30. mai 2023 av stortingsrepresentant Kathy Lie

Besvart 6. juni 2023 av kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen

Spørsmål:

I DKS-ordningen er utøverne - kunstnerne og kulturarbeiderne - den viktigste innsatsfaktoren. Uten disse, ingen DKS-ordning.

Hva mener statsråden om at det i rapporten om DKS og Kulturtanken som statsråden nettopp fikk overlevert ikke er berørt hvilke tilknytningsforhold som er det riktige i forhold til de vedtatte presiseringene i arbeidsmiljøloven, og heller ikke har vurdert de økonomiske konsekvensene dette kan få både for kunstnerne og for oppdragsgiverne (kommunene)?

BEGRUNNELSE:

Statsråden fikk nylig overlevert rapporten om DKS og Kulturtanken. I rapporten er beskrivelsen av utøvernes lønns- og arbeidsforhold overfladisk behandlet. Kunstnere og kulturarbeidere som tar arbeidsoppdrag i DKS er i dag tvungne til å ta dem i egen næring. Fagforeningene på området mener at dette er snakk om «uekte» og påtvungne næringsoppdrag. Konsekvensen av å være selvstendig næringsdrivende er at man mister trygder-

ettigheter, står uten yrkesskadeforsikring og at arbeidsmiljøloven og fremforhandlede tariff- og normalavtaler ikke gjelder. Som følge av Fougner-utvalgets utredning om tilknytninger i arbeidslivet, ble flere endringer av arbeidsmiljøloven vedtatt i Stortinget. En av disse endringene er en presisering av arbeidstakerbegrepet. Lovendringen trer i kraft i januar 2024, og er i ikke en endring av rettslig status, men en kodifisering av gjeldende rettspraksis. Det som likevel er en realitetsendring er at det er lagt inn en presumpsjonsregel, som sier at det skal legges til grunn at det foreligger et arbeidstakerforhold med mindre oppdragsgiver gjør det overveiende sannsynlig at det foreligger et selvstendig oppdragsforhold. Dette er etter en svært viktig presisering som flytter bevisbyrden fra arbeidstaker og over til oppdragsgiver. Skillet mellom selvstendig oppdragstaker eller ansatt, hvor grensen mellom de to ulike tilknytningsformene går, blir stadig gjenstand for diskusjon og behandling. En svært viktig og prinsipiell dom har blitt avsagt i den såkalte Ishavskatedralsaken, der en musiker stevnet menigheten for det han hevdet var ulovlige kontraktsforhold. Før jul ga Hålogaland lagmannsrett musikeren medhold i at han hadde krav på fast

ansettelse. Rettens vurderinger i denne saken er en viktig påminnelse om at arbeidsgiver må gjøre gode vurderinger av hvilken tilknytningsform som arbeidsgiver har behov for. Dommen gir videre anvisning på viktige elementer som må vurderes i denne forbindelse. Mange har inngått kontrakter med oppdragstakere der de skulle brukt faste ansettelser. Nå har rettssystemet slått fast at man kan ha status som arbeidstaker selv om man driver med kreativt arbeid. Rettssystemet har også slått fast at en i slike saker kan arbeidstakeren ha krav på til dels betydelige beløp i etterbetaling, både av lønn, feriepenger og ytelser.

Svar:

Jeg vil takke representanten for engasjementet for DKS-ordningen og kunstnerens kår. Dette er jeg selv svært engasjert i som kulturminister, og det er en viktig sak for meg å sikre at kunstnere blir behandlet som arbeidsfolk og får rimelig betalt.

Som et tiltak for formidling av profesjonell kunst til alle elever i Norge er DKS en viktig oppdragsgiver for kunstnere, og ansvaret for å fremforhandle en tariffavtale for arbeidsforhold i DKS ligger i KS, i kraft av å være

kommunesektorens arbeidsgiverorganisasjon, og hos kunstnerorganisasjonene. Verken Kulturtanken eller Kultur- og likestillingsdepartementet er part i disse forhandlingene.

KS og kunstnerorganisasjonen Creo inngikk en rammeavtale om vilkår for oppdragstakere i Den kulturelle skulesekken i august 2018. Rammeavtalen regulerer blant annet de økonomiske vilkårene for kunstnere som oppdragstakere, rammer for oppdragene, pliktene som oppdragsgiver og oppdragstaker har, og immaterielle rettigheter.

Jeg er glad for at KS og Creo ble, for så kort tid siden som 30.mai, enige om revisjon av rammeavtale om vilkår for oppdragstakere i Den kulturelle skulesekken i fylkeskommuner og kommuner. I revideringen har også satsene for både dagshonorar og timehonorar i DKS økt.

Det å styrke kunstnerøkonomien og gi kunst- og kulturarbeidere bedre arbeidsvilkår er et av mine aller viktigste kulturpolitiske prosjekter. Det står helt sentralt i den nye stortingsmeldingen om kunstnerpolitikken som snarlig vil legges frem.

SPØRSMÅL NR. 2388

Innlevert 30. mai 2023 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 5. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

En kartlegging gjennomført av NRK viser at kun halvparten av landets kommuner har kjøretøy utstyrt for utrykning til sin legevakt, slik at helsepersonell ikke kan rykke ut til pasienter som ikke kan oppsøke legevakten.

Mener statsråden dette er tilfredsstillende, og hva vil regjeringen eventuelt gjøre med saken?

Svar:

I Hurdalsplattformen er regjeringen helt tydelige på viktigheten av å sikre en god legevaktstjeneste i hele landet. Det handler i stort om å utvikle en kommunehelsetjeneste som er nær, oppdatert og forberedt på å møte helse- og omsorgsbehovet til en befolkning i endring. Med flere hjemmeboende eldre, vil også legevaktstjenesten måtte tilpasse seg.

Kommunene har sørge-for-ansvaret for å sikre befolkningen behov for øyeblikkelig hjelp. Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-1 første ledd lyder:

«Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester».

I § 3-2 beskrives hva kommunene skal tilby for å oppfylle ansvaret, blant annet:

«3. Hjelp ved ulykker og andre akutte situasjoner, herunder a. legevakt, b. heldøgns medisinsk akuttberedskap, c. medisinsk nødmeldetjeneste, og d. psykososial beredskap og oppfølging».

I akuttmedisinforskriften presiseres kommunens ansvar for kommunal legevaktordning hvor det i § 6 c står:

«yte hjelp ved ulykker og andre akutte situasjoner, blant annet rykke ut umiddelbart når det er nødvendig».

Helsedirektoratet har utarbeidet en nasjonal veileder for legevakt og legevaktsentral som blant annet omtaler

utrykning når det er nødvendig. Veilederen er et normerende produkt som skal bidra til å hindre uønsket variasjon og sikre god kvalitet, riktig prioritering i tjenesten, løse samhandlingsutfordringer og sikre helhetlige pasientforløp. Ifølge veilederen er det en forutsetning for umiddelbar utrykning at kommunen har lagt til rette for det med egnet fremkomstmiddel og nødvendig utstyr til diagnostikk, behandling og overvåkning. Det stilles ikke krav om legevaktsbil.

Ifølge Nasjonalt legevaktregisters rapport «Legevaktorganisering i Norge 2022» hadde 101 (60 %) av de 168 legevaktene legevaktsbil. 79 legevakter hadde uniformert legevaktsbil. Rapporten viser geografiske variasjoner hvor 91 % av legevaktene i Helseregion Vest hadde legevaktsbil, mens i Helseregion Nord hadde 38 % legevaktsbil. Andelen legevakter med legevaktsbil har økt fra 19 % i 2009 til 60 % i 2022 og for uniformert legevaktsbil fra 9 % til 47 %. Fra

2016 til 2022 har andelen med uniformert legevaktsbil økt fra 20 % til 47 %.

Jeg synes det er positivt at stadig flere legevakter tar i bruk legevaktsbil for å møte forskriftskravet om umiddelbar utrykning. Det er gode faglige argumenter for bruk av legevaktsbil. Samtidig er det kommunene som har ansvaret for legevakt og som må vurdere lokale behov ut fra tilgjengelige ressurser og i samspill med andre aktører i den akuttmedisinske kjeden.

Regjeringen har varslet en melding innen prehospitalområdet som vil beskrive hvordan vi kan videreutvikle en sammenhengende og velfungerende akuttkjede på tvers av kommunene og spesialisthelsetjenesten. I meldingen vil legevakt være en sentral del og vise regjeringens løsninger for å sikre en god legevakttjeneste i hele landet.

SPØRSMÅL NR. 2389

Innlevert 30. mai 2023 av stortingsrepresentant Kathy Lie

Besvart 7. juni 2023 av kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen

Spørsmål:

Flere lag innen friluftsliv melder om forskjellsbehandling mellom de og lokale idrettslag som begge er søknadsberettiget til å søke anleggsmidler over spillemidlene.

Hva mener statsråden om forskjellen mellom lokale lag innen friluftslivet og lokale idrettslag, og hvem mener statsråden er søknadsberettiget til å søke om tilskudd til friluftslivsanlegg?

BEGRUNNELSE:

«Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet - 2022», og pkt.2.3. viser til hvem som kan søke om tilskudd til ulike anleggstyper. Når det gjelder friluftsanlegg (pkt. 2.6.17) følger det av pkt. 2.3. at følgende er søknadsberettiget: DNT (56 medlemsforeninger) og sammenslutninger organisert under Friluftsrådernes Landsforbund, samt Oslofjordens Friluftsråd, og Norsk Friluftsliv. Eksempelvis Stord-Fitjar Turlag er ikke en av de 56 medlemsforeningene DNT består av. Turlaget er en av de mange lokallagene som igjen er tilknyttet en av DNTs medlemsforeninger. Det finnes det argumenter for å gi turlagene som ikke er direkte medlemsforeninger av DNT adgang til å søke om spillemidler, men etter gjeldende bestemmelser, samt også tidligere utgaver av bestem-

melsene er ikke disse turlagene søknadsberettigede. En av disse medlemsforeningene, Bergen og Hordaland Turlag, har for eksempel 17 lokallag. I all informasjon og profilering av de lokaler turlaga blir de presentert som del av de regionale foreningene. Turlaga som er nevnt over har, slik vi erfarer det, ikke kapasitet til å sende inn søknader for alle lokallagene. Det vil føre med seg høyere kostnader på spillemiddelsøknadene, og tilsvarende økning i søknadsbeløpene. Idretten er organisert med NIF som paraply. Under ligger både særkretser, idrettskretser og idrettslag. Idrettslagene kan søke om spillmidler, jf. pkt. 2.3. Det samme bør gjelde for foreninger under DNT. Ettersom de lokaler turlagene er organisert (underlagt) under DNT, vil de med andre ord være underlagt samme formål, vedtekter, m. m., som er i tråd med mottakere av tilskudd sine plikter for drift og bruk av spillefinansiert finansiert anlegg, jf. kap. 4. Under pkt. 1.1. står det følgende:

«Spillemidler til bygging og rehabilitering av anlegg for idrett og fysisk aktivitet med stort brukspotensial, samt nærmiljøanlegg, er sentrale virkemidler for å innfri de statlige målene på anleggfeltet».

Dette vil ikke kunne innfris dersom man bare skal kunne tildele spillemidler til friluftsliv til regionale medlemsorganisasjoner uten den lokale kunnskapen som

de lokale turlaga har. Det vil også være svært krevende for regionale turlag å etablere, drifte og vedlikeholde friluftslivsanlegg i sitt regionale nedslagsfelt.

Svar:

Jeg takker representanten for spørsmålet, og muligheten til å utdype hvem som kan søke spillemidler til idrettsanlegg.

La meg starte med å understreke at vi er avhengige av lokale krefter for å tilrettelegge best mulig for idrett og fysisk aktivitet.

Det er «Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet» som regulerer hvem som kan søke om spillemidler. Det er i første rekke kommuner og idrettslag som søker om og mottar spillemidler til anleggsutbygging. Men det er også åpnet for at andre nærmere spesifiserte frivillige organisasjoner kan søke.

I spørsmålet vises det til en forskjell mellom lokale idrettslag og lokale lag innen friluftslivet. I regelverket heter det at idrettslag og organisasjonsledd i Norges idrettsforbund kan søke om spillemidler. Norges Idrettsforbund (NIF) er med sine omtrent 1,9 millioner medlemskap, 55 særforbund og nesten 9 500 idrettslag, den største frivillige organisasjonen vi har her i landet. Alle idrettslag er medlemmer i NIF. Lagene er gjennom sine vedtekter

knyttet til medlemskap i særforbundet, som igjen er underlagt NIF gjennom sine vedtekter.

I 2006 ble det åpnet for at friluftslivsorganisasjoner kunne søke om tilskudd til friluftslivsanlegg. Dette gjaldt blant annet Den Norske Turistforening (DNT). Det er spesifisert i regelverket at DNTs medlemsforeninger kan søke om spillemidler. DNT har ca. 300 000 medlemmer i sine 56 medlemsforeninger. Disse foreningene er ulikt organisert og lokale turlag har ulik tilknytning til medlemsforeningene.

Det er den frivillige idretten og friluftslivet som er tilgjengelig for allmennheten som mottar spillemidler, og ikke foreninger med andre type formål eller kommersielle aktører. Det er viktig å sikre at organisasjoner som kan søke om spillemidler har formål og vedtekter som sikrer at de formelle kravene i regelverket for spillemidler til anlegg for idrett og fysisk aktivitet er oppfylt. Kontrollhensyn samt at det bør være lik praksis over hele landet er også grunner til at det kun er medlemsforeningene i DNT som kan søke om spillemidler.

Kultur- og likestillingsdepartementet arbeider nå med en nasjonal plan for anlegg for idrett og fysisk aktivitet. I den forbindelse vil vi også vurdere om det skal gjøres endringer i hvem som skal kunne søke om spillemidler. Departementet er i den forbindelse i dialog med DNT om lokale turlags mulighet til å søke om spillemidler til friluftslivsanlegg.

SPØRSMÅL NR. 2390

Innlevert 30. mai 2023 av stortingsrepresentant Une Bastholm

Besvart 7. juni 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Det er vanskelig å holde marine arter, slik som pingviner og sjøløver, i fangenskap på en måte som oppfyller deres artstypiske behov, slik Dyrevelferdsloven § 23 krever. Som kunnskapsformidling, fremstiller dette heller ikke dyret i sitt naturlige habitat. Om noen år skal Akvariet i Bergen flytte.

Vil statsråden bruke anledningen til å gå i dialog med eierne av Akvariet i Bergen for å erstatte akvariet med Norges første multimedia havsenter?

BEGRUNNELSE:

Dyrevelferdslovens § 23 første ledd krever at dyr skal holdes i miljø som gir god velferd ut fra artstypiske og

individuelle behov. Det er vanskelig å oppnå god nok dyrevelferd for store marine arter, som sjøløver, og for pingviner, i lukkede akvarier, slik Akvariet i Bergen gjør.

Om noen år skal Akvariet etter planen flytte til Dokken og bli til Verdenshavsenteret O. I den anledning kan man jobbe sammen med Akvariet for å sikre at deres oppgave som kunnskapsformidler ikke går på bekostning av god dyrevelferd.

Svar:

Først og fremst vil jeg understreke at staten ikke har ansvar for Akvariet i Bergen. Akvariet i Bergen er en selvstendig stiftelse, som er styrt av stiftelsens formål. Styret kan ikke instrueres, men har ansvar for å forvalte stiftelsen på

en måte som tjener dette formålet. Det er derfor styret i Akvariet i Bergen som må vurdere om det vil være aktuelt å opprette et multimedia havsenter i forbindelse med etableringen av Verdenshavsenteret O. Jeg vurderer det derfor ikke som aktuelt å gå i dialog med stiftelsens styre om dette. Stortingsrepresentanten står fritt til å fremme sitt forslag for styret i Akvariet i Bergen.

Jeg vil imidlertid presisere at Akvariet i Bergen har som dyrepark tillatelse til å fremvise dyr etter gjeldende regelverk. I dette ligger det en forutsetning om at Akvariet i Bergen sørger for at dyreholdet er velferdsmessig fors-

varlig, jf. dyrevelferdsloven og forskrift om dyrevelferd ved fremvisning av dyr. Det er en forutsetning for drift at dyrevelferden ivaretas også ved flyttingen til Verdenshavsenteret O.

Det er Mattilsynet som gir dyreparker tillatelse til å fremvise andre arter enn de som fremgår av vedlegg 1 til forskrift om dyrevelferd ved fremvisning av dyr, herunder pingviner og sjøløver, jf. forskriftens § 4. Mattilsynet har også ansvar for å føre tilsyn med at Akvariet i Bergen oppfyller regelverket.

SPØRSMÅL NR. 2391

Innlevert 30. mai 2023 av stortingsrepresentant Ine Eriksen Søreide

Besvart 9. juni 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt

Spørsmål:

I Solberg-regjeringens strategi for ytringsfrihet i utenriks- og utviklingspolitikken fra 2021, ble betydningen av kunstnerisk frihet og kulturelle rettigheter fremhevet for bærekraftig utvikling. Dette blir også nevnt i Hurdalsplattformen. Ytringsfrihetsorganisasjonen Freemuse gjør en viktig jobb på dette feltet, også gjennom sin rådgivende funksjon overfor FN. Freemuse har gjennomført nødvendige organisatoriske endringer, men fått avslag på sin søknad om driftsstøtte.

Hva er bakgrunnen for UD's avslag på søknad om driftsstøtte?

Svar:

Utenriksdepartementet ga i perioden 2020–2022 13,4 mill. kroner som kjernestøtte til Freemuse, en internasjonal NGO som arbeider for kunstnerisk ytringsfrihet og kultur mangfold. Når det gjelder søknad fra Freemuse om fornyet støtte på 4,1 mill. kroner mottatt 12. september 2022, så har denne vært behandlet i tråd med de regler som gjelder for tilskudd knyttet til bruk av bistandsmidler. Søknaden ble avslått i brev av 21. november 2022 med begrunnelse i dårlige erfaringer fra tidligere støtte, inklusiv alvorlige bekymringer rundt økonomistyring og organisatoriske utfordringer. I avslaget ble det også påpekt at det er et krav at søker er en juridisk person, ettersom søknaden på dette punktet viste til at organisasjonen var «under stiftelse».

Freemuse klaget på dette avslaget i brev av 7. desember 2022. Utenriksdepartementet foretok derfor en ny vurdering basert på opplysninger formidlet i klagen og et møte mellom departementet og styreleder Sverre Pedersen 15. februar 2023. I møtet ble det bl.a. redegjort for de organisatoriske endringene representanten viser til. Departementet vurderte likevel at Freemuse ikke kunne dokumentere at ny organisasjonsform var tilstrekkelig avklart. Videre at det også var uklarerhet om organisasjonens systemer og kapasitet til å sikre god økonomistyring og hensiktsmessig drift. Departementets vurdering var derfor at det samlet sett forelå en ikke ubetydelig risiko for at planlagte aktiviteter og mål som angitt i søknaden, ikke ville kunne nås. Departementet fant videre at denne risikoen veide tyngre enn hensynet til organisasjonens relevans for det internasjonale arbeidet knyttet til kunstnerisk ytringsfrihet. Basert på dette vedtok Kongen i statsråd den 21. april 2023, at klagen fra Freemuse på Utenriksdepartementets vedtak av 21. november 2022 om avslag på søknad om tilskuddsmidler til organisasjonen ikke ble tatt til følge.

SPØRSMÅL NR. 2392**Innlevert 30. mai 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn****Besvart 7. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Er det ønskeleg at markeringar i vegbana som viser kor syklistar skal krysse bilveg vert fjerna i tilfelle svikt ved lyssignal?

GRUNNGJEVING:

I Bergens Tidende 30. mai kan vi lese at Statens Vegvesen vil fjerne markeringar for sykkelkryssing (så kalla "sukkerbitar") ved tre ulike punkt i Bergen sentrum. Slike markeringar viser kor syklistar kan krysse vegbana. I vedtaket skriv Statens vegvesen at slike markeringar "kan gi usikkerhet om vikepliktsforhold i tilfelle lyssignal for syklister er i ustand", og ein talsperson for SVV uttalar til BT at slik merking "ikke skal brukes der syklister har vikeplikt". Vedkomande seier vidare at det "ble gjort feil" då vegen vart merka. Så vidt underteikna kjenner til var slik merking tvert imot norma på merkingstidspunktet, men så har vegnormalen for merking nylig blitt endra.

Spørsmålet er om vedtaket frå SVV om den konkrete vegmerkinga i Bergen er i tråd med sentrale retningslinjer på området, og om regjeringa meiner det er ønskeleg at

det ikkje skal markerast i vegbana kor syklistar kan krysse bilveg på lyssignal.

Svar:

Det er viktig å leggje til rette for sykling, og gjennom vegoppmerking, men det må skje på en trygg måte og ikkje skape uvisse om kva reglar som gjeld.

Vegoppmerking «1026 Sykkelkryssing» markerer kryssingsstad for syklande og blir nytta der syklistar har forkøyrrett gjennom kryss.

I samsvar med Vegnormal N302 Vegoppmerking skal denne oppmerkinga ikkje nyttast der syklande har vikeplikt. Årsaka til dette er at slik bruk av oppmerking kan føre til uvisse rundt kven som har vikeplikt, noko som kan resultere i farlege situasjonar og trafikkulykker. Når eit signalanlegg er ute av drift, vil ordinære vikepliktreglar gjelde. I slike tilfelle vil det vere feil å bruke vegoppmerking «1026 Sykkelkryssing» viss syklisten ikkje har forkøyrrett. Det er der-for riktig å fjerne vegoppmerking frå kryss der syklisten ikkje har forkøyrrett; slik det blir gjort i Bergen.

Statens vegvesen opplyser at regelverket for denne oppmerkinga ikkje har vore endra dei siste 20 åra.

SPØRSMÅL NR. 2393**Innlevert 30. mai 2023 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen****Besvart 5. juni 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

Ser statsråden at det er klokt, rasjonelt og økonomisk fornuftig å gjenbruke Forsvarets tidlige anlegg som Haslemoen, og hva vil forsvarsministeren gjør for å utnytte Haslemoen til det beste for Forsvaret og vårt forsvar av Norge?

BEGRUNNELSE:

Forsvarskommissjonen ved leder Knut Storberget er tydelig på at det norske forsvaret må styrkes. Konklusjonen i Forsvarskommissjonens rapport er krystallklar:

«Norges forsvarsevne er ikke tilpasser dagens trusselbilde».

Videre heter det:

«Større langsiktighet, forutsigbarhet og samlede politiske løsninger må til for å investere i det som er aller viktigst; fred og frihet».

Norge og Europa må ta et langt større ansvar for egen sikkerhet.

Det er ingen tvil om at vi må sørge for mye mere penger til forsvaret, flere soldater, flere militærleirer og mer og bedre våpen og utstyr.

Haslemoen brukes fortsatt mye til forskjellige formål. Leiren er fortsatt fullt operativ og klar til å ta imot 1 000 rekrutter. I 2018 så bodde det faktisk hele 2 800 soldater på Haslemoen under NATO øvelsen Trident Juncture. HV er flittige brukere av Haslemoen. Under Corona- pandemien brukte HV Haslemoen og HV bruker leiren også i dag. Når Haslemoen er bra nok for HV så bør leiren være bra nok for det øvrige forsvaret også.

Det bør være i samfunnet-, miljøet,- og ikke minst skattebetalerne sin interesse at leire av denne standard gjenbrukes. Haslemoen er godt vedlikeholdt og kan brukes av Forsvaret.

Svar:

Haslemoen er i dag en leir som i tillegg til å understøtte Heimevernet også benyttes som forlegning for allierte

soldater på øvelser i Norge. Regjeringen har styrket antall Heimevernssoldater og økt aktiviteten i Heimevernet utover vedtatt ambisjon i langtidsplanen for forsvarssektoren. Regjeringen har videre i Meld. St. 10 (2021–2022) lagt til grunn at den vil arbeide videre med å styrke den nasjonale evnen til mottak av allierte styrker utover det gjeldende langtidsplan legger opp til.

Regjeringen vil vurdere den helhetlige forsvarsambisjonen og innrettingen av den fremtidige forsvarsstrukturen som en del av arbeidet med den neste langtidsplanen for forsvarssektoren. På områder der det skulle oppstå et eventuelt behov for å ta i bruk ytterligere EBA-kapasitet for å kunne realisere målsettingene og anbefalingene i en ny langtidsplan vil relevante leire og lokasjoner bli vurdert som en del av dette arbeidet.

SPØRSMÅL NR. 2394

**Innlevert 30. mai 2023 av stortingsrepresentant Guri Melby
Besvart 9. juni 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt**

Spørsmål:

Vil Norge jobbe for å hindre at loven trer i kraft, og vil Norge jobbe for sanksjoner mot Ugandas ledelse?

BEGRUNNELSE:

Den 29. mai ble det klart at presidenten i Uganda signerte en ny dehumaniserende lov mot LHBTQ+ som bl.a. skal innebære at:

- Alle som blir dømt for å ha deltatt i handlinger av samme kjønn mellom voksne vil risikere livstid i fengsel;
- Alle som «promoterer homofili» vil risikere 20 års fengsel;
- De som lar lokalene deres brukes til «homofil handling» står overfor 7 år;
- De som "unnlater å rapportere homoseksualitet" kan risikere 5 år;
- Og de som er siktet for «forverret homofili» risikerer dødsstraff.

Innføringen av loven er dypt tragisk og representerer en dramatisk forverring av livssituasjonen til LHBTQ+-folk i Uganda – som allerede opplevde grove krenkelser og menneskerettighetsbrudd.

Loven, som fortsatt kan sendes til grunnlovsdomstolen for vurdering, skal så vidt denne representanten forstår tre i kraft om under femten dager.

Svar:

Jeg deler representantens bekymring for skeives situasjon i Uganda, noe jeg også understreket i mitt svar på spørsmål nr. 1843 fra representanten Molberg i mars og som utviklingsministeren ga uttrykk for i sitt svar på spørsmål nr. 2099 fra representanten Hjemdal i april.

Fra norsk side har vi hele tiden vært klare i vår kritikk av lovforslaget, og den 29. mai fordømte jeg Ugandas presidents beslutning om å signere anti-homofililoven. Loven, som ble rettskraftig den 30. mai, krenker menneskerettigheter og innebærer et brudd på Ugandas internasjonale forpliktelser. Det finnes ikke noe som helst grunnlag for å forsvare diskriminering av og overgrep mot LHBT+ eller noen annen gruppe.

Vi er svært bekymret for situasjonen for skeive i Uganda, som allerede opplever økt diskriminering og trakassering. Vi har tett kontakt og jevnlig dialog med skeives representanter i Uganda om hvordan Norge best kan bidra, og vi samarbeider med likesinnede land og organisasjoner. Loven og skeives rettigheter har vært tatt opp

med ugandiske myndigheter ved flere anledninger. Norge står også tydelig fast på at vi er imot bruk av dødsstraff i enhver sammenheng.

Loven vil ha negative konsekvenser for viktige innsatser mot HIV/AIDS, for seksuell og reproduktiv helse, og for landets fremgang generelt i arbeidet med å bekjempe fattigdom og ulikhet i tråd med FNs bærekraftsmål.

Grunnlovsdomstolen i Uganda kan fortsatt erklære loven ugyldig, som de gjorde med et lignende lovforslag i 2014. Domstolen har så langt mottatt tre begjæringer om å få erklært loven grunnlovsstridig eller ugyldig av prosessuelle grunner. Det er også forventet at domstolen vil motta en anmodning om suspensjon av loven under rettsbehandlingen. Dersom en slik anmodning tas til følge, vil

loven ikke kunne implementeres før retten har tatt stilling til begjæringene.

I lys av det som har skjedd vil vi, i nær dialog med likesinnede land, gjennomgå samarbeidet med alle våre partnere i Uganda for å vurdere om det er behov for endringer. Et spekter av virkemidler kan være aktuelle. Dette er et komplisert landskap der vestlige markeringsbehov kan føre til at man gjør situasjonen verre for dem man ønsker å støtte. Vi har derfor tett kontakt med skeives representanter om hvordan vi best kan gi uttrykk for vårt syn og støtte opp om deres rettigheter. Vi vil fortsette det gode samarbeidet og den jevnlige dialogen med skeives organisasjoner og representanter i Uganda, for å bistå disse så godt vi kan i den vanskelige situasjonen de nå står i.

SPØRSMÅL NR. 2395

Innlevert 31. mai 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn

Besvart 7. juni 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Vil regjeringa jobbe for at utbetalingstidspunktet for ulike sosiale stønader blir betre samordna?

GRUNNGJEVING:

Folk som er i jobb kan som regel forholde seg til ein fast dato i månaden der løn blir utbetalt. Det gjer det enkelt å planlegge økonomisk. For dei som er avhengige av ulike stønader, derimot, kan det variere stort når utbetalningar skjer. Dersom ein til dømes er avhengig av arbeidsavklaringspengar, bustonad, sosialstønad og barnetrygd, kan det variere mykje når utbetalingane kjem, og kva storleiken vil vere. Spørsmålet er om det er noko som er til hinder for at slike utbetalningar i større grad blir samordna, slik at betalingane kjem samstundes, og om dette er noko regjeringa vil jobbe for.

Svar:

Det er viktig at den enkelte får de ytelsene som han eller hun har krav på.

Det er riktig som stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn påpeker i sin begrunnelse at utbetalingstidspunktene varierer fra ytelse til ytelse. Det er imidlertid også slik at ytelsene har ulik karakter. Datoene for utbetaling er som regel ikke lovfestet, men bl.a. forarbeid

og rundskriv kan være førende for fastsatt praksis mht. utbetalingsdato.

Selv om utbetalingsdatoene som hovedregel ikke er lovfestet, legges det til grunn at en grundigere utredning må gjennomføres før man eventuelt kan endre utbetalingsdatoen. I en slik vurdering vil gunst/ugunst for den enkelte bruker måtte hensyntas, noe som kan vanskeliggjøre en samordning.

Som nevnt har ytelsene ulik karakter, og en samordning av utbetalingstidspunkter kan føre til at ytelser blir utbetalt senere enn nødvendig. Økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsstønad, som er hjemlet i sosialtjenesteloven, utbetales av den enkelte kommune. Hvis man f.eks. har et akutt behov for hjelp gjennom ordningen med økonomisk stønad til livsopphold, kan naturlig nok ikke en slik utbetaling avventes til eventuelle andre ytelser utbetales.

Et annet eksempel er dagpenger og arbeidsavklaringspenger. Folketrygdloven § 22-10, syvende ledd regulerer at disse ytelsene gis per dag. Ytelsene utbetales vanligvis etterskuddsvis hver 14. dag. Arbeids- og velferdsetaten beregner hvor mye disse mottakerne har rett til å få utbetalt ut fra opplysningene som oppgis på meldekort. Meldekortet gjelder for 14 dager. Pengene blir utbetalt 2-3 virkedager etter at mottaker har sendt inn meldekortet. NAV har ikke hjemmel i lov til å holde tilbake utbetaling av arbeidsavklaringspenger og dagpenger for å samordne utbetalingstidspunkt med andre ytelser.

Eventuelle endringer av utbetalingsdatoer vil kreve en større gjennomgang og utredning av systemkonse-

kvenser og finansielle forhold, mot eksempelvis NAVs bankforbindelse og Norges Bank.

SPØRSMÅL NR. 2396

Innlevert 31. mai 2023 av stortingsrepresentant Tage Pettersen

Besvart 9. juni 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Den tredje fristen Bufdir har fått for å vurdere endringer i regelverket om voksenadopsjon er nå passert.

Hvilken fremdrift legger statsråden til grunn for det videre arbeidet og deler hun stortingets oppfatning om at det myndige barnets mening må vektes tyngre i saker om voksen stebarnsadopsjon?

BEGRUNNELSE:

Det er et voksende engasjement rundt utfordringene med voksen stebarnsadopsjon. Dette er tidslinjen jeg legger til grunn:

I følge et tidligere svar fra statsråden ba departementet i mars 2021 Bufdir om å gjennomgå rundskrivet til adopsjonsloven, som direktoratet har ansvar for.

For å sikre rett lovforståelse i tråd med forarbeidene til loven, tilskrev Bufdir i brev 25. mars 2021 alle regionene i Bufetat om presiseringene.

Stortinget fattet 4. mai 2021 anmodningsvedtak nr. 867 om at regjeringen må utrede og sikre at det myndige barnets mening vektes tyngre i saker om voksen stebarnsadopsjon.

Bufdir har i tildelingsbrev 2022 fått i oppdrag å «vurdere behovet for endringer i regelverk mv. om voksenadopsjon i lys av saker for Sivilombudet mv». Frist for dette var først 1. mai 2022, deretter utsatt til 31. desember 2022 før den ble skjøvet til 1. juni 2023.

I forslag til statsbudsjettet for 2022 kvitterte statsråden at anmodningsvedtaket var fulgt opp. Da statsråden av stortingsrepresentant Kathy Lie (SV) ble bedt om å redegjøre for når og hvordan Stortingets enstemmige vedtak blir fulgt opp, var svaret at Bufdir på bakgrunn av vedtaket hadde fått i oppgave å endre retningslinjene som brukes i behandlingen av adopsjonssaker, og at endringene som er gjort, trolig føre til at praksis framover vil være «noe mindre restriktiv».

24. mars 2023 konkluderer Sivilombudet i en sak om voksenadopsjon blant annet med følgende:

Ombudet ber Bufdir behandle saken på nytt, i lys av ombudets merknader. Ombudet ber videre om å bli underrettet om resultatet av den fornyede behandlingen ved kopi av underretning til klager innen åtte uker.

Ombudet mener rundskriv Bufdir-2020-9002 punkt 7.3.2 ikke er i samsvar med gjeldende rett. Ombudet ber Bufdir bringe rundskrivet i samsvar med adopsjonslovens § 16.

Det har nå gått over tre år siden Bufdir første gang fikk beskjed om å gjennomgå rundskrivet til adopsjonsloven. I mellomtiden har både Stortinget og Sivilombudet engasjert seg i regelverket og praksisen for voksenadopsjon. Dessverre ser det ikke ut til at praksisen har blitt «noe mindre restriktiv» eller at «barnets» beste nå vektes høyere.

Svar:

Bufdir fekk i tildelingsbrev for 2022 i oppdrag å vurdere behovet for endringer i føresegnene til adopsjonslova for vaksenadopsjon i lys av saker for Sivilombudet mv. Frist for dette var opphävleg 1. mai 2022, men Bufdir har fått innvilga utsett frist, først til 31. desember 2022, deretter til 1. juni 2023 og seinast ei kortare forlenging til 19. juni 2023. Sistnemnde er endeleg frist for oppdraget. Hovudgrunnen til at det har teke tid å svare ut oppdraget har ifølgje Bufdir vore at Sivilombodets endelege uttale i ei sentral sak først låg føre 24. mars 2023. Direktoratet har også henta inn kunnskapsgrunnlag som er relevant for oppdraget.

Eg er oppteken av at forvaltninga følgjer gjeldande rett i behandlinga av saker om vaksenadopsjon. Saka for Sivilombudet og førespurnader frå Stortinget viser at det er usemje om korleis reglane skal forståast og praktiserast. Dette viser at det er eit behov for å klargjere regelverket på dette området.

Bufdir har gjort dei justeringane i rettleiinga til adopsjonsrundskrivet til skjønnsutøvinga ved adopsjon av vaksne som det etter deira syn er rettsleg grunnlag for. Dette er eit rundskriv som Bufdir har ansvar for.

Når det gjeld Stortingets oppmodingsvedtak på dette punktet, viser eg òg til svaret på spørsmål nr. 1446 frå representanten Pettersen.

Den eksisterande rettsusemja viser at det er behov for å vurdere endringar i føresegnene til adopsjonslova om vaksenadopsjon. Dette er noko av bakgrunnen for det omtalte oppdraget til Bufdir, som skal gi grunnlag for å vurdere regelverket nærare. Bufdir har i samband med oppdraget om vaksenadopsjon innhenta ei utgreiing av dei

menneskerettslege sidene ved adopsjon av vaksne, noko som vil bidra til eit breitt grunnlag for våre vurderingar.

Når Bufdir har levert rapporten sin, vil departementet vurdere korleis denne bør følgjast opp og kome tilbake til Stortinget med eventuelle forslag til regelendringar. Eg prioriterer saka. Fremdrifta vil likevel avhenge av kva råd eg får frå Bufdir og kor mykje arbeid det vil krevje å følgje opp.

SPØRSMÅL NR. 2397

Innlevert 31. mai 2023 av stortingsrepresentant Aleksander Stokkebø

Besvart 6. juni 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Hvilke grep vil statsråden ta for å gjøre tilgangen til tolk forutsigbar og mer brukervennlig, og er statsråden villig til å få vurdert en digital bookingløsning for frilanstolker?

BEGRUNNELSE:

Alle skal ha de samme mulighetene til å delta i samfunnet, enten det dreier seg om jobb, fritid eller andre sosiale sammenhenger. Derfor er det helt avgjørende med en vel fungerende tolketjeneste.

Dessverre ser vi at mange får avslag hos Nav. Vårt Land har den siste tiden kjørt en artikkelserie hvor folk har hatt store problemer med å få tolk - både på jobb og fritid. Lokalpolitikere har samtidig fortalt om hvordan organiseringen av NAVs tolketjeneste gjør det vanskelig for dem å delta i politikken. Døve barn får ikke deltatt i fritidsaktiviteter eller viktige livshendelser. Organiseringen gjør det vanskelig å planlegge både når det gjelder jobb og fritid. I mange tilfeller er det ikke mulig å få oversikt over når det er ledig tolkekapasitet eller hvilke tolker som er tilgjengelige. Dagens system oppleves av mange brukere å være lite fleksibelt.

Et innspill jeg har fått er å innføre en digital bookingløsning for tolketimer, der bruker med en gang kan se hvilke tider som er tilgjengelige. Frilanstolker er svært viktige for å dekke oppdrag utenom kontortid og eget hjemfylke, og er den typen oppdrag som – så vidt jeg har forstått - har dårligst dekning i dag. Dette er til tross for at vi i dag har mange ledige frilanstolker i Norge.

En digital bookingløsning vil gjøre det mulig å bestille tolk med samme forutsigbarhet som når man bestiller en legetime, fysioterapeut eller tannlege, som bur-

de kunne være mulig å få på plass i dagens samfunn. En digital bookingløsning kan organiseres slik at det ikke er nødvendig for NAVs tolketjenestene å være mellomledd mellom brukere og frilanstolker.

Vi har gode løsninger for å bestille nødvendige tjenester i dagens samfunn, og jeg ser ingen grunn til at en bookingløsning ikke skulle kunne fungere her også. Jeg håper statsråden vil få undersøkt mulighetene og lytte til både tolker og tolkebrukere i denne prosessen, som er de som best vet hvor skoen trykker.

Svar:

Arbeids- og velferdsetaten ga i 2022 tolketjenester til om lag 73 000 oppdrag. I tillegg ble det levert tolketjeneste i om lag 31 000 spontane bildetolksamtaler gjennom bildetolktjenesten. Tolkeoppdragene dekkes med en kombinasjon av om lag 200 fast ansatte tolker og om lag 350 frilanstolker. Fast ansatte tolker kan styres til å ta oppdrag, mens frilanstolkene selv kan velge hvilke oppdrag de ønsker å melde seg tilgjengelig for.

De økte ressursene som ble tilført tolkeområdet i 2021, jf. Prop. 1 S (2020-2021) og Innst. 15 S (2020-2021), har bidratt til en økning i antall oppdrag som dekkes av fast ansatte. Den ytterligere styrkingen i 2023, jf. Prop 1.S (2022-2023) og Innst. 15 S (2022-2023), har gitt rom for å øke antallet fast ansatte tolker med ytterligere om lag 35 årsverk. Det forventes at ansatte tolker i enda høyere grad vil kunne dekke flere oppdrag i tiden fremover. Dette vil blant annet gi bedre muligheter for etaten til å kunne prioritere oppdrag og gi økt forutsigbarhet for brukerne. Frilanstolker vil fortsatt være en nødvendig og hensikts-

messig ressurs for å kunne dekke tolkeoppdrag i tiden fremover.

Det er ønskelig at etaten skal kunne gi tolk til alle som trenger det, når de trenger det. I de tilfeller hvor etaten ikke klarer å dekke alle oppdrag - enten ved fast ansatte eller frilanstolker - må det gjøres prioriteringer blant tolkeressursene. Akutt liv og helse, viktige begivenheter i brukernes liv, arbeid og utdanning er høyt prioritert. Dernest kommer tolking i dagliglivet. Det var om lag 10 000 oppdrag som, av ulike årsaker, ikke ble dekket i 2022. Dekningsgraden er høyest innenfor helse (96%) og lavest for tolk til dagliglivet (83%). Innen utdanning og arbeid var dekningsgraden på henholdsvis 91% og 88%. Etaten jobber kontinuerlig med å øke dekningsgraden, og det forventes at de økte bevilgningene som er tilført tolketjenesten vil bidra til dette.

Jeg er enig i at medvirkning fra brukere og tolker er viktig. De siste årene har bruker-medvirkning fått et økt fokus i etaten, og det er flere arenaer for hvor både brukere, ansatte tolker og frilanstolker kan komme med sine innspill. Arbeids- og velferdsetaten har siden 2019 jobbet med å utvikle en digital tolkebestillingsløsning og en app i tilknytning til denne, i samhandling med brukerorganisasjonene. Appen har fått gode tilbakemeldinger fra brukerorganisasjonene. Det er imidlertid kun mulig å legge inn forespørsel om tolk til ulike gjøremål. Bestillingsløsningen er i så måte ikke en direkte bestillingsløsning, hvor man kan plukke bestemte tolker til bestemte oppdrag.

Jeg har forståelse for ønsket om en god og lett anvendelig bestillingsløsning for dem som trenger tolk. Årsakene til at det ikke er utviklet en slik løsning er flere og sammensatte.

Tolketjenesten etterstreber å skaffe riktig kompetanse til de ulike oppdragene. Tolkene har ulik kompetanse og behersker ulike tolkemeter. Det kan derfor variere hvor mange tolker som trengs til de ulike oppdragene. Tolketjenester dekkes dessuten i hovedsak over bevilgningene i statsbudsjettet, og ikke helt eller delvis gjennom egenbetaling slik som de tjenestene som nevnes i begrunnelsen for spørsmålene.

Arbeids- og velferdsetaten har derfor et ansvar for å sørge for at oppdraget faller inn under formålene som folketrygdloven angir, samtidig som de skal ha en god forvaltning av de samlede ressursene som er satt av til formålet (herunder ivareta hensynet til tolkenes arbeids-situasjon). Dette krever at etatens tolketjeneste har oversikt over til hvilket formål det er bestilt tolk til og hvor store ressurser som må settes av til det enkelte oppdraget. I og med at tolketjenester kun kan utføres av de tolkene man har tilgjengelig (fast ansatte/frilansere), vil etaten i en del tilfeller måtte prioritere hvilke oppdrag som er viktigst. Dette krever at formidling av oppdrag går via tolketjenesten, da dette vanskelig lar seg håndtere gjennom en rent digital bookingtjeneste. I en slik tjeneste er det, gitt at ressursene er begrenset, en fare for at det ikke nødvendigvis er de aller viktigste oppdragene som prioriteres først.

SPØRSMÅL NR. 2398

Innlevert 31. mai 2023 av stortingsrepresentant Grunde Almeland

Besvart 9. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvorfor vil ikke justisministeren omtale angrepet ved London Pub 25. juni 2022 som terror, og kan statsråden forstå at hun av de skeive organisasjonene omtales som fullstendig fraværende i etterkant av terrorangrepet?

BEGRUNNELSE:

Ord betyr noe. Å anerkjenne terroren for hva det faktisk er, er avgjørende for ikke å underminere alvorligheten av det som har hendt.

Flere sentrale aktører på statsrådets felt har allerede vært tydelig. Politiets sikkerhetstjeneste har omtalt det

som et terrorangrep. Fire menn er av politiet siktet for terror etter angrepet.

Justisministeren har et svært viktig ansvar i å følge opp en sårbar gruppe etter et terrorangrep. Mange er fortsatt redde, og det er justisministerens ansvar å sørge for at disse gruppene føler seg ivaretatt. Når vi nå står overfor en ny Pride-sesong, trengs denne bekreftelsen mer enn noen gang, nettopp for at folk skal føle seg trygge nok til å delta i disse viktige politiske markeringene.

Det er vanskelig å forstå at det første møtet justisministeren tok initiativ til med de skeive organisasjonene var først 31. mai 2023. Organisasjonene mener selv at justis-

ministeren har vært fullstendig fraværende. Det burde justisministeren ta på alvor.

Svar:

Jeg har forståelse for at angrepet 25. juni i fjor omtales som terror når man snakker om hendelsen i dagligtale. Jeg vil også understreke at jeg har omtalt det som et mulig terrorangrep gjennom det siste året, og vist til at saken etterforskes som terror.

Strafferettslig forutsetter terrorbegrepet en bestemt hensikt med handlingen hos gjerningspersonen. Som justis- og beredskapsminister er jeg derfor varsom med å omtale hendelsen 25. juni i fjor på en måte som kan oppfattes som å konkludere i spørsmål som skal avgjøres av uavhengige domstoler og som gjelder den mistenktes skyld. Flere personer er siktet for terrorhandling, men de er ikke dømt. Maktfordelingsprinsippet innebærer at jeg som representant for regjeringen, statens utøvende makt, ikke kan gå inn i domstolenes uavhengige virke eller etterforskningen av straffesaker. Uskyldspresumsjonen innebærer at enhver skal anses uskyldig inntil man er endelig dømt, og dette er et viktig rettsstatlig prinsipp å hegne om.

Når det gjelder det at jeg har blitt opplevd å være fraværende kjenner jeg meg ikke igjen i denne beskrivelsen, og jeg er lei for at noen opplever det slik. Natt til 25. juni 2022 opplevde Norge et rystende angrep der det skeive miljøet ble rammet. Jeg var første gang i kontakt med Justis- og beredskapsdepartementet kort tid etter at angrepet var et faktum. I timene, dagene og ukene etterpå gikk me-

steparten av tiden til å følge opp denne saken. Angrepet har på mange måter preget det siste året. Det har blant annet vært flere møtepunkter mellom Justis- og beredskapsdepartementet og skeive organisasjoner. Som eksempel hadde jeg, sammen med helse- og omsorgsministeren og kultur- og likestillingsministeren, møte med blant annet Oslo Pride i begynnelsen av oktober 2022, i forbindelse med at Evalueringsutvalget ble satt ned. I min rolle som justis- og beredskapsminister er statssekretærene også en naturlig forlengelse av meg. Derfor setter jeg også pris på at det har vært flere møter mellom mine statssekretærer og ulike skeive organisasjoner. Angrepet i fjor har også hatt betydning for arbeidet i departementet på en rekke ulike måter, blant annet gjennom konkrete saker som handler om beredskap og forebygging av terror.

Jeg er trygg på at politiet og PST gjør sitt ytterste for at årets Pride-markeringer skal kunne gjennomføres så sikkert som mulig, og jeg er glad for at det i den forbindelse har vært god dialog mellom blant annet Pride-arrangørene og mine etater. For å understreke at dette er viktig også for regjeringen i forkant av årets markering, tok jeg initiativ til et frokostmøte med disse gruppene for kort tid siden for å ha dialog om trygghet ved gjennomføringen av kommende arrangementer.

Politiet og PST har nå mottatt 25. juni-utvalgets evaluering av oppfølgingen etter hendelsen. Rapporten følges opp umiddelbart, og jeg har anmodet om å få redegjøre om saken i Stortinget. Dette ser jeg frem til. Regjeringen vil fortsette å følge opp det viktige arbeidet med å forebygge radikaliserings og hindre terror i alle dets former.

SPØRSMÅL NR. 2399

Innlevert 31. mai 2023 av stortingsrepresentant Aram Karim

Besvart 9. juni 2023 av forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden følge opp anbefalingene avgitt i NOU 2022:17 «Veier inn – ny modell for opptak til universiteter og høyskoler», og planlegger statsråden å legge frem et forslag til endringer av opptakssystemet til Stortinget?

BEGRUNNELSE:

Desember 2022 mottok regjeringen en NOU av opptaksutvalget, som fikk i oppdrag å gjennomføre en helhetlig gjennomgang av regelverket for opptak til universiteter

og høyskoler. Utvalget har avgitt sitt forslag til et nytt opptaksregelverk. Forslaget til endringene av opptakssystemet fikk stor oppmerksomhet ved fremleggelsen, og mange elever starter til høsten på videregående skole med en visshet om at opptaksreglene til videre studier kan endre seg i nær fremtid. Det er ikke kommet tydelige signaler rundt hva regjeringen tenker om de konkrete anbefalingene fra utvalget og videre oppfølging.

Statsråden bes om å svare på hvordan regjeringen planlegger videre oppfølging av forslag til nytt opptakssys-

tem til høyere utdanning, og om å svare på om eller når statsråden vil legge frem et forslag til Stortinget.

Svar:

Kort tid etter at jeg mottok Opptaksutvalgets rapport i desember 2022, sendte Kunnskapsdepartementet forslagene på høring, med frist 9. mars. Departementet mottok

mange gode innspill i høringen, og har arbeidet med å gå gjennom disse.

Jeg arbeider nå med å vurdere hvordan utvalgets forslag skal følges opp videre, og vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte. Mulige endringer i opptaksregelverket vil uansett ligge et stykke frem i tid, og søkerne vil bli varslet i god tid slik at de kan orientere seg om hva de nye reglene er. Dersom departementet kommer med forslag til nye regler vil disse også bli sendt på høring.

SPØRSMÅL NR. 2400

Innlevert 31. mai 2023 av stortingsrepresentant Åse Kristin Ask Bakke

Besvart 7. juni 2023 av kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen

Spørsmål:

Minimum 0,5 pst. av overskuddet til Norsk Tipping forutsettes brukt til tiltak mot spilleproblemer.

Hvordan fordeles midlene?

BEGRUNNELSE:

Det vises til at utviklingen av problemspillere er positiv. Det er bra. Uavhengig av dette er det viktig at man treffer med tiltak for de som har spilleproblemer.

Svar:

Lov om pengespill fastsetter at minimum 0,5 pst. av Norsk Tippings overskudd settes av til tiltak mot spilleproblemer. Ved at den nye pengespilloven nå opererer med en minimumsgrense, i motsetning til en maksimumsgrense, vil beløpet som settes av til slike tiltak øke i takt med en eventuell økning i Norsk Tippings overskudd.

I praksis innebærer dette mer penger til tiltak mot spilleproblemer. Hvor det frem til 2021 ble avsatt 15 millioner kroner årlig til slike tiltak, med en økning til 17 millioner i 2021, er det nå avsatt 33 millioner kroner som skal fordeles i 2023. En slik utvikling er også i tråd med hovedformålet i pengespilloven om å forebygge spilleproblemer og andre negative konsekvenser av pengespill.

Selve fordelingen av overskuddsmidlene fra Norsk Tipping er forankret i Handlingsplan mot spilleproblemer som gjelder for planperioden 2022 – 2025.¹ Handlingsplanen sikrer at det blir jobbet langsiktig, systematisk

og målrettet med å forebygge spilleproblemer i den norske befolkningen. Den sikrer også tilgang på ny og økt kunnskap om spilleatferd, samtidig som at behandling og andre hjelpetilbud utvikles.

Handlingsplanen har tre hovedmål:

1. Færrest mulig skal ha problem med spill
2. Kunnskap om spill og spilleproblemer skal økes og deles
3. Problemspillere skal identifiseres tidlig og gis god behandling

Underordnet handlingsplanens hovedmål, foreligger en rekke delmål med tilhørende tiltak som skal gjennomføres i løpet av planperioden. Det er Lotteri- og stiftelsestilsynet (LS), Medietilsynet (MT) og Helsedirektoratet (HDIR) som samarbeider om hvilke tiltak som skal gjennomføres, samt anmoder Kultur- og likestillingsdepartementet om tildeling av midler. På denne måten er gjennomføringen av tiltakene som fremgår av handlingsplanen, også styrende for fordelingen av overskuddsmidlene til Norsk Tipping.

For eksempel fikk LS bevilget 1 million kroner og MT 950 000 kroner i 2022 for å drive forebyggende informasjonsarbeid overfor utsatte grupper, i henhold til tiltak 1.1.a i gjeldende handlingsplan. Samme året fikk HDIR, i henhold til tiltak 3.1.f, bevilget 1 million kroner for å videreføre arbeidet med en app mot spillavhengighet.

Som det fremgår ovenfor er ett av hovedmålene med handlingsplanen å gjennomføre tiltak knyttet til forebygging, tidlig identifisering og behandling av personer med pengespillproblemer. Tall fra hjelpelinjestatistikken

¹ https://www.regjeringen.no/contentassets/2c3a1fa0e0264fa296d8a4ef57e14da8/v-1030_handlingsplan-mot-spilleproblemer-2022-2025.pdf

for 2022 viser en økning i personer som søker hjelp på grunn av problemer med pengespill. Samlet tall på utførte samtaler var 825 i 2022. Videreutvikling av Hjelpelinjen er derfor ett blant flere viktige tiltak gjennom handlingsplanen, og LS fikk bevilget 1 100 000 kroner til dette tiltaket i 2022.

I tillegg gis det drifts- og prosjekttilskudd til frivillige organisasjoner som arbeider med bekjempelse av spilleproblemer. Midlene fordeles etter en egen forskrift om tilskudd til frivillige organisasjoner som arbeider med problematisk spilleadferd, med hjemmel i pengespilloven. Frivillige organisasjoner som retter sin virksomhet mot problematisk spilleadferd, og deres erfaringsbaserte kunnskap, er et viktig bidrag i arbeidet mot spilleproblemer. Derfor er det også viktig at slike organisasjoner kan søke om økonomisk støtte gjennom handlingsplanen.

Den nye handlingsplanen retter et sterkere søkelys på å fremskaffe kunnskap og kartlegge skadeomfang av spilleproblemer. Dette vil dermed gjennomsyre de tiltak som blir gjennomført iht. handlingsplanen, samt være styrende for hvordan overskuddsmidlene fra Norsk Tipping fordeles. Denne fremgangsmåten bidrar til regjeringens mål om å begrense de samfunnsmessige skadevirkningene av spillavhengighet i samfunnet, og utgjør en viktig del av regjeringens arbeid med å videreføre en ansvarlig pengespillpolitikk.

I senere tid har dessuten betalingsformidlingsforbudet blitt styrket, ulovlig spillreklame har blitt fjernet fra TV og vi har strammet inn reglene for hvordan lovlige pengespill kan markedsføres. Alt dette arbeidet ser vi nå at har gitt resultater, ved at den nye befolkningsundersøkelsen fra 2023 viser en halvering av antall problemspillere.

